

Jaroslav Petr

(Napětí) **ZEMŘEŠ
PODRUHĚ**

Jaroslav Petr

**ZEMŘEŠ
PODRUHÉ**

Naše vojsko Praha

© Jaroslav Petr 1982

Podle předběžných výsledků voleb v Západním Berlíně nezískala žádná z tradičních stran absolutní většinu. Překvapením byl zisk skupiny Alternativní listiny (AL), pro niž odevzdalo hlasy téměř 8 % voličů. AL označuje svůj program jako demokratický a zaměřený na ochranu přírody. Výsledky voleb ukazují na nespokojenost obyvatel s dosavadní politikou a růst opozice, zejména mezi mladými lidmi, kteří jsou sociální krizí a bezperspektivním výhledem nejvíce znepokojeni.

(Zpráva z tisku)

Nade dveřmi se rozsvítilo zelené světlo. Vzápětí se dveře otevřely a vyšel muž. Zevnitř se ozval unavený hlas laborantky:

„Další, prosím.“

Muž kývl na pozdrav a ustoupil stranou. Hilar ho od vidění znal z města i z ústavu. Ale kdyby se tady pravidelně nesetkávali, určitě by nevěděl, jak se ten člověk jmenuje.

Vešel dovnitř.

Laborantka, bezvýrazná žena v bledé uniformě zdravotnického personálu, ani nezvedla hlavu. „Hilar,“ řekl. „Stanko.“

Vybrnkala jméno na klávesnici počítače. Přes rameno jí viděl na obrazovku s chuchvalci znaků. „Změny?“ zeptala se. Zavrtěl hlavou. „Ne.“

Monotónním hlasem předčítala z obrazovky údaje.

„Ústav pro zachování druhů.“

„Ano.“

„Věk třicet čtyři let.“

„Ženatý.“

„Ano.“

„Vědecký pracovník.“

„Děti žádné.“

„Ne. Ano.“

Laborantka tázavě zdvihla oči.

„Žádné děti,“ řekl. Tahle otázka ho vždycky trochu mátl. Ne. Ano. Je zrcadlově postavená.

„Poslední odběr paměťových stop před dvanácti měsíci, přesně.“

„Ano.“

Znovu zdvihla oči. Chvíli ho pozorovala. „Místopřísežně prohlašujete, že si nejste vědom žádných překážek, které by bránily z filozofických, politických nebo náboženských důvodů, případně z fyziologických příčin, odběru vašich paměťových stop. Tomuto odběru se podrobujete dobrovolně a po vlastním rozhodnutí.“

„To prohlašuji.“

„Dále prohlašujete, že nejste nositelem státního ani jinak společensky závažného tajemství a že je možno odebrat vaše paměťové stopy v tomto středisku, tak jak to specifikuje zákon o bezpečnosti státu číslo 1976/543 Sb., aniž by byly ohroženy zájmy státu nebo ekosofické společnosti.“

„To prohlašuji.“

„Je mou povinností informovat vás, že vaše paměťové stopy budou uloženy v centrálním archívu banky zdraví spolu s ostatním materiálem a vzorky nutnými pro rekonstrukci vašeho organismu i osobnosti, pokud k takové nutnosti dojde. Banka zdraví zaručuje, že obsah vašich paměťových stop zůstane za všech okolností tajný. Proto také, ve smyslu zákona o odběru paměťových stop číslo 9873/543 Sb., nemůže proti vám být zahájeno stíhání za žádný trestný čin, jehož byste se dopustil vy nebo jiné osoby ve spolupráci s vámi a jenž by vyšel odběrem paměťových stop najevo. Nemůžete být stíhán ani pro zatajení vědomostí o spáchaném trestném činu, pokud se ve vašich paměťových stopách takové vědomosti vyskytují.“

„Ano.“

Rituál byl u konce. Napadlo ho, že odříkávat tuhle litanii padesátkrát každý den musí být úporná práce. „Můžete se posadit.“

Usedl do měkkého křesla. Nad hlavou mu na dlouhém rameni z lesklého kovu visela nevelká kruhová konstrukce.

Laborantka stiskla páčku na pultu před sebou. Přístroj klesl o pár centimetrů a začal se rychle otáčet. Pak se ustálil v rovnovážné poloze.

Necítil nic, i když podivné zařízení těsně nad jeho hlavou právě snímalo ten nejpodrobnější obraz jeho mozku. Konstrukce se točila a neviditelně pronikala k nekonečnému množství jeho mozkových buněk, k miliardám spojů, signálů a cest mezi nimi, aby zaznamenala všechno, co tvořilo v tomto okamžiku obraz Stanka Hilara. Co bylo otiskem jeho duše.

Hilar si představil bílý protáhlý obláček (takové vidával v obrázkových knížkách před třiceti lety), jak tancuje v polokouli nad jeho hlavou, protahuje se dlouhým ramenem přístroje a zavlní se na pozdrav, dřív než zmizí k pouti do centrální banky zdraví.

Trvalo to jen chvíli.

Pak laborantka pootočila páčku a konstrukce znovu stoupla vzhůru.

„Další, prosím,“ řekla lhostejným hlasem, když vycházel ze dveří.

V místnosti nebylo jediné okno, trochu denního světla sem vnikalo jen skleněným stropem. Oválný podlouhlý stůl ozařovala prudkým jasem dolů stažená lampa se širokým stínítkem.

Stěny byly bílé a holé. V koutě vedle dvoukřídlych dveří stál ostře oranžový přístroj s velikou obrazovkou nad ovládacím pultem.

Kolem stolu seděli tři muži a dvě ženy. Bylo zřejmé, že na někoho čekají. Všichni měli světle zelené kombinézy s kruhovým znakem, jmenovkou a kódovým číslem.

Jeden z mužů vstal a přešel k přístroji. Dotkl se tlačítka a obrazovka se rozzářila.

Objevila se dívka s krátkými světlými vlasy. Otevřela ústa a něco řekla. Podívala se vlevo, kam se stočila také kamera, takže v záběru se ocitli dva muži stojící těsně vedle sebe.

Muž ve světle zelené kombinéze nepatrně pootočil knoflíkem zvuku.

„– řekl jsem mu, Emile, takhle to přece –“.

Dvoukřídle dveře vedle přístroje se rozlétly. Stál v nich starší muž s huňatým obočím a úzkou asketickou tváří, hodící se k vysoké, skoro vyhublé postavě. Z jeho pohledu a z každého pohybu vyzařovala autorita a vědomí síly. Rázně přivřel dveře a stiskl pod paží měkké ohmatané desky.

Zvuk televizoru se vytratil. Po ženě a obou mužích zbyly na obrazovce jen šedé stíny.

Čtveřice kolem stolu naznačila pokus vstát. Vysoký, autoritativní muž rychle přešel ode dveří ke stolu a ukázal jim, aby zůstali sedět. Střelil očima po postavě před televizorem, lehce zavrtěl hlavou, ale neřekl ani slovo.

Ticho přerušilo šoupání těžkých křesel.

Vysoký muž v čele rychle listoval papíry v rozevřených deskách.

„Sto devadesát osm, tady je to,“ řekl nakonec.

Zvedl oči od desek a zastavil se pohledem na tváři mladší a hezčí z obou žen. Na štítku vlevo na prsou měla vytištěno jméno: Irena

Rundová. Kdyby někdo z přítomných vytřel kódové číslo vytištěné pod jménem, na nejbližším displeji by se dočetl, že Irena Rundová patří k týmu ošetřujícímu pacienta v jeho domovské nemocnici. Přijela spolu s ním a po ukončení rekonstrukce ho bude doprovázet zpátky, aby pacient byl – pokud jde o čistě fyziologické funkce organismu – pod dohledem až do ukončení léčebné péče.

„Mimochodem, znala jste ho?“ ťukl vysoký muž do složky papírů. „Myslím předtím.“

Sestra Rundová zavrtěla hlavou. „Ne. Viděla jsem ho poprvé až v nemocnici, když ho přivezli po úrazu. Už se neprobral z bezvědomí. Musel dostat obrovskou dávku, všechno proběhlo strašně rychle.“

Profesor Murro zlehka pokýval hlavou. „Takže začneme, ne? Všecko je připraveno, Kintere – když máme čas dívat se na televizi?“

Muž, který si před okamžikem hrál s přístrojem, se provinile usmál. „Všechno je v pořádku, profesore. Mám začít recitovat?“

„Prosím.“

„Tkáňové kultury byly aktivovány a reprodukují se podle plánu. Reprodukční buňky běžného typu. Dárkyně běloška. Somatické buňky rekonstruovaného jsme otestovali a rozhodli se pro zavedení pomocí biologického vektoru.“

„Kterého vektoru?“

„Téhož, co jsme používali při rekonstrukci toho ztraceného údržbáře z orbitální sluneční elektrárny. Snad si vzpomínáte.“

Profesor se díval na Irenu Rundovou. „Pozoruhodný případ. Rekonstrukce člověka, jehož organismus nepodlehł zkáze – alespoň o tom neexistoval důkaz. Ten muž se ztratil uprostřed směny na oběžné dráze kolem Země. Jeho tělo nikdy nikdo neobjevil. Před nedávnem mi kdosi tvrdil, že se propadl do jiného vesmíru. Nevím, zní to bláznivě. Každopádně teď znovu pracuje ve své sluneční elektrárně, jako kdyby se nic nestalo.“

Irena Rundová se zarděla. Pozornost, kterou jí slavný profesor Murro věnoval, ji znervózňovala.

„Ano, pane profesore,“ řekla.

„Neměli jsme tenkrát problémy s urychlením růstu?“ otočil se profesor na Kintera.

„Měli. Ale to způsobila nevhodná tepelná regulace,“ odpověděla místo něj žena sedící vedle. „Používáme už upravený způsob.“

„Hmm... co rekonstrukce psychiky?“

„Bude to dobré, profesore,“ řekl Kinter. „Stopy jsou dokonale snímané, jakmile bude stavba mozku ukončena, začneme je přepisovat.“

„Byl to trochu citlivka,“ vmísil se do řeči jeden ze zbývajících dvojice mužů, malý blondák s vysunutou bradou. „Měl jsem sto chutí trochu mu zkorigovat povahu. Pomohlo by mu to a přitom by nic nepoznal.“

Murro zdvihl husté obočí. A znovu se podíval na Irenu Rundovou.

„Nejsem si jistý, Hardte, jestli sestra Rundová chápe vaše žerty správně. Až se po světě roznese, že tu vyrábíme lidi podle vlastního metru, budeme vědět, kdo to má na svědomí.“

Obrátil se ke Kinterovi.

„Takže můžeme rekonstrukci spustit. Povedete celý program sám a budete mě pravidelně informovat. Můžete teď jít – prosil bych jen –“ obrátil se na Rundovou, „– abyste tu chvíli zůstala. Nebo... pojd'te raději ke mně do pracovny.“

Posadila se do hlubokého křesla u prosklených dveří, kterými se scházelo po několika schodech z pracovny rovnou do rozlehlé zahrady. Na obloze visely těžké vlhké mraky. Na protější straně liduprázdné zahrady viděla vysokou budovu lékařské fakulty. Na okamžik zatoužila vrátit se zpátky do let, kdy to všechno důvěrně znala. Profesor Murro si rychle prohlédl několik papírů, které mu sekretářka položila na stůl, zatímco byl pryč. Potom se posadil proti ní.

„Nesmíte to brát tak vážně.“

Zdvihla oči.

„Pozoruju vás od chvíle, kdy jste přijela. Vypadáte, jako byste se trochu bála. A přitom je to jen práce a vy jste pouze jedna z těch, kdo na tomhle úkolu pracují. Rozdíl je snad v míře rutiny.“ Usmál se. „Řekněte si, že jste obyčejná porodní bába, která asistuje u porodu.“

„Jenže kojeneček bude mít sedmdesát šest kilo živé váhy a dlouhý bude metr sedmdesát osm. Jen co otevře oči, tak začne mluvit. A na mléko ho asi nenachytáme,“ zasmála se trochu nešťastně.

„To víte, děti jsou všelijaké.“ Pak se profesor zeptal vážně: „Jak dlouho jste ze školy?“

„Tři roky. Rok jsem pracovala tady.“ Hlavou ukázala přes zahradu na budovu fakulty. „V nemocnici. Pak jsem dělala konkurs do Městečka. Vzali mě. To je zatím všechno.“

Murro srahl huňaté obočí.

„Možná že jsme se tenkrát setkali. Měl jsem pár přednášek...“

Zavrtěla hlavou. „Ne... já tenkrát moc na vědu nedala. A rekonstrukce živého organismu – na to jsem už vůbec nemyslela. Měla jsem co dělat s pooperační péčí. Já vůbec nebyla vzorná studentka, pane profesore. Taky jsem po roce přestoupila na školu pro sestry.“

„Vzorní studenti nebývají vždycky ti nejlepší. Myslíte, že já se jen učil?“ Přejel si rukou po vlasech, snad z rozpaků nad tím, kam rozhovor sklouzl. „Já chtěl jeden čas také medicíny nechat. A jít na architekturu. Jenže jsem se nedokázal rozhoupat.“

„Proto tedy rekonstrukce.“

„Prosím?“

„Nic, jen jsem pořád přemýšlela, proč jste začal říkat téhle... operaci rekonstrukce. To je přece termín spíš z architektury, ne?“

„Snad. Nevím, nenapadlo mě to. A kdo ví, jestli tomu nezačal rekonstrukce říkat někdo jiný. Třeba Kinter. Nebo Hardt. Každopádně je to něco takového. Nápodoba. Nevytváříme nový organismus, ale pouze kopírujeme ten, který už jednou existoval. Tvoříme identické dvojče.“

„Dřív se tomu říkalo klonování.“

„Klon je něco jiného. Není to jedinec. Je to skupina, třeba celá armáda. Neříkám, že by to nešlo... ale o to nám nejde. Možná je to hra se slovíčky, ale já si říkám, že dokud lidi jen rekonstruujeme, tak jim pomáháme. Jakmile je začneme klonovat... S vytvořením prvního klonu přijde člověk o místo na Zemi, ve vesmíru. Někdy mě napadá, že to bude ten další krok vývoje, na který lidé čekají. Nebo kterého se bojí. Přeměna kvantity v kvalitu, tak nějak to říkají tamti.“

Trhl hranatou bradou směrem k zasklenému výhledu do zahrady, jako by hranice ekosofického soustátí ležela, už za posledním záhonem, a ne stovky kilometrů odtud.

„Někdy vám asi musí běhat mráz po zádech,“ řekla Irena Rundová po chvíli. „Být stvořitelem. Dřív by lidé říkali, že jste bůh.“

„Bud’ – anebo by mě upálili. Stvořitel, který není všemocný, se může snadno dostat do maléru. Při prvním nezdaru.“

Chvíli mlčeli.

„Poslyšte – vy nemáte děti, že ne?“

„Ještě ne. Dokonce nejsem ani vdaná.“

„Až je jednou budete mít, až poprvé ucítíte, že se ve vás cosi hýbe, a náhle si budete jistá, že se z vás narodí člověk, třeba si řeknete, že celá tahle věc ani tak výjimečná není.“

Irena Rundová se usmála. „Možná. Nevím.“

Profesor se na ni díval a jeho oči nebyly přísné ani sebejisté. „Poznáte, že obdivuhodné není napodobení života, ale život samotný.“ Pomalu vstal.

„Půjdeme se na ně podívat, ne? Měli by právě začínat. Abyste mohla jednou svému kojenci – myslím toho dnešního – říct, že jste byla u toho, když přicházel na svět. Od prvního okamžiku.“

2

Juditka Fischerová stála v koutě zahrady za velkým keřem anreštu. Vlastně nestála: usilovně předkláněla hlavu a celé tělo, dlaně si opírala o kolena a zadeček vystrkovala až k sousednímu keři. Obličejík měla zkrabatělý námahou a soustředěním. Pozorovala maminku v plátěném zahradním lehátku, která teď konečně – jak Juditka bezpečně poznala – tvrdě usnula.

Holčička se narovnala, složila obličej do úplně jiné grimasy a ušmudlanou rukou zamávala nad hlavou. Byl to signál pro Bobíka Fischera, který číhal v trávě hned u dveří do domu. Bobík se po čtyřech přehnal přes verandu, v pokoji tiše odpojíl telefon a rychle běžel na konec zahrady za Juditkou, která už čekala, aby jí pomohl přelézt plot.

Maminka teď bude aspoň hodinu tvrdě spát. Spí takhle každé odpoledne, když se vrátí z práce a udělá jim svačinu. Neprobudí ji nic než telefon, a ten teď vypořádal. Kdyby někdo večer volal znovu a tvrdil, že se nemohl odpoledne dovolat, maminka za nic nepřizná, že komunikační náramek, který ji má na volání upozornit, doma nenosí, tohle už mají vyzkoušené. Jenom musí být zpátky dřív, než se maminka probudí.

Za plotem začínal rozlehlý prostor, porostlý pravidelně stříhanou trávou a přerušovaný dvěma řadami nízkých okrasných stromů. Tenhle pás obepínal celé Městečko. Za ním byla široká okružní silnice, po které občas projelo auto. Dál už trčel jen vysoký drátěný plot, dole obrostlý pichlavými keři.

Byli teď v polovině pásu. Juditka se ohlédla vlevo, k velikému nízkému domu. Nepamatovala si, jak se jmenují lidé, kteří v něm bydlí. Nebylo to ani důležité, neměli tam děti, za kterými by mohla chodit. Vzduch vpravo byl taky čistý, jen v dáli stála opuštěná sekačka na trávu.

Děti rychle přeběhly silnici a po kolenou prolezly nízkým tunelem v pichlácích živého plotu až k drátům. Bobík nadzvedl dolní okraj pletiva a Juditka se plazila na druhou stranu. Potom přidržela plot Bobíkovi. Ocitli se pod sloupkem s bílou tabulí, na níž stál velký červený nápis: VÝZKUMNÉ CENTRUM ÚSTAVU PRO ZACHOVÁNÍ DRUHU. VSTUP ZAKÁZÁN.

Vysoká tráva sahala Juditce až po ramena a Bobík ji vzal raději za ruku. Šel první a vyšlapával v trávě pěšinku. Mířili k haldám tmavé zeminy, naveno sem kdysi při stavbě Městečka. Musely tu ležet už dlouho, protože byly porostlé trávou a bodláčím.

Úpatí hliněného pohoří pokrývala oáza zelených lopuchů.

V haldách, až u okraje borového lesa, se jakýmsi zázrakem držela v jedné z prohlubní voda. Po dešti se tam vždycky objevilo docela slušné jezírko a nevysychalo, ani když sucho trvalo dlouho. Bývalo plné žab. Shora je děti mohly nádherně pozorovat. Krásná podívaná! Ale ještě víc je lákalo, že se tam potajmu potkávaly s jinými dětmi. Možná že tu dneska taky někdo bude.

„Pozor!“ zasyčel Bobík a Juditka ztuhla v půli kroku. Zavřela oči a hlavu stáhla mezi ramínka. Až se maminka dozví, kde byli, určitě oběma nařeže.

Jenže nic se nedělo. Bylo ticho.

Juditka pomalu otevřela oči. Uviděla Bobíka a hned před ním, na dosah ruky, na fialovém bodlákovém květu obrovského krásného motýla.

Bobík k motýlovi pomalu natáhl ruku. Když se prsty téměř dotýkal jeho křídel, motýl náhle vzlétl, pomalou křivkou obě děti obletěl a odtřepetal se pryč, směrem k Městečku.

Juditka se za ním dívala, dokud nezmizel. Potom se otočila k Bobíkovi.

„Ty seš ale nešika,“ řekla.

3

Když se zvedl na loktech, viděl Hilar z postele veliké okno s mléčně bílým povlakem.

Zpod okna se ozývaly hlasy. Nerozuměl, o čem mluví; rozeznával jen, že jsou to muži. Kdyby je chtěl vidět a rozumět tomu, co říkají, musel by otevřít okno. Jenže tohle okno se neotevíralo.

Rozhlédl se po místnosti. Stěny pokrývala matná bílá barva, stejně jako okenní rámy a dveře. Oranžový rám kolem velké obrazovky. Vedle dveří rohož a nad ní řada háčků na šaty. Všechny prázdné. Úzký průchod do malé koupelny zakrýval mdle zelený závěs. Vpravo od postele, na které ležel, stál nízký stolek s telefonem a pultuctem senzorů.

Podíval se pod postel. Vzorně čistá zelenkavá podlaha. Nikde žádné boty, žádné přezůvky.

Na sobě měl pyžamo, které neznal. Přes pelest ani přes žádnou z širokých židlí nevisel župan nebo jiný kus oděvu, který by mu něco připomínal. Všechno tu vypadalo nově.

Položil hlavu na polštář a podíval se ke stropu. Uviděl lustr a v jeho středu lesklé oko monitorovací kamery. Docela obyčejný nemocniční pokoj. Jenom nevěděl, proč v něm je.

Kupodivu ho to neznepokojovalo. Příjemná únava prostupující celým tělem přinášela pocit klidu. Vlastně neměl nejmenší chuť cokoli měnit.

Dlouho tiše a spokojeně ležel a zkoumal strop a věci kolem sebe; jen ty, na které viděl, aniž pohnul něčím jiným než hlavou. Možná že nějakou chvíli spal.

Neviděl tu jedinou stopu po člověku. Žádný šrám na zárubni dveří, odřenou hranu postele, knoflík na přikrývce, který by byl jiný, než ostatní. Přejížděl očima po stěnách a uvažoval, jestli v koupelně není vyrytý vzkaz od někoho, kdo tu byl před ním. Ležel jsem tu a pozitří půjdu domů. Za 220 PB.

Nesmysl, takové nápisy v nemocnicích nejsou. Jen na hradech a na veřejných záchodech.

Otočil se na bok a vysunul zásuvku nízkého stolku s telefonem. Byla sterilně čistá, málem měl pocit, že z ní zavanul ozónový pach dezinfekce. Žádný kousek papíru, žádný náznak, kde se ocitl.

Vstal a bos vykročil ke koupelně. Lesklá podlaha byla studená. Otočil kohoutkem studené i teplé a opláchl si ruce. Pravý rukáv pyžama mu přitom sklouzl a namočil se. Nepříjemné, bude ho studit v posteli.

Ze zrcadla nad umyvadlem se na něj díval jeho obličej. Světlé, trochu zvlněné vlasy, v koutech nad čelem ustupující dozadu. Stejně světlé obočí, přímé modré oči. Výrazná brada, trochu vysunutá dopředu, ne však těžká, dodávala celé tváři neústupný výraz. Byl to klidný a sebejistý obličej.

Zašklebil se na sebe. Nevěděl proč, ale vlastní podoba mu připadala nějak mladší, pohubřejší, špičatější. V nemocnici zřejmě zhubl. Díval se dál na svůj obličej a najednou měl pocit, že na něm něco chybí. Jako když před dvěma lety shodil po pár měsících nazrzlou bradku, kterou si nechával růst. Měl tenkrát pocit, že mu vyrostl nos a všechny výčnělky tváře, jen brada ustoupila.

Ještě chvíli se pozoroval. Pak si přejel rukou po bradě a usoudil, že holit se nemusí.

Vrátil se do pokoje. Zkusil najít na mléčné ploše skla nějaké škrábnutí, kterým by se podíval ven. Nenašel žádné. Vklouzl do postele, přikryl se až po krk a pečlivě uhladil pokrývku kolem těla.

Chvilí bez hnutí zíral před sebe. Měl pocit klidné prázdnoty. Potom zdvihl ruku, chvilíčku váhal a dotkl se obdélníčku s obrysem zvonu.

Téměř vzápětí – alespoň mu to tak připadalo – se otevřely dveře. Stála v nich mladá žena v zelenkavé krátké haleně a kalhotách stejné barvy. Měla dlouhé a krásné černé vlasy a hnědé oči, kterými se na Hilaru usmívala. Ještě si všiml velkých, smyslně vykrojených úst. Vypadala jako Jižanka.

„Dobrý den,“ řekla.

„Tak už jste se probudil,“ dodala potom přívětivě. Bokem se opírala o rám dveří, ve kterých pořád stála, jednu ruku v kapse širokých plátěných kalhot. „Něčeho se vám nedostává?“

Vás, měl chuť říct Hilar. Spokojená únava najednou zmizela.

„Mohla byste mi...“ octl se náhle v rozpacích. Myslel na něco docela jiného, než mohl říct. „Noviny,“ vyrazil ze sebe. „Mohla byste mi donést noviny?“

Hlavou ukázala na obrazovku. „Proč si nepustíte televizi? Na čtvrtém kanálu máte stále zpravodajství.“

Zavrtěl hlavou. „Ne... ne, raději bych noviny. Nebo nějaký časopis, jestli máte.“ Kývla a dveře se zavřely. Hilar ležel na loktech a zíral do prázdného obdélníku. Tam, kde před chvilí stála. Klid, s nímž se v téhle neznámé místnosti probudil, se vytratil. Obyčejné setkání s ošetřovatelkou v něm vyvolalo reakci studentika, který neočekávaně potká v mlékárně maturantku, na kterou myslí vždycky, když tajně onanuje. Dveře se znovu otevřely.

Dívka položila na stůl kupu novin a časopisů.

„Díky,“ řekl. „Prosím vás...“ Chytil ji za zápěstí. Měl pocit, že jím projel elektrický proud, jiné přirovnání ho nenapadlo. „Mohla byste mi říct, co se vlastně stalo? Jak jsem se tu octl? Nějak si to nedokážu dát dohromady. Nevím, proč jsem zrovna v nemocnici. Byl to... úraz?“

Kývla. „Ale nic vážného, jak vidíte, jste v pořádku a celý. Jen co to bude možné, dozvíte se všechno od ošetřujícího lékaře,“ řekla trošku úředně.

„Je tady? Mohl bych s ním mluvit?“

„Zeptám se. Ale určitě se na vás přijde podívat večer.“ Usmála se. „Kdybyste něco potřeboval, zazvoňte.“

Zmizela a Hilar přemýšlel, jestli jeho neklid souvisí jenom s půvabem jižanské sestřičky, nebo spíš s podivným pobytem na tomhle lůžku... Jak dlouho tady vlastně leží?

Vzal noviny a rozložil je na pokrývce před sebou. 13. srpna. Bylo to absurdní, ale datum mu nic neříkalo. Bezmyšlenkovitě začal číst. Celou přední stranu zabíral článek ze zasedání ekosofického sdružení. Titulek z velkých písmen oznamoval: WASHINGTON, MOSKVA, PEKING NASLOUCHAJÍ NAŠIM NÁVRHŮM. Otočil noviny dozadu, ze zvyku chtěl začít sportem. V Bělehradě právě zahájili šedesátý ročník šachového memoriálu velmistra Ljubojeviče.

Začel se do rozsáhlé zprávy z turnaje. Šachy ho zajímaly. Nikdy sice zvláště dobře nehrál, ale sledoval oblíbený sport v televizi a kdysi chodíval čas od času i na některé zápasy.

Četl a rukou, si přejížděl po kořincích vousů a po rtech. Zrovna bral další noviny, když si uvědomil, co je na jeho obličejí zvláštního. Chyběla slabounká, téměř neznatelná jizva nad horním rtem, památka na lyžařský pád. Očima se dala jizva stěží postřehnout, proto si ji ostatně nenechal plasticky zahladit. Vždycky ji vnímal jen citlivými bříšky prstů.

Ted' byl malý hrbolek pryč. Znepokojeně přejížděl prsty po obličejí. Pak vyhrnul rukáv pyžama vysoko nad loket. Na paži měl dávno zahojený šev po operaci lokte. Jenže na lokti žádný šev nenašel.

4

Z okna, u kterého stál, viděl Ray Sneider na nemocniční budovu s velikou zahradou kolem; jedním směrem dohlédl až k živému plotu, tvořícímu zelenou hraniční zeď Městečka.

Pohled z okna nabízel ještě víc, ale Ray to sotva vnímal. Díval se spíš do prázdna než ven. Vlastně měl před očima docela jiné město – to, ve kterém vyrůstal a žil a kam se, až tahle práce skončí, zase vrátí, aby dostal další úkol a vyrazil za novým případem. O Městečku slyšel už dřív, ale nijak ho nezajímalo – rozhodně ne tolik, aby se donutil přemýšlet, jaké je a kdo v něm žije. Elitní vědci? Tlupa příživníků? Vlastně o nich věděl jen to, co se psalo v novinách a

říkalo v televizi – že vědecká centra jako tohle Městečko jsou nadějí společnosti. A pak to, o čem se mluvilo na večírcích – že tihle vědci a celý ekosofický humbuk je jen podvod, na kterém se v tomhle státě přizivuje spousta lidí, přivlastňují si výhody, na něž nemají žádné právo, a lidem se snaží vytříit zrak mlhavými hesly o společnosti hojnosti, dostatku potravy a konečné rovnosti. Tušil, že pravda je kdesi uprostřed. Že ekosofismus nejspíš usiluje o svět plný šťastných lidí, ale že je s ním spojeno kromě lidí dobrých i dost lidí mizerných. A že žádná poučka o tom, jací by lidé měli být, na tom nic nezmění.

Svým způsobem patřil mezi ně. Samozřejmě mezi ty dobré. Žil v Centru v obyčejném masivním bloku, každý měsíc spolu s výplatou podepisoval stvrzenku, že přijal poukázky na přiděl somasa, chutné a dokonalé směsi rekonstituovaného masa se sojovými boby, na porci komprimované zeleniny a ovocných protlaků odpovídající zdravé výživě a patřičně vitaminizované, na úhledně balené kávové tabletky a sáčky s čajem a bůhví co všechno ještě každý dostával podle zákona o výživě. Místo psychologa v ústředí rekonstrukcí mu ovšem umožňovalo mnohem víc. Mohl žít na hranici mezi většinou a těmi, kteří rozhodují. Kteří se narodili, přes všechna vyhlásování rovnoprávnosti, o patro výš než ostatní. Kteří se do vyššího patra vyšvihli nebo vyšplhali. Mezi slovy a skutečností je vždycky nejméně jedno patro rozdíl.

Stál u okna v krátkých pyžamových kalhotách a líně se drbal na plochem, světlými chlupy porostlém břiše. Měl by si teď zacvičit, celou dávku, kterou denně dodržoval od doby, kdy se před lety stal mezi mnoha mladíky přeborníkem země v judu. Jenže dneska se mu do cvičení nechtělo. Nejraději by sebou praštil zpátky do postele a civěl do stropu. Co ho vlastně mělo táhnout ven? Svého chráněnce viděl zatím jen jednou. Nač by mu taky bylo dívat se častěji na klidně spícího muže na nemocničním lůžku? Jeho úkol začne tehdy, až bude pomáhat znovuzrozenému člověku vyrovnat se s novým životem, až ho bude učit vnímat znovu svět. Až bude nutné, aby pochopil, že je tím, kdo už jednou zemřel.

Psychologem v ústředí rekonstrukcí se stal náhodou. Kdyby mu někdo před dvěma roky řekl, že bude spolupracovat s týmem profesora Murra, asi by se mu vysmál. Léta se potloukal po štacích,

na kterých bylo vědecké jen to, že se tvářily nesrozumitelně. Práce se tam soustřeďovala vždycky na stejný cíl – jak ospravedlnit sebe sama. Stal se cynikem, který znal své hranice, nejen tu dole, pod kterou nesměl klesnout, ale i tu nahoře, nad kterou se nikdy nedostane.

Pak mu náhodné setkání s Albertem Kinterem, zázračným dítětem a kamarádem z mládí, přihrálo tohle místo na výsluní, kam se dostávají jen ti, kteří se o to tvrdošíjně (a hlavně tvrdě) snaží. Anebo kteří se uměli narodit. Patřit k týmu profesora Murra znamená terno, pocit jistoty. Sebevědomí starého profesora jako by se přeneslo na každého, i na něj, třebaže se pohyboval vlastně na okraji Murrova silného stáda. Žil pohodlný a příjemný život člověka, který je chráněn někým nahoře a reprezentuje proto moc, i když ve skutečnosti žádnou nemá. Tu měl profesor Murro, veterán ekosofického hnutí a člen jeho ústřední rady. Pán nad životem a smrtí. Vládcem může život brát, nemůže ho však dávat – to může jen rekonstrukční tým profesora Murra. Může slíbit nesmrtelnost. Proto jsou všichni lidé a také všichni příslušníci rady ekosofického sdružení vůči profesorovi tak pokorní. A vůči Rayi Sneiderovi, když se to tak vezme, vlastně také...

Neboť kdo může vědět, co smí tenhle plavý, štíhlý a svalnatý mladík s úzkýma očima, které se usmívají, avšak nejsou bezelstné? Kdo ví, co si může dovolit a kdo za ním stojí? Takové zaměstnání s volností pohybu a zdánlivě bez kontroly nemůže přece vykonávat každý – to je dovoleno jen tomu, kdo je pověřený nějakým orgánem ekosofické rady.

Je v Městečku teprve týden a už mu stačil leckdo z jeho obyvatel dát jasně najevo, jak si ho považuje. Tajemného muže z Centra je třeba mít na své straně. Péče o Hilara mu jistě nezabere veškerý čas. Určitě si také všimne, jak je kdo loajální nebo neschopný. A jak je kdo schopný.

Rychle se opláchl studenou vodou a sešel do přízemí, do cvičebního sálu a k bazénu. Teprve když ho přeplaval potřetí, únava a nechuť ke všemu začaly opadávat.

Pod sprchou si vzpomněl na Terezku. Přijela za ním těsně před jeho odjezdem do Městečka, oči plné strachu: právě se rozhodovalo,

jestli se může stát studentkou, nebo ne. Ray si ji teď vybavoval docela malou, jak ráno, ještě v noční košilce nakukuje dveřmi z kamrlíku, kterému říkali holčičí pokoj jen ze zdvořilosti, a kňouravě se ptá maminky, jestli dnes bude k snídani chleba s medem. Ne, říká maminka, med bude v neděli, je ho málo, děvenko, kdybys ho jedla každý den, neměla bys potom žádný v zimě. Medu bylo vždycky málo, přiděl celé rodiny stačil sotva na nedělní snídani pro Terezku. Ale nikdo se nikdy nevzepřel, malá sestra měla na med své právo nejmladšího, jako je měl do jejího narození Ray. Pokusím se ji pozvat na dva tři dny sem, napadlo ho, ať vidí, že se dá žít taky bez odměřování potravy a strachu, že zítra možná bude míň než dnes. Lidí je moc a jídla málo, krčila matka vždycky rameny a otec beze slova přitakával. Dřív, dřív to bylo lepší. Lidí bylo míň a jídla víc, pravil pak vždycky moudře a Ray se nesměl zasmát, protože by to snižovalo neexistující otcovu autoritu před... před kým vlastně?

Nahoře ve svém pokoji se oblékl. Letní košile z látky, která dobře saje pot. Světlé plátěné kalhoty a sandály. V nemocnici ho beztak donutí navléct se do lékařské kombinézy.

Sáhl po telefonu. Sluchátko mu zaskřípělo po vousech. Promnul si bradu a usoudil, že pro dnešek to vydrží bez holení. Tenhle přepych si může dovolit jen díky kníru. Zálibně po něm přešel palcem a ukazovákem.

Telefon mlčel. Eva Hilarová už je zřejmě na cestě k nemocnici.

Stál se sluchátkem v ruce a díval se z okna na širokou ulici, vroubenou pásy keřů a stromů. Chodci vstupovali do obchodů, nasedali na kola, opřená o stojany. Viděl i budovu ústavu, vládcovsky a falicky se tyčící nad městem. Byl to symbol odpovídající skutečnosti: kdyby nebylo ústavu, nebylo by ani Městečka, všechno tady stojí jen a jen díky instituci, zhmotněné v téhle toporně trčící budově.

A také v řediteli ústavu profesoru Sedrym. Další veterán. Kam se člověk hne, narazí na veterána ekosofické revoluce. S tímhle si nepadli zrovna do očí, to bylo zřejmé od prvního okamžiku, kdy se setkali. Ještě že tu všichni včetně Sedryho soudí, že je palcem u pravé nohy profesora Murra a že šlápnout na palec tak mocnému muži se nevyplácí.

Proč si vlastně vybral tohle povolání? Proč přijímal tu Kinterovu nabídku? Protože chtěl pomáhat lidem, kteří to potřebují? Nebo ho lákala možnost nahlížet do cizích životů? Nejspíš obojí. A byl tu ještě další důvod: být co nejbliž těm, kteří rozhodují, komu poskytnout pomoc a komu ne, čím život je důležitý a čím méně. Chtěl vidět, jak to dělají? Snad. Jenže nač hledat tak vznešené důvody? Prostě se chtěl dostat nahoru, víc a líp se najíst, urvat větší díl z pořád menšího koláče. Jen tohle. Takové místo nahoře. A když ne nahoře, tak alespoň uprostřed. Ten, kdo nebyl dole, to nepochopí.

Vzdychl a stiskl knoflík přepínající volání na radiotelefon. Ve sluchátku to dvakrát píplo. Potom se ozvalo zřetelné: „Hilarová.“

5

„No prosím, Hilarová,“ opakovala do aparátku, který vylovila z kabely. „Kdo je to?“

Musela zastavit a slézt z kola. Rozuměla sotva polovinu z toho, co ten druhý říkal.

„Tady je Sneider. Ray Sneider!“ skřípal hlas. „Kurátor vašeho muže. Slyšíte mě?“

„Nemusíte tolik křičet,“ řekla. „Co se děje?“

„Chtěl jsem vám připomenout, že dnes po obědě máte první návštěvní den u Stanka.“

„To přece vím, říkal jste mi to včera. A především. Copak vypadám tak hloupě?“

„Je to moje zaměstnání, pořád lidem něco připomínat.“

„To vám nezávidím,“ zašklebila se, jako by ji mohl vidět. „Budete tam taky?“

„Já? Ne. Vlastně ano, ale ne s vámi. Zajdu ke Stankovi až potom.“

„Budete nás okukovat na obrazovce, že?“

Miniaturní přístroj vydal chrčivý zvuk; zřejmě to byla reprodukce Sneiderova povzdechu.

„Vždyť vám říkám, že je to moje zaměstnání.“

„A já vám zase říkám, že vám to nezávidím. Ještě něco?“

„Možná že bych se u vás večer zastavil, popovídat si o pár věcech, než se Stanko vrátí. Najdu vás doma?“

„Přijďte. Ale zavolejte předem.“

„Tak...“

Přerušila ho. „Na shledanou. Čekám, že zavoláte!“

Vypnula telefon a hodila ho zpátky do kabely. Potom se vyhoupla na kolo a znovu se rozjela. Když za ní Sneider přišel poprvé, představil se jí starodávně a právnicky znějícím titulem: kurátor rekonstrukční péče. Prý bude první týdný po Stankově návratu dohlížet na to, aby jeho nová existence a splnutí nového organismu s prostředím proběhlo hladce a bez konfliktů. Opravdu se tak vyjadřoval a vyrazil jí těmi termíny dech – v první chvíli ho chtěla vyhodit. Jenže se k tomu neodhodlala a on pokračoval. Jde o získání definitivní totožnosti, tvrdil, a k tomu je zapotřebí překlenout především časovou mezeru, která obvykle uplyne mezi posledním snímáním paměťových stop a novým vstupem do života. Bývá někdy dosti značné a připomíná ve svých důsledcích dokonalou amnézii čili ztrátu paměti. Domněnkou, že je nutné vysvětlovat smysl slova amnézie, ji znovu popudil, i když to ani tentokrát nedala najevo. Pomstila se mu po svém: nedala na sobě ani trochu znát, že se jí líbí.

Přišla na to až po hodně chvíli. Ray Sneider, kurátor rekonstrukční péče, říkal všechny ty nehorázné fráze přesně tím způsobem, s tím výrazem a s těmi gesty, které nabízely spoustu výkladů. Nebere vážně sám sebe? Myslí si o ní, že je husa? Nebo si z ní dělá legraci? Anebo nevěří tak docela tomu, co jí tady vypravuje? Něco z toho byla pravda. Skryté šaškovství, odstup, hříšná neúcta nebo co to bylo, ho obestřely tajemstvím. Zdál se jí zajímavý. Líbil se jí.

Možná by se měla stydět. Místo toho, aby myslela na Stanka, obírá se litováním, proč se jí jiný muž smí jen líbit a nic víc. Jenže proč ne? Stanko... Stanko je jistota, známý prostor k obývání, vyhráté křeslo v koutě, které dobře zná. Pak se vrátila k tomu, nač myslí stále častěji: že tenhle Stanko bude jiný. Jistě, ten rozdíl možná nepozná ani ona sama, ale *bude to jiný člověk*. S tím nic nesvede ani deset kurátorů. Budou se jí dotýkat jiné prsty a bude to cizí tělo a cizí duše. Někdy nevěděla, jestli nemá strach. Bude se v něčem lišit? V

nějakém nepatrném pohybu, ve způsobu otočení hlavy, pohledu, dechu...?

Eva Hilarová pomalu šlapala na kole směrem k, nízkému jednopatrovému pavilónu knihovny, v níž pracovala. Nepospíchala, i když měla nejvyšší čas být na místě. Dnes ji určitě každý omluví. Má zvláštní den – setká se se svým mužem, kterého zná tak dobře, jak má každá žena svého muže znát, ale kterého ještě nikdy v životě neviděla. Kterého má ráda klidnou a vyrovnanou láskou a kterého se přitom bojí jako neznámé krajiny, v níž není jediný pevný bod.

6

Pracovní doba začínala v Ústavu pro zachování druhů v devět-nula-nula. V devět-nula-pět začal zástupce šéfa ústavu Arnold Bek ve své rozlehlé pracovně s kontrolou příchodu jednotlivých zaměstnanců, tak jak ráno vstupní turniket registroval jejich identifikační karty.

Byl to tlustý, šeredný muž. Mohla za to drobná a přitom masitá ustupující brada, dozadu ubíhající čelo a mastné tmavé vlasy, na temeni už hodně řídké. Odpudivé byly jeho oči, malé, stále přivřené, často se skrývající za tmavými skly brýlí. Zlé. Jako by se Arnold Bek uměl dívat na lidi i na svět jen dvěma způsoby: buď lhostejně, nebo podezřívavě.

Přivřené oči teď klouzaly po zelených číslech u jednotlivých jmen a nijak neobživly, ani když se u několika z nich objevil čas dvě i tři hodiny před devátou. Byla to stále stejná jména, která už znal. Chlapci (některým bylo už přes padesát), kteří se snaží rozlousknout svůj oříšek. Byla to jejich věc, ne jeho. Dobře že si na to přivstanou. Říká se přece ráno moudřejší večera. Potrhlí vědátoři. Blázni. Jen ať se snaží. Bek si odfrkl. Na takové je třeba si občas posvítit.

U třiapadesáti jmen nebyl čas ještě zapojený. Dvaatřicet z nich patřilo zaměstnancům první a druhé kategorie, tedy bez určené pracovní doby. Také ti mu pili krev – alespoň někteří z nich. Dobře věděl, že tyhle firmy tráví v ústavu tak dvě tři hodiny týdně a pak se flákají někde v přírodě, bez kontroly, bez dohledu a předstírají, že pracují. Nesmysl. Někdy by se na ně měl pořádně podívat nebo jim

pověsit na paty spolehlivého chlapa, který by je ohlídal. Potom by možná na koberečku u ředitele museli skládat účty ze všech těch proflákaných dní „v terénu“, jak říkali.

Zatím nezbyvá než doufat, že při kvartálním účtování někdo z nich kiksne sám. Pak se Bekovi možná podaří prosadit převedení do třetí kategorie pod úplnou kontrolu. Skoro se zasníl.

Devět-dvacet jedna. Trhl sebou. Musí ověřit, jestli jeho nový asistent neblokuje některé vstupy informačního systému. Už se mu to také stalo, chlapec si myslel, že řádná kontrola není důležitá.

Podíval se stranou na malý lístek, kde měl zaznamenáno dvanáct pozdních příchodů. Oči mu zablýskly – příležitost, jak si to s nimi vyřídit, si už najde.

Znovu se otočil k displeji. Pochod žlutých světýlek, to jsou služební pobyty mimo ústav. Čtyři červené skvrny – ano, vhodnější výraz by se těžko hledal – byli nemocní zaměstnanci ústavu.

Krucinál-fagot!

Tlust'och popadl desky, ležící vlevo pod jeho rukou a nečekaně rychle proběhl dveřmi do předpokoje. A dál na chodbu.

„Hned zavolejte Sedryho a řekněte, že už jsem na cestě!“ houkl na mladíka v předpokoji, který se ani nesnažil schovat noviny.

„Ano,“ řekl mladík a klidně ťukal číslo Sedryho sekretářky. Nevěděl sice, proč Bek nezavolal Sedrymu sám, ale byl od svého šéfa za tři měsíce pobytu v ústavu zvyklý na ledacos.

„Tady je Bernard Adam. Právě k vám kluše můj bezprostřední nadřízený,“ řekl. „A přeje si, aby o jeho horlivosti byl okamžitě informován i profesor Sedry.“

Sekretářka se zasmála. „Vyřídím.“

Devět-dvacet pět. Masivní dveře výtahu se rozevřely. Bek se vtlačil dovnitř, teprve potom se podařilo vystoupit těm, kdo chtěli opustit výtah v tomto patře. Práskal po nich tím nejdivočejším pohledem, jakého byl schopen. Proč se všichni tak loudají, když mají už dávno zařezávat? Jednou jim to spočítá.

Arnold Bek se v duchu zalykal vzteky. Neboť jedno z červených světýlek patřilo Stankovi Hilarovi a on si vzpomněl, bohužel pozdě, na včerejší vzkaz, aby hned v devět byl u Sedryho a přinesl o nemocném zprávu. Jak na to mohl zapomenout? Teď má jen desky a

v nich bez ladu a skladu všechny materiály, i když by raději nesl patřičně zaměřený výběr.

Ve dveřích k Sedrymu se srazil s doktorem Darkowem. Rázem mu došlo, že přichází beznadějně pozdě – Darkow je šéf skupiny, v níž pracoval před svou nehodou i Hilar. Hned za dveřmi stál Sedry a říkal cosi mladičké sekretářce.

Jako obyčejně instinkt Beka nezklamal. Sedry ho zarazil už ve dveřích.

„Nemusíte se obtěžovat, Beku! Všechno podstatné už jsme s kolegou Darkowem probrali. Vás zastoupil počítač a celkem úspěšně. Pochybuji, že byste mohl říct o Hilarovi něco víc, myslím tím něco podstatného...“

Tohle a ještě před sekretářkou! Důstojník nesmí být jiným důstojníkem nikdy kárán před mužstvem, to by si měla Jeho Výsost Sedry uvědomit. A Arnold Bek je důstojníkem, ať se to profesůrkovi líbí, nebo ne.

„Promiňte,“ řekl a uklonil se, „promiňte, ale musel jsem...“

„Rád bych, abyste vzal na vědomí,“ přerušil ho Sedry, „že včera byla dokončena rekonstrukce doktora Stanka Hilara. Je jen otázkou dnů, kdy se Hilar objeví v ústavu. Spolu s ním přijde i jeho kurátor. Bude dohlížet na Hilarovo zapracování, na jeho nový vstup do pracovního prostředí. Soudím, že jako člověk odpovědný za personální záležitosti byste měl s kurátorem Sneiderem spolupracovat. Určitě vás sám vyhledá. Rád bych, abyste vyhověl jeho žádostem.“

Ředitel Ústavu pro zachování druhů v tu chvíli zřejmě usoudil, že už vytrestal svého neoblíbeného zástupce dostatečně.

„Nestůjte přece v těch dveřích.“

V Sedryho pracovně se neposadili do křesel, ale pouze na dolní konec dlouhého konferenčního stolu.

„Víte dobře, Beku, že jde o poměrně novou záležitost a že chování rekonstruovaných lidí dosud příliš neznáme. Musíte na celou záležitost nahlížet velice opatrně a citlivě. Podívejte se znovu, kdy Hilarovi naposled snímali paměťové stopy, a připravte časový plán všeho, co se potom událo a co by měl Hilar vědět. Dejte to na vědomí také všem vedoucím skupin, s nimiž bude Hilar

spolupracovat. Musíte mu pomoci. I když má pro první týdny toho mladíka, myslím kurátora Sneidera.“

Sedry se odmlčel a díval se na desku stolu.

„Pokud se setkáte s názorem, že Hilar by se po havárii neměl do ústavu vracet, pak jste povinen tento názor odmítnout. Opakuji, odmítnout, já vím, Beku, jste také proti tomu, aby se vracel. Ale rozhodnutí z Centra je jasné a já je podporuji: Hilar se vrátí na bývalé pracoviště. Zpočátku samozřejmě nebude pracovat se zářiči a velkými přístroji.“

Podíval se tázavě, jak se Bek tváří, možná čekal, že konečně něco řekne. Ale jeho zástupce mlčel a na tváři se mu zračila lhostejnost.

Sedry vstal.

Bek také, pomalu a ztěžka.

„Víte, Beku, ta havárie byla nepříjemná pro nás pro všechny. Teď je tu Hilarova rekonstrukce, které si bude zase kdekdo všímat. Je v našem zájmu, aby jeho návrat proběhl bez problémů. Mimochodem, doktor Darkow je také proti. V ústavu však ponese zodpovědnost za hladký průběh věcí vy, ne on. Takže – na shledanou.“ Pak ještě pohnul rukou: „Vidím, že na těch deskách máte napsáno Hilar. Nechte mi je tady. Podívám se na ně.“ Zbytek dopoledne Arnold Bek usilovně přemýšlel. Aby uspořádal chaos, který měl v hlavě, vykouřil několik cigaret. Zuřivě se snažil vzpomenout, co všechno vlastně do desek včera vložil. Neprosetá informace nemá k vedení nikdy proniknout, to je přece zákon.

V poledne přišel na to, co udělá. Stane se od zítřka červenou skvrnou v řádném chodu ústavu. Nechal zamčeno a zvedl telefon.

7

„Já vím,“ řekl Hilar. „Vím to už od rána.“ Eva se na něj užasle podívala. „Cože...?“

„Čistě náhodou...“

Trochu nuceně se usmála. „To je ale úžasné. Měla jsem přijít a opatrně ti vysvětlit, co se vlastně stalo. Pomoci ti, abys nějak přečkal první šok. A ty mi místo toho klidně řekneš, že už to víš.“ Sedla si do křesla. „Jak ses to dozvěděl?“

Hilar roztáhl pusy od ucha k uchu. „To je moje tajemství.“

Zatvářila se uraženě. „Když myslíš...“

Pak zavrtěla hlavou. „Hlavně žes mi tu neomdlel. Nejspíš bych si s tebou nevěděla rady a musela zavolat sestru.“

Vzal ji kolem ramen. „Ať je po tvém. Ale zůstane to jen mezi námi.“ Mrkl na ni. „I když nás nejspíš zrovna šmíruje pár sekáčů u monitorů. Doufám, že dodržují lékařské tajemství.“

Zvedl hlavu a teatrálně přejel pohledem po celé místnosti.

„Přeju vám příjemnou zábavu, dámy a pánové,“ zahlaholil. Potom se sklonil k Evině uchu a tichounce jí zašeptal:

„Irena mi to řekla.“

„Jaká Irena?“

„Jedno milé děvče. Sestra, která mě má na starosti.“

Eva zvedla obočí. „Ty máš ale kolem sebe lidí.“

„Myslíš Ještě toho Sneidera? Jenom dva, to zase moc není.“ Stanko Hilar se zašklebil. „Nezapomeň, že jsem prominentní pacient, že rekonstrukce je pořád neobvyklá věc. V téhle nemocnici nic takového ještě neměli.“

Eva se mu opřela o rameno. „Myslela jsem, že budu první, kdo ti něco takového řekne. Sneider to se mnou zkoušel málem jako na divadle. A pak sem přijdu a ty už všechno víš. Kdybys slyšel, co si Sneider vymyslel, jen aby mi vysvětlil, jak je důležité, abych ti to první řekla právě já.“

„A myslíš, že mi to Irena řekla sama? Já to z ní vytáhl. Je to dobrá sestra, jenže neumí lhát.“

„Co tě vůbec napadlo, vyptávat se jí?“ Eva zaváhala. Představa, že Stanko cítí sám, že je někým jiným, ji zamrazila.

Hilar vyhrnul rukáv pyžama. Nastavil směrem k ní bledý kostnatý loket. „Podívej, tady jsem měl jizvu. Pamatuješ si na ni, ne? A na obličej, těsně pod nosem, jsem měl další. A vidíš teď něco?“

Zavrtěla hlavou.

„Sluší mi to líp?“ zeptal se ironicky. Neřekla nic.

Najednou si nedovedla vybavit, jak mohl vypadat Stanko s jizvičkou těsně pod nosní přepážkou, tak vzdálená jí byla představa, že muž, který s ní teď sedí v nemocničním pokoji, je jen replikou člověka, s nímž žila, kterého znala snad nejlépe ze všech lidí – nebo

alespoň měla znát. Je jiný, napadlo ji, i když jde jen o nanicovaté, nic neznamenající jizvy. Ale je to někdo jiný.

„Všiml jsem si toho náhodou,“ pokračoval Hilar, „když jsem se díval do zrcadla. A pak jsem si vzpomněl i na ten loket, jizvy chyběly a já si začal lámat hlavu, jak je to možné. Že by mě rekonstruovali, mě vůbec nenapadlo, to skutečně ne. Myslel jsem, že mi třeba transplantovali při nějaké operaci kůži – i když jsem netušil proč. Doktor mi odpovídal vždycky mlhavě, tvrdil, že jsem prodělal těžkou chorobu, že není důležité jakou a že teď už jsem v pořádku... Potom se objevil Sneider, prý jako psycholog. Na chvíli jsem nevěděl, jestli jsem na psychiatrii. Irena se jen usmívala. Starala se o mě, ale taky mi nic nevysvětlila. Až jsem si jednou z pokoje sester půjčil malý přívěsek, který nosí věčně kolem krku. Tehdy ho sundala. Maličké rádio.“

„Vždyť tu máš telestěnu,“ řekla Eva. „A celý komunikační box.“

„Ano. Víš co, pustíme si zprávy,“ zasmál se Hilar. Natáhl ruku a stiskl tlačítko.

Na stěně proti nim vyskočil zářivě barevný obraz. Usměvavá mladá žena se ptala důležitě se tvářícího černocha v plandavě volném oděvu:

„Pane Aiku, vy jako předseda sdružení...“

„Tohle ne,“ zavrčel Hilar. „Něco jiného.“ Přepnul program.

Kamera zabírala ze strany stolek se šachovnicí a dva proti sobě sedící, soupeře. Nalevo seděl za tabulkou s nápisem Jan Rotman mladík, kterému na lících začínaly růst tmavé, měkké vousy a dodávaly mu romantický výraz. Proti němu, trochu povýšeně a sebejistě, se usmíval Ilja Karov, dvojnásobný mistr světa. Karov hrál s černými a po levici měl tabulku se svým jménem a zlatým symbolem Šachového krále – což znamenalo, že tady hraje nejlepší šachista planety.

„Bělehradský turnaj,“ řekl Hilar. „Karov ho nikdy nevynechal, i když jako mistr světa na to měl právo. Ale taky ho nikdy nevyhrál. Jednou tvrdil, že má k tomu městu tak sentimentální vztah, že v něm nedokáže skutečně šachově myslet.“

Eva se odtrhla očima od obrazu. „A co má být?“ ptala se.

Sport ji nikdy nezajímal. Jeho ano.

„Co mají šachy společného s tvou rekonstrukcí?“

„Jen to, že jsem se z rádia doslechl, že mistr světa Jan Rotman vede v dvaasedesátém ročníku bělehradského turnaje o dva a půl bodu.“

„No a? To je moc nebo málo?“

Smál se. „Stát se něco takového tobě, tak se asi všechno dozvíš, až ti to budou chtít naservírovat sami.“

Eva se zavrtěla. Začínalo jí pomalu svítat. „Tys poznal, že to má být jinak...“

„Jistě. Koukni se na přenos z Ljubojevičova memoriálu. Karov tu hraje jako mistr světa, to podle mého názoru bylo docela v pořádku. Ale rádio tvrdilo, že mistrem světa je Rotman. Rozumíš? Televize – alespoň ta, kterou mám v pokoji já – se zpožďuje, jako kdyby mi někdo pouštěl pořady pár měsíců staré. A mně to připadalo normální. Vlastně, připadá. Co jsem si z toho mohl odvodit jiného, než že se kdesi ztratila nějaká doba a že se to přede mnou pokoušejí skrýt?“

Už jí bylo všechno jasné. Lékaři ho umístili do prostředí odpovídajícího časem době, v níž mu naposledy odebrali záznam pamětí. Nebylo to nic složitého. Pacienta izolovali od vnějšího světa, stačilo jen napojit telestěnu a všechny ostatní komunikační prostředky na loňské záznamy, nedat mu do rukou jiné noviny než se starým datem. Všechno v zájmu nového jedince.

Nového jedince, opakovala si ještě jednou. Tak o rekonstruovaném Hilarovi mluvili ti, kdo v něm znovu oživil člověka, který zahynul. Zní to jak z úřední vyhlášky. Pro ni má být ale týmž Stankem, kterého milovala, s kterým žila jako žena s mužem. Vlastně žije. V jejich vztahu se nic nezmění. Všechno bude jako předtím, i když je to – nový jedinec... Sedí teď proti ní, ruku položenou na jejím zápěstí a usmívá se, jak se mu podařilo pomocí sestřičky odhalit trik lékařů.

Snažila se mluvit klidně. „A co ti potom ta sestřička vlastně řekla? Brala ohled na stav, v kterém jsi? Přece jen tě to mohlo vážně zranit. Vždyť vědomí existence –“ Zarazila se. Slova odposlouchaná z výkladu těch, kdo ji připravovali na setkání se Stankem jako na první výpravu na Měsíc, zněla prázdňě. „Jak ti bylo, když ses dozvěděl, že jsi... rekonstruovaný?“

Hilar pokrčil rameny. „Řekl bych, že nijak. První, co mě zajímalo, byly technické podrobnosti. Nechal jsem si od Ireny vyprávět, jak to u profesora Murra vypadá. Byla tam se mnou, přivezli mě tam vlastně celého ve dvou malých kufrech. Morbidní, co, ale je to tak. Jedna bedna s biologickými vzorky, druhá s paměťovými záznamy. Prý to úplně stačí.

Potom jsem se začal pozorovat. Jestli mě něco nebolí. Jestli je všechno na svém místě a takové, jaké to bylo předtím. Byl jsem jako hypochondr, který se snaží objevit nějakou chorobu. Taky jsem se ptal, proč mě vlastně rekonstruovali. To už Irena nevěděla. Krčila jen rameny, že šlo o nějakou nehodu. Lámal jsem si tím hlavu, ale samozřejmě zbytečně, vždyť poslední, co si pamatuju, je den, kdy mi dělali paměťový záznam – ale na samotný průběh záznamu si vůbec nevzpomínám.“

„A neměl jsi strach z toho, že jsi najednou... někdo jiný? Že Stanko Hilar vlastně už není a místo něj tu je...“

„... Stanko Hilar. Možná jsem moc jednoduchý, ale žádné psychické problémy, nic. Budu se muset asi víc zkoumat – anebo počkat, až se něco takového doopravdy dostaví.“

Chvilí neříkal nic. „Myslel jsem na spoustu věcí, které jsem zažil – koneckonců, co taky dělat, když se člověk pořád povaluje v posteli. Představoval jsem si, co se asi stalo s mým opravdovým, nebo jak to mám říkat, tělem. S tím prvním Hilarem. Vždyť někde přece musí být? Taky jsem byl rád, že ta takhle všechno dopadlo. Určitě to bylo vážné, když jsem musel zemřít. Přemýšlel jsem, co všechno mě teď čeká, a najednou mi došlo, že něco z toho se už stalo, protože mě kus času chybí. Budeš mi toho muset spoustu vyprávět.“

„Ta tvoje Irena ti nepovídala nic o příčinách rekonstrukce?“

„Ne.“

Mlčela.

„A co víš ty?“ zeptal se váhavým, přiškrceným hlasem. „Vlastně je to hloupá otázka. Ty přece něco musíš vědět. Možná všechno,“

„Všecko ne. Měl jsi nehodu při práci v radiační komoře.“

„A co dál?“

Zavrtěla hlavou. „Můžu ti říct, co si pamatuju. Tenkrát odpoledne, zrovna v době, kdy ses měl za mnou zastavit, mi do

knihovny zavolal profesor Sedry. Mluvil hrozně tiše a já mu rozuměla každé druhé slovo. Říkal, žeš měl nehodu, že jsi v nemocnici a abych se nebála, že všechno dobře dopadne. Běžela jsem do ústavu, jenže tam už jsi nebyl. Darkow mi pak řekl, co se stalo. Dělal jsi pokusy s ozařováním, šlo o nějaké mutace, už si nepamatuju. Přitom jsi překročil všechny povolené normy a limity a zasáhla tě tak vysoká dávka, že tě během necelé hodiny zabila nemoc z ozáření. Ohrozil jsi prý také spoustu lidí v ústavu. Nejdřív si totiž mysleli, že selhala automatika. Jenže pak se ukázalo, že jsi ji vypnul.“

„To dělá každý,“ zavrčel. „Kdyby měl člověk pořád běhat sem a tam z komory ven do laboratoře... Jednodušší je ošidit automat, nechat dveře otevřené a stínit se před zářením něčím jiným.“

Eva se nadechla, měla pocit, že každým okamžikem se jí zmenšuje obsah plic. „Každopádně tě to zabilo dřív, než ses dostal do nemocnice.“

Díval se na ni nevidoucíma očima. Pak se bezbarvě zeptal: „Co to znamená? Budu muset z ústavu?“

„Ne, to ne. Sneider o ničem takovém nemluvil. Naopak, bude tě mít pár dní nebo týdnů na starosti, aby ti pomohl vrátit se.“

Nade dveřmi se ozval měkký tón bzučáku a rozsvítilo se světélko, znamení, že návštěva končí.

„Co se dá dělat,“ usmál se.

„Za pár dní jsi doma.“

„Ano.“

Když se za ní zavřely dveře, všiml si, že celou dobu zářila obrazovka telestěny. Oba šachisté právě vstávali a podávali si ruce. Zvuk byl vypnutý, ale ani se nemusel dívat na šachovnici, aby poznal, kdo zvítězil.

8

Topografický obraz Městečka připomínal terč. Byl téměř kruhový a v jeho středu ležel areál Ústavu pro zachování druhů. Štíhlá vysoká budova se jako jediná z celého městečka tyčila do výše dvanácti pater. Kromě ní tu byly stavby nejvýše dvoupatrové, všechny –

podobně jako pavilóny ústavu – soustředěné kolem vztyčeného prstu ústavního centra jako kuřata kolem kvočny. Pozemek ústavu dělil od zbytku města vysoký plot.

Další kružnici tvořily budovy patřící k městu: nemocnice, pobočka banky zdraví, správní budovy, knihovna, divadlo, pár malých restaurací, obchody. Od ústavu ji dělil široký pruh parku, protkaný cestičkami pro kola a širokou zásobovací cestou.

Vnější kruh tvořily nízké domky, kde bydleli skoro všichni z Městečka. Topily se v zahradách, místy prostřídáných hřišti nebo bazény, lemovanými živými ploty s ještě mladými stromy. Trochu nepravidelně byl v kruhu umístěn sportovní areál, kolem kterého vedla jediná široká cesta ven z města, k letišti a ještě dál, pár set kilometrů k nejbližšímu sousednímu městu.

Hranici Městečka neviditelně hlídaly paprsky sterilizátorů. I malé děti věděly, že za živým plotem končí jejich účinek. Že tam začíná svět znečištěný člověkem. Svět, jemuž má Městečko pomoci.

Smysl ohrady kolem ústavu už nebyl tak jasný. A protože nekonečně dlouhý plot byl navíc z podivně šeredného hnědého plastu, stala se jeho plocha záhy místem, na nějž se soustředily tvůrčí sklony dětí, a taky některých dospělých.

Naštěstí to už neplatilo. Nedávno napadlo jednoho ze zaměstnanců informačního centra (toho, který den co den pozoroval plot z okna své pracovny), aby se hnědá plocha stala trvalou galérií pod širým nebem. Za pár dnů pokryl plot odborně provedený výběr výtvarných děl, nanesených na plastový podklad dokonalou a rychlou technikou; navíc bylo možné barevnou záplavu často střídat. Těžko posoudit, jak dalece tohle obyvatelé města zajímalo, ale plot teď byl docela hezkou kulisou.

Podél strakaté ohrady šla pomalu Irena Rundová. Velkýma hnědýma očima se dívala víc na zem než kolem sebe. Lidí, které míjela, si sotva všimla.

Občas jí někdo kývl na pozdrav, ale Irena Rundová neodpovídala. Před očima se jí pořád vybavovala pracovna doktora Domina, oslnivě bílý obdélník okna, knihy na dlouhých policích a doktor, trůnící za svým stolem s televizním monitorem a kazetou se záznamem jejího pacienta.

„Když řeknu, že jste překročila meze své pravomoci, tak to bude eufemismus,“ ironicky skřípal hlasem doktor Domin. „Raději vám rovnou oznámím, že jste s okamžitou platností zbavena péče o pacienta Hilara. Upozorňuji předem, že prosit je zbytečné, rozhodl jsem se definitivně.“

Chvíli na něj zírala. „Neprohradila jsem přece nic sama. Doktor Hilar to prostě ze mě vytáhl. Copak mě mohlo napadnout, že...“

„Neztrácejte čas výmluvami. Mělo vás to napadnout. Když odcházíte k pacientovi, musíte být dokonale připravená. Žádné rádio nebo podobný krám na krku mít nemáte. To vám zajisté potvrdí i kurátor Sneider.“

Doktor se otočil na mladíka ve velikém křesle trochu stranou. Zнала ho od vidění. Objevil se v nemocnici před několika dny a měl mít na starosti spolupráci s pacientem po jeho propuštění z nemocnice. Vlastně dělal totéž co ona, jenže v bledě modrém. A s větší pravomocí.

Doktor Domin mu nemohl nic zakazovat ani nařizovat.

„Snad se opravdu tolik nestalo, doktore,“ řekl Sneider. „Sestra sice porušila nařízení, ale nic závažného naštěstí nezpůsobila. Rekonstrukce je pořád ještě nová věc, a tak jsou opatření kolem pacientů dost přísná.“

Možná že za rok se celá tahle ohromná péče zruší. Třeba zruší i moje povolání,“ ušklíbl se a trochu se na sestru usmál.

„Tady nejde o faktické důsledky, ale o zásadní porušení disciplíny,“ řekl škrobeně doktor Domin. „Sestra Rundová porušila pracovní kázeň a to, že se nic nestalo, nijak její čin neomlouvá. Příště může podobné opomenutí stát pacienta život.“

„Jak myslíte,“ pokrčil Sneider rameny. Potom se naklonil k sestře a hlasitě, aby to doktor slyšel, zašeptal: „Nebojte se. Když se vám stane něco takového, čím váš šéf vyhrožuje, my už toho, pacienta zrekonstruuujeme.“

Usmála se; potěší i projev dobré vůle, třebaže na rozhodnutí doktora Domina to nic nezmění.

„Můžu jít?“ zeptala se.

„Ano... vlastně ještě ne. Ještě jsem vám neoznámil, kam jste přeřazena.“

Vstala a mlčky se na něj dívala.

„Na nějaký čas si odpočinete od medicíny, sestro,“ řekl se zbytečnou ironií Domin. „Vypomůžete v registračním oddělení. Je to jednoduchá práce, kterou jistě zvládnete. Zařazování tkáňových vzorků, paměťových stop, evidence všech obyvatel Městečka... V oddělení vám podrobně vysvětlí, co budete dělat. A aby se tady kurátor netrápil obavami o vaši odbornost, pak tedy na uklidnění – ta registrace, a zejména její preciznost, je pro rekonstrukce lidského organismu nesmírně důležitá. Nemám pravdu?“

„Naprosto,“ řekl Sneider a rozesmál se. Někomu se posmíval a Irena Rundová si byla jista, že jí ten posměch neplatil.

Plot, pokrytý barevnými skvrnami obrazů, vystřídal holý šedohnědý pás, oddělující jeden výtvarný styl od druhého. Obrazy, ke kterým vzápětí došla, byly mnohem klidnější než předchozí. Nevnímala je však o nic víc, přemýšlela o samolibém úsměvu doktora Domina a o tom, jak dlouho bude jeho nevůle převládat nad nutností využít její kvalifikace; koneckonců sester jako ona nebylo ani v Městečku dost. Myslela taky na kurátora a na to, jak si ji s nepokrytým zájmem prohlížel.

Zabloudila očima na plot, pokrytý obrazy. Právě před ní se otevíral obdélník temné a ponuré krajiny s vysokým úzkým stavením v popředí. Na hřebeni střechy seděl velký pestrobarevný motýl. Chvilí se na něj dívala; nechápala, proč jej malíř do obrazu zasadil.

Pak pokrčila rameny a vydala se dál podél plotu k širokému prostranství s parkem. Okamžik poté, co odvrátila oči, motýl náhle pohnul křídly a odtřepetal se nad plot a dovnitř do zahrady Ústavu pro zachování druhů.

9

Rozevřené dveře kabiny výtahu zíraly do prázdné chodby druhého patra. Bylo ticho, nedonesla se sem ani ozvěna vzdálených kroků. Ray Sneider se ironicky podíval na mladého muže v bílých sandálech, který stál hned vedle vstupu.

„Vy jste tu coby dekorace?“ zeptal se.

„Cože?“ trhl sebou mladý lékař. –

„Jestli ne, tak se obtěžujte a dotkněte se té šipky dolů.“

Mladík se ještě okamžik zmateně díval, pak uraženě nasupil obočí a dotkl se šipky. Dveře váhavě sjely k sobě a Stanko Hilar ucítil v žaludku slabé zhoupnutí. Premiéra, alespoň pro tenhle žaludek, napadlo ho. I pro mě: ještě nikdy jsem nejel výtahem.

Dole nechali uraženého mladíka, aby vystoupil první, a pomalu zamířili vestibulem k proskleným širokým dveřím, vedoucím z nemocnice ven.

Sneider vylovil z kapsy úzký ohebný pruh osobní karty a zasunul jej do úzké škvíry vedle zámku dveří. Zámek cvakl a dveře se nehlučně otevřely.

Hilar se zarazil.

„Nemám kartu,“ řekl. „Na tohle nikdo nepomyslel?“

„Můžete klidně jít za mnou.“

Podržel pruh karty ve dveřích, než Hilar prošel ven.

Tyhle otevřené dveře jsou důležitější než všechno to potřásání rukama nahore, napadlo Hilara. Připadal si před chvílí, když se loučil s doktorem Dominem, jako kdyby cestoval na druhý konec světa. Poplácávali ho po ramenou, přáli mu všechno nejlepší, důvěřovali, že všechno zvládne. A on, dobře živený novorozenec s poněkud řídnoucími vlasy, se vypravuje ven z budovy nemocnice, aby urazil dobře kilometr po rovině do domu, kde bydlí.

„Osobní kartu už máte doma,“ řekl Sneider. „Přivezl jsem ji z Centra a nechal vaši ženě. Je to duplikát.“

„Dík.“

Poprvé si Sneidera pořádně prohlédl až v Dominově pracovně. Byl určitě mladší než on a nějak zachovalejší. Asi se líbí ženám. Mám mužnou chuť, řekl si. Snad s ní budu dobře vycházet. Zatím se nedostali dál než k zdvořilému dávání přednosti ve dveřích a pár věcným informacím.

„Kam teď?“ zeptal se Sneider. „K vám domů? Nebo se stavíme někde cestou... třeba na skleničku?“

„To můžu?“

„Proč ne? V nemocnici už nejste a alkohol v mírném množství a při výjimečných příležitostech klasikové nezakazují.“

„Ale člověk by měl asi pospíchat z nemocnice rovnou domů. Jenže nevím, jestli se hodí, abych přivedl hned napoprvé a k tomu bez ohlášení návštěvu.“ Podíval se na Sneidera.

„Nebojte se, doktore, nehodlám vás otravovat dnes ani jindy. Chtěl jsem jen dohodnout některé podrobnosti naší... naší spolupráce. Bude sice trvat pár dní, nejvýš pár týdnů, ale domluvit se musíme. Nemá smysl, abyste mě bral jako povinnou přítěž nebo jako gardedámu.“

Sneider se odmlčel. Hilarovi bylo jasné, že takhle si kurátor rozhovor nepředstavoval.

Na okamžik zaváhal, zda to se svou příkroostí nepřehnal. Přece jen se Sneiderem stráví spoustu času, bude se na něj obracet se vším, s čím si nebude vědět rady, a do jisté míry bude kurátor určitě rozhodovat i o jeho dalším osudu – musí přece v Centru nakonec předložit zprávu.

„Půjdeme, ne?“ řekl co nejsmířlivěji. Procházeli řídkým pásem nízkých stříbrných smrků, oddělujících nemocnici od města. Stromy tu všude působily jako filtry k čištění vzduchu a tlumení hluku, jenže neměly co čistit ani co tlumit. Celá oblast patřila k neudržovanějším územím ve státě a umístění Městečka ve středu nejrozsáhlejší přírodní rezervace zaručovalo dokonale čisté prostředí; na druhé straně ani Městečko nesmělo k znečištění ničím přispívat. Ostatně, kromě Ústavu pro zachování druhů tu nic jiného nebylo – Městečko sloužilo pouze jeho potřebám.

Cestičky mezi stromy byly úmyslně neudržované, plné spadaneho jehličí, příjemného pro chuzi.

Prošli mezi stromy a octli se na volnějším prostranství, jehož středem se táhla bílá cesta. „Půjdeme dál pěšky, nebo si najdeme kolo?“ zeptal se Hilar. „Dal bych přednost kolu,“ doplnil rychle.

Sneider pokrčil rameny. „Klidně. Já tu sice chodím víc pěšky, ale kolo mi nevadí.“

Chvilí trvalo, než objevili sloupek, o který se opírala dvě oranžová kola, jedno v tak zuboženém stavu, že byl nejvyšší čas je vyřadit. Hilar si je vzal. Stiskl páčku, aby vysunul sedlo na patřičnou výšku. V zarezivělé trubici rámu se ani nepohnulo. Nasedl tedy a s pokrčenýma nohama, trochu jako kačer, se rozjel po okružní cestě.

Za pár okamžiků Sneider přišlápl a jel vedle něj.

„Byl to docela dobrý nápad, vyřadit všechnu kolovou dopravu kromě jízdních kol,“ řekl. „Jenže to jde jen v malých městech, jako je tohle.“

„Tady uvidíte víc věcí, které jinde nejsou k vidění,“ ušklíbl se Hilar. „Víte, jak se ústavu taky říká?“

„UPZD. Útulek pro zahaleče a darmošlapy.“

„Koukám, že se nic neutají.“

Aniž si to dokázal vysvětlit, pocítil Hilar znovu, že je mu Sneider nějakým způsobem nepříjemný.

„Co kdybychom nechali těch obřadností a tykali si,“ pokračoval Sneider a natáhl k němu ruku. „Já Jsem Ray,“ řekl. Měl to jednoduché, jel po levé straně a pravici měl pohotově.

Prostota toho gesta Hilara překvapila. Trvalo dvě tři vteřiny, než vlnu nechuti přemohl. Pak se mu to povedlo, nasadil optimistický výraz, otočil se k Sneiderovi a pravou ruku natáhl ve směru svého pohledu.

„Stanko,“ řekl zbytečně.

Pootočil přitom trupem a přední kolo mu uhnulo nepatrně doleva. Kdyby jel sám, snadno by zakolísání vyrovnal. Takhle vrazil do Sneiderova pedálu. Ruce si už nepodali a oba se ocitli na zemi. Sneider ještě stačil z kola elegantně seskočit, ale Hilar padl rovnou na levý loket. Sykl bolestí.

Zpod stromů, kudy právě šla nějaká dívka, zazněl dušený smích. Hilar si všiml štíhlých opálených nohou v kalhotách do půli stehen. Kurátor se na děvče nechutně usmíval, zatímco on seděl na cestě a pravou rukou si svíral odřený loket. Zřejmě vypadal zbědovaně a směšně. Vstal.

„Obávám se,“ řekl, „že na tu skleničku budeme muset jít jindy. Odložíme tudíž i naše popovídání. Nějak mě přešla chuť.“

10

Kráčejí po široké příjezdové cestě, kudy jezdily jen vládní limuzíny (a i ty zřídka), pocíťoval profesor Joachim Sedry značné uspokojení. Nesouviselo s příjemným obědem, jež si právě dopřál na

terase restaurace pár set metrů od ústavu. Vyvolala je zpráva, kterou mu hned ráno přinesla sekretářka: jeho zástupce Arnold Bek byl příkazem z Centra poslán na dvouměsíční zotavenou. Příkaz přišel včera odpoledne, druhý den po jejich rozmluvě, a Bek by podle něj měl zítra odletět do lázní.

Sedry ani na okamžik nepochyboval, že Bek si příkaz objednal u svých známých. Prostě utekl. A potvrdil to, co si o něm myslí Sedry už dávno: že na svou práci nestačí.

Ve výtahu nahoru do své pracovny se usmíval, takže se musel rychle kousnout do rtu; nesmí uspokojení z Bekova odchodu dávat tak najevo.

V předpokoji ho čekal Bekův asistent Adam. Přišel sem sotva před půl rokem, zatím se pořádně do žádné práce nepustil. Tohle bylo jeho první stálé místo. Pocházel z vlivných kruhů: jeho děd Bernard Adam byl jedním z otců ekosofické revoluce. Jméno Adam mělo v zemi zvuk.

I když tenhle mladík vypadal spíš jako slabší výhonek než jako dravá odnož revolucionářova rodu. Dlouhé, trochu vlnité světlé vlasy, plachý pohled, řídké, skoro průhledné vousy na bradě. Rozpačité pohyby i řeč.

„Pojďte dál, Adame,“ řekl Sedry a vzal mladíka kolem ramen. „Zvládl jste to výborně. Hilarův kurátor si lepšího spolupracovníka nemohl přát.“

Ještě než odešel na oběd, dostal Sedry na stůl dokonale vypracovaný časový přehled celého Hilarova případu, od snímání paměťových stop před deseti měsíci až k dnešnímu dni, a s ním i plán nutných opatření na dobu pobytu kurátora Sneidera v ústavu. Schéma zamýšlené adaptace Stanka Hilara, vypracované Sneiderem, bylo přiloženo.

Sám se na Hilara nepamatoval. Když si prohlížel jeho snímek, tvář mu neříkala vůbec nic. Nebýt nehody a spousty nepříjemností, které po ní následovaly, nevěděl by o něm možná dodnes. Viděl mrtvé tělo po nehodě, ale uměl naštěstí nepříjemné zážitky potlačit.

Usadil Adama do mohutného křesla proti svému stolu.

„Navrhujete ještě něco? Myslím kromě opatření zpracovaných tady?“ ukázal hlavou na desky s Adamovými návrhy.

„Snad jedinou věc. Možná že by stálo za to svolat schůzku několika lidí, kteří budou mít s případem... s Hilarem něco společného – pracovní nebo z hlediska dříve navázaných vztahů. Myslím, že by tam měl být Darkow a jeho zástupce Foit... ten dělá ve skupině endokrinologii... chci říct, vede ji.“

Bernard Adam se zarazil a profesor Sedry nechápal proč.

„No pokračujte,“ řekl potom. „Nemusíte se pořád tvářit jako student. Teď vedete důležitý úsek jednoho z nejvýznamnějších ústavů ve státě, tak se podle toho chovejte. Snad byste mohl nechat toho kužkání.“

Adam se na okamžik zastavil očima na Sedryho obličeji.

„Ano, profesore,“ řekl téměř stroze. „Chtěl bych, aby tam byli prakticky všichni z Darkowova oddělení a pár dalších. Seznam vám pošlu. Sneider by vysvětlil, co bude považovat za nutné z hlediska adaptace po rekonstrukci, a Darkow by měl navrhnout Hilarovu pracovní zátěž v počátečním období. Myslím, že byste se měl účastnit také vy.“

„Myslíte zkrátka, že na mě dají víc. Musíte se postarat, aby na vás dali také, člověče. Trochu víc sebejistoty by vám neuškodilo, zvlášť když k ní máte důvody.“

Adamovi blýsklo v očích. „Jestli mi někdy něco šlo na nervy, pak to bylo právě to, co máte na mysli. Není nic příjemného žít celý život ze slávy mrtvého dědečka, kterého jsem beztak neznal o nic víc než vy.“

„Myslel jsem na sebejistotu, kterou vám má dodávat vaše práce, ne dědeček,“ řekl Sedry ironicky. „Tohle mě vůbec nenapadlo. Ale chápu vás.“

„Takže kdybyste si udělal zítra v deset dopoledne čas, profesore,“ řekl mladík najednou důrazně. „Je to nutné.“

„Co s vámi mám dělat,“ vzdychl s unaveným úsměvem Sedry.

11

Tenhle pocit Hilar znal. Pamatoval si jej z dětství, kdy se z prázdnin vracíval do velikého domu na kraji města. Trvalo vždycky den nebo dva, než se sblížil s bytem, ve kterém žili, než si zvykl na

ozvěny v místnostech a hlasy kamarádů na hřišti pod oknem. Díval se na ně skrz záclonu, znal je všechny lépe než kohokoli jiného a přitom pociťoval podivný ostych a neodhodlal se přijít mezi ně rovnou, z ničeho nic. Jako kdyby v sobě nesl kus cizoty hor, kam jezdívali na letní prázdniny, nevěru přátelství s jinými kluky, které uvidí nejdříve zase až příští léto a po celý rok si na ně ani nevzpomene. Ne, vracet se neuměl.

S rukama v kapsách teď stál uprostřed největšího pokoje svého přízemního domku a díval se skleněnými dveřmi do zahrady. Venku svítlo červnové slunce a začínalo pálit, husté keře kolem zahrady byly světle zelené a zdálo se, že voní svěžestí. Stačily tři kroky, projít dveřmi, aby se octl venku, na trávě zahrady, kterou měl rád-a o kterou tak rád pečoval. Ale nedokázal těch pár pohybů udělat, alespoň teď ne. Musel počkat, až ostych zmizí.

Prošel se po pokoji a zastavil se před knihovnou. Knihy byly jeho slabosti, obyčejná staré knihy, ohmatané a s opotřebovanými hřbety. Nedokázal nikdy žádnou vyhodit. Řady knih kolem stěn v něm vyvolávaly pocit bezpečí, skrýval se za nimi jako za ochranným valem. Teď projížděl po knihovně spokojeným pohledem, a aniž četl názvy, poznával jednotlivé knihy neomylně podle důvěrně známých znaků; kdyby ho přitom někdo postavil ke knihovně zády a řekl mu, aby některou z knih popsal, nedokázal by si vybavit ani její barvu.

Na první pohled se v bytě nic nezměnilo. A přece mu připadal cizí. Věděl, že si časem zvykne, že v jednom nepostřehnutelném okamžiku náhle vklouzne do vztahu k domovu tak, jako do něj vklouzl kdykoli předtím, když se vracel. Ale ten okamžik zatím nepřicházel a on se (zase jako vždycky) bál, že třeba nepřijde nikdy. Jeho strach neměl žádnou logiku ani příčinu, prostě tu byl a nezbývalo než čekat, kdy odejde.

Pocítil znovu absurditu toho, jak lehce začal existovat v novém životě a v novém těle. Možná že by bylo lepší, kdyby ho po rekonstrukci posadili do křesla snímače paměťových stop, v pořádku, řekla by laborantka a usmála by se, zavolejte dalšího, on by vstal, poděkoval a za dveřmi se pozdravil s dalším na řadě, nic by netušil a všichni kolem by se chovali, jako kdyby se nic nestalo, na těch deset měsíců by se zapomnělo, stejně jako na celou havárii, o níž tak jako

tak nic nevěděl. Hrál by se obří divadlo pro jediného diváka, pro něho – všichni ostatní by byli herci. Chtělo by to jen dobré herce, kteří by nikdy nevypadli ze svých rolí. Myšlenka je to skvělá, bohužel však neuskutečnitelná. Místo toho musí teď stát před neznámou nejistotou: že je sice sám sebou, ale ne tak docela. A že neví, zda se s tím kdy vyrovná.

Natočil si vodu z vodovodu. Eva ji nikdy nepila, tvrdila, že jí nechutná, že má chemickou příchut'. On měl obyčejnou vodu raději než všechny limonády. I v kuchyni bylo všechno stejné. Žádné nové nádobí, žádná drobnost, kterou by neznal. Kdyby poslepu sáhl nahoru do skříňky, bude tam vedle sebe dóza s nemletou kávou a hnědý nerafinovaný třtinový cukr, který kupovali, protože Evě se víc líbil.

Na stole stál neumytý hrníček a trocha nádobí, vedle talířek se zbytkem somasového řízku. Eva, pokud se pamatoval, somaso odmítala, zůstávalo pro ni jen špatnou náhražkou přírodních potravin. Nikdy nevěřila heslům z reklamních letáček, podepsaných lékařskými kapacitami a přiřkládaných ke každému balíčku nějaké nové, dokonalé, vysoce výživné a všemi vitamíny obohacené stravy. Nebylo to snad prostředím, v němž vyrůstala, nepocházela z nijak význačné a přednostně zásobované rodiny. Její rodiče byli obyčejní lidé z malého města na severu země, Eva však byla jediné dítě a matka rozhodla, že musí žít někde jinde, lépe než oni. Nakonec se jí přání splnilo, do značné míry Hilarovým přičiněním. Kdyby Eva žila v Centru nebo odešla do některého z velkých měst, dalo by jí asi mnohem víc práce udržet si vysoký standard, jaký nabízel život v Městečku. Snad z přirozeného obranného pudu využívala důsledně všech vymožeností Městečka (také přednostního zásobování), a jak už to bývá, vyvinula si přezíravý pohled na ty ostatní – chudáky, co jsou na tom hůř.

A teď, možná z nedostatku času nebo proto, že se jí prostě nechťelo vařit, když tu byla sama, začala znovu jíst somaso.

Anebo je tady ještě druhá možnost: že je tu jedl někdo jiný.

Telefon měli v ložnici, vedle Eviny postele. Zůstala rozestlaná, jak Eva ráno odešla. Zřejmě vybíhala na poslední chvíli. Člověk, který žije sám a není na to zvyklý, podléhá rychle neuvěřitelné zkáze.

Jindy pečlivě srovnané postele byly rozházené a na koberci leželo vedle noční košile ledabylo pohozené prádlo, jak je včera večer svlékla. Podvědomě se sehnul, aby je sebral, ale vzápětí se napřímil. Ne, tímhle přece návrat domů a nový život nezačne.

Posadil se na okraj postele a vzal do ruky telefon. Vedle tlačítek s číslicemi byla další s předvolenými čísly. Jedno bylo vyhrazeno tísňovému dispečinku, ostatní si volil každý účastník sám. Druhým tlačítkem se volalo k němu do laboratoře, třetím Evě. Stiskl je.

„Hilarová,“ ozvalo se z malého reproduktoru.

Chvilku nebyl schopen nic říct. Okamžik obyčejného rozhovoru s manželkou ho zradil svou jednoduchostí.

„Stanko,“ řekl pak přiškrceně a honem si odkašlal, aby mu hlas přestal znít tak cize.

„Stanko! Odkud voláš?“

„Z domova. Pustili mě v poledne z nemocnice.“

„Proč jsi mi nezavolal odtamtud? Přišla bych ti naproti.“

„Nevím. Doprovázel mě Sneider a nechtěl jsem se s tebou vítat před ním.“

„Nechceš za mnou přijít, Stanko? Byla bych hrozně ráda. Hned teď.“

Znělo to naléhavě, ale když si představil, že určitě sedí v místnostech plných nastražených žen, hltajících každé její a hlavně jeho slovo, bylo mu, jako kdyby věděl, že ho otvorem po vyraženém suku sleduje na plovárně postupně polovina školní třídy.

„Jsi tam sama?“

„Sama? Proč? Jsem, vlastně je tu jen...“

„Počkám raději venku, před střediskem.“

„Nepřijdeš nahoru?“

„Ne. Počkám venku.“

„Stanko, přece...“

„Za hodinu venku před střediskem.“

Stiskl tlačítko, které přerušovalo spojení. Jestli něco nechtěl, tak to bylo stát se atrakcí pro ženské osazenstvo kulturního střediska. Doktor Hilar ve druhém vydání. Tele se dvěma hlavami ve venkovském cirkusu.

Chvíli si hrál se sluchátkem. Potom nerozhodně stiskl tlačítko se svým číslem.

„Linka mimo provoz,“ říkal mechanický hlas, „veškeré vzkazy pro doktora Stanka Hilara zaznamenává vnitřní linka 4567. Linka mimo provoz, veškeré vzkazy pro doktora Stanka Hilara...“

Vypnul telefon a vzápětí stiskl další tlačítko. Trvalo o něco déle, než někdo zvedl telefon na druhém konci.

„Sneider.“

„Omyl,“ řekl přiškrčeně a přerušil spojení.

Chvíli seděl a bez hnutí zíral před sebe, do otevřených dveří skříně. Přemýšlel, jestli je předvolba povinnou součástí porekonstrukční péče nebo jestli si tam Sneiderovo číslo naprogramovala Eva sama. A jakkoli to bylo podivné, trýznivá představa, jež mu bleskem prolétla hlavou, nezobrazovala svalnatého kurátora, jak svléká jeho ženu a ukládá ji pod sebe, nýbrž jak pomalu a důkladně žvýká řízek ze somasa.

12

Doktor Marian Darkow se zvedl od stolu a s rukama v kapsách plandavých bílých kalhot, usazených pod okrouhlým břichem, začal rázovat po své pracovně. Přemýšlel, komu zavolat dříve: rovnou řediteli ústavu, nebo Bekovu zástupci Adamovi. Ten mladík se mu ovšem třikrát nelíbil, rozhodně by dal přednost starému hrochovitému Bekovi. Koneckonců, znali se tak dobře, že se ho neměl proč obávat, a překvapení se od něj dočkal málokdy. Tím náhlým odjezdem na léčebný pobyt ho ovšem překvapil. Darkow si byl jist, že něco takového si starý intrikán Bek dokáže zajistit několika telefony, zarážely ho však dvě skutečnosti: proč mu o tom Bek alespoň nenechal zprávu – domluvili si přece rybářský výlet do rezervace, o který Bek stál – a proč odjížděl tak kvapně.

Samozřejmě že tu byla spousta možností. Kdo ví, zda vůbec jel na zotavenou. Mohli ho odvolat do Centra, aby podal důvěrné hlášení. Třeba tam odjel sám, protože usoudil, že je záhodno něco ohlásit, dříve než to udělá někdo jiný. Mohl se vypravit za některým z přátel, aby intrikoval proti Sedrymu.

Nabízí se ještě další vysvětlení – že Bek odjel kvůli Hilarovi. To si ovšem Darkow těžko připouštěl. Hilar je pro Beka příliš malé zvíře a navíc nemá potuchy, oč vlastně šlo. Sotva dokáže pochopit, co je to havárie, a o radiaci má patrně představu, že je to cosi jako dlouhé špendlíky. A že by jen tušil, na čem Hilar před nehodou pracoval, je vysoce nepravděpodobné.

V tomto ohledu bude Bekův nástupce nebezpečnější. Nejen díky kontaktům na nejvyšší místa – vnuk veterána ekosofické revoluce má přece všude otevřené dveře – ale také proto, že studoval i přírodní vědy a určitě není hloupý. Mohl by se zajímat, co Hilar dělal a co bude dělat. Ne že by to bylo tajné, ale Darkow nestál o to, aby mu kdokoli strkal nos do záležitostí oddělení víc, než by on sám chtěl.

Marian Darkow kroužil s rukama v kapsách kolem své rozlehlé pracovny a jen občas se zastavil před oknem, vedoucím do ústavní zahrady, s výhledem na veliký bazén s jasně modrou vodou, v níž jiskřilo odpolední slunce. Tísnil ho pocit, že se v Sedryho ředitelské pracovně nebo v kancelářích Arnolda Beka děje něco, o čem on neví a co by mohlo být pro jeho další osud důležité. Přemýšlel, jakým způsobem by se to co nejrychleji a nejúplněji dozvěděl a zároveň nedal nic najevo. Má zavolat pod nějakou záminkou Sedrymu? Nebo se vnucovat u toho Adama?

Ještě chvíli přecházel pracovnou, než se zastavil u stolu a sáhl po telefonu. Kratičkou chvíli hledal v paměti linku, pak stiskl několik tlačítek a čekal.

„Pracovna doktora Hilara,“ ozval se mechanický hlas, „doktor Hilar je nepřítomen. Máte-li nějaký vzkaz, nadiktujte jej...“

Doktor Marian Darkow zamyšleně položil sluchátko a vyšel z místnosti.

13

Hilar se opíral o modrobílou mozaikovou stěnu nízkého obchodního pavilónu proti budově, v níž pracovala Eva. Před sebou měl rozevřený časopis, ale na řádky se příliš nesoustředil. Časopis si vzal spíš jako ochranu před známými, na něž by mohl náhodou narazit. Aby někoho nepotkal a nemusel vysvětlovat, jak se mu daří,

nešel k Evě po okružní cestě, kde mohl jet i na kole, ale vydal se raději pěšky opuštěným parkem.

„Stanko!“

Zvedl oči od novin a rozhlédl se kolem. Skleněná křídla dveří budovy naproti se ani nepohnula. Ulice byla prázdná, Evu nikde neviděl.

„Půjdeš nahoru?“

Stála v okně místnosti, kde pracovala. Ve světle žlutých šatech, které neznal, a s velikými brýlemi na očích – nosila je někdy při práci – jí to ohromně slušelo.

Odmítavě zavrtěl hlavou. „Počkám tady, to bude lepší.“

Za oknem se mihla další postava. Některá ze zvědavých kolegyň.

„Za chvíli jsem dole!“

Trochu ho mrzelo, že si neodpustila představení. Byla prostě taková. Mohl by jí stokrát vykládat, že nemá nejmenší chuť nechat se zrovna dnes okukovat, že nestojí o otázky ani o zvědavé pohledy, pátrající, co je na něm zvláštního – tohle Eva nedokázala pochopit.

Záblesk světla mu přelétl přes tvář. Podíval se znovu přes ulici. Skleněné dveře se ještě houpaly, Eva už byla uprostřed cesty.

Vyšel jí naproti.

Zavěsila se, do něj.

O čtvrt hodiny později se usadili v nízké zadní místnosti kavárničky o pár bloků dál, přes den obvykle skoro prázdné: chodívali sem, když se na chvíli sešli po obědě. Vlastně sem vykročili bezděčně.

Objednali si jako dřív. Vedle své ženy se najednou Hilar cítil samozřejměji a jistěji. Bylo to směšné. Ale znovu to dokazovalo, že situace, v níž se octl, nějakou oporu vyžadovala. Někoho, kdo by mu byl oporou. Kurátora.

Zvedla skleničku.

„Na zdraví.“

Skoro obřadně si přitukli. „Moje první,“ řekl. „Co myslíš, opiju se hned? Nejsem přece na alkohol zvyklý.“

„Když si to mícháš s vodou?“ udiveně se podívala na červené víno, které si jako vždy zředil.

„Nezapomeň, že jsem totální začátečník. Jako když jsem si v deseti tajně lízl mámina rumu do cukroví. Tenhle organismus ještě nepoznal jedinou molekulu alkoholu.“

Zasmála se. Z místnosti vpředu se ozýval starý spirituál. Bylo příjemné, unavené odpoledne.

„Stanko, ráda bych tě o něco poprosila,“ řekla najednou Eva, jako kdyby se právě rozhodla.

Povzbudivě se usmál.

„Začneme, jako kdyby se nic nestalo.“

„Jak to myslíš...“ nechápal.

Zarazila se. Dívala se sklopenýma očima na stůl a otáčela skleničkou v ruce.

„Zkrátka ses bála, že se ti domů vrátí v nejlepším případě cizí chlap a v nejhorším marťan se třema nohama a rohem na hlavě.“ Ještě než dořekl, měl pocit, že tenhle šprým se mu nepovedl.

Vyčítavě se na něj podívala.

„Stanko, prosím... Víš, jak jsem byla šťastná, když jsem za tebou poprvé přišla a ty ses v ničem nezměnil? Jako kdybys byl někde na služební cestě nebo na postgraduálním kursu a jednoduše se vrátil domů.“

„Tam mě ještě můžou klidně poslat. Možná usoudí, že už nemůžu pracovat v ústavu, co ty víš.“

„Nestraš.“

Natáhl se a pohladil jí ruku, položenou na stole. Zachvěla se.

„Jsem pro, Evo. Nic se nestalo.“ Chvilku mlčeli.

„Kdyby si to tak řekli všichni. Ale už je vidím: jak se máte v nové kůži, kolego? Brr, naskakuje mi z toho nová husí kůže už teď.“

„Nesmíš na to myslet, Stanko.“

„Pokusím se.“

„Vždyť sám začínáš – třeba s tím alkoholem před chvílí.“

„Máš pravdu. Budu si dávat pozor.“

Ve světlém obdélníku dveří se objevil něčí stín. Proti ostrému slunci nebylo poznat, komu patří.

„Hele, Hilar,“ řekla postava. „Tak je to pravda, že už tě pustili ze špitálu? Jseš to vůbec ty? Nebo z tebe udělali robota?“

Byl to doktor Apostel, vedoucí jedné z laboratoří druhého oddělení. Hilar ho znal spíš od vidění.

„Můžu si k vám sednout? Jen na chvíli,“ pokračoval. Hilarem projel záchvěv vzteku.

Apostel žuchnul na židli, aniž mu Hilar naznačil, že o jeho společnost stojí. Nadechl se a plácl rukama o stůl: „Tak co, jak je vám v nový kůži?“

Stanko Hilar stiskl rty a zhluboka se nadechl nosem. Potom pronesl:

„Jsem robot Stanko Hilar, automatický humanoid, opakuji prosím, jsem robot Stanko Hilar, automatický humanoid, toho času mimo provoz, oslovujte mě prosím jen prostřednictvím centrálního počítače a se svolením ředitele ústavu, opakuji, ředitele ústavu, jsem robot Stanko Hilar, automatický humanoid –“

Mohutný doktor Apostel na něj zíral a dolní čelist mu sjela až k límečku košile. Zdálo se, že je vytesaný z mramoru a pokrytý kapičkami ranní rosy. Ty kapičky potu byly jediné, co na něm vypadalo živě.

Ticho zlomil smích. Eva Hilarová se smála tak, že dovnitř nahlédli z přední místností.

„Něco se stalo?“

„Ne, prosím,“ řekl Hilar, „ten pán tady by si rád objednal něco silného. Nějak z toho horka ztvrdnul.“ Vstal, vzal Evu za ruku a vyšel z kavárničky.

14

Hladina jezera se mírně vlnila. Mezi borovicemi na vysokém břehu stálo několik malých domků, na první pohled útulných. O pár desítek metrů dál prosvítaly bílé zdi větší budovy. Podél vody se táhla široká písčitá pláž, která ani nepůsobila uměle, tak dokonale přecházela v podloží borového lesa.

Podobných zátiší s hnízdy domků a s pláží z navezeného písku bylo na březích velkého jezera snad deset; druhé jezero na opačném konci města bylo ještě rozlehlejší. Irena Rundová však chodila raději

sem, snad proto, že to bylo jedno z prvních míst, kam se dostala, když před půldruhým rokem přišla do Městečka.

Drobné vlnky k ní posílaly tisíce prasátek, připomenutí, že je dnes den plný slunce, i když odpoledne už hodně pokročilo. Zastavila se a párkrát zhluboka vdechla vzduch, vonící jehličím a pryskyřicí. Uvědomila si, že je úplně bezvětrí. Kde se na jezeře berou vlny? Asi jsou umělé, jako jsou umělá obě jezera a jako je Umělý tok řeky, která jimi protéká. Asi...

Vlastně jí to bylo jedno. Nikdy se nepokoušela vyznat se v promyšleně naplánovaném a dokonale provedeném projektu celé oblasti, jejíž střed tvořilo Městečko, obklopené ochranným, rekreačním a zemědělským pásmem, se složitou a spolehlivě kontrolovanou cirkulací vody, vzduchu, s dopravním spojením, energetickým zásobováním... Stačilo jí vědět, že tenhle kout země je dostatečně vzdálený od špinavých energetických a průmyslových oblastí. Tady byla přírodní rezervace – ale především Ústav pro zachování druhů.

Celý ten obrovský fungující mechanismus brala včetně jeho podivuhodných detailů jako samozřejmost. Teď viděla na vodě vlnky a zároveň si byla jistá, že vzduch se ani nehne. Napadlo ji, že s vodou si dost možná hraje nějaký systém čerpadel, pump a turbín pod hladinou a zároveň všechno hned pustila z hlavy.

Došla po písku až k břehu jezera. Pomalu se svlékla, stáhla si černé vlasy dozadu a vstoupila do vody. Plavala dobře, rychlými záseky paží a vláčným kmitáním nohou, a cítila radost z toho, že je ve vodě tak rychlá, rychlejší než většina mužů. Když se unavila, obrátila se na záda a se zavřenýma očima zůstala ležet na hladině.

Potom se vody nabažila a zvedla hlavu. Podívala se ke břehu. Na písku, jen pár kroků od místa, kde rozházela oblečení, se skláněl nějaký muž. Stál k ní zády, a tak nevěděla, kdo to je. Zrovna se svlékal a šaty pedanticky rovnal na malou hromádku. Do dálky zasvítla bílá neopálená kůže a prozradila, že přišel odněkud, kde se nekoupával nahý.

Irena Rundová pomalu plavala ke břehu.

Když se otočil, poznala ho. Byl to kurátor Sneider.

Přistávací plocha zůstala daleko za nimi a také všechno, co souviselo s poněkud zdlouhavou procedurou, kterou museli protrpět, než Je – nové přírůstky léčebného pobytu – mohl pohltit malý elektrobus dopravního systému Oázy. Arnold Bek na chvíli zavřel oči a unaveně si odfoukl. Červnové odpoledne ho vyčerpávalo, cítil, jak se mu upocená košile lepí na záda a do očí mu stékají z mastných vlasů čůrky potu.

Hned na letišti ho čekala kompletní prohlídka, průchody sterilizačními boxy a první diagnóza, určující způsob péče. Vzhledem k velice všeobecným potížím, které udal jako důvod pobytu, trvala o trochu déle a Bek v jednu chvíli pojal podezření, že někdo všechno úmyslně zdržuje. Cítil to jako útok na svou osobu. Zástupce šéfa Ústavu pro zachování druhů zastával v hierarchii ekosofického sdružení dost vysoké místo, aby s ním podle toho zacházeli, navíc když se v Oáze octl se zvláštním průkazem Centra. Tyhle pocity ho přepadaly vždycky, když se musel někde stát objektem kontroly on, který byl povolán, aby kontroloval jiné. Pozorně sledoval, jak se který ze spolucestujících při proceduře tváří, a neomylně usoudil, že objeví-li obličej ještě nasupenější než svůj, bude jeho majitelem osoba přinejmenším stejně významná jako on.

Jenže takový obličej neobjevil. Pár nasupených tváří v letadle a později na letišti sice viděl, ale bylo mu jasné, že žádná pro něj není dost dobrá. Nicméně – jednu z nich si zvolil, vyschlého nažloutlého padesátníka s pichlavýma očima a řídkými vlasy, neustále ohmatávajícího zámek aktovky. Na oslovení ještě nebyla vhodná chvíle, ta přijde později. Ale přijde, protože Arnold Bek nehodlá strávit těch několik týdnů jako úplný samotář. Potřebuje někoho, s kým by mohl probírat oblíbená témata i sdílet všechny příjemné chvíle, alespoň do té doby, než v Oáze narazí na některého ze známých. I když je to málo pravděpodobné, touto roční dobou sem významné osoby z Centra nepřijíždějí, je tu moc horko.

Oáza je nejkrásnější na podzim, kdy už vedra pominou, ale večery ještě nejsou chladné.

Vozidlo se pomalu vynořilo z tunelu. Nad městem se na chvíli zastavilo. Bek, který do Oázy jezdil často, měl tenhle pohled rád. Stáli nad stráněmi, posetými nízkými bílými pavilóny, nad údolím s řekou, lemovanou po obou březích pestrými fasádami kolonád. Vždycky se mu v tu chvíli vybavil pocit z dětství, když stával před autobusem do prázdninového tábora. Také v Oáze ho čekaly jen příjemné dny. Spousta příjemných dnů.

Shlížel dolů na město, na záplavu barev, mezi nimiž převládaly bílá a zelená. Nikde jinde není jasněji vidět, že právě tyhle barvy se musely stát symboly naší revoluce, symboly ekosofického sdružení, pomyslel si spokojeně. Nenapadlo ho to teď, tahle slova slyšel, když přijížděl do Oázy poprvé. Pronesl je někdo ze skupiny přátel z Centra, halasných a spokojeně řičících jistotou, že tohle všechno patří jim a že si to vydupali na zemi, kde podobné Oázy existovaly ještě nedávno jen v snech. Vzpomněl si na to pokaždé, když elektrobus přijel sem nad město. Dnes už všechno považoval za vlastní myšlenku, za zajímavou vlastní myšlenku.

Znovu vyfoukl prohrátý vzduch. Už aby byl v hotelovém pokoji.

Nikdy nepomyslel na to, že by v Oáze bydlel jinde než v Městském hotelu. Kdyby o to stál, určitě by mu přidělili některý z těch bílých pavilónů na stráni, kde by odpočíval stranou, v úplném klidu – jenže on nechtěl. Potřeboval být mezi lidmi, pozorovat je, odhadovat, dávat se s nimi do řeči a nechat z nich vytékat informace jako pramínek krve, nechat je prozrazovat to, co mělo raději zůstat ukryto.

V Městském hotelu se lidé jen hemžili. Tam našel vždycky možnost k někomu si přisednout. Nebydleli tam jen lidé, kteří přijeli kvůli odpočinku, ale také ti, kdo do Oázy přijeli pracovat. Provoz prvotřídního lázeňského střediska vyžaduje hodně práce.

Je to vlastně k smíchu. Přijíždí si sem odpočinout od lidí, protože jeho povoláním je zabývat se lidmi. A přitom tu nedělá nic jiného, než vyhledává lidi.

Smutně se usmál. Zabývá se lidmi, ale pořád je sám. Nemůže najít nikoho, komu by mohl opravdu věřit. Zná lidi dost dobře, aby věděl, co od nich může čekat. Ani vlastní ženě nemohl věřit a udělal dobře, že se s ní rozvedl a nedovolil, aby žila ve stejném městě jako

on. Neutíkal před ní do Městečka, ale rozhodně nechtěl, aby někdy využila důvěrného vztahu, který mezi nimi kdysi byl. Teď se pobaveně usmál. Také tělesnému vztahu... Tělo ho teď už jenom unavuje, je mu na obtíž. Celá jeho bytost je soustředěna v závitech mozkové kůry. Tam je Arnold Bek svým pánem. A také pánem jiných.

Elektrobus pomalu klouzal strání ke středu města. Arnold Bek ještě jednou zafuněl a potom se naklonil k žlučovitému hubeňourovi s aktovkou: „Je místo vedle vás volné?“

16

„Poslouchej,“ řekla Annemarie Adamová, „ty mi vůbec neřekneš, co se děje v ústavu.“

Bernard Adam zvedl hlavu od knížky a podíval se na svou ženu. Seděli v rohovém pokoji, kde měli dvě veliká křesla a spoustu knih. Annemarie se na něj dívala a trochu vyčítavě mhouřila světle modré oči. Před pár dny se dala ostříhat hodně nakrátko a nebyl si jist, jestli jí to sluší. Jeho žena nebyla vůbec krásná, to věděl, ale měla kouzlo i osobnost, kterou mnohé hezké ženy postrádají.

„Co se mělo stát?“

„Vrací se manžel Evy Hilarové. Dneska jsem ho viděla.“

„No a?“

„Jak to, no a. To je přece událost. První rekonstruovaný člověk v ústavu, ve městě, možná v celé téhle oblasti. A navíc ta havárie.“

„Je přece dávno vyšetřená. Nešťastná náhoda, nic pěkného. Ale už je to pryč.“

„Bude z toho mít nějaký malér?“

„Ne, alespoň myslím, že ne.“

„Ani to nejde, ten kdo havárii zavlnil, je po smrti.“

„Já ti nerozumím, Anno. Hilara přece rekonstruovali, vždyť jsi to sama před okamžikem říkala.“

„Ale zemřel. A tenhle doktor Hilar, ať chceš, nebo ne, je někdo jiný. Takže ho nelze trestat za něco, co udělal jeho předchůdce nebo dvojník nebo jak se mu říká.“

Zvedl hlavu a udiveně se na ni podíval.

„Jenže on neví, že je někdo jiný.“

„Jsi si tím tak jistý?“ Zkoumavě se na něj podívala. „Musí to vědět, že je někdo jiný. Každý to ví a ví to i on. A Eva, myslíš, že té je to jedno?“

„Ta je snad ráda, že se vrátil.“

„Je, jistě, ale není to pro ni tak jednoduché vědět, že člověk, s kterým žije, je vlastně někdo jiný... Já vím, je to všechno nesmysl, ale kdyby se ti mělo něco stát a já byla ve stejné situaci jako Eva...“

Položil knihu na stůl mezi křesly.

„Anno, prosím tě, copak zrovna teď musíš myslet na takové věci?“

„Musím, i když Eva nic neříká. Ale jsem s ní šest hodin v jedné místnosti. A poznám to na ní.“

„Hmm... Ona na tobě taky všechno pozná?“

„Asi ano, já nevím. A jestli myslíš... Stejně to na mně bude za pár týdnů vidět.“

Usmál se. „Někdy mi napadá, že nebudu vědět, jak na to mám reagovat. Až se mě někdo zeptá. Jen pokrčit rameny? Nebo začít vysvětlovat, že to je všechno jen náhoda a že jsme měli žádost pár let? Stejně mi nikdo nebude věřit. Adam, to je jasné, řeknou, tomu se povolí všechno.“

„Někdy si tak myslím, co by asi dělala babička, kdyby se dozvěděla, že než bude smět mít dítě, musí podat žádost, aby mohla přestat s antikoncepcí.“

„Tak jako tak se každý měsíc narodí spousta dětí navíc. Nemyslíš, že by bylo lepší, kdyby se nenarodily, než aby potom neměly co jíst?“

„A myslíš, že je správné, aby o tom, jestli se narodí, rozhodovali jiní než rodiče? To je přece proti přírodě – a tou se pořád oháníte. Zákony pro zachování rovnováhy... V jiných zemích je nemají.“

„To přece my dva nevyřešíme.“

„Jistě, máš pravdu. Ale stejně je mi Evy líto. A nejen Evy, vlastně nás všech... i toho, co snad teprve přijde na svět.“

Sotva zahrnul do chodby, v níž byla pracovna doktora Darkowa, ztratil Sedry všechnu náladu. Před vchodem do zasedací místnosti postával houf postav. Na první pohled bylo vidět, že spolu nemluví. Nebyla to nervozita, vždyť dohromady nešlo o nic než o formalitu. Připsal ovzduší před pracovnou na vrub náladě, která panovala v ústavu už delší dobu. Alespoň jemu se zdálo, že panuje.

Postupně všem potřásl rukou.

První byl na řadě Darkow, který se snažil dát své lišácké a mazané tváři nezúčastněný výraz. Jenže, gesto, jímž si přešel tmavé vlasy, prozradilo, že vůbec není tak klidný, jak by chtěl vypadat. To ostatně o Darkowovi věděl kdekdo: pořád chtěl nějak vypadat, a to pokud možno několikrát denně. Ráno byl třeba zaujatým vědcem, soustředěným na svou práci. V poledne u oběda se proměnil v upjatého gentlemana a ještě u moučníku dokázal být zase bodře sarkastickým intelektuálem. K převlekům volil i gesta, způsob mluvy, zkrátka kdo měl mít s Darkowem nějaké jednání a záleželo mu na hladkém průběhu, opatrně si nejdřív zjistil, s kterým Darkowem má právě tu čest.

Doktor Foit se na ředitele ústavu usmíval s přehnanou zdvořilostí. Lehce se uklonil. Sedry věděl, že tohle obřadné chování je na rozdíl od Darkowova upřímné, že Foit prostě takový je a jiný být nedokáže. Otevřenou vlídnost, která jeho obřadnost provázela, přičítali jedni jeho aspiracím na vedení oddělení po Sedryho odchodu a velkých přesunech, jež se v ústavu čekaly, jiní zase soudili, že jí jen kompenzuje nejistotou v jednání s lidmi, a vyhýbá se tak možnosti stát se účastníkem jakéhokoli konfliktu.

Když podával ruku mladému doktoru Vosovi, zvědavě si ho, jako vždycky, prohlížel. Malý pětaticátník s kratičkými černými vlasy a velkým nosem opětoval pohled sebevědomýma očima, které jako by chtěly dát najevo, že Tony Vos bude vždy stát proti všem autoritám.

Vedle stojícímu Grimmovi stiskl ruku a poplácal ho po ramenou, „jak se daří, Petře?“

„Dobrý den, pane profesore,“ snažil se odpovědět tiše, šlo-li to vůbec s jeho dunivým hlasem, odpovídajícím hromotlucce postavě. „To víte, jak se dá. Ale vážně, jsem moc rád, že tu můžu pracovat.“

Grimm byl syn jeho dávného přítele a spolužáka. Jejich cesty se sice časem vzdálily, ale když se ho před rokem Petrův otec poptával, jestli by nebylo v ústavu místo pro mladého radiologa, nedokázal odmítnout. A vlastně ani nechtěl. Měl bych ho někdy pozvat k nám, pomyslel si Sedry. Jak to, že jsem to ještě nikdy neudělal?

Vešel do místnosti. Byla zcela plná, sešli se tu vlastně všichni pracovníci Darkowova oddělení, včetně laborantů a techniků. V čele dlouhého stolu už se usazovali doktor Adam s Darkowem, který ho srdečným gestem zval do středu mezi sebe a Adama. Darkow bude zřejmě dělat, co umí, aby si mladého Adama omotal kolem prstu, tak jako se mu to dařilo s Bekem, uvědomil si Sedry.

Odkašlal si a otočil hlavu k Adamovi.

„Doktora Adama, který teď, po dobu dočasné nepřítomnosti Arnolda Beka povede personální oddělení, patrně už všichni znáte. Rád by vám, či přesněji rád by nám všem řekl něco o návratu našeho kolegy Stanka Hilara.“ Sedry se otočil stranou a pokynul Adamovi, aby spustil. Mladík nejspíše srovnal silné desky s emblémem ústavu a tiše si odkašlal.

„Okolnosti, za kterých se zítra vrátí na pracoviště doktor Hilar, jsou poněkud zvláštní a ojedinělé. Vám všem je jistě známo, jak došlo k nehodě, jež ho připravila o... jež byla příčinou rekonstrukce. Není ostatně naším úkolem zabývat se tím, co bylo, nýbrž tím, co bude. Neboli jinými slovy musíme se pokusit doktoru Hilarovi návrat na pracoviště co nejvíc usnadnit. To je vlastně morální povinnost za každých okolností, ale my musíme... tohle je prostě zvláštní případ.“ Adam se zarazil, bylo vidět, že není zvyklý mluvit před více lidmi.

Znovu si, pečlivě a důkladně, odkašlal. „Zkrátka a dobře, především by zatím neměl doktor Hilar pracovat na zařízeních s rizikovým provozem, třeba v radiační komoře. Je ovšem nutno mu to vysvětlit pokud možno taktně, nedávat najevo, že jde o nějaké nařízení nebo omezování jeho pracovních metod, nebo dokonce osobní svobody. To není jen můj nápad, ale rozhodnutí komise, která vyšetřovala nehodu a v níž byl i zástupce ředitele Bek. A pak je tu

ještě jedna věc: musíme mít všichni na paměti, že doktor Hilar přijde v situaci, kdy nejen že neví, co se dělo po havárii, ale není si ani vědom mnohého, co bylo předtím. Jeho paměťové stopy byly naposledy odebírány –“ Adam nahlédl do složky před sebou „– 11. srpna loňského roku. Co bylo potom, sice zažil, ovšem nikoli ve své dnešní, abych tak řekl, podobě. Neříkám jistě nikomu žádnou novinku, každý z nás o rekonstrukcích slyšel dost a dost, nicméně tohle je trochu jiná situace – najednou se setkáme s člověkem, který byl skutečně rekonstruován. Znamená to taky nepřipomínat mu, co se stalo, nezvýrazňovat onen výpadek paměti, který se jistě bude projevodat, a snažit se mu pomoci, aby co nejrychleji přestal svůj handicap pociťovat. Aby, je-li to vůbec možné, na celou věc zapomněl.“

Někdo se krátce a suše zasmál a Adam okamžitě zrudl. Sedry, který si právě pomyslel, že to nebyla nejšťastnější promluva, zdvihl oči. Smích rázem ustal, jako malí kluci, pomyslel si, když se na ně podívá učitel.

„Chce se někdo na něco zeptat?“ řekl příškrčeně Adam. „Nepřišel jsem, abych vám něco vysvětloval. Chci se spíš poradit, všechno s vámi prodiskutovat.“

Ticho. Doktor Darkow se rozhlíží po svém mužstvu a přemýšlí, kdo by se asi chtěl ptát. Nic víc. Ne, někdy z něj měl Sedry dost nepříjemné pocity.

„Proč nesmí Hilar dočasně pracovat v radiační komoře?“ zeptal se najednou nosatý Vos. „Má to znamenat, že nehoda není ještě vyšetřena a uzavřena? Víte, tenhle požadavek bude asi těžko splnitelný, Hilar v posledních měsících, tedy v těch, o kterých neví, experimentoval převážně v radiační komoře. A jestli má pokračovat ve své práci, pak nevím, jak to má udělat. To za první. A za druhé, když se má znovu pustit do všeho, o čem neví, tak to zase znamená práci se zařízením, radiační komoru.“

Adam se mžikem podíval na Sedryho. Ten zavrtěl hlavou. Otočil se tedy k Darkowovi.

„Víc by asi mohl říct doktor Darkow, který, pokud vím, zastával názor, že doktor Hilar by se vůbec neměl na pracoviště...“

Darkow energickým mávnutím ruky Adama přerušil. „Jistě, jestli myslíte to, že jsem se jednou před Bekem zmínil o možnosti, aby se situace doktora Hilara řešila jeho přesunutím na jiné pracoviště, pak tedy ano. Ale musím vás upozornit, že váš předpoklad, učiněný navíc z nepřímého náznaku, je poněkud předčasný. Zmínil jsem se o tom jako o možnosti a dnes už tento názor nezastávám. A pokud jde o Hilarovu práci v radiační komoře, je rozhodnutí nedoporučit ji v souladu se závěry vyšetřující komise. Doktor Hilar se dopustil hrubé nedbalosti a osobně na ni velmi doplatil. A je velké štěstí, že to odnesl jen on sám, a ne někdo jiný. Jak a co přesně se stalo, je záležitostí vyšetřenou a uzavřenou a nedomnívám se, že by se to mělo probírat na takto širokém fóru. Souhlasíte se mnou, profesore?“ otočil se k Sedrymu.

Beze slova příkývl. Samozřejmě že se to nebude probírat na širokém fóru. I když by se nic nestalo. Je to věc, která se týká všech. Jenže odporovalo by osvědčeným zásadám seznamovat všechny se vším, dokud není zcela jasno. Pro ty, kteří nemusí rozhodovat, je důležitý výsledek, ne složitá cesta, jíž se k němu dospěje.

„Co ale bude Hilar dělat?“ Vos byl nechutně neodbytný.

„Bude se seznamovat s výsledky své práce za šest měsíců, které uplynuly od snímání paměťových stop k nehodě. Projde si experimenty, které vykonal, zpracuje výsledky podle rutinních metod – a teprve potom se rozhodne, jestli bude dál experimentovat se svými mutacemi, nebo ne. Samozřejmě bude muset znovu projít důkladným proškolením v práci se zařízením, což by si měl pamatovat zvláště doktor Grimm. A vy, Vosi, byste se měl snažit Hilarovi jeho návrat ulehčit, a ne ztížit zbytečnými otázkami a nárazkami.“

„Chtěl jsem jen upozornit na možnost, že Hilar třeba zrovna v okamžiku nehody pracoval na něčem – důležitém. Ty hmyzí mutace jsou z jeho hlediska možná perspektivní a on se jim opravdu hodně věnoval. Sám se zabývám trochu jinou problematikou, ale pokud jsem s Hilarem párkrát mluvil, měl jsem pocit, že něco na mysli má. Samozřejmě nemohu říct nic určitého, ale...“ Vos se rozhlédl po místnosti a pokrčil rameny.

„Dohady, samé dohady,“ sarkasticky pronesl Darkow. „Jako vedoucí skupiny můžu zodpovědně prohlásit, že nevím o ničem

mimořádném v práci doktora Hilara v měsících před nehodou. Samozřejmě nemohu nic vyloučit, ale jak říkám, pochybuji.“

Vos pořád ještě stál. „Asi máte pravdu,“ řekl tiše. „Nejspíš všechno jen zbytečně dramatizují. Za sedm měsíců se nemusí ve vědecké práci přihodit nic závažného, ani za rok ne, a výsledky se dají shrnout do dvou nebo tří vět, aby se vůbec něco řeklo.“

Někdo se nervózně zasmál. Narážka na úmornou, avšak bezvýslednou práci skupiny v posledním roce byla možná nechtěná, avšak zřetelná.

Sedry napjal pozornost. Letitá zkušenost ze styku s mnoha lidmi mu napovídala, že mladík patří k těm, kterým pořád není něco jasné, a kladou proto trochu naivní a trochu neotesané otázky. Ve skutečnosti je jim ovšem ledacos jasné až příliš a svými otázkami jen z nejrozumnějších důvodů chtějí zavést diskusi směrem, který jim vyhovuje.

Adam, který měl asi pocit, že se od něj očekává, aby vzal jednání opět do svých rukou, se zase ohlásil zakašláním.

„Rád bych ještě zdůraznil, že kdokoli bude mít nějaký nápad nebo si bude myslet, že je důležité nějaký aspekt ještě prohovorit, může klidně zajít ke mně do...“

Uvědomil si, že ho nikdo nesleduje, že všichni pobaveně pozorují cosi za jeho zády. Prudce se otočil. Ode dveří se po špičkách, téměř jako v operetě, kradl kurátor Sneider. Když se Adam a po něm i Darkow a Sedry otočili, zarazil se v groteskní poloze v půli kroku. Chvilí se na ně beze slova díval, pak se narovnal a s bezelstným úsměvem oznámil: „Trochu jsem se opozdil.“

Nikdo nic neřekl. Sedry se významně podíval na hodinky.

Sneider pokrčil rameny. „Nevím, jak se to mohlo stát, ale já prostě zaspal.“

Zatvářil se přitom tak, že se všichni v místnosti, kromě trojice v čele stolu, rozesmáli.

18

Uvnitř průhledných desek z plastu byl jen útlý svazek papírů. Nahoře v nezalepené obálce byla Hilarova pracovní smlouva s

Ústavem pro zachování druhů. Dostával ji každoročně, když odevzdával smlouvu předchozí. Sdělovala, že Stanko Hilar, entomolog, narozený 19. dubna 2..., je v tomto roce zaměstnán v ústavu jako vědecký pracovník. Několik číslic odkazovalo na patřičné články pracovních zákonů, na Hilarovy povinnosti a specifikovalo výhody, plynoucí z jeho postavení. Pozorně se na ní podíval. Měla datum z prosince loňského roku a platila na 12 měsíců. Znamenalo to, že ji podepisoval ještě před nehodou a že se na něj vztahuje i teď, když se situace změnila. Je ovšem docela možné, že ta další bude jiná – nebo dokonce že tahle je poslední, napadlo ho.

Byl tam i jeho osobní dozimetr. Obvyčejně zůstal průsvitný. Tenhle byl černý a bylo zřejmé, že musel projít skutečně silným ozářením.

Mezi dvěma listy papíru bylo několik výstřižků z novin. Malá zpráva o Hilarově promoci s poděkováním za projevená blahopřání předem. Kratičký článek z jednoho velkého týdeníku, spíše podpisek k fotografii.

Stanko Hilar, nadaný vědec z univerzitní laboratoře v hlavním městě, dosáhl zajímavých výsledků v problematice týkající se životních podmínek hmyzu. Spolu se svými spolupracovníky L. Bartem a S. Machem (na snímku je dr. S. Hilar první zleva) optimalizovali životní podmínky některých specifických druhů, které by mohly mít určitý význam pro hospodářství. Dr. Hilar se stane v nejbližší době pracovníkem významné vědecké instituce, Ústavu pro zachování druhů, kde pod vedením předních odborníků (jako je prof. J. Sedry) dosáhne jistě dalších úspěchů.

Třířádková zprávička z Ekosofického hlasatele; četl ji teď poprvé.

V Ústavu pro zachování druhů došlo k pracovní havárii v radiační komoře, při níž byl silným zářením zasažen vědecký pracovník S. H. [34], který je v kritickém zdravotním stavu. Příčina neštěstí se vyšetřuje, podle všeho ji zavinila pracovní nedbalost.

Víc nic. Ostatně proč, důležitější jsou radostné než pochmurné zprávy.

Pod novinami fotografie. Byl na ní s Barbarou Fischerovou, správkyní své laboratoře, a s jakýmsi mužem, o hlavu menším než on sám. Muž byl zhruba v jeho věku, měl veliký skobovitý nos, a krátké černé vlasy. Jako většina malých lidí měl vysportovaná ramena i hrudník a zvláštní, trochu hrozný úsměv. Nedokázal si vybavit, kdo to je.

Pod fotografií našel napůl přeložené oznámení z banky zdraví.

Nebylo shledáno žádných námitek proti rekonstrukci osobnosti Stanka Hilara, zaměstnance Ústavu pro zachování druhů, člena ekosofické společnosti, působiště Městečko.

Větu doplňovala sáhodlouhá řada čísel, v nichž byl patrně celý Stanko Hilar zakódován. Nebo přinejmenším tam stálo, kde se zápisy jeho osobnosti nacházejí, do kterého ze sklepů banky zdraví zajít, aby mohl být vyneseno znovu na svět a stvořen k obrazu svému.

Další lístek, na němž bylo pouze sedmimístné číslo, které mu nic neříkalo. Patrně telefon.

Pod ním několik listů papíru. Úřední zpráva o nehodě v Ústavu pro zachování druhů ve třech kopiích.

Dne 12. února 2... došlo v podzemní sekci traktu B v areálu Ústavu pro zachování druhů k mimořádné události. Ve zmíněných prostorách se nalézají čtyři radiační komory ústavu; k havárii došlo v komoře číslo 2. Postižen byl zaměstnanec, vědecký pracovník ÚPZD dr. Stanko Hilar. Jeho organismus byl po dobu více než 90 minut vystaven záření silného svazku neutronů, které způsobilo v jeho organismu nevratné změny, jež později vedly k zástavě jakékoli činnosti organismu a jeho fyzickému zániku. I když byl svými spolupracovníky dr. Darkowem, vedoucím oddělení, a jím přivolaným radiologem dr. Grimmem v nejkratší možné době dopraven z oblasti záření a převezen do nemocničního ošetření, nedalo se již zabránit totální destrukci organismu, jako jedinou možnost záchrany doporučili lékaři oddělení pro nemoc z ozáření úplnou rekonstrukci organismu.

Všechny další posudky se shodovaly v jednom: nehodu si dr. Hilar způsobil sám hrubou nedbalostí a pracovní nekázní. Provinil se především proti přísnému zákazu zdržovat se v prostorách radiační komory v době, kdy je zdroj záření odkryt a není stíněn žádnými ochrannými vrstvami. Dr. Hilar se pohyboval patrně uvnitř komory a manipuloval s ozařovanými vzorky hmyzu, aniž si uvědomil, že zdroj záření není uzavřen uvnitř kontejneru.

Jak zjistili odborníci, na automatickém jističi vstupu do komory, který má zabráňovat otevření dveří v době, kdy je zářič v činnosti, nebyla žádná funkční ani materiálová závada. Bylo však zjištěno, že dr. Hilar za pomoci několika gumových pásů, používaných k těsnění laboratorních nádob, vypočil jistič z činnosti. To mu umožnilo vstoupit dovnitř, i když byl zářič v provozu. Výpověď pracovníků ústavu potvrdila, že podobným způsobem se občas, zejména když se pracovalo se specifickým a úzce směřovaným zářením, postupovalo, třebaže to odporovalo vydaným směrnicím. Dr. Darkow si toho nebyl vědom a přislíbil, že pracovníky, kteří tohoto způsobu používají, přísně potrestá.

Na dalším listu byl náčrtek nehody, čtvercová radiační komora, v jednom z rohů kontejner se zářičem, stolky se vzorky hmyzu, místo, kde bylo nalezeno Hilarovo tělo. Potom ještě kopie žádosti o rekonstrukci, doporučená vedením ústavu a oblastní odbočkou ekosofické společnosti.

Víc nic.

Hilar dočetl, srovnal papíry a pomalu desky zavřel. Podíval se ven z okna. Zelený pás stromů se vlnil v sílícím větru. Obloha na východě se zatahovala a zdálo se, že co nejdříve spadne jeden z červnových dešťů. Uvažoval, možná trochu nesmyslně, co to asi mohlo být za hmyz, který ozařoval, a proč. A taky jak se mohl dopustit tak školáckého omylu. Samozřejmě, jak vypnout automatiku jističe vstupu do komory se dozvěděl snad ještě na fakultě, byl však dost soudný, aby věděl, kdy si takové riziko může dovolit, a kdy ne. Nebylo přece možné, aby udělal něco takového v okamžiku, kdy pracoval se širokým spektrem tvrdých neutronů. To musel být omyl – ale někoho jiného. Ne, neuměl si představit, že by si něco takového neuvědomil sám. I když... ale copak je vůbec myslitelné, aby někdo

opustil chráněný prostor v době, kdy je zdroj záření mimo kontejner? Zdálo se to nesmyslné. Jenže... bylo to tak. Proč to tak bylo, to byla další záhada.

Díval se z okna a přemýšlel, zda všechny tyhle nejasnosti mají něco společného s jeho budoucím životem. Jistě, s tím, co byl, ano, ale s tím, co bude? Musíme začít od začátku, říkala Eva. Já sám musím začít od začátku. Jako kdyby se nic nestalo. Nic si nepamatuje, nic neví, jen to, co mu řekli, co se dočetl a čemu, i když se mu to nezdá, musí věřit.

Najednou si nebyl tak docela jist sám sebou. A je vůbec sám sebou? Vstal.

Otevřel velké prosklené dveře a vyšel do zahrady. Venku bylo dusné ticho předznamenávající bouři. Od budovy ústavu se nenesl jediný zvuk, jako by pás nízkých obytných domků oddělovala od vnitřních kružnic města zvuková izolace. Nikde nebylo vidět človíčka.

Stejně je dobře, že to tak dopadlo, pomyslel si. Před deseti lety bych vůbec neměl šanci přežít, před třemi roky by nikoho v téhle zemi nenapadlo rekonstruovat tak bezvýznamného člověka, jako jsem já, A teď... Svět dospíchá.

Nehybným vzduchem se k němu blížila barevná skvrna. Babočka kopřivová, okamžitě si ji zařadil. Motýl se rychle blížil a Hilar si náhle všiml čehosi podivného ve vybarvení křídel. V letu to nemohl přesně, identifikovat; zdálo se, že babočka má na horní straně křídel bílou skvrnu, která tam nepatří. Jistě, musí to být babočka kopřivová, ale... A ještě něco: ten motýl se chce pářit. Tančí svatební tanec. Rozhlédl se po zahradě. Nikde však samičku neviděl. A přece k tomu mohlo motýla donutit jen sexuální kouzlo vlastního druhu, jímž se dokážou dva jedinci přivolat i na vzdálenost několika kilometrů. Pak si uvědomil, že motýl krouží kolem něho, že objektem jeho zájmu jako by byl on sám.

Do trávy spadly první kapky deště.

Byl to divný kamrlík, který Sneiderovi v Ústavu pro zachování druhů přidělili. Příliš dlouhý, příliš úzký, příliš nouzový. Lidé z personálního se ani nenamáhalí odstěhovat skříně se spisy stranou. Otočili je dveřmi ke stěně a Sneider se teď díval na lepenková záda laciného kancelářského nábytku se štítky výrobců, přepravců i předchozích majitelů, než skříně doputovaly sem, do archivu personálního oddělení, a to ještě do jeho méně důležité části. Psací stůl i židle už zjevně dosluhovaly a počítačový výstup napojený na ústavní centrum měl už taky nejlepší léta za sebou. Korunou absurdního interiéru bylo obrovité, hluboké a drahocenným brokátem potažené křeslo, které nepochybně pamatovalo dvě tři staletí. Jak se do ústavu a do Městečka dostalo, nechápal, patrně však nepatřičnost tohoto kusu nábytku, reprezentujícího v každíčkém centimetru svého povrchu potlačený vkus předchozích epoch této planety, odsoudila k pobytu v místnosti ne nepodobné vězení. Uvězněné křeslo – skutečně groteskní nápad.

Právě v tom křesle seděl a pokoušel se dát si dohromady, co mu nesouvisle, avšak zjevně upřímně, vyprávěl doktor Vos, s tím, co už věděl sám.

Vos, a to bylo rovněž nepatřičné, seděl teď na jeho židli, za jeho stolem a hrál si s tlačítky jeho telefonu. Potom zdvihl hlavu a střelil po něm pohledem.

„Nejspíš se asi divíte, proč jsem vám to všechno povídal, ne?“ Znělo to ironicky, ale tak znělo vlastně všechno, co Vos říkal. Jako by ironie, pálící na okolí i na něj samého, byla jeho základní polohou. To bylo snad první, co Sneider pochopil. „Víte, že vlastně ani nevím?“

Sneider pokrčil, rameny. „Třeba je mi to jedno. Důležité je především, co jste říkal. Až potom se dostanu k tomu, jestli to je pravda, a teprve nakonec budu přemýšlet, proč jste to říkal. Nezapomeňte, že jsem kurátor doktora Hilara a přísně vzato jedině, co mě musí zajímat, je, co s ním bude, a nikoli, co s ním bylo. Od toho mám zprávu vyšetřovací komise.“

„Jenže vás to zajímá... kolego kurátore doktora Hilara,“ řekl Vos a tentokrát to znělo skutečně výsměšně. „Nejste hlupák, který se omezuje jen na svoje povinnosti. Vás přece tenhle ústav velice zajímá.“

„Nesmysl. Mě zajímá doktor Hilar a nic víc. A co tu máte mezi sebou, s jeho případem vůbec nesouvisí.“

„Ale souvisí.“

„Prosím, tedy souvisí. Tak proč, jste se s tím neobrátil na někoho jiného, kdo je kompetentnější než já? Třeba na Beka. Nebo na jeho zástupce.“

Vos pokrčil rameny.

„Bek! Prosím vás, to jsem mohl jít rovnou za Darkowem. O Adamovi jsem uvažoval, jenomže jsem nějak neměl chuť mu věřit. Přece jen patří někam jinam.“ Obočím výmluvně naznačil vyšší sféry. „A pak jste se objevil vy. Nepatříte do zdejšího zvěřince, nemáte tu – nebo by to bylo nepravděpodobné – žádné vlastní zájmy, chcete pomoci Hilarovi a tím i celé věci.“

„Jenže jsem jen kurátor,“ přerušil ho Sneider. „Uvědomte si to laskavě. Jen kurátor. Já vím, mám pověření z Centra a jsem nezávislý, alespoň na papíře, jenže taky nemám žádnou moc. Víte, co já můžu? Nanejvýš upozornit nadřízené orgány a ty udělají nejjednodušší, co mohou – ověří si, co jsem jim sdělil, u Sedryho, nebo u Beka. A budete tam, kde jste od začátku nechtěl být.“

Vos se na něj chvíli beze slova díval.

„Dobře – a co byste na mém místě dělal vy?“

„Naštěstí nejsem na vašem místě,“ řekl Sneider.

„Díky za upřímnost, kurátore. Každopádně vás chci poprosit o jedno: nechte si všechno projít hlavou, a když budete chtít, zavolejte. Anebo naopak na všechno zapomeňte. Všecko teď záleží jen na vás.“

Sneider ve svém penálu – tak mu místnost připadala ze všeho nejvíc – osaměl. Chvíli zíral do prázdna a pak se vyhoupl z křesla. Buď je Vos maniak a potom bude lepší na všechno zapomenout a pokud možno se mu vyhnout, anebo má pravdu a zavání tu cosi shnilého. Upřímně řečeno, i tomu by bylo lepší se vyhnout, jednoduše uvést Hilara do normálního chodu a spakovat se co nejrychleji pryč. Tyhle koutky s výjimečnými pravidly a výhodami

většinou bývají pro obyčejného člověka dobrodružná záležitost – a je otázka, jestli o takové dobrodružství stojí.

Na stole zůstal po Vosovi popsaný arch papíru. Vzal jej do ruky a otočil směrem k sobě. Drobným, úhledným písmem tu Vos zapsal, zřejmě pro něho, strukturu ústavu. Vlastně mi něco takového měli dát v personálním, napadlo ho, nebo jsem si o to měl říct.

Schéma bylo jednoduché:

oddělení teorie nové rovnováhy

oddělení sběru informací

oddělení výběru druhů k likvidaci

oddělení výběru druhů k zachování

oddělení metod likvidace a zachování

oddělení pro aplikaci a styk s praxí

provozní oddělení – výpočetní technika

– přístrojové vybavení

– experimentální materiál

personální oddělení

sekretariát ředitele

Když Vos schéma maloval, pronášel přitom kázání jak vystřižené z první stránky Ekosofického hlasatele.

„Předpokládám, že víte, co v Ústavu pro zachování druhů děláme a čemu se věnujeme. Jistě jste si vědom, že máte možnost nahlížet do kuchyně jednoho z nejvýznamnějších vědeckých pracovišť současnosti, protože také tady se úspěšně blížíme ke konečnému cíli ekosofického sdružení – k nové rovnováze založené na dokonalé kontrole všech rostlinných a živočišných druhů. Taková kontrola, přizpůsobená samozřejmě potřebám lidstva, avšak nenarušující přirozenou rovnováhu naší planety, se teprve stane zdrojem skutečné harmonie života na Zemi.“ Vos pronášel fráze tónem, který neumožňoval rozlišit, jestli si z toho, co říká, dělá legraci, nebo to bere vážně.

Sneider nasadil vyčkávavě kožený obličej.

„Velké myšlenky,“ pokračoval Vos, „se vždycky prosazují těžce. A dobře víte, že těžko se prosazují i myšlenky ekosofické revoluce.“

Všichni si však musíme uvědomit, že tyto myšlenky zvítězí, ať si to jejich nepřátelé přejí či ne. Náš stát budiž příkladem.“

Sneider se nadechl, aby blábol nějak ukončil. Ale ke slovu se nedostal.

„Poslyšte, máte vy vůbec zapnutý odposlech?“ zeptal se najednou klidným hlasem Vos. „Nebo tu žvaním jen tak nadarmo?“

„Nemám,“ řekl Sneider. „Abych řekl pravdu, ještě jsem neobjevil, jak se to na tomhle přístroji dělá,“ ukázal hlavou na výstup počítače na stole.

„Šéfové vypadali, že vás sežerou vzteky,“ řekl Vos. „Tady se nosí střízlivá vědeckost, žádné šaškárny.“

„No jo, když já opravdu zaspal,“ pokrčil Sneider rameny.

„Čímž jste si mě koupil a já se vám teď vypláču na hrudi jako sentimentální domobranec po skončené bitvě. Přitom vás neznám a vy neznáte mě. Můžete si tudíž o mně myslet, že jsem snaživý šplhavec, a já vás můžu zas považovat za fízla. Jenže já vás za fízla nepovažuji a jdu za vámi hlavně kvůli Stankovi. Abyste rozuměl, jsem tu poměrně nový a s Hilarem jsem se znal dost krátce. Tak krátce, že on o tom ani neví, přišel jsem do ústavu až po posledním odběru jeho paměťových stop. A vy mu chcete pomoci, ne?“ namířil na Sneidera prst.

Přikývl. „Je to moje řemeslo.“

„Dobrá. To zatím stačí. Víte, zní to krásně, Ústav pro zachování druhů, se spoustou oddělení plných vědců. Ale co myslíte, že tu děláme doopravdy? Zachováváme druhy?“ Vos se zasmál. „To by bylo příliš vznešené poslání v tak zasrabené době. Já vám to, vážený příteli, prozradím: tahle instituce je tak veledůležitá nikoli proto, že bojuje o ideály, o harmonii a rovnováhu, ale protože se snaží najít způsob, jak dát našim spoluobčanům nažrat.“

Ne že by Sneider padl údivem do mdlob, ale upřímnost biologových slov ho zarazila. Upřímnost – nebo provokace? „No.... to je ovšem taky chvályhodné,“ řekl zdrženlivě, „řešení potravinové krize...“

„Nechte těch řečiček, já jich taky nechci. Když už chcete zachovat dekorum, nesmíte zapomínat, že oficiálně žádná potravinová krize nebyla, není a nebude. Všechny limity a úsporná

opatření jsou v zájmu ekosofické rovnováhy, ne? Omezení porodnosti má ryze ekosofický důvod. Kdo tady mluví o nějakém nedostatku potravin?“ Vos se zasmál a téměř rozsmárně bouchl pěstí do stolu. „Dobrá, takže chcete dát lidem nažrat.“

„Co jiného? I když tomu říkáme všelijak. Všichni hledáme nové zdroje potravin. Co nejrychleji se tvořící živočišné i rostlinné bílkoviny. A co nejlevnější.“

„A daří se to?“

„Samozřejmě – samozřejmě že ne. Jak uživit tolik lidí pořád ještě nikdo nerozřešil. Rovnováha... vždyť my jsme v tomhle státě všechno už převážili, jen si to nesmíme přiznat.“

„Děkuju vám za upřímnost. Ale nechápu zatím, co to má společného s mou prací a s Hilarem.“

„Počkejte, k tomu dojdou. Víte, najít nějakou levnou, rychle se rozmnožující a snadno zjistitelnou bílkovinu, vlastně takovou nebeskou manu, je tady pro nás ten největší úkol. A kdo to dokáže, bude král. A teď si představte, že by Stanko Hilar, řadový pracovník oddělení významného doktora Darkowa v ústavu slavného profesora Sedryho, objevil něco tak kolosálního, že by rázem zastínil všechny ostatní.“

„Říkáte vážnou věc, doktore.“

Vos znovu bouchl pěstí do stolu a Sneider si pomyslel, že biolog si dal skleničku nebo dvě na kuráž. „Však to taky je vážná věc. Prostě pár dní před nehodou mi Hilar začal vykládat, že přišel na něco ohromného. Že to, oč tady jde, už má. Moc jsem mu nerozuměl, ostatně se o to ani nesnažil, ale zdálo se mi, že si je jistý. A vzápětí je po smrti. Tedy... ne po smrti, nevím přesně, jak to říct.“

„V situaci, vyžadující celkovou rekonstrukci organismu,“ řekl Sneider.

„To zní báječně. Tedy ne po smrti, ale v situaci. Jenže co ten jeho nápad? Ten zmizel se starým Hilarem? Nebo ten nový o tom bude něco vědět?“

„Dokud nezačne pracovat, asi ne – pokud ho to nenapadlo už dřív, před odběrem paměťových stop. Ale od toho jsem tu já, abych mu v tom pomohl.“ Díval se na Vose a Vos na něj.

Ani jeden neuhnul pohledem.

„Mimochodem, ví o tom někdo jiný? Darkow nebo Sedry?“ zeptal se tiše Sneider.

„Pokud je mi známo, tak ne. Zřejmě jsem jediný, kdo se to od něj dozvěděl. A teď vy. A když jsem vám svěřil tohle, rád bych vám řekl úplně všechno, co se mi honí hlavou. Myslím totiž, že byste o tom *neměl moc* mluvit. Přesněji: nechat si to zatím pro sebe.“

„Jestli chceme přijít na to, co se stalo, musíme přece využít všech možností.“

„A co když tu někdo sleduje ještě jiný cíl?“

„Tomu nerozumím.“

„Neznáte poměry. Tady je mnohem dravější vlčí smečka, než si myslíte. Kurátore, stará pravda říká, že čím blíže je kost a čím je větší, tím víc na sebe psi cení zuby.“ Vos se nadechl. „I když všichni tvrdí, že o ničem nevědí, určitě si Hilarova šíleného tempa a posedlosti v posledních dnech před nehodou musel někdo všimnout. Tady se dělá v týmu a on najednou vedle běžné práce začal něco kutit sám. To nepatří k dobrému tónu. To je jedna věc. A pak, je tu ještě něco.“

Malý biolog vstal. „Už dlouho si myslím, že to, co se stalo Hilarovi, nebyla vůbec žádná nehoda, ale že ho někdo zabil. Dokonalá vražda, kolego kurátore. Už jste se s tím někdy setkal?“

20

V půl šesté večer napadlo profesora Joachima Sedryho, že je starý. Nerozhodně, s rukama v kapsách lehkého obleku postával před velkým oknem ředitelské pracovny Ústavu pro zachování druhů a bez jediného pohybu se díval ven. Pracovna byla v nejvyšším dvanáctém patře ústavu, v objektu, kterému se říkalo centrální věž. Viděl kruh ústavních budov a pavilónů, kruh parku, stavby patřící k nezbytnému vybavení a zázemí města, za nimi zeleň keřů a stromů, rozdělenou kruhovou silnicí, a pak v zahradách utopené nízké obytné domky, hledící do krajiny, oddělené od Městečka živým plotem. Kdyby tohle město vzniklo před deseti staletími, napadlo Sedryho, tvořila by vnější kružnici vysoká kamenná hradba s ochozy a střílnami, a z můstků a cimbuří by do kraje vyhlíželi halapartníci. Takhle hradby nahradil obyčejný živý plot a za ním docela jiné

obránné systémy proti docela jiným nepřátelům. Kilometry široká ochranná pásma, divoká příroda zdánlivě ponechaná svému osudu, ve skutečnosti však protkaná tisíci detektory záření, sběrači chemických exhalací a lapači biologických nákaz. Silné zářiče, schopné v několika vteřinách sterilizovat celé čtvereční kilometry území. Filtry, jimiž nepronikl do Městečka jediný nechtěný organismus. Mohutné usměrňovače větrného proudění a generátory přetlaku, znemožňující, aby do oblasti pronikl jiný než filtrovaný vzduch. Jediné, co chybí, je kopule, poklop, jaký kdysi mívali v obchodech na páchnoucí sýry, podobném izolačním zařízení se svého času v jednom z projektů také uvažovalo, vždyť stejně budovali Američané první výzkumné stanice s umělou atmosférou na Měsíci a Sovětský svaz na vnitřních planetách sluneční soustavy. Znělo to absurdně, ale Městečko mělo s pozemskou přírodou pramálo společného, možná méně než naše kolonie na Marsu.

A přece měla jeho existence smysl. Tahle enkláva čistoty měla být laboratoří, v níž se pracuje na znovuoživení země. V pravém slova smyslu! Tedy – mělo by se pracovat, zvláště tady, kde už půl století byla rozhodující měřítko ekosofické revoluce.

Připadal si někdy jako veterán, který vzpomíná na svou první samostatnou výpravu. Ohrožená, začazená, špinavá, páchnoucí země. Demonstrace a shromáždění, rvačky s policií, bojkoty průmyslových společností. Ostatní politici se jim vysmívali. A potom první vítězství, první křesla v parlamentě. Skandály a diskreditace. Najednou se ukázalo, že se proti nim musí všechny ostatní strany uchýlit do ochrany koalice, hašteřivé a nesourodé. A potom první vláda ekosofické společnosti, první zákony na ochranu země, přejímané později i dalšími státy. Zákony rychle vytvářené, a proto ne vždy účinné, avšak o to vehementněji prosazované. Každé revoluci musí být vlastní tvrdost, hlásal tehdy také on sám. Jestliže průmyslová civilizace škodí, je třeba ji omezit na nejmenší možnou míru. Každý den přece rostl červený seznam živočišných druhů ohrožených vymřením – a každým rokem byl víc ohrožen i druh homo sapiens. Snad jen některé druhy hmyzu byly přizpůsobivější. Ano, tohle je svět lidí a much. Jenže zatímco mouchy se přizpůsobují, lidé tyhle podmínky tvoří. Třeba tvoří i sami sebe a

výsledkem bude nějaký podivný robot. Do tohohle světa by přece patřil víc než člověk z masa a kostí, ovládaný hromádkou nervů a mozku. Člověk se narodil do přírody, ne do jedovaté klece.

Ted' tu stojí, vládce šestnácti čtverečních kilometrů, pán vysoce kvalitního kousku země, kde je všechno, jak má být. Když před lety tohle Městečko zakládali, pečlivě vybírali místo co nejvzdálenější od průmyslových center, co nejméně dotčené člověkem. Vybudovali osamělou, ale samostatnou enklávu schopnou vlastní existence. Podobných míst bylo málo, snad šest nebo sedm. Ostatní se je snažili napodobovat.

Poklop na sýry, znovu napadlo Sedryho. Nebo ne, raději laboratorní zvon, pod kterým žijí v umělé atmosféře sterilní myši. Kdybys dovnitř pustil obyčejný vzduch, zabiješ je. Sami a izolováni, opustili jsme špinavý svět a žijeme tu v podivné rajske zahradě, zatímco zbytek země se pomalu valí dál možná bez zájmu o to, co tu vlastně děláme. Dál se mezi hranicemi Městečka a téhle země rodí děti s chronickými dýchacími obtížemi. Dál tři z pěti matek, které dostanou povolení mít děti, musejí po třech měsících odkládat plod do vitrážky, jak se ledabyly říká inkubátorům. Vlastně v nich má dnes lidstvo svou kolébku. In vitro. Dál čelí miliónů lidí žvýkají chemicky pěstovanou sóju s příměsí živočišných bílkovin, zapíjenou přiděleným množstvím syntetického mléka, obohaceného univerzální vitamínovou, vložkou. Dál čekají na pomoc. Jenže – čekají ještě?

Tyhle myšlenky neměl rád, ale nedokázal se jim vždycky ubránit. Ekosofická společnost, ta všemocná a všechny spojující organizace, která slíbila zemi, že ji vyvede ze slepé uličky, z pekelné brány...

Kdysi, před padesáti lety, naše hesla něco znamenala. Víтали nás s rozzářenými obličejí a my jim chtěli dát nový svět. Ano, věřili jsme, že vyvedeme všechny, kdo se k nám připojí, do zelenobílého ráje.

Zpočátku nás nikdo nebral vážně. Zelení... Ve střetu starého s novým jsme zůstávali stranou. Odcházející společenský řád se bránil. Volání lidí po nových idejích a hlas domáhající se jen čiré vody, čistého vzduchu, zdravé přírody se zdál slabý, nedůležitý. A přece jsme to byli my, kdo dokázal strhnout vítězství na svou stranu.

Bylo to vítězství váhavých, ne odvážných. Šli s námi ti, kdo cítili, že starý řád se už přežil, ale konvence jim zabraňovaly přidat se k

opozici. A hlasovali pro nás i ti, kteří se na poslední chvíli zalekli sociální revoluce. Byli jsme třetí možností. Alternativou, tak to označoval náš program. Jenže jsme byli i kompromisem s vlastním svědomím, revoltou v rámci nenarušených pravidel.

Hlavy jsme měli plné nápadů a ústa plná slibů. A taky chuť to všechno dokázat. A co jsme dokázali? Uchopit moc a rozdělit ji mezi sebe. Dědictví staré civilizace bylo příliš tvrdé sousto. Dokázali jsme rozvrátit struktury, abychom Je o pár let později obnovovali, protože jsme je neuměli nahradit novými. Ale o co jsme dál, než když jsme začínali? Země je stále zamořena jedy, které jsme sem zanesli a s nimiž si nevíme rady.

Bojím se, že přestávám věřit revoluci. Bojím se, že hesla jsou pro mne už příliš prázdná. Bojím se, že se někde stala chyba. A přeju si jen jediné – přežít. Když ne Jako člověk, tak alespoň Jako Jedinec, do konce služebních let, vlastně už jen měsíců, a potom dál, někde v letovisku pro staré a věrné členy společnosti. Je to snad sobecké a zbabělé, ale já víc nechci, nebo spíše nemůžu. Děsí mě to někdy, ale sám sebe nepřemůžu. A co ti druzí? Co ti, kterým tady vládnu? Vědí vůbec ve své rajské omezenosti o pekle života tam venku? Nezapomněli na lidi, pro které máme pracovat? A nezapomněli ti venku na nás?

Kam vlastně vede cesta, po níž jsme se vydali? Není jen slepou uličkou, únikem od skutečných problémů nemocné společnosti?

Profesor Joachim Sedry, doktor tří univerzit a člen akademií, ještě chvíli bez hnutí stál a díval se širokým panoramatickým oknem ven, na své panství, střechy Městečka, koruny stromů, úpravné cesty, v dáli probleskující hladinu jezera. Klid venku nerušil žádný lomoz a hřmot, vzduch voněl čistotou a svěžestí. Věděl to, i když zvukotěsným oknem k němu neproniklo ani slovo z toho, co si říkaly dvě dívky jedoucí dole po pískové cestě na kole, ani smích z terasy restaurace proti ústavu.

Tak takhle vypadá ráj. Tak by měl vypadat svět. Jednou. Možná, snad. Ale kdo mu pomůže, aby se zrodil?

Pomalů, pořád s rukama v kapsách, se otočil a přešel k psacímu stolu. Hladké tvrdá deska byla bez jediné poskvrny. Měl v posledních letech stále raději pořádek, řád věcí. Takhle má vypadat

stůl vědce, říkal si, uspořádaný a čistý. Jako jeho mozek. Jako vymetený, pomyslel si sarkasticky.

Sáhl po bloku s perem, úhledně připraveným po pravé ruce. Pokud nemusel, zvukové zápisníky nepoužíval. Byl tradicionalista. Měl tlustý blok a pero, úkoly dne rozepsané po hodinách a po splnění škrtané silným, rázným tahem. Psycholog by z těch škrtů měl radost, tak se projevuje silná a energická osobnost, plnící sebevědomě odpovědnou funkcí v čele velkého pracoviště. Pán Ústavu pro zachování druhů a dvanácti kilogramů transuranů. Co víc vyjadřuje jeho váhu než množství vzácných zářičů, které má k dispozici? Ejhle, zlatý základ moderní doby, odznak moci. Dvanáct tisíc gramů hmoty, která vlastně nemá na zemi co pohledávat a která nejspíš většinu ze šestnácti miliard občanů tohoto světa vůbec nezajímá.

Pro dnešek zbýval ještě poslední úkol. V bloku měl napsáno HILAR. Nic víc. Ale znamenalo to projít znovu všechny písemnosti týkající se té nešťastné nehody téměř před půl rokem. Podrobnosti už dávno zapomněl a kloudně si nedokázal vybavit ani Hilarův obličej. Špinavý blondák s hranatou tvrdou bradou, světlýma očima, a vypadá pořád trochu urputně a toporně. Ale co vlastně dělal? Jistě, entomolog, jenže úkol... jaký vlastně měl úkol? Měl by si o tom popovídat s Darkowem. Pracoval pod jeho vedením na nějakých hmyzích mutacích pomocí záření, ale k čemu to bylo...? Sedry si s lehkým znepokojením znovu uvědomil, nakolik se už vzdaluje, alespoň myšlenkami, od chodu ústavu. Brzy nebude o zdejší práci vědět vůbec nic.

Posadil se za stůl. Neměl nejmenší chuť zabořit se do protokolů vyšetřující komise a připomínat si příčiny nehody. Nedodržují předpisy, to je jasné. Jsou sice přísné a zdržují, ale od toho jsou – aby zabránily nehodám. Jenže tak je to se vším, povzdechl si, na všechno máme jasný předpis, a ve skutečnosti se děje všechno jinak. Na papíře dokonalý svět ekosofické rovnováhy, ve skutečnosti cosi mnohem méně dokonalého.

Měl by ho možná nějak potrestat. I když už byl potrestán dost. Ten člověk vlastně zemřel, přežil svou smrt. Zvláštní – přece jen jsme něco dokázali. Žít podruhé. Jenže s tím taky přichází povinnost podruhé umírat.

Musí se o tom všem nejspíš poradit s Hilarovým kurátorem. Zvláštní mladík, nějak se sem do Městečka nehodí. Nezapadá sem. Jako kdyby nebral nic z práce, která se tu dělá, vážně. A přitom určitě do všeho šťourá. Kdo ví, kam bude posílat hlášení. Nicméně o Hilarovi si s ním promluvit musí.

Stiskl tlačítko a řekl sekretářce, aby mu co nejdřív objednala Hilarova kurátora.

Pak se ponořil do studia listin, které vytáhl z desek nadepsaných rukou HILAR.

21

Petr Grimm se pohodlně usadil na huňatém koberci, který se táhl v ložnici od stěny ke stěně. Zády se opíral o zeď šatny a na pokrčená kolena si položil telefon. Vedle sebe měl malou kartičku s dlouhou natištěnou řadou třímístných čísel.

Pomalou, s očima těkajícíma z kartičky na tlačítka telefonu, vyťukával spojovací kód. Když skončil, počkal, až se dlouhý přerušovaný tón změnil ve vysoké krátké zvuky. Potom začal zřetelně do pípání ve sluchátku tlatit čísla odříkávat. Když domluvil, čekal Ještě chvíli. Pípání ztichlo a kovový hlas automatu řekl:

„Záznam.“

Grimm se podvědomě naklonil dopředu, jako kdyby sděloval někomu cosi důvěrného a nechtěl, aby to slyšeli ostatní v místnosti. Zde byl ovšem sám. Začal mluvit.

„Jedenáctý červen. Dnešní porada oddělení byla věnována návratu doktora Hilara do ústavu. Sneider, Hilarův kurátor, se dostavil až v samém závěru. O situaci Hilara se soudí, že je nejasná. Je možné, že během několika týdnů bude muset ústav opustit. Doktor Vos projevil o případ zvýšený zájem. V době před nehodou se s Hilarem stýkal víc než ostatní. Soudí se, že jeho přijetí do ústavu nebyla nejšťastnější volba. Odpoledne se Vos sešel se Sneiderem. Přes hodinu byli v Sneiderově pracovně. Sneider porušil předpis a rozhovor nezaznamenal. Přehrávám záznam dopolední porady oddělení.“ Odmlčel se a stiskl ovládač malého přístroje, ležícího na koberci vedle a spojeného s telefonem slabým černým kabelem. V

reproduktoru zakvílel jak starodávná zubní vrtačka zrychlený záznam. Trvalo to sotva deset sekund. Grimm si odkašlal.

„Ředitel Sedry působí dojmem, že mu odchod jeho zástupce Beka na zdravotní dovolenou vyhovuje. Bekův asistent Adam je neobyčejně aktivní. Konec.“

Stiskl tlačítko ukončující spojení.

Nezdvíhal se ještě, musel teď čekat u telefonu, než mu z druhého konce sáhodlouhého kódového čísla oznámí, zda jeho hlášení bylo bezchybně přijato a zda ho nečeká nějaký zvláštní úkol.

Podíval se na hodinky. Měl ještě spoustu času, Angela se má vrátit až po desáté. Byl si jist, že o téhle jeho činnosti nic netuší, ostatně, ani by ji nezajímala. Vůbec máloco ji zajímá, kromě jí samotné. A přitom alespoň díl odpovědnosti za to, že se stal fízlem, nese ona sama, to ona a její nedočkavá snaha vyniknout ho k tomu dohnaly. Výsadní postavení Angele vždycky zajišťovala krása – a teď je další pojistkou on sám. Mělo ho hned napadnout, že ji zajímá jen jako syn vlivného muže, že v jejích očích tvoří jeho sex-appeal vlastně postavení jeho otce. Jenže co teď? Nechce o nic přijít. A navíc, rozvod by mu teď moc neposloužil.

Zavřel oči a představil si ji. Byla krásná, studenou a sebejistou krásou žen, které znají svou cenu. Je to podivný svět. Dřív se pro krásu umíralo, on pro ni dnes fízluje. Donáší. Aby nemusela žít ve špinavém páchnoucím městě, aby měli tenhle dům v Městečku a všechny jeho výhody. Tady v Městečku začínají kariéry, které končí vysoko, na samé špici pyramidy moci. A on se chce vyšplhat výš, co nejvýš. Asi jen tak si Angelu, svou chladně krásnou ženu, dokáže udržet. A koneckonců, fízlování vždycky patřilo ke kariéře.

Displej na telefonu se rozsvítil. Aparát měkce zabručel.

Stiskl tlačítko.

„Zpráva přijata,“ řekl strojový hlas. „Konec.“ Pomalu, prkenně vstal.

Teprve v chodbě před dveřmi do pracovny si přiznal, proč dnes vyšel z domu tak časně a ocitl se v budově ústavu hodinu před začátkem pracovní doby. Nebyla to netrpělivost, jak toporně naznačoval Evě – považovala to ostatně za nepodařený žert, kterým omlouval vrozenou pracovitost – ale pokus vyhnout se setkání s kýmkoli ze spolupracovníků. Neměl na ně chuť, bál se jejich zvědavých pohledů a otázek.

Podařilo se mu projít bez setkání s jediným člověkem až k pracovně. S ulehčením si oddechl.

Přitiskl palec na lesklou plošku v rámu dveří. Stiskl kliku, dveře se však neotevřely. Zavrtěl znechuceně hlavou. Někdo horlivý nechal zřejmě vymazat z kódového systému papilární linie jeho palce. Koneckonců, byl vlastně mrtvý. Anebo... co když se změnily jeho otisky prstů? To by znamenalo, že rekonstrukce se nepodařila. Něco se nepodařilo. Možná papilární linie, možná synapse mezi dvěma mozkovými buňkami, možná vlákno svalu v levé srdeční komoře...

Ozvalo se cvaknutí západky zámku a ve škvíře pootevřených dveří se objevila tvář Barbary Fischerové.

Prudce otevřela dveře. „To jste vy, doktore? Pojd'te honem dovnitř!“ Hilar si všiml, že má nové zuby. Nehodlal nic poznamenávat, jednak zůstala stejně ošklivá, a hlavně – mohla by se ze zdvořilosti zmínit, že on je celý nový.

Ustoupila stranou, aby mohl projít do pracovny. Nebyla to nikdy místnost, kterou by se chlubil. Přidělili mu ji, když nastoupil kdysi do ústavu, a přestože měl od té doby možnost několikrát požádat o vzhlednější prostory, nikdy to neudělal. Úzká místnost byla zaplněna po celé délce jedné stěny složitou skříňovou konstrukcí a přístroji, knihami a časopisy. Možná že dvě třetiny toho všeho bych měl vyhodit, říkal si. Nerad se zbavoval něčeho, co kdy používal. Zastavil se u starého vyřazeného aparátu a očima přešel dávno přečtené ročníky odborných časopisů. Věděl, že zase nic nevyhodí.

Na konci stěny, dál od okna, se matně leskly dveře. Vedly do úzkého a dlouhého přístěnku bez okna, jeho chovné stanice. V klimatizovaných prostorách s umělým světlem tam pěstoval hmyz, s kterým právě experimentoval. I o něj se starala Barbara Fischerová.

Stál u dveří a sahal už na kliku. Ale pak se zarazil. Zavřel oči a představil si místnost za dveřmi. Chvilí si s představou pohrával za spuštěnými víčky. Pohled, který ho čekal, když do místností s hmyzem vstoupil třeba po jednom nebo dvou dnech nepřítomnosti, ho ještě pořád vzrušoval. Ostatně to pro něj nebyl jen pohled, prostoupilo ho to vždycky od hlavy až k patě, ten kontrast chaotického hemžení a netečné strnulosti, pohybu a klidu. Na prvý pohled většinou nenápadné, nezajímavé a ošklivě druhy ve všech svých proměnách, nehybné shluky vajíček na všech možných podkladech, dravé pohyby housenek věčně chtivých potravy, poletování motýlů, z nichž některé sám vypěstoval, fádni modrostříbřité exempláře schopné žít jen v laboratorním prostředí, takřka neviditelné kukly v ústraních, která si našly pro svůj podivný klid. Ostré světlo vedle příšeří, černá a hnědá, hnědá a šedé a pak zase zelená a zase zelená...

Hilar otevřel oči a otočil se ke dveřím zády. Ještě tam nepůjde.

Rozhlédl se po pracovně a pak zamířil ke stolu. Zmocnil se ho příjemný pocit. Jako kdyby odtud odešel včera. Oknem se podíval do zahrady; ani tam se nic nezměnilo. Byl tu doma, poprvé co se ocitl venku z nemocnice ho ovanul útulný pocit domova.

„Všechno je, jak bylo předtím, pane doktore, nic se tu nedělo. Hned jak se to stalo, zapečetili místnosti a já se chodila starat jen o motýly. A teď, tedy před pár dny, když jsme se dozvěděli, že se vrátíte, tak jsem poprosila, abych to tu směla dát trošku do pořádku.“

Otočil se k ní. Snad to byly její nové zuby, pro které v něm zahledala nedůvěra.

„Nikdo tu s ničím nehýbal?“ A hned se trochu zastyděl. „Přece komise, která vyšetřovala nehodu...“

„Jistě, ale potom už nikdo. Počkejte... Jednou jsem si všimla, že někdo musel otevírat dveře mezi kumbálem s motýly a vaší pracovnou. Víte, tam je zapomněli zapečetit, takže... Ale nejspíš to

byl někdo z vašich kolegů, který něco potřeboval. O tom, že se do vaší pracovny dá projít přístěnkem, přece ví kdekdo.“

Mimoděk pohlédl na zavřené úzké dveře. Uvědomil si přitom, že ho k tomu přiměly zvuky, které za nimi zaslechl.

„Mám tu děti,“ řekla Barbara Fischerová omluvně. „Chtěly dneska zůstat se mnou... Ale nic neprovedou.“

Ještě v půli věty se rozběhla ke dveřím a rychle je otevřela.

„Juditko! Bobíku!“

Hilar vstal a vešel do přístěnku za ní. Na žádné vzrušení ani nepomyslel. Děti stály na stojánku před jedním ze skleněných chovných prostorů, osvětleným silnou žárovkou. Juditka držela v ruce dozimetr, který zřejmě někdo zapomněl v kumbálu; dost možná že on sám. Čidlo citlivého aparátu mířilo k skleněné stěně a zvukový generátor slabounce pípál – na rukojeti blikala červená.

„Mami! Maminko! Podívej co to...“

Otočila se směrem k nim a v půli věty se zarazila. Dětská ruka s dozimetrem klesla dolů a v obličejí děvčátka se objevilo provinění. Neobratně a rychle začala slézat ze stojánku; její bratr Bobík už stál na zemi a předstíral, že je neviditelný.

„Ahoj, Juditko! Jak se máš, Bobíku?“ řekl s hranou bodrostí Hilar.

Děti zaraženě mlčely.

„No vždyť se nic nestalo,“ řekl Hilar. „Asi jsem tady tu hračku zapomněl.“

Juditka sklopila oči a podávala mu přístroj. „Dobrý den,“ špitla přitom.

Neviditelný Bobík zabručel pozdrav, jako kdyby se nechtěl prozradit.

S přístrojem v ruce se Hilar obrátil do pracovny. Chvilí stál nerozhodně u stolu. Ležela na něm mikropáječka. Nechápal, kde se tu vzala, i když ji zřejmě na stůl položil on sám. Bude muset pochopit ještě spoustu věcí.

Sáhl po časopise, za který vždycky ukládal klíček od stolu. Nebyl tam. Zmateně jezdil prsty okolo. Objevil ho pod vedlejším svazkem. Co ho donutilo změnit starý zvyk a ukládat klíček jinam? Odemkl vrchní zásuvku, v které míval pracovní deník. Jenže deník tam nebyl.

Nenašel ho ani v žádné z dalších zásuvek.
Trhl sebou, když zabzučel telefon. Zvedl sluchátko a ohlásil se.
„Darkow,“ ozvalo se z druhého konce linky.

23

Irena Rundová s lokty na stole a dlaněmi pod bradou zádumčivě pozorovala bílou stěnu před sebou. Tak je to tady: přes noc se stala úřednicí, rovnající podle nějakého systému cosi, čemu nerozumí a co jí hlavně nezajímá. Představa, že někteří lidé takhle tráví celý život, jí připadala neuvěřitelná.

Přivítali ji tady bez cavyků. Doktor Domin naštěstí projevil dostatek stavovské hrdosti a neřekl nic o jejím prohřešku; předstíral prostě ochotu vyjít vstříc registračnímu oddělení, doupěti veskrze nudné a nezajímavé práce, kde bylo nicméně nutné vždy mít někoho v pohotovosti. Projevil prostě dobrou vůli pomoci jinému pracovišti a Irenu přitom potrestal tříměsíční stáží u psacího stolu.

I když míra provinění tu byla sporné, alespoň z Irenina pohledu. Vlastně to byla hlavní věc, o které chtěla s kurátorem Sneiderem mluvit, když se s ním setkala u vody.

„Jistě, jistě,“ říkal a bylo zřejmé, že myslí na něco jiného, „Co vlastně tady v Městečku děláte obvykle večer, Ireno?“

„Já pořád nevím, co to Domina posedlo,“ odpovídala. „Vždyť se nic nestalo, ani jsem Hilarovi nic neprozradila...“

„No tak si tím nelámejte hlavu. Já si myslím totéž – nic se nestalo. Tohle je prostě přechodně používané pravidlo. Až se potvrdí, že při novém vstupu do života rekonstruovaný žádný šok neutrpí, tak se jednoduše zruší. Když se pak někdo doslechne, že nějakou zdravotní sestru za předčasné prozrazení rekonstrukce pacientovi potrestali, bude se tomu leda smát.“

Rozhořčeně se na něj podívala. „Jenže se mnou se to potáhne celý život. Myslíte, že v záznamu bude, co jsem provedla? Že jsem měla na krku rádio a pacient si podle toho vydedukoval, co se stalo? Takové hlouposti se přece do oficiálních záznamů nedostanou. Tam bude stát: Irena Rundová se dopustila závažného prohřešku proti etice povolání a narušila kázeň na pracovišti, za což byla potrestána

dočasným přeřazením na méně zodpovědné pracoviště. Kdo ví, třeba se bude říkat, že jsem někomu úmyslně odpojila kyslíkový aparát. Nebo z nedbalosti způsobila něčí smrt.“

„Možná máte pravdu,“ smutně se usmál. „Jenže co s tím naděláte? A co s tím nadělám já?“

Náhle si uvědomila svoji bezmocnost tak silně, až ji zamrazilo. Polkla. „Nepůjdem se raději vykoupat?“ pokusila se všechno zamluvit.

Vstali a šli k vodě.

Plavali pak vedle sebe daleko do středu jezera, a když znovu vystoupili z vody, měla pocit, že se znají o něco lépe. Celý večer v ní ten pocit narůstal.

Ted' seděla za novým pracovním stolem ve zdejší oddělení registrací banky zdraví a čekaly ji tři nekonečně dlouhé měsíce nudy mezi regály. Pokud se nestane něco nepředvídaného. Ale co se může v téhle obří kleci stát? Nanejvýš jí něco spadne na hlavu.

Trpělivě kývala hlavou, když jí starší tmavovlasá lékařka s dlouhými kostnatými prsty na rukou vysvětlovala důležitost přesné práce a systém, jakým se záznamy v bance zdraví udržují. V podstatě měly všechno důležité na starosti počítače a automaty. Člověk tu měl jediný úkol: zadat základní informace a souhlasit, že počítač provedl registraci správně. Každý občan měl v bance zdraví svůj vklad – byl to systém, zaváděný v posledních letech v celé zemi, dokonale však fungující teprve v některých oblastech. Městečko patřilo k prvním.

V počítači byly uloženy veškeré genetické, biochemické a fyziologické informace o organismu každého jednotlivce. Dokonalá mapa každého těla. Bankovní automaty zaznamenávaly všechny změny v průběhu času a bděly nad pravidelnými obnovami informací.

Úkol, který svěřili Ireně Rundové, byl jednoduchý: měla na starosti kontrolu paměťových stop. Odebíraly se všem občanům Městečka pravidelně jednou za rok. Jednoduchá procedura, jen několik okamžiků ve speciálním křesle. Při každém záznamu paměti se ničily záznamy předchozí – pro uchování skutečně identické osobnosti bylo nutné napodobit i proces zapomínání. Neschopnost zapomínat by mohla znamenat těžké duševní onemocnění. Irena,

podobně jako její předchůdkyně, měla jednoduchou a ničím nevzrušivou práci: pomalu, podle pořadí určeného počítačem, kontrolovala stav záznamů paměťových stop a v případě, kdy počítač navrhl některý záznam k vyřazení, musela zkontrolovat, zda je na jeho místě záznam nový. Něco takového – aby se počítač spletl a dovolil zrušit záznam bez náhrady – se dosud nestalo, stejně jako byl vždy spolehlivý, pokud šlo o správné řazení záznamů. Ani teoreticky taková možnost neexistovala – pominul-li se ovšem případ záměrného vyjmutí z evidence, který mohl být nařízen z Centra. A přesto zde seděl člověk, aby se svou omylností bděl nad neomylným strojem. Nebo právě proto?

Všechno nasvědčovalo tomu, že Irenu Rundovou čekají tři měsíce vzorně pravidelné, nevzrušivé a dokonale bezbarvé nudy.

24

„To jste vy, Hilare?“

Stanko Hilar držel ruku se sluchátkem trochu od ucha a ostrý Darkowův hlas se rozléhal úzkou místností. Barbara Fischerová mohla rozumět stejně dobře jako on.

„Ano, to jsem já.“

„Vítám vás zase v ústavu.“

„Děkuju.“

„Poslouchejte, v půl desáté nás čeká ředitel. Chce, abychom k němu šli oba.“

„V půl desáté? Myslel jsem, že bych se nejdříve měl pořádně rozhlédnout u sebe v pracovně.“

„No tak se nerozhlédnete. V půl desáté u profesora Sedryho.“

„Mám nejdříve přijít za vámi?“

„Ne, nechod'te. Mám nějakou práci.“

„Ale chtěl jsem se na něco zeptat. Darkowe, znamená to, že mě profesor Sedry chce potrestat?“

„Nemám čas, Hilare. Sejdeme se pět minut před půl desátou u výtahu.“

„Dříve by to –“

„Před výtahem.“ Cvak.

Hilar položil sluchátko. Fischerová se nestačila odvrátit.

„Nemá svůj den, co?“ řekl omluvně.

„Poslední dobou je takový pořád. Vzpomínáte si, jak... ne, vlastně, to už jste tu nebyl... je zkrátka čím dál vzteklejší.“ Bylo jasné, že Fischerová má s Darkowovými náladami bohatou zkušenost.

„Třeba má trable doma,“ pokusil se Hilar svého, šéfa omluvit.

Fischerová se na něj neutrálně podívala. „Měla bych už jít, doktore. Děti by vám překážely... Bobíku! Juditko!“

Neprotestoval a nechal je odejít. Spokojeně v místnosti osaměl. Zvedl se od stolu a zasunul židli na měkkých bezhlučných válečcích. Ten pohyb, dotek černé matné umělé kůže na opěradle, lehounké zaskřípění vinylové podlahy, pečlivě udržovaný kus trávníku za oknem, to všechno mu náhle přišlo důvěrně známé. Na okamžik ho opanoval pocit, jako kdyby se nic nestalo, jako kdyby odtud naposled odešel včera odpoledne a dnes se jednoduše vrátil.

Měl by si znovu sednout a začít hledat, co před nehodou posledního udělal. Objevit, kde se přetrhla nit, na kterou má navázat. Radioaktivita v insektáriu mu přece nic neříkala, tenhle experiment musel podnikat až, poté, co mu odebrali paměťové stopy. A kam se poděl pracovní deník? Snad si ho vzala komise – jenže nestačil se Darkowa na nic zeptat. Proč se vůbec chová tak příkře zrovna dnes? A co klíček, který nebyl na svém místě? Proč ho neodnesli stejně jako deník? Za dobu, co byl pryč, se tu asi ledacos stalo.

Pět minut před půl desátou stál na chodbě ústavu, obrněn před případnými zvědavými pohledy. Naštěstí si ho nikdo nevšímal. Darkow se mračil od prvního okamžiku, kdy na sebe pohlédli, a ruku mu stiskl studeně a mrtvě jako unavený kostlivec.

O patro výš přistoupil do výtahu mladík s nevýrazným, avšak živým obličejem, oblečený do plandavého manšestrového obleku. Jakoby provinile se na Darkowa i na Hilara usmál.

„Dobrý den.“

„K profesoru Sedrymu s námi jde také doktor Adam,“ řekl škrobeně Darkow. „Zastupuje Arnolda Beka.“

Hilar si vzpomněl, že o Adamovi už slyšel od Sneidera i od Evy, která s Adamovou ženou pracovala. Zdvořile kývl a pak, aby něco řekl, se zeptal: „Bek vám svěřil dohled nad mou maličností?“

Znělo to ironicky, jenže si to uvědomil pozdě. Adam na sobě nedal nic znát.

„Doktor Adam zastupuje Beka po dobu jeho zdravotní dovolené,“ řekl Darkow.

Hilar se znovu zdvořile uklonil. „Blahopřeju,“ řekl a pokusil se přátelsky usmát.

„Není k čemu,“ odpověděl s odzbrojující upřímností rozpačitý mladík.

Profesor Sedry je čekal za svým rozlehlým stolem. Když vešli, vstal a ukázal jim, aby se posadili do hlubokých křesel před tmavohnědou stěnou, zaplněnou knihami. Trochu stranou matně zářily dvě velké obrazovky. Tady nás má jako na dlani, když o to stojí, napadlo Hilara.

Profesor Sedry kývl Darkowovi a Adamovi a přistoupil k Hilarovi. Podal mu ruku. „Tak vás vítám z té vaší...“

„... služební cesty,“ pokusil se Hilar o vtip. Všichni se nuceně zasmáli.

Pokud Hilar zpozoroval za těch prvních pár hodin v ústavu nějakou zřetelnou změnu, pak to bylo v tváři profesora Sedryho. Proti obrazu, který měl v paměti, nápadně zestárl. Byl stále ještě mohutný a bílé vlasy, nakrátko ostříhané a česané dozadu, mu neprořídly, zato v očích měl výraz únavy a rezignace. Dřív činily jeho tvář zajímavou právě oči, živé a plné síly, schopné porozumět a pomoci. Teď se dívaly šedě, skoro bez zájmu. Celý profesor Sedry zešedl – i jeho gesta, pohyby, hlas. Přišlo mu ho líto.

„Jenže jste tu cestu podnikl na vlastní pěst, na to prosím nezapomínejte,“ pronesl rezavě doktor Darkow. „Nikdo vám ji nepovolil, a k tomu jste porušil veškerá pravidla bezpečnosti práce, která jen lze porušit.“ Povytáhl přitom krk z límce jako toporná, přerostlá loutka a podíval se na Sedryho.

„Co se stalo, stalo se,“ řekl Sedry smířlivě, „Jistě, kolega Hilar se provinil, ale snad byl za svou neopatrnost potrestán až dost. Výčítkami nic nenapravíme.“

„Neměl jsem v úmyslu nic vyčítat. Jak správně říkáte, co bylo – to bylo.“ Darkow si pospíšil s ujištěním o loajalitě.

„Teď musíme mít na mysli zejména hladké a rychlé zařazení doktora Hilara do práce. Přece jen uplynula nějaká doba a navíc i údobí,“ – obrátil se na Hilara – „které nemáte zaznamenáno v paměti... Budete mi muset někdy vyprávět o pocitu, jaký má rekonstruovaný člověk po probuzení do nového života.“

„Stačí říct,“ usmál se Hilar.

Nesmělý doktor Adam se nadzvedl v křesle a zakašlal. „Jde o deset měsíců, přičemž od nehody k oživení rekonstruovaného organismu uplynulo přesně 115 dnů.“

„Vím,“ kývl Sedry. „Zrovna jsem si to všechno pročetl. Mimochodem, Hilare, jak se vám líbí váš kurátor? Víte, mám rád lidi se smyslem pro humor, ale šaškovství se mi příliš nezamlouvá. A ten mladík na mě dělá dojem, jako by měl k šaškování značné sklony.“

„To, co provedl na schůzce oddělení, je trestuhodné,“ zaskřípěl Darkow. „Měl jsem sto chutí poslat na něj stížnost do Centra.“

Darkow se rozhlédl. „Nelíbil se mi, opravdu se mi nelíbil, ten Sneider.“

„Snad se s Rayem shodneme,“ začal Hilar obhajovat kurátora, ani ne tak proto, že by mu byl sympatický. Chtěl oponovat Darkowovi. „Myslím, že jsem mohl dopadnout hůř. Třeba ještě neví, jaké normy chování tady platí.“ Tentokrát byl ironický schválně.

„Kolega Bek by zajisté věděl, jak ho s našimi normami seznámit,“ řekl Darkow upjatě a trochu tupě. Hilarovu narážku vůbec nepochopil.

Všichni se odmlčeli.

Hilar se rozhlédl po místnosti. Vlevo u stěny stálo veliké starodávne vyhlížející akvárium, uviděl je hned po příchodu. Když byl v ředitelově pracovně poprvé, akvárium tu ještě nebylo. V průzračné vodě se proháněly houfy rybek.

Sedry si jeho pohledu všiml. „Vidíte, takhle jsem skončil,“ usmál se. „Na stará kolena pěstuju rybičky. Místo práce se věnuju požitkářství – i když jen pro oko. Každopádně vám přeju, Hilare, abyste se brzo dostal zcela do věci. Ten váš hmyz je moc zajímavý.“

Ale tentokrát pozor na pravidla – kdo ví, zda by vám povolili druhou rekonstrukci.“

„Tentokrát na něj řádně dohlédnu,“ znovu vyštěkl ozvěnou Darkow. „Doktor Hilar bude pracovat výhradně pod mým vedením a jen na takových experimentech, které mu povolím. Všechny výsledky mi nahlásí a další postupy si určíme společně. A jeho pracovnu zapojím, alespoň dočasně, do svého televizního okruhu, abych na něj mohl dohlédnout doslova. Už jsem v tom smyslu konzultoval s kolegou Bekem a doufám, že doktor Adam taky nebude mít námitky.“

Akvárium výsměšně zářilo průsvitnými skleněnými stěnami. Jako na dlani, jako ty ryby, myslel si Hilar. Z požitkářství, pro oko.

„No, dejte se do práce, mládenci,“ řekl bodře Sedry a zašklebil se, jako kdyby věděl, že mu ten výraz vůbec nesedí. „Seberte všechny záznamy experimentů, které jste dělal od odběru paměťových stop do nehody, promluvte si se všemi kolegy, s nimiž jste spolupracoval. Když to bude zapotřebí, můžete přijít i za mnou. Abychom si popovídali i o těch pocitech – víte, co jste mi slíbil. Mimochodem, četl jste Prousta?“

„Prousta?“ zatápal Hilar. „Obávám se, že asi ne. Nestačil jsem se podívat na žádný odborný text od té doby, co jsem...“

Sedry mávl rukou. „To ještě stihnete.“

Vstal. Audience byla u konce. „Darkowe, vy tu, prosím, ještě pár minut počkejte.“

Ve výtahu si Hilar postěžoval Adamovi: „Sedry vypadá, že se zajímá jen o rybičky. Ted' abych šel shánět, co vymyslel nějaký Proust.“

Adam se opíral o boční stěnu výtahové klece a zíral na špičky bot. Když zdvihl hlavu, příjemně se usmál. „To není nic nového. Profesor Sedry měl na mysli Marcela Prousta, spisovatele. Možná že jste o tom někdy slyšel: Hledání ztraceného času. Ve své době se o to snobi rvali, ale sám jsem to, přiznám se, přečíst nedokázal.“

Hilar se zatvářil, jak nejlhostejněji uměl, ale byl si jist, že má červené uši. „Hm, už si vzpomínám,“ zamumlal. Samozřejmě si na nic nevzpomínal.

„To teď přece čeká vás. Hledat ztracený čas,“ přešel všechno topornou zdvořilostí doktor Adam.

Výtahové dveře se otevřely.

„Půjdete se mnou? Mám u sebe nějaké papíry, které musíte podepsat, a taky vaši novou identifikační kartu. Je to duplikát té původní, která byla po ozáření zničena spolu s ostatními věcmi.“

Identifikační karta, další věc, na kterou úplně zapomněl. Zatím ji vlastně ani nepotřeboval, ale brzy by se bez ní neobešel. Zvlášť kdyby chtěl z Městečka.

„Díky, ani jsem na to nevzpomněl. Když už o tom mluvím – nejsem nijak vázán pobytem v Městečku? Můžu jet pryč?“

„Samozřejmě, pokud máte kam.“

„Víte, napadlo mě, že bych mohl navštívit matku.“

„Jistě.“

Byl už ve dveřích, když se na něj Adam otočil: „Kdybyste sháněl toho Prousta, řekněte své ženě, aby to připomněla Annemarii. To je moje manželka. Pracují spolu. A jestli budete mít chuť, zastavte se někdy. Buď tady u mě, nebo – ještě lépe – u nás doma.“

„Díky.“

Na chodbě přepadl Hilara pocit znechucení. Pozvání ho nepotěšilo, spíš ho uvedlo do rozpaků a podivné ostražitosti. Cítil zmatek, možná ještě silnější než ten, s nímž vycházel před hodinou z pracovny. Nějak se mu všechno vymykalo z ruky.

25

V suterénu ústavní budovy stál Ray Sneider v jedné z radiačních komor. Byl to sál o rozměrech asi deset krát deset metrů, ponořený v mohutné betonové vaně, která spolu s dalšími ochrannými vrstvami odstíňovala všechny radioaktivní zářiče v ústavu. Komory tu byly celkem čtyři, uspořádané do mohutného čtverce. Zářiče ležely ve speciálních schránkách v prostoru mezi komorami. Automaty dopravovaly do určené komory ten kontejner se zářičem, kterého bylo právě zapotřebí.

„Není to nic složitého,“ ozvalo se z reproduktoru, spojujícího místnost s ovládacím pultem. Přehnaně bodrý hlas patřil doktoru Grimmovi. Pozoroval Sneidera celou dobu na malé televizní obrazovce, kterou měl na ovládacím pultu před sebou. „Chcete to zkusit?“

„Ne... zatím díky,“ řekl Sneider a dál se rozhlížel po krychli komory. Šedobílé smutné stěny osvětlovala jen výbojka uprostřed, světlo bylo jasné, ostré a studené. Ale tahle místnost tady nestála proto, aby byla útulná – koneckonců pobyt uvnitř se lidem nikdy nedoporučoval. Byl to nepříjemný pocit, stát tu, oddělen jen několika metry betonu od zářičů, které mohly v okamžiku nenápadně zabít. Jistě, posuvná ocelová stěna, za níž kontejnery ležely, se tyčila na svém místě – ale co kdyby se Grimm omylem opřel o knoflík ovládající její pohyb?

Jednoduchý stolek, na který se kladl ozařovaný materiál, stál zhruba uprostřed místnosti. Byl teď prázdný. V rohu svítila veliká krychle z bílých cihel. Vypadala trochu jako zvětšená dětská stavebnice.

Sneider k ní pokročil.

„To jsou beryliové cihly,“ ozval se reproduktor. „Používají se na stínění některých vzorků a slabých zdrojů záření.“

„Jistě,“ zabručel Sneider. Uvědomil si vzápětí, že příliš nevrle, a připsal to nepříjemnému pocitu, který v něm vyvolávalo sledování televizní kamerou.

Došel ke krychli a jednu z cihel potěžkal, ani nevěděl proč.

Na spodní straně cihly si něčeho všiml. Podíval se pozorněji. Viděl, že je tam přilepený lesklý a téměř už bezbarvý úlomek slabounké blanky s tmavými žilkami. Chvilí uvažoval, co to může být. Potom si pomyslel, že je to motýlí křídlo.

Otočil se do neurčita a zapátral očima po televizní kameře. Ve spleti přístrojů nad hlavou ji nemohl objevit.

„Používal někdo komoru po Hilarově nehodě?“ zeptal se.

„Nevím,“ řekl Grimm. „Ale řekl bych, že moc ne. To víte, místo příliš připomínalo, co se tu stalo, a když jsou k dispozici další prostory... Řekl bych, že hned když komise komoru uvolnila, smělo

se tu po odmoření pracovat, ale jestli někdo... Počkejte, vždyť je tu pracovní kniha, podívám se do ní.“

Chvilí bylo ticho.

„Víte, že tu jeden zápis je? Doktor Vos, těsně po otevření komory. Dvouhodinový experiment.“

„Doktor Vos? Ten taky pracuje se zářením?“

„V poslední době kdekdo, je to skoro móda. Ale nebojte se, to časem zase přejde,“ smál se hrdelním hlasem Grimm.

Sneider dál pozorně prohlížel bílou cihlovou krychli. Pár cihel nadzdvihl a zkoumal, jestli neobjeví ještě něco.

„Obyčejně si z těch cihel postavíme takovou ohradu kolem materiálu, který nemá být ozářen. Doktor Hilar si ovšem postavil ohradu kolem pracovního pultíku. Je na to přísný zákaz, ale občas, když se pracuje se slabými zářiči, se to dělá. To víte, když se někdo splete, může to dopadnout ošklivě, přesně jako s Hilarem. Jenomže člověk je odjakživa líný. Kdo by chtěl pořád běhat nahoru a dolů?“

„Já vím,“ kývl Sneider.

Všechno to znal ze zprávy komise, která nehodu vyšetřovala. Podle výsledků vyšetřování obešel Hilar bezpečnostní předpisy, zbudoval si z beryliových cihel lehký ochranný val a usadil se s vzorky přímo v komoře. Bezpečnostní zařízení mělo vyloučit možnost otevřít dveře komory, jsou-li zářiče venku z ochranného kontejneru. Jenže je každý v ústavu uměl vypojit. Když Hilara objevili, nebyl už schopen cokoli říct. V komoře měl nějakým omylem zářič mnohonásobně účinnější, než obvykle používal. Po varovném signálu dozimetru asi uháněl z komory – ale mnohatunové dveře byly zablokovány. Jak se to stalo, už se nikdo nedoví; nejspíš se sesmekla guma a uvolnila blok. Nemoc z ozáření se projevuje po tak silných dávkách během několika minut. Hilara našli na schodech vedoucích z komory k ochozu, kde jsou vstupní dveře. Tam upadl do bezvědomí – a i kdyby unikl, při dávce záření, kterou byl zasažen, by mu to nebylo nic platné.

„Poslyšte, doktore,“ řekl znovu do prázdna, „je možné, že by neštěstí způsobil někdo jiný? Třeba kdyby vyměnil zdroje záření? Nebo nějak jinak – já nevím jak. Vy jste odborník.“

„Pochybuju,“ řekl reproduktor. „Ale hlavně mi tu chybí důvod. Proč by někdo chtěl Hilara ozářit, když ho stejně nezabil? Přece ho rekonstruovali. Někdo vám něco takového tvrdil?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Sneider. „Jen mě to teď napadlo.“

„Nevím, jak vy, kurátore, ale já bych už měl jít. Musím ještě něco dokončit,“ řekl Grimm. „Chcete se ještě na něco zeptat?“

„Díky, snad až jindy. Půjdeme.“

Vyběhl po schodech nahoru a vyšel z komory. Musel si přiznat, že nahoře, dál od smrtonosných záříčů, se mu ulehčilo.

Grimm se k němu naklonil. „A proč vás tolik zajímá ta nehoda? Vy přece máte na starosti Hilara a jeho adaptaci, ne vyšetřování.“ Díval se přitom dychtivě jako čtenář detektivky, který netrpělivě směřuje k poslední stránce.

„Nebojte se, doktore, nic v tom není. Žádný tajný agent nejsem.“ Petr Grimm zbledl.

26

Malý černovlasý chlapík s velkým nosem a hlavou vystrčenou dopředu jakoby plíživě stiskl kliku kanceláře. Bylo otevřeno. Nakoukl dovnitř.

Místnost byla prázdná. Velkým oknem bez záclon padaly na pracovní stůl paprsky odpoledního slunce. Muž v pootevřených dveřích pokrčil rameny a trochu váhavě vešel dovnitř. Chvilí se rozhlížel po místnosti, pak přistoupil ke stolu a zvědavě nadzvedl roh vrchního, nepopsaného listu papíru.

„Vosi!“

Trhl sebou. Hlas z reproduktoru pod stropem ho polekal.

„Můžete mi vysvětlit, co hledáte v pracovně doktora Hilara?“

Darkow mluvil ostře, jako kdyby vyšetřoval bůhvíjaký zločin. Vos znechuceně polkl. „Co? Doktora Hilara!“

„Obávám se, že se mezi papíry na mém stole neukrývá.“

„Ne... to jistě ne. Promiňte, Darkowe.“ Vos pokrčil rameny a svěsil bradu. Hádat se v téhle situaci nemělo smysl. Hádat se s Darkowem ostatně, nemělo smysl v žádné situaci.

„Leckdo by si vaše počínání mohl vysvětlovat všelijak, Vosi. Co když se kolegovi Hilarovi něco ztratilo? Nebo ztratí? Neříkám, že jste něco takového udělal, ale podezření by z vás potom těžko někdo snímal. Pro příště – když není pracovník ve své pracovně a sháníte ho, obraťte se, jak je nařízeno, na sekretářku oddělení. Každý, kdo není na svém pracovišti, jí to hlásí.“

Vos se podíval nahoru, do televizní kamery. Tohle tedy byla v Hilarově pracovně novinka – zatím nepozorovali žádného z pracovníků ústavu takhle veřejně. Ale kdo ví, co brzy bude. „Mohli byste mi říct, kde je Hilar? Rád bych si s ním promluvil. Pracovně, samozřejmě.“

„Už jsem vám řekl: obraťte se na sekretářku oddělení.“

„Hm. Každopádně děkuju,“ řekl Vos.

Reproduktor neodpověděl. Vos pokrčil rameny a vyšel z místnosti. Teprve na chodbě ho napadlo, že Darkow musí mít asi nějaký zvláštní důvod, aby Hilara sledoval,

27

„Už jste tu dlouho nebyl,“ smála se na Hilara trochu smutně dívka v bledě modré plátěné uniformě, stojící za pultem. Dívala se přitom kamsi dolů a Hilar si uvědomil, že ta dívka si ho vůbec nepamatuje, ale že jí dole pod pultem naskočilo na terminálu datum jeho poslední návštěvy. Přesto nevěděl, zda se má stydět.

„To víte, člověk má čím dál víc práce,“ mumlavě se pokusil o omluvu.

Dívka ho odměnila úsměvem, vyhrazeným zjevně pro tenhle druh výmluvy.

„Svou matku najdete v čítárně ve druhém patře. Kdyby tam ještě nebyla, počkejte na ni.“

„Díky.“

Nebyl za matkou už víc než rok. Že za ní pojede, se rozhodl vlastně až dnes dopoledne, když si hrál se svou novou identifikační kartou. Úzká destička z průsvitného pružného plastu se složitou sítí mikroskopických vlásků a elektronických čipů zalisovaných dovnitř sloužila také jako úvěrová karta mimo město i jako cestovní

oprávnění kamkoli uvnitř hranic, stanovených jeho zařazením. Zahájil tedy novou existenci v ústavu tím, že vyplnil cestovní lístek a odjel sem.

Když se k cestě rozhodoval, měl pocit, že se na setkání s matkou těší. Teď začínal váhat. Jako kdyby měl před těžkou zkouškou. Přešel kolem výtahových dveří a dal přednost pomalejší cestě po schodech.

Zahlédl matku už z odpočívadla. Neviděla ho, seděla v lehkém vyplétaném křesílku u nízkého stolu a o něčem si vykládala s dvěma stařenkami a malým lysým mužikem v tmavém károvaném obleku. Hilar se zastavil a musel se usmát. Přesně takhle spatřil matku naposledy – jen obě staré dámy se vyměnily. Určitě ho znovu seznámí s panem Japrisotem nebo Gaprlsotem či jak se jmenuje stařík, s nímž jeho matka hraje roztomilé galantní hry. A pochlubí se stařenkám, kam to její syn dotáhl. Na okamžik jí tenhle klidný svět, v němž se už nic nemohlo změnit, zazáviděl.

„Dobrý den, maminko,“ řekl, když došel ke stolu. „Dobrý den,“ obřadně pozdravil ostatní – věděl, že si na to potrpí.

Chvilku se na něj dívala. Pak se jí zachvěly ruce. „Stanko! Ty jsi přijel?“

Sklonil se a lehce ji políbil na čelo. Voněla ústavním mýdlem, ta vůně mu víc než co jiného připomněla poslední návštěvu. Ani prací prostředek a druh mýdla se tu nikdy nezmění, všechno je tu klidné tím, jak je to stejné.

Dívala se na něj pořád ještě nevěřicně. Pak se rozhlédla po ostatních. „To je můj syn Stanko,“ řekla pyšně. „Pracuje v jednom důležitém ústavu...“

Pokusil se ji vzít za ruku a odvést stranou, Ale byla pyšná, že je tady, a trvalo ještě chvíli, než se mu podařilo po rozpačitém postávání mezi křesly a po zdvořilých úsměvech, jimiž doprovázel jednoslabičné, nic neříkající odpovědi na otázky starých lidí, posadit ji do malé klubovny.

„Počkej, něco ti objednám. Na co máš chuť?“

Zamyslela se, potom se trochu začervenala – alespoň se mu to zazdalo. „Chtěla bych jahody se šlehačkou, když už jsi přijel. Na oslavu. Vždycky jsem je měla moc ráda a oni mi je nechtějí dát.“

Šel k pultu, za nímž seděla jiná dívka v bledě modrých, plátěných šatech.

„Dvakrát jahody se šlehačkou, prosím,“ řekl. „A jedno espresso.“

„Číslo?“ zeptala se dívka. Nechápatě se na ni podíval. Pak sáhl do kapsy, „promiňte.“ Vylovil identifikační kartu a podal ji dívce. Ta ji za okamžik s lehkým kývnutím vrátila.

„Promiňte, pane Hilare... vaše matka nemůže dostat jahody.“

„Ani syntetické?“

„Ani syntetické. Doporučila bych vám hladký puding s ovocnou polevou a neslazený čaj; pacientka má velice přísnou dietu.“

„Dobrá. Dvakrát puding a jednou neslazený čaj. A pro mne tu kávu.“

„Syntetickou.“

Cestou ke stolu si uvědomil, že nejspíš tu nemají jiné než syntetické potraviny. Dívka za pultem ho dost možná považovala za nějakého naboba z uzavřených oblastí – a do určité míry jím byl. Kdysi mu to činívalo potěšení, teď se však svými výsadami nijak nechlubil.

„Moc mě to mrzí, ale jahody nemají,“ řekl matce. „Objednal jsem ti puding.“

„Pořád to samé,“ vzdychla trochu koketně. „Puding a zase puding. Jako kdybych nesměla jednou ochutnat jahody. Víš, jak voní?“

Díval se na ni. Za ty měsíce, co ji neviděl, se zase změnila. Neměl pocit, že zestárla, spíše že sesychá.

„Vypadáš báječně, skoro bych tě nepoznal.“ Šťastně se usmála. „To já tebe vždycky. I když ses změnil. Stárneš.“

Trhlo to s ním. „Poznáš mě vždycky, mami?“

„Vždycky, chlapče. Matka své dítě vždycky pozná citem, ne očima.“ Znělo to jak z pohádky a Hilar si uvědomoval, že to taky pohádka je. On přece nebyl synem té ženy, byl jen jeho dokonalou napodobeninou. Kysele se ušklíbl; matka se našťěstí nedívala. Měl pocit, že ji vyrušil z myšlenky, která ji zaujala, ano, určitě už má svůj vlastní svět, do kterého uniká, když ten vnější je tíž pochopitelný.

Pomyslel si, o co by pro ni bylo lepší, kdyby se hned po otcově smrti znovu vdala. Jenže tenkrát nechtěla, později tvrdila, že on,

Stanko, byl zrovna v tom špatném věku, kdy by těžko snášel novou autoritu.

Bylo mu tenkrát třináct, když otec zemřel náhle na zástavu srdeční činnosti. Dnes by ho patrně už mohli rekonstruovat. Jenomže kdo ví, zda by už byl v seznamech – proti ekosofismu sice nic veřejně nenamítal, ale v hnutí také neměl nijak zvláštní roli. I v pořadí důležitostí obyvatel domu, kde bydleli, byl až někde uprostřed.

„Co vlastně pořád děláš?“ zeptala se matka. Položili před ně misky s pudingem a matka pomalu lžičkou nabírala bílou třaslavou hmotu. Jedla, ale nezdálo se, že by jí to působilo zvláštní potěšení.

„Pořád totéž, mami,“ řekl. „Eva tě pozdravuje. Bylo jí líto, že nemůže přijet se mnou.“

„Jak jí je, děvence zlaté?“ Vždycky jí říkala děvenka zlatá a bylo v tom oslovení trochu něhy, lítosti, že sama neměla dceru. Ale i odstupu.

„A děti už máte?“

„Prosím tě, mami... to bys přece věděla. Byla bys první, komu bychom to oznámili.“ Byla to pravda. Rodiče Evy už nežili a sourozence neměla. Ona i on se narodili v době, kdy daně z druhého a třetího dítěte stoupaly ostrou křivkou vzhůru.

„To je škoda,“ řekla matka bezradně. Nepřítomně při tom hleděla do velkého okna, zacloněného hebkou bílou záclonou. Snad viděla někam do minulosti, která se jí rozplývala v nezřetelných, vlnících se záhybech času stejně rozmazaně jako krajina za oknem.

„Měli byste mít děti... děti jsou radost, opravdová radost.“

Díval se na ni se směsí dojetí a soucitu. Nedokázal to nazvat láskou, i když jinak si lásku k matce představit neuměl. Snadno bylo tím, že se jí narodil tak pozdě. Cítil sice k matce ten zvláštní a jen pro ni vyhrazený cit, ale nikdy si jím nebyl jistý. Vlastně o něm nikdy příliš nepřemýšlel, bral jej jako něco daného a neměnného. Věděl o jejích chybách víc než kdo jiný a někdy měl pocit, že i víc než ona sama. Věděl však také, že její chyby nemůže nikdy hodnotit, jak by to dokázal, kdyby šlo o někoho jiného. Drželi při sobě, aniž by museli nebo chtěli, poutala je k sobě jakási neviditelná pupeční šňůra, symbol věčného spojení matky a dítěte. I když – copak teď

mezi ním a matkou něco takového existuje...? On přece není on, jejich vztah je teď stejně syntetický jako ten třesoucí se pudring nebo jahody, které jí nikdy nedají.

„Už jsme se rozhodli, že budeme mít děti,“ řekl. „Hned jak to bude možné, požádáme o povolení.“

Zavrtěla hlavou. „Povolení... to dřív nebývalo.“

Natáhla ruku, aby ho pohladila. Chut' uhnout se v něm střetla s vědomím, že musí počkat, až se ho stará a studená dlaň dotkne.

„Dřív nebylo věcí, mami,“ řekl. „Ale neboj se, nám to určitě povolí. Možná i dvě.“ Co ona vlastně v téhle zátoce času ví o světě, o ekosofické revoluci, o hladu, přelidnění, regulaci? Jen vzdáleně k ní dolehne, že je zapotřebí jakési povolení, aby člověk mohl mít děti. Jistě, každý den se jich na světě ještě počne spousta i bez povolení a dost se jich taky narodí, ale ne tam, kde už platí váha a moc ekosofických myšlenek. Někde za to může nerovnoměrnost vývoje, jinde nerozvážní jedinci v čele vlád, nedisciplinované společenské skupiny. Svoboda je přece poznaná nutnost, opakoval si prastaré heslo, které ekosofická společnost převzala od starého filozofa a jasně naznačila, že jen poznaná nutnost zachovat si svět nám pomůže přežít.

Kdysi mu jeho otec s vážnou tváří vykládal, že ekosofické hnutí je nejryzejším projevem konzervatismu. Popírá možnosti vývoje, tvrdil, uzavírá se ve své dokonalosti a chce ustrnout na bodě, v němž vzniklo. Spojení politiky a ekologie považoval za nejbarbarštější ideu. U tak střídmeho a disciplinovaného člověka to zaráželo. Snad tehdy jen vybuchl z nějakého pocitu křivdy, okamžitého znechucení. Bylo však zřejmé, že postup ekosofické revoluce v něm vyvolává obavy. Otec byl se vším všudy pokrokářem starého typu, odchovancem myšlenek postupného a stálého růstu ekonomických a technologických potenciálů. Ekosofisty považoval za lidi stavějící se pokroku do cesty. Nikdy to nevykřikoval veřejně – stranil se všech příležitostí, kdy by musel halasně vykřikovat, co si o čem myslí. Svým způsobem bylo dobré, alespoň pro něj, že se vítězství ekosofické revoluce nedožil. Hilar někdy přemýšlel, co by otec soudil o jeho kariéře, o tom, že vystudoval na exkluzivní akademii přírodních věd při ekosofickém ústředí. Chtěl ze svého syna vždycky

mít – co vlastně z něj chtěl mít? Nikdy nedošlo k tomu, aby mu otec mohl vnucovat svou vůli, jestli kdy vůbec chtěl. Teď, dvacet let po otcově smrti, zůstávaly v Hilarovi jen pocity nejistoty, jaký jeho otec vlastně byl.

Matka seděla proti němu a dívala se na něj nepřítomnými očima. Náhle si uvědomil ještě jasněji, jak je tu vše mimo čas a prostor, jako kdyby se tu kdysi dávno zastavily hodiny.

„A proč jsi vlastně tak najednou přijel?“ zeptala se matka.

Otázka ho zarazila. Přijel jsem, abych tě viděl, měl přece odpovědět. Podívat se na tebe, popovídat si, jenže teď ze sebe nedokázal ty jednoduché věty vypravit.

Vzal matku za ruku.

„Měl jsem cestu kolem, maminko,“ soukal ze sebe. „Napadlo mě, že bych se tu mohl na chvíli zastavit. Víš, mám teď spoustu práce...“

Copak jí mohl říct, že přijel, aby se pokusil pochopit sám sebe? Aby pořád zoufale nehledal kdejakou skulinu, jak uniknout z vlastní kůže, a dokázal zůstat dál sám sebou? Musí přece najít co nejvíc společného s tím starým Stankem Hilarem, se synem této ženy. Ale vždyť je to i jeho matka. Jeho, jeho matka!

Jenže nakolik je tenhle svět minulosti, tahle pavučina představ spolehlivým měřítkem skutečnosti?

Mlčky proti sobě seděli, Stanko čekal, co matka řekne, zda se pohne. Zůstala však jako socha, nehybná, jako by ani nedýchala, jen malá stříbřitá lžička, kterou držela v ruce, se občas zachvěla. Nakonec to byl on, kdo vstal první.

„Musíš už jít, vid’,“ řekla slabě. „Doprovodím tě dolů.“

„To tě nesmí ani napadnout. Zavedu tě zpátky do čítárny.“...

„Ne, ne. Chci se projít. A nahoru pojedu výtahem. Prosím.“

Pomalou sestupovali, schod po schodu, dolů do haly, po širokých, nízkých stupních pro staré lidi, kterým už chůze dělá potíže. V hale se k ní sklonil a políbil ji na čelo. Znovu ucítil závan ústavního práciho prostředku a mýdla.

„Na shledanou, maminko,“ řekl. „Příště.“ Jen dvakrát, třikrát kývla hlavou. Beze slova se otočila a odcházela k výtahu.

Díval se, jak se vrací k svým stařenkám a panu Japrisotovi. Nepoznala nic. Pro ni byl pořád Stanko Hilar, její syn.

Za pultem recepce ho pozorovala sestra. Věcně a bez úsměvu. Bez zájmu.

Přistoupil k ní.

„Musím už odejít. Kdyby něco... adresu jistě máte. Ale – matka je na tom docela dobře, ne?“

Prsty vyťukala na terminálu pár slov. „Ne tak docela, pane Hilare,“ řekla.

Tázavě zdvihl oči.

„To víte, šestasedmdesát let a dispozice k epilepsii. Můžete zajít za doktorem, je ve vedlejší budově. Všechno vám vysvětlí.“

Zarazil se.

„Ano, jistě. Ale já teď vlastně nemohu. Řekl by mi něco jiného než vy?“

Pokrčila rameny. „Nejsem oprávněna mluvit s vámi o zdravotním stavu vaší matky.“

„Dobře... zavolám mu. To bude lepší, v klidu. A co nejdřív přijedu. Vyřídíte to mamince, prosím.“

„To se u nás nevyřizuje, pane Hilare, Nemáme s tím dobré zkušenosti. Pacienti se pak těší a...“

Znovu to pokrčení rameny. „Já vím.“ Její zdvořilý úsměv se ho dotkl. „Vy si myslíte, že si vymýšlím, ale... Poslyšte, už se vám někdy stalo, že za některým vašim pacientem přišel někdo blízký a on ho nepoznal?. Nebo ho, považoval za někoho jiného? Rozumíte – skleróza a tak...“

„Jsou to staří lidé, pane Hilare. Občas se stane, že zapomenou, jak jejich děti vlastně vypadají. Zvláště když uplyne dlouhá doba, co je viděli naposledy. Ale jestli se bojíte, že tohle postihlo vaši matku – ne, to opravdu nemusíte. Paměť si zachovala pořád výbornou.“ Opřel se o pult a podíval se jí zblízka do očí. „Ne, tak přesně to nemyslím. Víte, zkrátka, kdyby někdo chtěl nahradit starému člověku jeho dítě, třeba syna, ponechat mu iluzi, nebo něco na ten způsob.“

Usmála se a tentokrát se zdálo, že to do řádu profesionální zdvořilosti nepatří. Zavrtěla při tom hlavou. „Ne, pane Hilare. To by

určitě vaše matka nepoznala. A nemusíte se ničeho obávat, matce o nehodě a rekonstrukci nikdo nic neprozradí.“

„Jak jste to poznala?“ řekl přidušeně „Nic jsem vám přece neříkal.“

„Zdravotnická evidence. Vaše matka to má uvedeno v rodinné anamnéze. Pro případ potřeby, pane Hilare.“

28

Konstantin Foit svému nadřízenému dávno a tajně zazlíval, že všechny záležitosti s administrativou oddělení přesunul na něj. Z času, který měl věnovat tvůrčí práci, zbývalo po vyřízení každodenních otravných formalit pramálo. A teď se Darkow pokoušel přesouvat na Foita i některá rozhodnutí týkající se personálních změn a vztahů v oddělení.

Darkow zjevně nijak nestál o to, aby v oddělení vydržel nejčerstvější přírůstek: doktor Vos. Upřímně řečeno, ani jemu nebyl ten přidržený mladík s velikým nosem nijak sympatický, jenže on dokázal ubrzdit své vlastní náklonnosti nebo nechutě natolik, aby viděl skutečnou práci, kterou ten či onen dělal – a dobře věděl, že bystrý a vnímavý Vos je pro oddělení přínosem. Darkow ovšem dával jasně najevo, že využije první příležitosti, aby se Vose zbavil. Už několikrát na to Foit zavedl řeč s úmyslem šéfa přesvědčit o neuváženosti takového rozhodnutí a pokaždé ho Darkow odmrští. A ohrožovat vlastní postavení v hierarchii oddělení – ne, do takového dobrodružství se mu zase nechtělo.

A teď Hilar. Připadal mu vždycky trochu podivínský a vlastně se ani moc nedivil, že to s ním vzalo takový konec. Ten mládenec se prostě musel dostat do maléru, na to měl čich. Teď ho měl v oddělení znovu, s tím jeho rozpačitým úsměvem a světlýma, těkajícíma očima.

To, že se v týmu objevil entomolog, byla do značné míry jeho, Foitova, zásluha. Vedly ho k tomu kdysi úvahy o potravních řetězcích a obrovské produktivitě některých druhů hmyzu při tvorbě vlastních bílkovin. Chtěl, aby se někdo pořádně podíval na možnost nějak podstatně hmyzích bílkovin využít. Stanka Hilara jim tehdy

doporučili z Centra a ještě dnes si vzpomínal, že neměl jediného přímluvce z vedení ekosofické společnosti a že jeho doporučením bylo opravdu to, co uměl. Dnes vlastně neobyčejně vzácný případ.

Jenomže, co s ním teď? Je ještě spolehlivý? Foitovi bylo jasné, že Darkow svěří dohled nad Hilarem zase jemu, přídavkem k dalším úkolům. Už tak bylo podivné, že se po nehodě celé záležitosti tolik věnoval. Koneckonců, jen se mu vrátí bumerang starého nápadu. Chtěl mít v oddělení entomologa, tak ho tedy má.

Vybavil se mu biblický příběh o nebeské maně, jíž byly nasyceny zástupy. Jednou se o tom spíše ze žertu zmínil Hilarovi – a ten mu s vážnou tváří začal vysvětlovat logickou prapodstatu příběhu o roli červce manového, který vylučuje průsvitný výměšek, pokrývající větev jednoho druhu tamaryšků. Kdyby se podařilo pozměnit metabolismus červců natolik, aby produkovali větší množství výměšku a pěstovat je nenáročně ve velkém, byl by tu další zdroj potravy, soudil Hilar. A totéž platí o dalších druzích hmyzu, nejen o červcích manových. Má-li lidstvo přežít – a přežít alespoň v částečné sytosti – je třeba ekosofickou revoluci dovést i tady do konce a vytvořit nové vztahy třeba právě, v potravních řetězcích, horlil entomolog.

Má-li lidstvo přežít, ušklíbl se Foit, když si jeho nadšení vybavil, musí se stát požíračem kobylek a mravenců. Skvělá perspektiva pro potomky Gargantuovy. Kolega Hilar rozhodně nemůže říct, že by ho Foit za ta léta v sledování téhle perspektivy podporoval.

Konstantin Foit si povzdechl a znovu sklonil hlavu nad výkazy.

29

Měl před sebou ještě skoro tři hodiny. Letadlo, z kterého mohl přestoupit na další spoj do Městečka, startuje až o půl desáté. Rozhodl se, že se pěšky vydá do ulic.

Dlouhou alejí dorazil na oválné náměstí. Přes jeho šíři zahlédl blýskavou výlohu terminálu, odtud vždy jel přímo do Domova šťastného stáří. Z města znal vlastně jen letištní plochu, terminál a cestu do domova a zpátky.

Rozhlédl se. Náměstí bylo téměř prázdné. Horký podvečer vylákal lidi ze středu města k bazénům a na hřiště, kde je určitě příjemněji než mezi nevysokými betonovými a cihlovými krabicemi se skleněnými stěnami výkladů. Bylo to město, jehož sláva se kdysi dotýkala hvězd. Typ sídliště patřícího dnes minulosti. Energeticky ne hospodárné, nerespektující ráz přírody. Pomalu se vydal napříč přes náměstí. Betonové čtverce, jimiž bylo pokryto, teď po slunném dnu sálaly, měl pocit, že než dojde na druhou stranu, propálí mu podrážky bot. Byl to nesmysl, ale přesto zrychlil.

Došel do stínu před vchodem do majestátní budovy regionálního vedení ekosofického sdružení. Za kouřovým sklem vchodu bylo určitě svěží, klimatizované ovzduší činorodé práce.

Najednou ho napadlo, co vlastně má tohle město a lidé žijící v jeho rozpálených ulicích, v domech, které, stavěli jejich otcové, společného se vznešenými, svěžím chlazeným vzduchem ovívanými myšlenkami ekosofismu. Zda v tomhle vedru někoho vůbec zajímají. Nedokázal to odhadnout – neznal to město. Neznal už žádné město. Všechna pro něj byla jen jmény na letenkách a cestovních příkazech, cílové body cest, hotely a zasedací místnosti, laboratoře ústavů. Svět, v němž žil, byl vlastně umělý, stejný umělý, jako je dnes on.

Bylo vedro, ale projelo jím mrazivé zachvění. O kolik je jiný než lidé, kteří žijí v tomto a v jiných městech...

A přece mezi nimi vyrůstal, žil do té doby, než odešel do uzavřené společnosti Městečka. Kdyby ušel pár kroků a požádal za tamtou výlohou o letenku do jiného města, ještě dnes by se mohl octnout tam, kde se narodil a vyrůstal.

Před očima mu prolétlo nevýrazné panoráma města s koláčem smogu na okraji, tak jak si je pamatoval a jak asi dnes už dávno nevypadá. Ulice lemované chudokrevnými stromy a oprýskanými panelovými domy. Dlouhé řady aut zaparkovaných u chodníků. Samoobsluha s věčně nefungujícím mrazicím pultem. Večer u rozbitého klepadla na koberce, kde hráli s kluky dudáka. Matka na balkóně a její vysoký hlas: „Stanko! K večeři!“ Mihotavý svit televizních obrazovek v oknech. Lehké závodní kolo, které dostal k narozeninám a které vynášel na rameni do předsíně.

Jenže to všechno už je pryč. Jistě, město stojí dál, ale on sám už do něj nepatří a nikdy patřit nemůže. Spřízněnost spředená ze společných starostí a každodenních maličkostí, to, co činí lidské společenství soudržným, to pro něj už dávno pominulo.

Za zády se mu zhouply dveře, ovanul ho závan studeného vzduchu, s dávkou ozónu.

„Přejete si něco?“

Odněkud se ozval téměř kovový hlas.

Chvilí mu trvalo, než si uvědomil, že otázka patří jemu. Otočil se.

Za ním stál muž, o něco starší než on, štíhlý a sebevědomý.

Hilar učinil reflexivní pohyb ke kapse, v níž měl identifikační kartu. Věděl, že kód jeho karty je dost účinný, aby naladil tvář úředníka k přívětivému úsměvu. Pak ale nechal ruku klesnout a zavrtěl hlavou.

Muž postoupil o půlkrok kupředu. „Pak vás ale musím požádat, abyste se nezdržoval v těchto prostorách,“ řekl. „Jděte domů. Anebo se jděte rekreovat. Budete to zítra potřebovat. V tomhle horku je to to nejlepší, co můžete udělat.“

Znělo to výsměšně a výsměšně to bylo taky myšleno.

Hilar se plaše usmál a vykročil do rozpáleného náměstí, k nároží, kde viděl samoobslužnou restauraci.

Zápach přepáleného syntetického oleje ucítil už venku. Vnitřek byl plný vlhkého dusna a výparů ze somasa.

Postavil se do řady za mladičkou dívku v květovaných lehoučkých šatech. Vypadala i ve vlhké výhni svěží a žádoucí. Dostal chuť se jí dotknout nebo aspoň přivonět k jejím vlasům.

Dívka se otočila a Hilar se na ni usmál. Přejela ho chladným neúčastným pohledem a oslovila někoho stranou za ním.

„Mám ti vzít dva chleby?“

Díval se na ni a pořád se usmíval.

Znovu přes něj přejela pohledem a ani tentokrát se její oči nezastavily. Jako kdyby se dívala na prázdnou židli, na které nechce sedět, upatlané okno, skrz které nelze zahlédnout nič zajímavého, pustou výlohu zavřeného krámu.

Ještě palčivěji jím projel pocit odlišnosti od lidí, kteří žijí v tomhle a, v mnoha jiných městech. Pocit, že sem nepatří, že je umělý, jako všechno, v čem žije.

Avšak tenhle pocit neměl vůbec nic společného s rekonstrukcí. Pramenil z pochybnosti, která se mu náhle vynořila v hlavě: stojí vůbec tahle dívka, tenhle svět o to, aby jej někdo, kdo se k tomu cítí povolán, chtěl napravovat? Spasit? Stojí vůbec o ekosofickou revoluci?

30

Byla už skoro tma, když Arnold Bek otevřel dveře svého pokoje v Městském hotelu a s funěním a hekáním se svalil do obrovského měkkého křesla. Rukou zašmátral po nízké desce stolku. Místnost zalilo světlo.

Toužil po jediném – dostat se do vany plné vlažné, voňavé vody. Avšak dostat se tam tak, aby nemusel učinit už ani krok. Ještě stále lapal po dechu a zalykal se pocitem, že každý pohyb je tím posledním, kterého je schopen.

Čelo měl pokryté rosou potu, který mu stékal po masitých zádech a vypouklém břichu dolů do kalhot. Natažené nohy se zimničně chvěly. Ze všeho nejvíc ho snad bolela záda, páteř, nezvyklá pohybu, se ozývala křečovitými šípy bolesti, vystřelujícími všemi směry.

Hned zítra, umiňoval si, hned zítra se vypravím za lázeňským lékařem a nechám si běh škrtnout z kůry. Naordinovali mu jej tentokrát poprvé. Když to při přijímací prohlídce slyšel, neuvědomoval si ani, co to znamená. Vlastně mu to svým způsobem lichotilo – ještě stále ho považují za fyzicky zdatného, ještě stále mu mohou zostřit lázeňskou léčbu během. Půldruhé míle, které ho měly každý podvečer očekávat, se nezdály v bílé ordinaci nijak dlouhé.

Po obědě se vydal na dlouhou příjemnou procházku, kterou si tady v Oáze zamiloval. Táhlé, pomalé stoupání svěžím zeleným hájem k nízkému hřebeni nad lázeňským městečkem, ke skalnímu ostrohu s vyhlídkou na filigránské domky a malebné promenády. Tady, tady měl být ráj, říkal si vždycky Bek, když sem dorazil. Pod rozeklanou skálou se v hloubce vinul potok, jehož čistota a

průsvitnost zářily až sem nahoru. Arnold Bek jehl. Tohle bylo místo, kde by odpustil i svému nepříteli – alespoň pro okamžiky, kdy si odtud prohlížel Oázu. Svou Oázu.

Pokusil se pozvat na svou trasu nového známého, k němuž si přisedl cestou do Oázy. Nepochodil, Vilém Mach dával přednost odpolednímu spánku – nicméně jen málo by namítal proti večernímu posezení u sklenky piva.

Jenomže teď neměl Arnold Bek na sklenku piva ani pomyslení. Bylo mu únavou špatně.

Po procházce zamířil na malý stadiónek, ukrytý pod vysokými stromy trochu stranou od středu Oázy. Už o něm věděli. Vybral si nové lehounké tenisky a bavlněné tílko s velkým O na prsou. Trenýrky museli chvilku hledat. Pak se převlékl a lékař ho poslal, aby se rozehl. Oběhl polovinu oválu stadiónu a zastavil se, aby si vydechl.

„Co se děje?“ volali na něj přes trávník. „Něco není v pořádku? Pohyb, chce to pohyb!“

„Poslyšte, nejsem tu proto, abych se zchvátil při nějaké bláznivíně,“ vyštěkl Bek.

Lékař, stojící poblíž, pokrčil rameny a trochu se usmál. „Je mi líto. Předepsali vám půldruhé míle. A aby byla léčba účinná, je zapotřebí dosáhnout potřebného zatížení – to vy jako vědec zajistíte dobře sám. Trénink má smysl jen při vynaložení určité námahy.“

Jako ve snách si nechal zkoprnělý Bek navléci na zápěstí snímač tepu a krevního tlaku. Do ucha mu usadili mušli vysílačky.

„Pro dnešek si zkusíme rovnoměrný běh s volným tempem, jedna míle za devět až deset minut. Tak startujte!“

Bek se rozběhl jako automat.

„Přidejte! Ještě! A protáhněte krok, běháte hrozně neekonomicky. Uvolněte se! Musíte pořádně dýchat! Ještě trochu přidejte, takhle bychom běhali do půlnoci. Nezastavujte se, kolego! Výborně, už to máte skoro za sebou. Zbývá už jen pět a půl kola!“ Hlas se zavrtával přímo do sluchového centra v mozku, Bek chrčivě dýchal a dusal po načervenalé dráze. Připadal si jako pitomec, loutka řízená na dálku šíleným loutkářem a spuštěná jen pro krutou radost sadistického

publika. A přitom se nedokázal, vzepřít. Nemohl, musel by přiznat slabost. A to nesměl.

Šest mučivých okruhů skončilo po strašlivé čtvrt hodině.

„Je to s vámi špatné, kolego,“ řekl lékař, když mu sundával náramek se snímači. „Vždyť vy se nedokážete dostat do tempa, tep vám nestoupne nad sto deset. Musíte běhat rychleji, jinak se tu budeme oba trápit zbytečně. A taky by to chtělo pár kilo dolů. Tak teď do sprch a zítra na shledanou. Taky trochu protáhněte páteř, vždyť jste jako prkno! Chce to večer zkusit párkrát leh – sed se skrčenýma nohama. Ohromně to pomáhá, opravdu!“

Cesta do hotelu byla jako pout' plná utrpení. Pálilo ho celé tělo, bodavá malátná bolest útočila do všech pórů.

Jediné, co teď dokázal, bylo ležet v křesle a tupě zírat před sebe. Hned zítra musí přesvědčit svého doktora, že běh je pro něj zcela nevhodný. S tím drzounem na stadiónu se už nechce vidět.

Náhle si uvědomil měkké bzučení telefonu. Pomalu, jako by se musel bránit náporu vichřice, sáhl po sluchátku. Nejasně si uvědomoval, že se bude muset Vilému Machovi vymluvit...

Volala recepce.

„A – ano.“

„Měl jste meziměstský hovor. Městečko, Ústav pro zachování druhů.“

Trochu ho to probudilo z malátnosti.

„Cože? Co se děje? Nějaký vzkaz?“

„Kolega Bek?“

„Chtěl jsem zapsat vzkaz, ale říkal, že to není důležité.“

„Ptám se kdo?“

„Nevím, nepředstavil se, Každopádně prý ještě zavolá.“

Položil sluchátko a znovu se svalil do křesla. Malér. Určitě nějaký malér!

Víc už se první den pobytu v Oáze zkazit nedal.

Noc už měla své lepší chvíle za sebou. Začínala nenávratně řídnout. Za nějakou dobu se roztřeše zimou a ptáci, kteří se teď tak svěže ozývají z korun stromů, začnou protivně Vřeštět do řinčení budíků, probouzejících první nešťastné spáče. Začne den, krásný bílý den, jak říkají děti do té duby, než musejí poprvé do školy.

Stanko Hilar se otočil na svou ženu Evu; byla do něho zavěšena a se zavřenýma očima se nechala vést parkem směrem k domu, v němž žili. Díval se na ni trochu udiveně, téměř v rozpacích, jako ostatně od prvního, okamžiku, kdy se vrátil z nemocnice domů. Jako kdyby v ní ožito cosi, co na ní miloval před lety.

Jenže tehdy byli mladí. Ušklíbl se, když si představil, jak by se asi tvářil Sneider, kdyby věděl, o čem uvažuje. Byli mladí a v každou hodinu cítili, že láska je cosi, čím by se měli vzájemně obdarovat. Ted' to bylo docela jiné a otevřená touha jeho ženy se mu zdála málem nevhodná. Místo aby jí vycházel vstříc, nedokázal se zbavit pocitu pozorovatele. Možná že právě tohle je důsledkem rekonstrukce. Neschopnost být sám sebou, nevěle dávat sám sebe, milovat. Znovunarozené vědomí se hlásí o svá práva.

Městečko bylo tiché, a jediné, co kromě kroků po šterku, a čírkání neviditelných ptáků bylo slyšet, přicházelo odněkud z neurčita. Slabé monotónní hučení skrytých agregátů, které už ani nevnímali, jako nevnímáme tep vlastního srdce.

Eva špatně našlápla. Trochu poklesla v kolenou a pevně mu sevřela paži. Doširoka otevřela oči.

„To už jsme tak daleko? Víš, že jsem skoro usnula?“

Položila si hlavu na jeho rameno. „Hrozně se těším do postele.“

Neodpověděl, jen jí trochu bezmyšlenkovitě pohladil ruku. Pomalu ji vedl umírající nocí domů. Na to, že se vraceli z večírku, který, začal hned po setmění na zahradě Bernarda Adama, měl v hlavě podivuhodně jasno.

Nápad s večírkem vyšel od Evy. Od prvního okamžiku, kdy se po nehodě uviděli a on se vrátil domů, snažila se přivést ho co nejvíc mezi lidi, zvát domů hosty. Bylo mu to nepříjemné, připadal si jako okukované exotické zvíře a každý trochu upřenější pohled považoval za útok na své soukromí. Naštěstí ho tenhle pocit mořské panny v kádi venkovského cirkusu postupně opouštěl. Dokonce se na setkání s některými lidmi dokázal i těšit.

Jiní v něm ovšem vyvolávali rozpaky a mezi ně patřil i Bernard Adam. Byl jedním z těch, s nimiž se setkal až po rekonstrukci. Poprvé spolu mluvili při návštěvě u Sedryho. Na Adamovu poznámku o Proustově knize tenkrát ve výtahu ještě dlouho nezapomene.

Původně to měl být večírek ve čtyřech, ale postupem času se rozrůstal, jak se přízemní domek Adamových plnil hosty. Hilar měl v úmyslu zůstat jen na chvíli, ze zdvořilosti, když už Eva návštěvu sjednala, brzy se však přestal vzpírat. Že zůstal docela rád, zavinila Annemarie Adamová, příjemná světloláska, skoro dívenka, která lehkostí a přirozeností pohybů ničím nepřipomínala opatrnou těžkopádnost těhotných žen, jak je byl zvyklý potkávat. Vlastně – kdysi. Potkat těhotnou ženu dnes bylo událostí.

Většinu lidí na večírku znal, kromě Adamovy ženy se už nemusel nikomu představovat. A přesto si v jednom okamžiku uvědomil, že jediným blízkým člověkem je tu kromě jeho ženy Ray Sneider.

Seděl zrovna ve velikém křesle a pomalu bloudil očima po fotografii jakéhosi starého města na stěně před sebou, když se vedle objevil stín a do křesla po jeho levé ruce se svalil Sneider. Beze slova na něj kývl.

„Dobrý večer,“ řekl kurátor. „Promiň, ale tohle je malá díra. Člověk tu všude naráží na stejné lidi. Ale to ty znáš dobře, ne?“

„Však si zvykneš,“ usklíbl se Hilar. „Až pak potkáš někoho cizího, úplně se lekneš.“

„Když tohle bylo jediné volné křeslo,“ zabručel Sneider smířlivě. Natáhl k němu ruku se skleničkou. „Ťuknem si?“

Hilar naznačil přípitek a usrkl. Adamovo víno mu docela chutnalo, určitě bylo lepší než syntetické značky, prodávané ve zdejším vinném speciálu.

„Rayi,“ ozvala se Eva. Stála před nimi ve světlých lehkých šatech, za sebou lampu. Tenkou látkou prosvítala silueta jejích dlouhých štíhlých nohou až nahoru ke klínu. Hilar si všiml, že kurátor pozoruje Evu stejně zaujatě jako on. Na okamžik ho zalil pocit, jako kdyby mu Sneider sebral holicí strojek nebo mu ujídal z talíře.

Kurátor tiše pozdravil a začal se zvedat, aby ji pustil do křesla.

Zarazila ho pohybem ruky a posadila se na opěradlo křesla vedle Hilara.

„Vy dva si asi musíte jít na nervy,“ řekla. „Pořád spolu. Nebo se z vás už stali kamarádi?“

Položila ruku na Hilarovu, jako by ho chtěla ubezpečit, že patří k němu, ale možná že se mu to jen zdálo.

„Na život a na smrt,“ kýval souhlasně Sneider.

Ironie v jeho hlase přinutila Hilara, aby se na něj podíval. Sneider však seděl, díval se někam před sebe, směrem, kam natahoval dlouhé nohy. Hilara napadlo, jestli by nedělal raději kurátora Evě než jemu.

„Můžou rekonstruovaným ženám dělat kurátora muži?“ zeptal se.

Sneider zavrtěl hlavou. „Bylo by to fajn. Ale nemůžou.“ Dopil skleničku, natáhl se s ní nad nízký stolek před sebe a podíval se na Hilara.

„Stanko,“ řekl s důrazem, „rád bych se tě na něco důležitého zeptal.“

Hilar se pootočil. „Teď? Děje se něco?“

„Vlastně to tak důležité není. Jen... Nebylo by lepší sednout si někam stranou? Je to na trochu delší povídání.“ Rozhlédl se po místnosti. „Možná že by to na zahradě bylo příjemnější, je tam menší kravál.“

Najednou se zarazil. „Promiň mi ha chvilku. Musím ještě s někým promluvit.“ Rychle vstal a vydal se ke dveřím do haly.

V tu chvíli někdo zavolal na Evu: a Hilar osaměl. Nevadilo mu to, ponořil se znovu do svých úvah.

Čím dál tím víc si uvědomoval, že to, co ho dráždí a provokuje na jeho novém životě, není současnost, ale minulost. Stále nebyl schopný pochopit vztah mezi tím, co se stalo a co se děje teď. A proč se to všechno stalo. Potřeboval by si v klidu s někým rozumným pohovořit, jenomže s kým? Se Sneiderem? Sotva, zrovna o tomhle se mu s kurátorem mluvit nechtělo. Určitě by ho uklidnil, nějakým povrchním prohlášením. A Eva? Ne, tohle není problém pro ni. Možná že by měl najít někoho úplně cizího, někoho...

Ucítil na rameni čísi ruku. Byla to Annemarie Adamová.

„Proč tak sám a zadumaně?“ usmála se.

Příčinlivě, úsměv opětoval.

„Sám? Vůbec ne! A zadumaně? To snad ani není možné. Prostě mi něco napadlo, nic víc.“

Nadzdvihl se v kolenou a se skleničkou v ruce se k ní otočil: „Mám vám přinést něco k pití?“

Posadila se do křesla vedle něj a zavrtěla hlavou.

„Teď raději nebudu. Nemá se to.“

„Alespoň minerálku? Studený čaj?“

„Opravdu nic. Raději mi povězte jaký je to pocit, být znovu na světě?“

Vlastně se ho takhle přímo ještě nikdo nezeptal. Annemarie Adamová pronesla svou otázku tak přirozeně, že ho to ani nerozladilo.

„Skoro žádný, jestli ovšem myslíte nějaké tělesné pocity, jako kdybych se prostě jednoho rána probudil. Mám všechno stejné, ruce, barvu očí, stejně málo vlasů,“ zasmál se, „stejně mě někdy bolí hlava. Jen jizvy mi zmizely. A nic nepřibýlo.“

Ještě jednou se zasmál a hned nato svraštil obočí. „Jestli je něco opravdu nepříjemného, pak je to pocit časové mezery.“

Trochu nechápavě na něj rozevřela veliké oči. „Mezery?“

„Myslím dobu, která uplynula od posledního snímání paměťových stop do okamžiku nehody. Těch pár měsíců mého minulého života zmizelo jako ty jizvy. Nejsou, nezůstalo z nich ve mně vůbec nic.“

Vážně se na něj dívala.

„Není to nepříjemné jen mně osobně, já prostě o ničem nevím. Jde i o lidi kolem. Někdy nevědí, co si vlastně pamatuju a co ne. Mám z toho potom v hlavě plno zmatků.“

Otřásla se.

„Stejně to muselo být hrozné. Ta nehoda myslím,“ řekla po chvíli.

Pokrčil rameny. „Nic o tom nevím, takže to pro mě nijak hrozné není. A pokud jde o mého předchůdce,“ zatvářil se jako profesionální cynik, „pro toho to ovšem hrozně být muselo. Smrt z ozáření je asi hrozná, nechtěl bych...“ Zarazil se, když si uvědomil protismyslnost svých slov. Jenže jak jinak to měl říct?

„Měli bychom si povídat o něčem zajímavějším,“ řekl.

Dívala se někam za něj. „Kdybyste věděl, kolikrát jsem na to myslela... Ne na vaši nehodu. Na zmrtvýchvstání. A na nesmrtelnost...“

„Zmrtvýchvstání... Myslíte rekonstrukci? Až nám bude devadesát, nikdo nás rekonstruovat nebude. Pochybuju, že tuhle hranici někdo bude zvyšovat.“

„Vy mi nerozumíte,“ řekla. „Až nám bude devadesát... To už se člověk smrti nebojí. Dost lidí má v tom věku stárnoucí děti a vnuky, všechno, co mohli, už si zkusili. Takovou smrt by měl každý čekat jako součást života, ne jako něco, co se staví proti životu. Že má začátek a konec, dělá přece život zvláštní. Co na smrti tolik děsí, je její možná nečekanost, neustále hrozící předčasnost. Člověk vlastně neví, nebo donedávna nevěděl, jestli bude nějaké zítra. Vstal jste z mrtvých. Jsme nesmrtelní. Jenže já si nejsem jistá, že je to dobře. Smrt už není částí života. Je teď v kompetenci profesora Murra. A těch, co nás zařazují do rekonstrukčního programu, případně nás z něj vyřazují.“

Je to zvláštní, myslel si, tahle trochu skleníkově vyhlížející osůbka se zapaluje, když mluví o věcech, které by jí na první pohled neměly zajímat. Smrt, jak daleko je od ní.

„Víte, kdy jsem o tom všem začala uvažovat?“ řekla potom. „Když jsme se rozhodli mít dítě. Najednou jsem dostala hrozný strach, že by se mohlo octnout mezi těmi, pro které budou platit jiná pravidla nebo kteří je budou sami chtít. Že by mu někdo mohl ublížit.“

„Prosím vás, Annemarie... Ublížit... Sama přece mluvíte o nesmrtelnosti.“

„Nechcete mi rozumět.“ Odmlčela se. „Ublížit přece můžeme i nesmrtelností, nejen smrtí. Jak si můžete být tak jistý, že někdo nechťel ublížit zrovna vám? Copak se ta nehoda nedala taky nastrojít? Třeba vás někdo usmrtil.“

Na okamžik se mu sevřel žaludek. „Kdo vám tohle napovídal? Copak nehodu nevyšetřovala celé komise odborníků? Kdyby zůstala jen stopa cizího zavinění, musela by jí komise objevit.“

Nadechl se. Díval se na dno sklenice, když pokračoval.

„A je tu ještě jedna, zásadní otázka: Komu by to prospělo? Víte přece, že tu si museli klást všichni detektivové. Museli najít motiv, důvod, proč byl někdo zabit. Pro peníze, pro dědictví, ze žárlivosti, pro kariéru... To všechno je přece dávno pryč.“

Mluvil a věděl, že hledá zase svých pár ztracených měsíců.

„A navíc uvažte, že takový vrah by všechnu tu námahu vykonal docela zbytečně. Prosím, zabil mě, jenže za pár měsíců jsem tu znova. Vstal jsem z mrtvých, jak jste řekla vy. Copak by mu mohlo stát za to, zbavit se mě na tak krátkou dobu? Ne, pusťte ten nápad z hlavy, Annemarie. Nikdo mě nezabil. Byla to nešťastná náhoda.“

Vtom zahlédl Sneidera. Držel pod paží hezkou černovlasou dívku; byla to jeho sestřička Rundová.

Odtrhl od nich oči a otočil se k Annemarii Adamové. Zamyšleně si cosi prstem kreslila po látce šatů.

„Annemarie, jak vás to vůbec napadlo?“

„To napadlo mě,“ ozval se nad ním Bernard Adam.

Bůhví proč utkvěl Hilarovi zrovna tenhle okamžik zřetelně v mysli. Vytanul mu před očima znovu, když došli před domek. Eva se prstem opřela o plošku zámku. Dveře se s lehounkým zaskřípěním otevřely.

„Evo,“ řekl Hilar náhle, „jdi teď, prosím tě, domů. Musím ještě zajít do ústavu.“

Zkoumavě se na něj podívala.

„Teď v noci?“

„Na něco důležitého jsem si vzpomněl. Je to jen na chvílku, za půl hodiny jsem doma.“

Vypadala zklamaně. „A musí to být opravdu teď v noci? Myslela jsem –... Chci se s tebou milovat.“

„Já se chci taky s tebou milovat,“ řekl automaticky a políbil ji na tvář. „Běž si lehnout. Za půl hodiny jsem u tebe.“

Ušel pár kroků a otočil se. Stála ve dveřích a dívala se na něj.

„Co myslíš,“ řekla tiše, když se otočil, „dají nám to povolení?“

Najednou nevěděl, jestli má jít pryč. Nikam vlastně nemusel, toužil jen po chvíli samoty, ještě jednou si chtěl urovnat v hlavě všechno, co ho v posledních dnech tížilo.

Potom přemohl něhu, která se v něm začala zdvíhat, a řekl:

„Dají nám ho. Ale teď už jdi domů.“ Počkal, až se za ní zavřou dveře, a vykročil k ústavu.

Vchod do budovy spoře osvětlovaly orientační pásy světél. Když položil palec na plošku zámku, chvíli musel čekat. V noci zámek blokovalo hlavní kontrolní středisko a trvalo pár okamžiků, než zhodnotilo možnosti, jež opravňovaly Hilara ke vstupu do budovy. Pak dveře povolily.

Temnými chodbami došel ke své pracovně. Rozsvítil až uvnitř. Chvíli před ostrým světlem mhouřil oči.

Na stole se vršil týž nepořádek, jaký tu zanechal, když odcházel. Připadal si teď před hromadami papírů a stohy časopisů trochu bezmocný. Každému vždycky říkal, že právě tenhle systém mu vyhovuje a bez něj že se cítí nesvůj, ale teď ho najednou zamrzelo, že svůj stůl nemá uklizený. Všechno na určeném místě, vyblýskaná plocha uprostřed. Těm, kdo takové stoly měli, vždycky říkával, že jsou strojvůdci budíků – ale teď by chtěl jedním být. Tenhle stůl mu až příliš výmluvně připomínal zmatek, který měl v hlavě.

Přesto se posadil. Bezmyšlenkovitě vzal do ruky list papíru na jedné z hromádek. Chvíli jej pozoroval, ale nečetl. Pak si uvědomil, že jsou to záznamy ze včerejšího experimentu, které musí zanést do souhrnného výkazu. Pracoval teď znovu podle starého plánu, konal práci, kterou už pravděpodobně jednou udělal, jenže neznal její výsledky. Otevřel zásuvku. Když vzal desky, aby záznam zařadil, cosi ho zarazilo. Podíval se do zásuvky ještě jednou.

Deník tam ležel, jako kdyby jej nikdy nevyndal. A přece si byl naprosto jistý, že včera tam nebyl. Ani den předtím. Nebyl tam od okamžiku, kdy se vrátil do ústavu.

Byl to deník se záznamy experimentů, které prováděl před rokem a které teď opakuje, Nechápal, jak se to mohlo stát. Jenže bylo to tak.

32

Adamova pracovna se zdála Sneiderovi nepřívětivá. Rychle se rozhlédl ještě jednou, ale příčinu svého rozladění, nikde neobjevil. Dnes ráno by se mi zdála nepřívětivá každá pracovna, odbyl sám

sebe. Na další prohlížení ani flagelantské sebezpytování už neměl čas. Z protějších dveří vyšel Bernard Adam.

„Musím teď některé záležitosti vyřizovat v Bekově místnosti. Návštěvy přijímám tady u sebe,“ řekl s omluvným úsměvem a pohybem ruky Sneidera zval, aby se posadil.

Proč říká tyhle hlouposti? Kurátorova rozmrzelost stoupala. Vrtěl se, hledal v křesle nejvhodnější polohu a snažil se vymyslet pár nezávazných slov. Potřeboval čas, nechtěl dostat jen to, pro co sem přišel, ale dozvědět se taky něco o tomhle hubeňourovi s bezbranným obličejem, na pětatřicet let vyhlížejícím příliš mladě. Jak tedy se mohl protlačit na tohle místo?

Dal do svého hlasu tolik bodrosti, že se skoro sám lekl. „No to dá rozum, že s hostem máme sedět doma. Ale vedle se člověk přece jen cítí líp, ne?“

Adam se na něj podíval trochu nechápavě. „Myslíte? Víte, že ani ne? Zřejmě mi schází víc ctižádosti, každopádně se cítím líp tady,“ položil dlaň na stůl před sebou.

„Proč vlastně Bek odjel?“

„Zdravotní dovolená.“

Přesně tohle jsem čekal, že řekneš, pomyslel si kurátor. Dáváš si záležet, abys na Bekův odjezd neměl žádný názor.

Vstal z křesla a podíval se zblízka na veliké plátno, které viselo na stěně za Adamovými zády. Musel co nejrychleji najít nějaký klíč, větu, kterou by narazil na něco, co mají společného.

Obraz vypadal jako originál, jméno v pravém dolním rohu znělo německy. Celou plochu obrazu zabíralo moře. Rozbouřené moře, nikde žádná loď, jen zpěněné hřebeny vln, šedá obloha s temnými cáry mraků. A mořský racek.

Sneider neměl rád moře. Spíš se ho bál. Narodil se ve vnitrozemí a hodně vody v něm vyvolávalo tíseň. Neměl rád ani modrošedou barvu a obraz jí byl plný. Němci neuměli nikdy malovat, napadlo ho. Nebyl to jeho názor, někde si to přečetl. A ke všemu ten racek, omšelá rekvizita tuctového romantika. I když tenhle postřeh měl taky možná naučený. Obraz se mu nelíbil.

Sedl si zpátky do křesla: „To moře jste si sem do pracovny vybíral sám?“

Adam se otočil a koutkem oka se podíval za sebe. Trochu se při tom přihrbil: „Mám pocit, že se mi jednou vyleje na záda.“

Zasmál se a ubral si tím dalších pět let. „Vám se ten obraz nelíbí?“

„Abych řekl pravdu, ani trochu,“ řekl Sneider.

Adam se smál dál. „Mně taky ne. Vybíral ho Bek, když zařizoval celé tohle oddělení. Ale to víte... nějak jsem mu ještě neřekl, že se mi nelíbí, vlastně jsem se o to ani nepokusil. Mohl jsem to také pověsit někam vedle, abych se pořád nemusel bát, že mě zmáčí. Nejsem prostě bojovník za správné obrazy ve své pracovně.“

Sneider si oddechl; konečně měl svůj háček s návnadou. Ryba zabrala a zkušený rybář ji dokáže vytáhnout na břeh.

„Doktore? Co kdybysme to moře šoupli stranou hned teď. Spolu. My dva.“

Adam pár vteřin zíral. „No dobrá,“ řekl potom.

Ukázalo se, že je mnohem zručnější, než vypadal, rozhodně zručnější než Sneider. Přesunuli obrovské plátno v těžkém rámu rychle a obratně jako dva stěhováci. Adam rychle vyměřil nové místo, kam by měl obraz znovu dosednout, a uvolnil přísavky, které po něm zůstaly na stěně. Sneider vlastně jen pomáhal. Zkusili pak přesunout – aby v místnosti všechno ladilo – jednu malou skříňku. Potom se dali do přemísťování všeho nábytku, včetně Adamova stolu. Zůstali pak stát u dveří a s vyhrnutými rukávy znalecky pozorovali nový vzhled kanceláře. Zbývalo už jen pověsit obraz na nové místo.

„Napil bych se.“ Sneider měl žízeň, ale chtěl také obřad stěhování trochu prodloužit. Zkušenost mu napovídala, že každá minuta tu hraje kladnou roli.

Vzpomněl si přitom na historku, kterou mu vypravovala matka, když byl ještě kluk. Příběh byl celkem jednoduchý: jednou, když se stěhovali z jednoho konce města na druhý, pomáhali s těžkými kusy nábytku dva mládenci. Když skončili, chtěli se napít. Matka je zavedla do obchodu za rohem a řekla, ať pijí a jedí, co hrdlo ráčí. Jenomže novou čtvrť ještě neznala a nevšimla si, že jsou v mlékárně. Jeden z mláďenců, malý a šlachovitý, pak snědl čtrnáct rohlíků a zapil je dvěma litry mléka.

Vybavila se mu vůně čerstvých, ještě teplých rohlíků a na jazyku pocítil chuť ledově studeného mléka. V duchu viděl pravidelný pohyb stěhovákových čelistí a ploché, avšak bezedné břicho.

Adam šel ke stolu a naklonil se k mluvítku. „Co byste rád?“

Sneider se zašklebil a pak mlaskl. „Dal bych si asi tak patnáct rohlíků a asi tak dva litry vychlazeného mléka.“ A popotáhl nosem.

Adam sundal ruku z tlačítka a otřel si čelo. Pak zavrtěl hlavou a tlačítko stiskl. „To jsem já, Adam. Prosím vás, doneste mi sem třicet čerstvých rohlíků a čtyři litry, no, studeného mléka.“

Když si sedli ke stolu, kde mezi papíry a kazetami stálo pět ošatek rohlíků a dva veliké džbány s mlékem, obložené ledem, viděli dobře, že škvírou nedovřených dveří je pozorují obě sekretářky. Duchapřítomnější byl Sneider. Opět mocně popotáhl nosem a oběma rukama vytáhl džbán z ledu. Otočil se ke dveřím a začal s hlasitým srkáním pít rovnou ze džbánu.

Dveře se zavřely.

U třetího rohlíku dopověděl Adamovi historku s matčiným stěhováním. Měl dojem, že čtvrtý rohlík bude poslední, a jak se zdálo, ani Adam na tom nebyl tak dobře jako tamten stěhovák.

Sneider náhle přehodil výhybku.

„Jak se vlastně přihodilo, doktore, že děláte to, co děláte?“

Adam měl plnou pusou. Rychle se pokusil spolknout kus rohlíku, ale nešlo to. „Jak ta maslata?“ zahuhlal.

„Nějak se mi nehodíte k představě člověka, který má... jak bych... který má v rukou osudy lidí a dělá mu to potěšení.“

„A kdo vám řekl, že mi to dělá potěšení?“

Sneider se zašklebil. „Mělo by.“

Adam položil sklenici s mlékem. „Tak především – za to, co dělám, může hlavně můj rodokmen. Přesně řečeno Didier Adam.“

„Ten, co napsal Východiska a pak šéfoval ekosofickou radu?“

„Právě ten. Je to můj dědeček. A uznáte, že vnuk takovéhle veličiny, takového člověka, který cítil odpovědnost za celou planetu a podařilo se mu nést na bedrech odpovědnost za celou jednu zemi, musí taky nějakou odpovědnost zdědit. Má to přece v genech, v krvi a v záznamech. No a tak se od malička připravuje, aby kdesi jednou za cosi odpovídal. I když k tomu nejeví žádnou chuť ani vlohy a po

dědečkovi má akorát řídké vousy. Jednoduše ho posadí na místo, kde zodpovídá za tisícovku duší. Pro začátek, všechno má přece teprve před sebou. A aby se co nejvíc přiučil, může na něj dohlédnout zkušená osoba, která sice nemá rodokmen, ale zato jí zodpovídat za lidi neobyčejně chutná. Dejme tomu, že se jmenuje Bek...“

„Neříkejte, že tady sedíte jen kvůli rodokmenu. Být správcem tolika osudů a navíc s Bekem po boku, není jen tak. Nějaký vztah k téhle práci přece máte, to nezapírejte.“

Adam nepohnul ani prstem.

„Budiž. Každopádně myslím, že spravuju lidské osudy přibližně ze stejných pohnutek jako vy. V tomhle oddělení není jiný podíl bekovských duší než třeba mezi kurátory. To ale neznamená, že mezi ně patříte vy nebo já. Ostatně, kdybyste se takhle ptal kohokoli z těch malých Beků, kteří tu jsou, určitě by se každý ošival. S Bekem se neztotožní nikdo, i když je mu třeba vzorem. No a co? Mám teď snad učinit prohlášení, že mi tahle práce nedělá potěšení, ale že cítím potřebu pomáhat druhým? A že mi jen ti ostatní, co mě obklopují, nerozumějí? Vy byste si pak měl pospíšet s ujištěním, že jste zrovna ten samý případ, a oba nakonec zvoláme jedním dechem, bratře, konečně jsem tě potkal, pojď na mou hrud'! Učiníme teď všechno a všechny lepší!“

Chvilí bylo ticho. Pak vzal Sneider z ošatky další, rohlík, a aniž si uvědomil, co dělá, zakousl se do něj. „Myslíte, že Bek opravdu odjel kvůli chatrnému zdraví?“ zdeptal se.

Adam skoro neznatelně zdvihl koutky úst. „Zdá se, že o můj názor mimořádně stojíte. Tak tedy – nemyslím.“

„A proč tedy odjel?“

„Nechtěl být u toho, až se bude Hilar vracet do ústavu, protože by mu musel nějak pomáhat. Ale tohle jste jistě poznal sám, vždyť jste s Bekem o Hilarovi a o nehodě mluvil ještě dřív, než ho pustili z nemocnice a než přišel do ústavu, ne?“

„Sotva pár slov, nijak se se mnou nevybavoval. Ale bylo k poznání, že o Hilara nestojí a že podle něj byla nehoda důvodem, aby Hilara jako neschopného vůbec nerekonstruovali nebo alespoň nepřijímali znovu do ústavu a vyřadili z banky zdraví: Jenže nikdy

by mě nenapadlo, že když to dopadne jinak, sebere se a uteče trucovat jak malý kluk.“

„Nesmíte to dramatizovat. Bekovi nezáleželo osobně na Hilarovi, tomu věřte. Ale podle jeho zásad nepřipadalo v úvahu nic jiného než tvrdý trest.“

Sneider kývl hlavou. Neřekl nic, nehodlal odkrýt všechny své pochyby. Důležité bylo, že s Adamem navázal kontakt. I když se nedozvěděl vlastně nic nového. Bekův postoj mu byl jasný a o Adamově slavném předkovi věděl všechno dřív, než uviděl poprvé jeho samotného. Zaskočilo ho jediné – jak mluvil Adam otevřeně. A také jak dokázal odhadnout, kam budou jeho otázky mířit. Musí teď nakládat opatrně s jemným a křehkým pocitem souzvuku, který se mezi nimi vytvořil. I když... i když je zatraceně těžké důvěřovat, když řemeslem je nedůvěra. V duchu se zašklebil sám na sebe. Teď si musí říct o ty informace o Vosovi.

Vstal a nadechl se. „Tak co, doktore, nepověsíme ten oceán?“

Adam se otočil k obrazu a trochu rezignovaně pokrčil rameny.

„Anebo víte co?“ řekl Sneider. „Co kdybysme ho vzali a odnesli někam stranou? Třeba k Bekovi do pracovny, když je tam zrovna prázdná. A já bych cestou mohl nahlédnout do vašeho počítače na jednoho člověka. Potřebuju se o něm dozvědět co nejvíc, proto jsem vlastně taky přišel.“

33

Pracovnu Mariana Darkowa oddělovalo od Hilarovy místnosti jen insektárium a veliké hygienické centrum s koupelnami a sterilizátory pro všechny pracovníky oddělení. Darkow měl ovšem vlastní koupelnu, o kterou se s nikým nedělil.

Hilar si odkašlal a teprve potom zaklepal. Chvilku čekal, potom mu bzučák tiše oznámil, že smí dveře otevřít.

Octl se v malém předpokoji, kde obvykle sedávala Darkowova osobní sekretářka. Místnost byla prázdná a pracovní stůl vyklizený. Sekretářka během jeho rekonstrukce zmizela. Proč, to nevěděl.

Posunovací dveře do Darkowovy pracovny byly otevřené.

„Klidně pojďte dál,“ ozval se bodře Darkowův hlas, „trochu jsem vás čekal.“

Hilar si uvědomil, že Darkow, ctitel veškerých technických hříček a kancelářských dokonalostí, ho určitě od okamžiku, kdy se octl před vstupními dveřmi na chodbě, pečlivě pozoruje. Měl na to malou obrazovku, ukrytou v bronzovém, starožitně a původně vyhlížejícím kvádru se lvy a stylizovanými držáky na pera. V držácích jsou nejspíš miniaturní, leč vysoce citlivé mikrofony, ušklíbl se Hilar. Špehovací kýčovina. Vzápětí srovnal rysy tváře do zdvořilé neutrality, i když bylo asi už pozdě, obrazovka jistě jeho zašklebení výmluvně reprodukovala.

Darkow stál, vypouklým břichem zabořený do hrany stolu, a napřáhoval k němu obtloustlou ruku s chlupatými hřbety prstů. Uměl ruce tisknout pevně a neupřímně. Potom ukázal na židli vlevo od stolu a sám se usadil za svůj ochranný val z elektroniky, obalené starožitnou skořápkou.

Nevládl tu majestát ředitelské pracovny profesora Sedryho, k tomu chybělo obrovité panoramatické okno a majetnický výhled na Městečko. Avšak přesto tahle místnost vyvolávala dojem významu a moci svého majitele. A taky jeho solidnosti, úcty k tradici, kultivovanosti. Tady pracuje vědec, který v sobě dokáže spojovat pokrokové tradice minulosti se svěžím duchem zítřka, napsali by patrně v Ekosofickém deníku. Hilar si dokonce nebyl jist, jestli tohle někde o Darkowovi nečetl, jeho šéf uměl vyvolávat dojem, to věděl kdekdo. Když on sám stál v téhle pracovně poprvé – a ještě vlastně několik dlouhých měsíců potom – byl přesvědčen, že masitý, trochu tloustnoucí člověk v křesle za stolem, s malýma pichlavýma očima a jakýmsi zvláštním úsměvem je nejen jeho nový nadřízený, ale také ochotný rádce, moudrý učitel, osvícený vědec a nezištný pomocník v situacích, kdy si on, mladší a nezkušený, neví ještě rady... Ani nevěděl, kdy tenhle dojem ztratil. Možná že bez nějaké zjevné příčiny, jen z řady maličkostí.

Avšak kdo vlastně je Darkow? Znal ho vůbec? Znal ho někdo doopravdy?

„Doufám, že vás Sedry při té nástupní audienci příliš nevystrašil,“ řekl Darkow. „Netvařte se tak zakřiknutě. Na to, co bylo, nemyslete. Teď musíte hledět dál, do budoucnosti. A hlavně pokračovat v práci, kterou jste kvůli té nešťastné havárii přerušil.“

Zamrzelo ho, že mu na obličejí rozeznal znepokojení. „To není tak jednoduché,“ řekl odměřeně. „Pokračovat, prosím. Jenže to bych musel vědět kde. Vrátil jsem se hodně dozadu, až tam, kde jsem si pamatoval, o půl roku zpátky. A stejně mi to nedává smysl.“

Darkow se chápavě usmál. „Týmová práce má své přednosti. Vy jste svěřil ostatním nanejvýš něco nepodstatného, ale to, o co vám opravdu šlo, jste dělal sám. Nebo jste si to nechal vůbec pro sebe! Chápu, byla to všechno vlastně práce navíc, ale stejně by asi bylo výhodnější, kdybyste se i v tomhle směru víc zapojil do práce oddělení. Nehodlám vám samozřejmě nic předpisovat, to, co děláte mimo stanovené úkoly, je vaše věc. Ale sám jste se už jednou drasticky přesvědčil, že ten váš styl má taky své nevýhody.“

Hilar pokrčil rameny. „Některé věci jsem musel dělat sám. Víte dobře, že se mnou spousta lidí o mých nápadech zrovna mluvit nechtěla. Hmyz, hmyz, hmyz... Tady se na něj kdekdo dívá skrz prsty.“

„Moc jste se nás nesnažil přesvědčit. Spíš jste někdy dělal, dojem, že vám to vyhovuje.“

Hilar neodpověděl a oba chvíli mlčeli.

„Nemůžu přijít na to, co jsem dělal. Nerozumím tomu. Vím, že jsem experimentoval s rostlinnými auxiny. Že jsem se pokoušel implantovat do genu zárodečných buněk červců něco, co souviselo s jejich tvorbou. O tom jsem, to přece víte, napsal i sdělení, které jste tehdy četl v rukopise. Jenže spojení rostlinného a živočišného genu není žádná novinka, proč jsem tedy pokračoval? Asi jsem hledal nějakou jinou cestu, nějaký směr, jak vytvářet bílkoviny. Jenomže jakou cestu? A bylo na tom něco opravdu nového? To je totiž ono. Víte, mám pocit, nebo jen tušení, že tady mělo jít o něco jiného. O nějaký úplně nový pohled. Nevím nic přesně, jen se mi to někdy zdá. Jenže co to bylo? Kdybych alespoň věděl, jakým směrem. Kam se obrátit...

A potom ti motýli. Co si pamatuju, s motýly jsem nikdy neexperimentoval, jsou na to moc citliví. A najednou mám insektárium plné motýlů. Jsou to mutace, vypěstoval jsem si je sám. Na tom jsem určitě dělal až v poslední době, nevím o tom vůbec nic.

A navíc jsou některé imaga radioaktivní. Snad to nějak souvisí s tou mojí nehodou.“

„Tak dost,“ přerušil ho rázně Darkow. „O nehodě už ani slovo. Jak jsem vám říkal, dopředu, ne zpátky. Mám z vás pocit, že vám odpovědnost nějak příliš svazuje ruce. A vy naopak potřebujete, abyste se uvolnil, nadechl, znovu se vrátil do zapáleného ovzduší, v kterém jste žil dřív.“

„Jenže co mám dělat, když se minulost stále připomíná? Prosím, práce se posune dopředu, něco dělat budu. Ale proč zmizel můj pracovní deník a dneska se najednou zničehonic objevil v mém stole? Zase nějaká záhada z minulosti?“

Darkow se na něj podíval klidnýma očima.

„Jste si jist, že jste se předtím díval dobře?“

„Samozřejmě, že jsem si jist. Probral jsem všechny zásuvky až na dno, vyházel celou knihovnu. Třikrát. Nic – a potom se deník najednou objeví na místě, které jsem prohlížel každý den snad dvacetkrát.“

„Znám vaši pracovnu. Je sice malá, ale papírů a nepořádku v ní máte až dost. Myslíte, že jsem o tom nemluvil kolikrát s Fischerovou? Že si nestěžovala, abych tak řekl, na váš organizovaný nepořádek? Říkáte jí to tak, ne?“

Hilar rozhodil rukama. „Já se ve svých věcech vyznám.“

„Jenže, jak vidíte, občas v tom vašem organizovaném nepořádku něco špatně zorganizujete. Pusťte to z hlavy a buďte rád, že se vám podařilo deník zase najít. A co nejdřív vyházejte z pracovny všechny zbytečnosti.“

„Ten deník určitě v místnosti nebyl. Musel bych ho objevit.“

„Pracujete dost dlouho ve výzkumu, abyste věděl, že žádný objev není zákonitý. Nemusel jste nic objevit, mohl jste ho mít někde zastrčený ještě rok. Jak říkám, buďte rád, že jste ho našel tak brzy.“

„Ale...“

Darkow ho přerušil. „Deník máte a poznáte alespoň, jak máte pokračovat v práci. To, čemu nerozumíte, bude hned jasnější.“

Hilar si skousl rty.

„To je právě ten problém. V deníku je sice zapsáno, co všechno jsem dělal až do posledního dne před nehodou, jenže jsem z toho nevyrozuměl, proč jsem to dělal. Proto jsem taky přišel.“

Darkow se na něj zamyšleně díval. „No dělat se dá jen jedno: přijít na to, ne?“

„Mimochodem, po té nehodě – neuvažoval někdo o pokračování v mých experimentech?“

„Co vás nemá, kolego,“ zavrtěl Darkow hlavou. Pak si asi uvědomil, že narazil na Hilarovu samotářskou práci zbytečně hrubě a pokračoval o poznání vlídněji. „Všechno jsem nechal zastavit. Radiologové se postarali o komoru, vaše modely byly přeneseny zpět do inšpektoria a pracovní zapečetila oficiální vyšetřovací komise. Což je mimochodem zárukou, že se vám z pracovní nic nemohlo ztratit. Pokud nepodezříváte členy komise. A tedy i mne, Hilare. Otevřené zůstalo jen inšpektorium, o které se starala Fischerová. Jí jste se neptal? Co když jste ten svůj deník nechal třeba u svých vzorků? Mohla ho najít, při poklizení někam založit, zapomenout na všechno a teď ho znovu objevit. No a tak vám ho hezky potajmu vrátila do stolu. Bylo by to pro ni takhle určitě lepší, než aby vám vysvětlovala, co a jak. Na vašem místě bych se jí ani moc nevyptával.“

Podíval se na hodinky. „Teď mi ale budete muset prominout. Mám práci.“ Na znamení, že Hilara propouští, nadzdvihl obočí.

„Díky,“ řekl Hilar, aniž věděl, za co vlastně děkuje „Budu pokračovat v opakování starých pokusů. Snad přijdu na to, proč jsem je dělal.“

„Přesně tak. Ostatně jsme se na tom přece už dohodli. Času máte dost.“

„Co se týče radiační komory... Poslední fáze experimentů probíhala tam.“

„Rozhodně mi ohlaste, až budete chtít začít. Bude lepší, když tentokrát budete s někým spolupracovat. Možná s kolegou Grimmem, možná bych vám mohl pomoci sám. Ještě uvidíme. Ale určitě mi dejte vědět.“

Hilar už stál ve dveřích, když ho Darkow zarazil otázkou.

„Ještě něco, kolego. Znáte dobře doktora Vose?“

Pokrčil rameny. „Spíš jen podle jména. Nepřišel do ústavu tak dávno. Proč? Myslíte, že bych s ním měl spolupracovat?“

Darkow zavrtěl hlavou. „Nic, jen mě napadla nějaká maličkost.“

34

Angela Grimmová se opírala o dveře na terasu a jen koutkem oka se dívala na velikou barevnou plochu, promítanou na protější stěnu. Venku pomalu padal večer a příjemně voněl počínajícím létem. A léto jako by jí napovídalo, že má mít na něco chuť. Sama pro sebe se usmála.

Někde na druhém konci světa se procházela po úzkém dřevěném pruhu kladiny gymnastka. Zvuk přinášel do velikého obývacího prostoru Petra a Angely Grimmových i pokašlávání diváků a vrzání cviček maličké ženičky, ne vyšší než sto třicet centimetrů, která se s komickou graciézností procházela po nablýskaném trámu. Otáčela se, stavěla na ruce, ukláněla a vzápětí roztáčela v sérii přemetů a salt, aby neuvěřitelně jistě dopadla do rozštěpu. Jak ta musí být otlučená, zalitovala ji Angela. Dívala se na šampionku s lítostí: veliká růžová mašle ve vlasech, stažených do culíku, podivně kontrastovala s napjatým a dospěle vážným výrazem v její tváři. Podle hubeného, nevyvinutého tělíčka jí mohlo být jedenáct, podle vrásek v koutcích očí čtyřicet. Nejspíš jí bylo sedmnáct, a až docvičí, řekne o ní komentátor, že je to mladá žena symbolizující svým půvabem radost mládí. Angela by dala krk za to, že ta malá nešťastnice by okamžitě vyměnila celou svou slávu za docela obyčejné ženské tělo a všechno, co se s tím tělem dá zažít – kdyby mohla.

Nudila se. Nudila se tolik, že jí ani nestálo za to přeladit na jiný kanál.

Ten chudáček Petr se teď trápí v ložnici, kam se nenápadně zamkl se svým hlášením. Chudák. Snaživý, pilný chlapec s velikým tělem a maličkou dušičkou. Tatínek kdysi chodil do školy se spolužáky, kteří se stali slavnými, měl naději, jenže nakonec se až nahoru neprodrál. A tak své tužby svěřil synkovi. I když, co se dá dělat, hoch na to nikdy nestačil.

Určitě nemá ani potuchy, že o téhle jeho službě ví. Dojemně před ní konspiruje, předstírá migrény a důležitou práci pro ústav. Jenomže je mu vždycky vidět na nose, jaké chová tajemství. Když si vzpomněla, jak ho zpočátku podezřívala, že má nějakou milenku... A zatím je to docela obyčejné donášení...

Věděla, že jeho zprávy nemohou mít žádnou opravdovou hodnotu, na to se neuměl dost dobře dívat. Ani ve třiceti nerozuměl lidem o nic víc než dvanáctiletý kluk. Nedokázal rozlišit pohledy, přečíst poselství blýskajících ohníčků očí, zachytit výzvu. Nic. Ale zato má mužně rozměrné tělo, znělý bas a zajištěnou budoucnost.

Zaslechla, jak tiše cvakla západka dveří. Superšpión to má za sebou. Možná si připadá jako hrdina. Za půl minuty, až uklidí všechno náradíčko, se tady objeví a bude předstírat chlapáckou únavu z práce. Navrhne mi, abychom si někam vyrazili, přičemž samozřejmě nikam nechce. Já mu řeknu, abychom zůstali doma, protože jsem taková unavená, a on honem nabídne, že bychom se mohli věnovat sami sobě.

Terasou zavanulo do pokoje léto. Nad nízkou broskvoní v koutě zahrady se třepetalo něco barevného. Angela Grimmová ještě nikdy neviděla tolik motýlů pohromadě: tvořili ve vzduchu měňavou a chvějící se kouli, poskakující lampión. Byli to nějací zvláštní noční motýli. Ještě nikdy si toho nevšimla.

„Konečně to mám z krku,“ ozvalo se ve dveřích. „Co budeme teď dělat, zlato? Nevyrazíme si někam?“ Neodpověděla.

„Nebo se budeme věnovat sami sobě?“ navrhl.

„Neruš mě teď, Petře,“ řekla popuzeně, „nevidíš, že se dívám na televizi? Je tam nádherná gymnastika.“

35

Když potěžkával v ruce kazetu s nápisem Antony Vos, musel se Ray Sneider usmát: znovu si vybavil překvapenou tvář doktora Adama, když včera vydával příkaz, aby mu poskytl všechny informace o Vosovi.

Zasunul kazetu do vstupní šterbiny a zatlačil.

Za chvíli se z ústřední banky v Centru uvolní veškeré informace o Tony Vosovi, které jsou v tomto okamžiku v zemi k dispozici.

Obrazovka vedle počítače se rozsvítila.

„Moment,“ zabručel Sneider a pohodlně se uvelebil v křesle. Pravou ruku si položil na nevelký panel s několika spínači. Počítač zatím způsobně čekal.

Sneider si ještě přitáhl zápisník, otevřel jej na první straně, kde měl několik poznámek, a stiskl tlačítko.

Na obrazovce se objevila tvář Tonyho Vose. Snímek byl starý sotva rok a dnešní Vosova podoba se od portrétu nijak nelišila. Sneider se na něj chvíli díval. Potom začal pomalu otáčet knoflíkem a zvětšoval obličej tak dlouho, dokud na obrazovce nezůstaly jen oči: šedé, trochu přimhouřené, veselé a nezáludné.

Rychle vrátil tvář do původního stavu a stiskl tlačítko. Hlava doktora Tonyho Vose na obrazovce ožila.

Synteticky věrný Vosův hlas začal nevzrušeně vyprávět.

„Jmenuji se Antony Vos. Narodil jsem se v Nové Kodani 15. června 2... Otec pracoval jako úředník, matka jako zdravotní sestra. Když mi bylo sedm let, rodiče se rozvedli. Zůstal jsem u matky, které se brzy opět vdala. Její druhý manžel byl zubní lékař a pracoval na stejné klinice jako ona. Z jejich manželství se narodili dva moji nevlastní sourozenci, sestry Jana a Helena. Moje matka –“

„Vosi?“ přerušil Sneider záznam.

„Ano?“ Obličej se zarazil v nepřírozené grimase. Počítač byl ekonomičtější než člověk, a pokud nebylo nezbytné modulovat hlas, vypínaly se zároveň všechny obvody potřebné k tvorbě hlasu i k napodobení pohybu obličejových svalů a rtů v obraze.

„Stýkal jste se také s otcem?“

„Ano.“

„Žili jste blízko?“

„Ano, jen o pár ulic dál.“

„Váš otec stále žije v Kodani?“

„Ano. V Nové Kodani.“

„To je kde – tedy přesně, můžete-li.“

„Na Jutském poloostrově. Evropa, bývalé Dánsko, dnes Skandinávské společenství. Bývala součástí Kodaně, hlavního města Dánska. Tehdy se ovšem jmenovala Christiánie.“

„Počkejte – nebyla to ta extravagantní kolonie uprostřed města? Ten opožděný model utopického socialismu?“

„Ano. Snad.“

„Pracoval tam? Nebo jste tam jen bydleli a on pracoval ve starém městě, v Kodani?“

„Otec pracoval v komuně. Byl členem její rady.“

„Hmm... a vaše rodina byla otevřená?“

„Říkalo se svobodná. Myslím, že tohle bylo hlavní příčinou, proč se moji rodiče rozešli. Matka prostě nechtěla žít v komuně, zatímco otec dlouho považoval svobodné manželství za jedinou přijatelnou formu.“

„A byl úředník, jak říkáte.“

Tvář na obrazovce se zarazila a zmlkla a Sneider si uvědomil, že dvojznačností výroku vytvořil blok, na který počítač nemůže reagovat.

Pravou rukou sáhl z ovládacího panelu vedle na tlačítko. Sotva se ho dotkl, tvář zmizela a rozsvítila se oslnivě bílá plocha. Sneider řekl:

„Otec Tonyho Vose. Stručná charakteristika.“

Tentokrát se neobjevila tvář, druhotné zdroje zprostředkovával počítač jen v podobě zápisu. Po obrazovce běžely řádky písmen, o něco rychleji, než se Sneiderovi zdálo pohodlné. Zpomalil rychlost běžícího textu. Začal číst.

JOACHIM VOS, NAROZEN 20. 1. 2..., NÁRODNOST DÁNSKÁ, STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST SKANDINÁVSKÉ SPOLEČENSTVÍ. PODROBNÝ POPIS NA KÓDOVÉM ČÍSLE* TZU 4397 + AD, SNÍMEK LZE ZÍSKAT PROSTŘEDNICTVÍM CENTRÁLNÍ REGISTRACE PRO SZ EVROPU. PODROBNOSTI O BIOLOGICKÉM FONDU ROVNĚŽ. ZÁKLADNÍ ÚDAJE: VÝŠKA 184 CM, BARVA –

Otočil potenciometrem a tok slov se zrychlil. Tohle ho nezajímalo. Teprve když se pod řádky objevilo ostře oranžové

pozadí, označující důvěrné informace o názorech a politické orientaci, znovu chod přístroje zpomalil.

– ČINNÝ V RADĚ KOMUNY NOVÉ KODANĚ. MILITANTNÍ AKTIVISTA HNUTÍ SLUNEČNIC. ODMÍTAL S HNUTÍM JAKÁKOLI ŘÍZENÁ A ORGANIZOVANÁ ŘEŠENÍ GLOBÁLNÍCH NEDOSTATKŮ NA EKOSOFICKÉ BÁZI. POPRVÉ ZATČEN R. 2..., PROPUŠTĚN PO PŘEDBĚŽNÉM VÝSLEDKU. V PROSINCI TÉHOŽ ROKU ZATČEN ZNOVU, ODSOUZEN NA 4 MĚSÍCE VĚZENÍ. V R. 2... VYPOVĚZEN Z NOVÉ KODANĚ. VYKÁZÁN K TRVALÉMU POBYTU DO JIŽNÍHO JUTSKA. NÁVRH PSYCHIATRICKÉHO LÉČENÍ SOCIÁLNÍHO SYNDROMU. LÉČBA NEUSKUTEČNĚNA PRO NESOUHLAS PACIENTA A RODINY. TRVALE REGISTROVÁN EVIDENCÍ PRO OSOBY LABILNÍ A NESCHOPNÉ ADAPTOVAT. STUPEŇ NEBEZPEČNOSTI – MIMO VĚTŠÍ SÍDLIŠTĚ II-III, ZVLÁDNUTELNÝ. POSTOJ K EKOSOFICKÉ REVOLUCI – PO ZÁNIKU HNUTÍ SLUNEČNIC OSCILACE MEZI NEUTRÁLNÍM A NEGATIVNÍM V ZÁVISLOSTI NA OKAMŽITÉM DUŠEVNÍM STAVU. TENDENCE K NÁSILÍ NEPROKÁZÁNA –

Dalším stiskem Sneider druhotný informační okruh vypnul. Na obrazovce opět naskočil strnulý Vosův obličej. Sneider zmáčknutím tlačítka křeč tváře uvolnil.

„Znal jste politické názory svého otce?“

„Ano.“

„Souhlasíte s nimi?“

„Ne. Ne zcela.“

„V čem se vaše názory liší?“

„Nepovažuji neadaptabilitu a neschopnost podřizovat se zájmům jiných za přednost, ale za vadu.“

„A s jakými jeho názory souhlasíte?“

„Vážím si spíše jeho postojů než názorů. Vážím si jeho snahy o povýšení Štěstí každého člověka na nejvyšší cíl společnosti. Vážím si jeho touhy po spravedlnosti. Vážím si také jeho neústupnosti vůči nepořádkům a zneužívání společenských snah pro osobní cíle jednotlivců.“

„Zní to jako z knihy, Vosi. Tohle všechno vám otec říkal nebo...?“

„Ano, říkal. Můj otec je velice morální člověk.“

„Ale copak tytéž cíle nesleduje celá naše ekosofická společnost?“

„Ano. Sleduje.“

„Jenže, jak se zdá, váš otec je přitom s naší společností – s ideály ekosofismu – v rozporu.“

„Ano. Je.“

„To je ovšem poněkud zvláštní, Vosi.“

Tvář na obrazovce znovu zmrtvěla. Počítač se dostal do neřešitelné situace.

Sneider nijak nespěchal, aby uvolnil elektronické obvody další otázkou. Pozoroval Vosovu grimasu a uvažoval, jak je možné, že člověk s tak nevhodným předkem mohl proklouznout do tohoto význačného ústavu. Musel patřit bezesporu k dobrým odborníkům, i tak bylo ovšem nepravděpodobné, že by se tu ocitl přirozenou cestou. Patrně vyrůstal pod vlivem matky a jejího zubaře. Jak se zdá, je přece loajální. A že se mu těžko daří obviňovat svého otce?

Na okamžik si představil nějakou jinou pracovnu s podobným stolem a obrazovkou, na níž se právě šklebí jeho vlastní tvář. Jak jsou asi jeho názory zapsány v ústřední evidenci? Mluví i on o štěstí, spravedlnosti? Přiznává, že svého otce nenáviděl – alespoň poslední roky, než odešel z domova? Že se mu hnusila jeho ukázněná příchyllost ke všemu, co je mocné a nadřizené, jeho pokrytecká víra v neomylnost všech, kteří právě vládnou?

„Blbneš, chlapče,“ napomenul se nahlas. „Tohle ať trápí tvoje šéfy, ne tebe.“

Zavrtěl sám nad sebou hlavou.

Obrazovka zaškubala nehybnou tváří. Počítač nedokázal dekódovat ani tohle sdělení.

Uvolnil Vosův škleb dalším pokynem: „Pokračujte v životopise.“

„Střední školu jsem absolvoval v Kodani, potom jsem studoval matematiku a genetiku na londýnské univerzitě. Dva roky jsem pobýval u Lebeděva a začal se specializovat na nové potravinové řetězce. Pak jsem pracoval pět let v Zenderově týmu v Hlavní genetické laboratoři. Jsem rozvedený, moje žena žije v Centru,

informace jsou pod kódem RTZU 2598 AD. Nyní jsem zaměstnán Ústavem pro zachování druhů jako vědecký pracovník, třída 15, v oddělení Mariana Darkowa. Limitovaný přístup k důvěrným materiálům.“

„Stačí. Díky, Vosi.“

Poděkoval mu, jako kdyby mluvil s živým Vosem. Přístroj byl dokonalý, vytvářel iluzi živoucího partnera, i když Sneider věděl, že mu neřekne „prosím, za nic“ ani že se nerozloučí. Věděl, že ho neosloví. Nikdy nikoho neosloví. Neví, kdo se ho vyzptává a proč se ptá vlastně ani neví, že se ptá.

„Znáte doktora Hilara?“

„Ano.“

„Jak dlouho?“

„Od té doby, co jsem nastoupil do ústavu.“

„Předtím jste se nikdy neviděli?“

„Ne. Nikdy.“

„Co si o doktoru Hilarovi myslíte?“

„Je to schopný a svědomitý pracovník. Slušný a spořádaný člověk. Příjemný, trochu uzavřený. Řádný člen ekosofického sdružení.“

STOP, stiskl Sneider příslušný knoflík. Tohle nemělo smysl. Informace a celý program pocházely z doby před nehodou a patrně i předtím, než se – snad – s Hilarem sblížil.

Chvíli přemýšlel, pak zvedl telefon a zmáčkl číslo Hilarovy pracovní.

„Promiň, Stanko, že tě otravuju,“ řekl. „Ale potřebuju se na něco zeptat.“

Hilarův hlas zněl ironicky. „Už zase?“

„Já ti nerozumím...“

„U Adama na večírku jsi tvrdil to samé. Potom ses vypařil a druhý den jsi nic vědět nechtěl.“

„To byl omyl, moc se omlouvám. Víš, měl jsem tam...“

„Viděl jsem.“

„To je snad moje věc. Každopádně se ti omlouvám. Ale teď vážně: znáš dobře Tonyho Vose?“

„Pokud vím, tak ho neznám vůbec. Podle jména, které si s žádným obličejem momentálně spojit nemůžu – i když bych to možná, kdybych ho potkal na obědě, dokázal.“

„Ale nevylučuješ, žeš ho mohl dřív znát – řekněme, docela dobře.“

„Co já můžu, prosím tě, vyloučit?“

„Tak poslouvej: co může Vos vědět o tvé práci?“

„O mé práci?“ Hilar se na chvíli odmlčel. „To, co kdekdo v oddělení a v ústavu.“

Sneider se nadechl. „Já nemyslím to, co máš dělat v týmu. Zajímá mě, jestli s tebou třeba nespolupracoval, jestli to vůbec bylo možné, na nějakém tvém zvláštním úkolu. Nerozpracoval jsi něco důležitého? Nevím nic přesně, ale slyšel jsem, že ti, před nehodou všechno ohromně šlo a žeš měl báječný nápad, takže...“

„Poslouvej, Rayi,“ přerušil ho Hilar. „Tys včera mluvil s Darkowem? Jestli ti něco nabulíkoval, tak nechod' kolem dokola a řekni to rovnou.“

„Darkow? Ten mi nic neříkal. Pokud vím, je od včerejška v Centru. A má se vracet dneska večer. Ale nezamlouvej tu sólovou práci: co mi o tom můžeš říct?“

„Nic,“ zakřičel do sluchátka Hilar. „Nic, vůbec nic. Jen to, že se okolo mě pořád někdo motá a tvrdí mi, že bych měl něco vědět. Nemyslíš, že bys měl někam zavolat, jestli někde není další pacient, který by potřeboval tvoji péči? Mám dojem, že si začneme co nejdřív jít na nervy.“

Sneider přitlumil hlas: „Promiň. Jen jsem něco takového zaslechl.“

„A od koho, sakra?“

„Od Vose.“ Sluchátko oněmělo.

„Haló?“ řekl Sneider. „Jsi tam ještě, Stanko?“

„Jsem.“

„Co kdyby ses u mě zastavil?“

„Teď? Ne.“

„Nemyslím teď. Někdy později. Zavolám ti.“

„Dobře.“ Znělo to unaveně. „Díky.“ Sneider položil sluchátko.

Z obrazovky na něj ještě pořád strnule zírala tvář Tonyho Vose. Zmáčkl tlačítko.

„Vosi, víte něco o objevu doktora Hilara?“

„Ne. Nic,“ řekla tvář na obrazovce.

Chvíli se na ni díval. Znovu stiskl. Obrazovka potemněla.

Vyhodil kazetu z počítače a uložil ji do stolu. Tenhle nelže, řekl si. Měl bych si ještě jednou promluvit se skutečným Vosem. Anebo...

Zvedl znovu telefon.

36

„Cože? Ano, jistě. Určitě se musíme co nejdřív sejít. Hned jak si oba urveme kousek času.“

Joachim Sedry, vysoký a mohutný, s krátkými bílými vlasy na veliké hlavě stál u okna, zády do místnosti, a v ruce držel sluchátko. Stál vzpřímeně, proti podvečernímu slunci a takhle zezadu, napadlo Bianku Sedryovou, vypadá mnohem mladší. Unavené má oči a ty teď nevidím, uvědomila si.

„A děkuju, žes zavolaal... Ne, nedělej si s tím starosti. Jistě, působí to trochu podivně, ale já o všem vím. Ten člověk má prostě jiné způsoby, na jaké ani ty, ani já, nikdo z naší generace není zvyklý.“

Když zvedl sluchátko, poznala, dřív než řekl první slovo, že mu volá někdo zdaleka. Takhle se usmál vždycky, když mluvil s někým z mladých let – a takový tu v Městečku nebyl nikdo. Vlastně tu oba – on i ona – byli tak trochu sami. Královna a král bez dvořanů i bez staré chůvy, již by se bylo možné svěřit.

„Je vlastně docela schopný a upřímně řečeno, lepšího bych nenašel ani já sám. A je dobrý organizátor. Koneckonců, zrovna tohle to potvrzuje, ne?“

Byla už trochu netrpělivá. Žárlila na Joachimovu práci, a i když se za to styděla a snažila se nedávat nic najevo, snaha jí kolikrát nevystačila.

Opřela se v křesle a slabě zakašlala.

„Budu už končit, Richarde. Zrovna jsme se chystali s Biankou sednout si ke stolu. Díky, vyřídím. Jak říkám, klidně to pusť z hlavy. Vím o všem a vlastně to schvaluju. Ano, určitě se musíme sejít, co nejdřív. Zavolám sám.“

Profesor Joachim Sedry se otočil. Pomalu přešel rozlehlou místností k nízkému stolku, u kterého seděli, když se telefon ozval. Na matné desce stály dvě skleničky s koňakem. Pili jej často a byl to obřad, při kterém si i dnes uvědomovali své privilegované postavení.

Bianka Sedryová, vysoká štíhlá žena s prošedivělými krátkými vlasy a vznešenýma zelenýma očima, se na svého manžela beze slova podívala. Porozuměl té otázce.

„Masseng se omlouvá, ale prostě si myslel, že mi o těch intrikách musí říct. Vlastně jsem s ním nemluvil –“ zadíval se ke stropu – „víc než deset let. Měli bychom ho někdy pozvat.“

Upil koňaku a postavil skleničku zpátky na stůl. „Je to stejně všecko fraška, Bianco.“

„Problémy s tvým novým...“ opatrně nat'ukla.

„Ano, zase s ním,“ řekl.

Chvíli oba mlčeli. Potom Joachim Sedry znovu sáhl po sklence a dopil zbytek zlatavé tekutiny.

„Nechápu, proč nepřijde za mnou a nepromluví si normálně. Místo toho si potajmu sjednává schůzky s lidmi z Centra, aby je přesvědčoval o tom, jak už jsem starý a unavený. Richard Masseng mi to teď znovu potvrdil. Ano, jsem starý. Jsem unavený. Tak jako tak jsem uvažoval, že požádám, abych mohl odejít. Dokonce jsem si o tom s ním chtěl vážně promluvit. Jenže namísto toho chodí naznačovat, že za jeho vedení by ústav dokázal mnohem víc. Že má připravené některé zásadní objevy. A přitom nemá nic, o tom bych musel vědět...“

„Nepůjdeme večerět?“ řekla měkce Bianka Sedryová.

37

„Půjdeš si už lehnout?“

Hilar se podíval na hodinky. Bylo půl jedné. V domě bylo úplně тихо. Dvěmi ložnice prosvítala do pokoje, v němž seděl ve velikém pohodlném ušáku, slabá tlumená zář lampičky u postele.

Zavrtěl hlavou a pak si uvědomil, že to Eva nemůže vidět. „Až za chvíli,“ řekl. „Musím si ještě něco promyslet.“

Vedle zhaslo.

Byt se octl ve tmě a teprve v ní vynikly všechny tiché zvuky nocí, pronikající otevřenými dveřmi terasy z keřů a zahrad i z budov městečka.

„To tam budeš potmě?“ řekla ještě Eva a potom slaběji dodala, „jestli chceš, můžeš mě vzbudit, až si půjdeš lehnout.“

„Dobrou noc,“ řekl.

Nerozsvítil. Ze tmy pomalu vystupovaly obrysy místnosti i stíny keřů zvenčí, jak oči pomalu přivykaly nedostatku světla. Udělali mě dobře, řekl si. Udělali mě dobře, čerstvého, neopotřebovaného, jen mi zapomněli na záda nalepit cedulku V ZÁBĚHU. Co jiného je Ray Sneider než servisní mechanik, který dbá, aby záběh nového agregátu proběhl přesně podle požadavků výrobce?

Servisní mechanik... Odpoledne ho znovu volal do laboratoře. Zrovna vysedával nad deníkem, který ráno objevil ve svém stole, a luštil pracovní postupy. První vzrušení z jeho podivného objevení už pominulo. V skrytu duše považoval i on za nejpravděpodobnější Darkowovu verzi: že všechno zavinila Barbara Fischerová, i když sama rezolutně popřela, že by o záznamech cokoli věděla.

„Stanko,“ volal mu odpoledne Ray Sneider, „chtěl bych, aby ses u mne zastavil. Jen na chvíli.“

„Stalo se něco? Zrovna jsem se pustil do práce...“

„Nic zvláštního. Jen bych tě rád s někým seznámil. Všechno až tady, ano?“

Nedůvěra k diskrétnosti telekomunikačních zařízení je stará jako tenhle způsob domlouvání a vždycky naznačuje, že o něco jde. Patrně se něco zvláštního děje, usoudil Hilar.

„Dobrá. Jen něco dodělám a hned jsem u tebe. Dejme tomu za půl hodiny, ano?“

Bylo k neuvěření, jak rychle se Sneiderovi podařilo naplnit nouzový kamrlík papíry, přeplněnými deskami, knihami a přečtenými novinami, snad vším potištěným, na co bylo možné v Městečku narazit. Hradby z papíru tvořily jakoby ochranný val kolem malého ostrůvku nepokryté plochy uprostřed stolu.

Na ostrůvku, ruce zaražené v kapsách dlouhého bílého pláště, takže vypadal trochu jako zřízenec z pitevny, trůnil Ray Sneider. Mhouřil oči a přátelsky se na Hilara usmíval. Je to stejně šašek, pomyslel si nakysle Hilar.

Sneider ukázal hlavou k prohlubni historického křesla. Vyndal pravou ruku z kapsy a teatrálně s ní zamával: „Seznamte se.“

V křesle se ztrácel, malý doktor Vos.

Pokoušel se nést svůj osud důstojně. Snažil se mít nonšalantně přehozenou nohu přes nohu, v křesle to však byl nadlidský úkol. Marnost vši snahy se promítala do křečovitě napjatého, usmívajícího se obličeje.

„Ale my už se přece známe,“ zmateně zamumlal Hilar. „Snad od vidění...“ V paměti se mu vybavila malá fotografie, kterou, objevil doma po návratu z rekonstrukce. Byl na ní i doktor Vos.

Ten souhlasně kývl hlavou. „Trochu.“

„Znáte se i neznáte,“ řekl Sneider a napodoboval přitom televizního kvizového hlasatele. „Totiž, abych tak řekl, váš vztah je poněkud nerovnoměrně rozvinut. Zatímco ty, Stanko, doktora Vose znáš sotva od vidění a patrně zrovna pochybuješ, jestli jste vůbec kdy spolu prohodili slovo a možná bys ho na ulici ani nepoznal, on tě naopak zná moc dobře. Mohl by ti vykládat, co děláš či přesněji, cos dělal dřív, co si o ledačems myslíš nebo spíš co sis o ledačems myslel před časem, jak vycházíš se šéfy, jaké jsi měl od mládí maléry a o čem se hádáš s Evou...“ Sneider se zarazil a pohlédl na Vose. „Ale až tam zacházet nebudeme, že?“

První myšlenka, která Hilarovi projela hlavou, signalizovala, že Vos je fízl. Ne, že by dostal strach, jen se mu nepatrně stáhl hrudník, nadechnutí dalo o maličko víc námahy než před okamžikem. Tázavě se na oba muže podíval a pak pohledem ustrnul na Vosovi; ten se teď rozpačitě usmíval a díval se dolů, na podlahu před sebou.

„Zkrátka a dobře,“ pokračoval Sneider. „Tony Vos se znal se Stankem Hilarem před rekonstrukcí mnohem víc, než ví a tuší Stanko Hilar po rekonstrukci. Bylo to sice poněkud krátké přátelství, ale zato intenzívní.“

Obrátil se k Hilarovi. „Doktor Vos nastoupil totiž až potom, co ti Stanko, odebírali paměťové stopy, takže ty o něm vlastně vůbec nic nevíš.“

Vos, aniž zvedl hlavu, kývl. Špičkou jazyka si přejel rty. Potom se rychle nadechl a podíval se na Hilara.

„Totiž, abys rozuměl, Stanko,“ řekl trochu drmolivě, „i když jsme se hodně přátelili, nechtěl jsem za tebou letět hned, když ses vrátil, dobře jsem věděl, že ty sám o, mně nemáš ani potuchy. Myslel jsem, že okolnosti umožní... zkrátka, že se zase sblížíme stejnou náhodou jako poprvé a potom, až bude čas, že ti to jednou povím sám.“ Zarazil se a zatěkal očima.

„Naštěstí doktor Vos zaklepal na moje dveře, a jak se sluší a patří, všechno mi jako řádnému a zplnomocněnému kurátorovi vyklopil,“ zadeklamoval Sneider.

Vos se na něj vyčítavě otočil. „Tak to přece nebylo. Přišel jsem proto, abych vám vysvětlil, co se stalo. Nebo co myslím, že se stalo.“ Podíval se na Hilara. „Pochop...“

Hilar ho mávnutím ruky uklidnil. „To nic, pan kurátor jen žertuje.“

„Nehodlám vypadat jako udavač,“ řekl Vos.

Sneider vrazil ruce do kapes a nasadil omluvný výraz. Postavil se před Hilara. „Prostě s tebou chtěl navázat kontakt dřív, než by se to mohlo podařit přirozenou cestou. A tak zvolil moje prostřednictví.“ Chvilku přešlapoval na místě a pak si sedl na opěradlo křesla k Vosovi. „Má totiž určité podezření... Potřebuje se poradit o něčem, o čem může mluvit jen s tebou. Anebo se mnou.“

„Může mi alespoň jeden z vás říct, o co vlastně jde?“ zeptal se netrpělivě Hilar. Pořád ještě stál u dveří, trochu jako žák zavolaný do ředitelny, aby se vyzpovídal za okno, které včera rozbil. „Dobře, jsem tady, abych se s doktorem Vosem – nebo s Tonym, když už se známe – zase skamarádil. A co dál? Co je to tak důležitého, že se musíme skamarádit tak rychle?“ To, co říkal, moc přátelsky neznělo.

„Zavolal jsem nejen tebe. Taky Tonyho. Protože tahle schůzka je jen a jen můj nápad. Rád bych se totiž pokusil něco vyjasnit. Jestli dovolíte, doktore Vosi, řeknu Stankovi všecko, o čem jsme spolu mluvili a k čemu jsem došel i jinak, sám.“

Vos pokrčil rameny. „Proč ne? Koneckonců záleží na vás, jakým způsobem se váš svěřenec dozví fakta důležitá pro bezkonfliktní vývoj své osobnosti – tak nějak se to říká, ne?“

„Nechte toho!“ vybuchl Hilar. „Jsem svěprávný, i když mi tě pověsili na krk, Rayi!“ Rozčileně přešel k oknu a posadil se na parapet.

„Klid, Stanko,“ řekl Sneider a zase se usmál. „Nemusíš se hned rozčilovat. Kdybych věděl, jak polezu lidem na nervy, namouduší bych se kurátorem nestal a raději bych opravoval ucpané vodovodní roury. Myslíš, že je to příjemné, strkat nos pořád někomu jinému do života?“ Vstal a zhluboka se nadechl.

„Dobře poslouvej, Stanko. Doktor Vos za mnou přišel s tím, že se tu s tebou stalo něco docela jiného, než vyšetřila komise. Žádná nešťastná náhoda. Byla to vražda, promyšlená a chladnokrevná vražda. A že se vyšetřující komise buď celou věcí nezabývala do hloubky, anebo úmyslně zatajila, co se vlastně stalo. Jinými slovy: někomu jsi stál v cestě tolik, že se tě rozhodl zabít.“

„A já si myslel, bůhvíco důležitého mi chceš sdělit,“ řekl pobaveně Hilar. „Tohle jsem už slyšel a nepotřeboval jsem k tomu žádného odborníka. Vždyť je to nesmysl.“

Sneiderovi i Vosovi málem upadla brada.

„Jak to, žeš to už slyšel? Od koho?“ vyrazil ze sebe Vos. „S nikým jsem o tom nemluvil, než s...“ otočil se k Sneiderovi. „Komu jste o tom říkal?“

„Nikomu,“ zavrčel Sneider.

Hilar se zasmál. Vytáhl ruce z kapes a založil je na prsou. „Copak si myslíte, že takováhle nesmysly se honí v hlavě jen vám dvěma?“

„Kdo o tom mluvil?“

„Annemarie Adamová. Ale ne tak důležitě jako vy. Jen jsme si o téhle možnosti povídali na večírku. Ostatně, tys tam, Rayi, byl taky a mohl ses klidně připojit. Jenže jsi měl tehdy jiné starosti.“

Doktor Vos znepokojeně těkal očima z jednoho na druhého. „Jak to, Adamová? Co o tom může vědět? Když se to stalo, ani snad ještě nebyla ve městě.“

„Ale vždyť je to všechno nesmysl,“ přerušil ho Hilar. „A abych nezapomněl – nenapadlo to Adamovou, ale jeho, Adama. Ale já sám tomu nevěřím. Snad jen tomu, že nehodu zavinil někdo jiný nešťastnou náhodou a potom se ze strachu nepřiznal. Pořád si myslím, že bych sám nemohl být tak neopatrný. Jistě, všechny předpisy jsem nedodržoval. Ale kdo je dodržuje?“

„Takže o zabítí mluvil Adam?“ ptal se nedůvěřivě Vos.

„Ne, jen se o tom zmínil. Jak říkám, nedává to smysl. Ledaže bychom si dokázali odpovědět na otázku proč vlastně? Komu by to prospělo?“

„Cui bono,“ řekl Sneider. „Jasně,“ přitakal trochu pisklavě Vos. „Komu by to prospělo? Myslím, že vím komu.“

Sneider seskočil se stolu.

„Musíme si položit otázku,“ pokračoval malý biolog, „komu by prospěl Stankův objev, ale bez Stanka.“

„Objev! Další fáma! Jaký objev?“

„To jsem ti ještě pořádně neřekl,“ začal Sneider. „Tady Vos by ti měl...“

„No to mě podržte,“ ušklíbl se Hilar. „Můj objev. Všichni o něm vědí, jenom já ne.“

„Kdo všichni?“ rychle se zeptal Vos.

„Kdo... vy dva přece. A bůhví kdo ještě.“

„To je právě důležité – kdo ještě?“

„Copak si vzpomenu? A proč se na to ptáte zrovna mě? Já mám docela jiné starosti. Potřebuju se dozvědět, co jsem vůbec dělal! Musím zjistit ty nejobyčejnější postupy, zopakovat si každou rutinní prkotinu – a ty na mě vyrukuješ s objevem. Dokonce s takovým, aby někomu stálo za to mě kvůli němu zabíjet!“

„Stanko,“ řekl naléhavě Vos, „vzpomeň si. Mluvil s tebou někdo o tom, že bys měl pracovat na něčem důležitém? Třeba právě Adam?“

Hilar pokrčil rameny. „Pokud vím, tak ne. Jen mě všichni náramně povzbuzují do práce.“

„Takže se ti nezdálo za celou dobu nic podezřelého?“

„Snad jedině ty ztracené a zase vrácené poznámky. Jenže proč by to kdo dělal? Nic v nich není, a abych se přiznal, sotva jim teď rozumím sám.“ Hilar se nadechl. „Nemyslíte, že už by bylo na čase, abych se něco o svém objevu doslechl taky já sám? Co vlastně o tom víš, Tony?“

„Nic, než co jsi mi říkal asi měsíc před nehodou.“

Vos už nevydržel v křesle a vstal. Stáli teď všichni tři.

„Že už nějakou dobu pracuješ na jednom nápadu, který by znamenal něco převratného. Pořád jsi jen opakoval, že to bude ohromná věc. Jenže to se jen tak říká, to mi bylo jasné. Mokrát jsem se tě ptal, o co vlastně jde, ale tys nikdy neodpověděl. A já nehodlal dotírat, bál jsem se, aby sis třeba nemyslel, že se na tvém nápadu chci přizivit. Když došlo k nehodě, nejdřív jsem si na ten tvůj nápad vůbec nevzpomněl. Uvědomil jsem si to až později, když jsem se snažil tu tvou nehodu nějak vysvětlit. Nešlo to, byla tak nesmyslná... Copak jsi byl v radiační komoře poprvé?“

Hilar se na něj chvílku díval.

„Budiž, podezřeje to vypadá. Ale má to háček. Když už by mě nakrásně někdo chtěl zabít kvůli objevu, tak to mohl udělat jen ze dvou důvodů: buď aby ten objev získal pro sebe, anebo aby se vůbec nic neobjevilo.“

„To je pravda,“ připustil Vos. „Možné je obojí.“

Sneider zatápal rukou v hromadě papíru vlevo na stole. Vylovil blok a pero. „Když dovolíte, já to shrnu. Jestli na tom všem, o čem teď mluvím, něco je, pak musíme odpovědět na tři otázky. Za první – jaký objev vlastně Stanko udělal? Za druhé – kdo o tom věděl? A za třetí – komu by prospělo, kdyby ho zabil?“

Oba téměř současně přikývli.

„Zatím se zdá, že jediným, kdo vůbec o něčem ví, jsi ty, Tony. Tím pádem jsi nejpodzřelejší. Jenomže proč bys pak o tom se mnou vůbec mluvil? Logické by to bylo v jediném případě: kdyby ti tvůj plán nevyšel. Pak by bylo nejjednodušší, abys od sebe odvrhl podezření tím, že sám začneš pátrat po zločinci. Zajímavá možnost, ne?“

Teď, v temném pokoji, důvěrně známém i v pouhých obrysech, jen se stromy venku v zahradě a prázdným černým nebem nad hlavou, připadlo všechno Hilarovi jako podivná divadelní hra, které nerozumí. Jako by jeho nová existence do téhle situace ani nepatřila. Viděl sám sebe, člověka, který sedí ve svém domě, vedle spící ženy, má svůj život, svou práci – a přece je to někdo cizí. Hrál roli, která je skončena. V nepřetržitém toku času se ztratilo pár měsíců. Kolik stačily natropit zmatků a možná i zla?

Vražda. Objev. Objev. Vražda. Proč zrovna já, kterého to zajímá možná ze všech nejméně? Copak mě ani teď nemohou nechat docela obyčejně žít?

Komu by to prospělo... Je mi to jedno. Já žiju, jsem tu a tak je mi čerta po tom, komu by to prospělo. Třeba Evě – mohla by si vzít někoho jiného. Mému šéfovi – bojí se konkurence. Paní Fischerové – asi jí se svým nepořádkem jdu na nervy. Vosovi, protože žárlí na staršího kolegu. Sedrymu, protože žárlí, na mladšího kolegu. Je to všechno hloupost. Mně, třeba mně to prospělo – to je přece řešení. Dostal jsem se díky tomu k novému a neopotřebovanému tělu.

Seděl dlouho a téměř se nepohnul. Jen myšlenky kroužily hlavou a pozvolna se soustřeďovaly do jediného chomáčku jistoty.

Jistoty o tom, že je na všechno sám.

38

Do velikého okna padaly ještě hodně šikmé ranní paprsky slunce.

Doktor Adam nařídil dvěma sekretářkám, aby obstaraly objednávky a nákupy oddělení, což byl jen eufemismus pro placené volno, oblíbené zvláště v měsících, kdy venku začínalo příjemné teplo. Kromě něj nebyl v místnostech personálního vedení nikdo.

Adamova velkorysost měla ještě jeden důvod. Sekretářky byly především, podřízené jeho šéfa Beka a Adam měl příjemný pocit vždycky, když se dokázal zbavit jejich dohledu. Byl si jistý, že Bek je po příjezdu dopodrobna vyzpovídá o všem, co tady za jeho nepřítomnosti dělal – a kdo ví, zda mu nepodávají zprávy průběžně. Jak znal Beka, je docela možné, že nezávisle na sobě to dělaly obě.

Podpíral si teď dlaní hlavu a snažil se soustředěně si ještě jednou promyslet všechno, co se událo. I když za svým stolem seděl zdánlivě klidně, nejraději by vyskočil a zuřivě se začal procházet po místnosti. Jenže to si dovolit nemohl, kvůli sobě. Nade vše si vážil lidí, kteří se dovedou ovládat.

Sneider včera vrátil vypůjčenou kazetu z osobního archívu. Ze zvědavosti se podíval, kdo ho tolik zajímal: doktor Antony Vos.

Zrychleně si pustil jeho záznamy. Vosův otec musel být zajímavý chlapík, napadlo ho. Možná, jednou, až bude příležitost, se ho na to zeptá.

Ale proč se Sneider zajímal zrovna o něj?

Ozval se telefon. Annemarie. Věděl přesně, co bude říkat. Zevrubně popisovala pocity, které jí provázely od rána do okamžiku, kdy držela sluchátko. Dědala to pokaždé, když se ozvalo dítě. Uvědomil si, že zbývá už jen několik týdnů, než se narodí.

Chvíli seděl a bezmyšlenkovitě se díval oknem pracovny ven, do ústavní zahrady, na prázdný a ještě zpola ve stínu ukrytý bazén. Na pohled tenhle svět vypadá docela příjemně.

S kazetou Tonyho Vose se vypravil k pancéřové skřini s kartotékou v Bekově pracovně. Zařadil ji.

Když už zavíral pancéřové dveře skříně, zabloudil očima dolů, k nejnižší řadě kazet. Vpravo, oddělena úzkou mezerou, stála řada pěti kazet s červenými terčíky na hřbetu pouzdra.

Adam zaváhal. Když ho Bek seznamoval se systémem evidence, kazety s červenými terčíky přešel, jako by ve skřini nebyly. Tenkrát se sotva ušklíbl, byl si jistý, že obsahují jen pár hodiněk klasických scének, v nichž účinkují On a Ona, případně Oni a Ony. Taková malá pornotéka.

Jenže to bylo tenkrát. Dnes o Bekovi ví víc. Taky to, že nepatří mezi lidi, kteří by na sex plýtvali časem, natožpak videozáznamem. Beka na lidech zajímalo něco docela jiného.

Váhal, ale zároveň se divil, proč si právě tyhle záznamy nepřebral ještě týž den, kdy Bek odjel.

Jsi zbytečně slušný chlapec, napomenul sám sebe. Zavrtěl hlavou a vykročil k přehrávacímu zařízení.

Byl to jen zvukový záznam. Bek jej založil v prosinci minulého roku, uváděl dokonce, že to bylo v úterý desátého, ve 13.20 přesně. Sám sobě hlásil, že se právě vrátil z dlouhého víkendu v Jižních horách. To nebylo nijak zajímavé a Bek skřípavým hlasem sděloval dál: jeden z pracovníků ústavu mu o víkendu neformálně svěřil, že v nejbližších týdnech patrně zveřejní výsledky nesmírně závažné vědecké práce, která vyvolá rozruch v ústavu, v celé zemi a možná na celém světě. Kdo to byl, záznam neříkal. Jako obvykle Bek konspiroval i sám před sebou, uváděl vše v náznacích a jen zpola průhledných informacích. Nejspíš, soudil Bek, šlo o nechtěné prořeknutí, k hovoru došlo v určitém euforickém stavu.

Adama posedla horečná snaha dozvědět se něco víc. Ode dne, kdy nastoupil do ústavu, tušil, že jde o to, jak nějakého význačného pokroku – nebo alespoň nějakého pokroku vůbec – dosáhnout. Jestliže se někomu v ústavu podařilo vskutku něco objevit, proč to skrývá? A jak to, že o tom ví jen Bek?

Pak objevil na záznamu další záchytný bod. Koncem března vyhledal Bek informátora sám. Z toho, co si o věci zaznamenal, bylo zřejmé, že záminkou mu byla nabídka pomoci pro případ komplikací. Jak se zdálo, byl stroze odbyt s jakýmsi odkazem na závažnou změnu okolností, nebo na momentální vážné starosti.

Poslední Bekova zmínka – opět pečlivě označená datem – naznačovala, že se začíná domnívat, že dotyčný si tehdy v prosinci všechno prostě vymyslel. Jenže proč? ptal se Bek na záznamu. A nechápal to ani Adam.

Podpíral si teď u svého stolu hlavu dlaní a snažil se ještě jednou si všechno promyslet. Pak ho napadlo, že jeden klíč má: je jím Bekův víkend v Jižních horách. Chvilí trvalo, než objevil záznamy z těch dní. Další dlouhé minuty neobratně manipuloval čtecím strojem. Na kousek papíru stranou si pak vypsál celkem jedenáct jmen.

Brotan, Čou, Darkow, Foit, Jekiel, Moroz, Munkelt, Niambui, Newman, Weiss, Peters, Unger.

Znal je skoro všechny. Snažil se vzpomenout si, jestli o nich něco ví. Morozovi utekla dcera. Weissovi nařídili lékaři přísnou dietu proti otylosti. Newmanovi objevili těžkou alergii vyvolanou jedním z růstových hormonů, s nimiž pracoval. Peters je proslulý svou

popudlivostí. Ale nic, co by se podobalo důležitému úspěchu. Nebo alespoň jeho náznaku.

Jistě, mohl jim zavolat a zeptat se. Jenže co by se dozvěděl? Nejspíš stejně málo jako Bek a navíc by upozornil, že ať již s jeho vědomím nebo bez něj je do tajemství svého šéfa zasvěcen. Mohl se také zeptat Sedryho, ale ani tam by se asi nic nedozvěděl. A instinkt mu napovídal, že čím víc by se ptal, tím víc škody by natropil.

Znovu a znovu uvažoval o problému, který se vynořil tak nečekaně. Jak ho rozmotat? Nevěděl.

Vyrušila ho svým klepáním až Annemarie. Stála ve dveřích a vyčítavě říkala: „Slíbils mi, že před obědem zavoláš!“

Zmateně se podíval na hodinky. „To už je půl jedné?“

Neodpověděla. Místo toho se zeptala: „Cos udělal s tím obrazem?“

„Vylil jsem ho,“ zavtipkoval a celý zrudl blahem nad dvojsmyslem, který se mu nechtěně povedl.

39

Cestou k výtahu a ještě nad obědem uvažoval, že asi ze všeho nejlepší by bylo vytáhnout to z Beka samotného.

Eva Hilarová se zastavila v půlce kroku. „A to budete chtít všechna čísla z letošního roku?“

„Z letošního roku a ještě loňská. Když to neobjevím, tak i starší.“

„Kdybyste mi řekl, co hledáte, možná že bych vám mohla pomoci. Nebo alespoň poradit.“

„Díky, to budu muset najít já sám.“

Pokrčila rameny a zmizela za závěsem z lehké poloprůsvitné látky. Pak se rozsvítilo světlo a skrze závěs bylo vidět, jak se sklání nad zásuvkou a něco hledá. Když se za okamžik vrátila, nesla tři malé krabičky stejně namodralé barvy.

Pohodila hlavou směrem dozadu.

„Sedněte si k čtecímu strojí tam u okna. Funguje nejlíp ze všech. A přitom je nejstarší.“ Podala mu krabičky.

„Ještě bych si vzala vaši kartu, prosím,“ dodala, jako by se omlouvala. „Já vím.“

Doktor Marian Darkow sáhl do boční kapsy plátěné bundy a podal jí malý obdélníček z plastu. Přiložila jej na stejně velký obdélník po levé straně stolu označený světlem.

„Děkuju.“

Darkow beze slova strčil obdélníček do kapsy. „Dlouho jsem vás už neviděl,“ řekl přitom a na obličeji se mu objevil náznak úsměvu. „Musíte se na nás přijít někdy zase podívat.“

„Do ústavu?“

„Proč ne. Váš muž se zase dal do práce, zdá se, že mu to začíná jít. Je jako po dovolené. Jako vyměněný.“

Nevhodnost toho, co řekl, si uvědomila, až když uhnul očima. Nervózně se zasmála.

„Promiňte,“ řekl.

Znovu se zasmála a opřela se rukama o pult. „Takhle vtipkuje kurátor Sneider. Asi je to součást jeho terapie.“

„To už nebude dlouho trvat. Zrovna dneska jsem slyšel, že brzy odjíždí. Všecko je v pořádku, Stankova adaptace skončila.“ Darkow vzal kazety.

„Skoro jsem si na něj zvykla,“ řekla Eva. „I když, abych řekla pravdu, chybět mi asi nebude.“

„Myslíte, že se Stanko v něčem změnil?“ zeptal se Darkow.

Pomalů zavrtěla hlavou.

„Vůbec ne. Je možná o trošku zamyšlenější. A častěji chce být sám. Víte, co chtěl tuhle dělat? Vypravit se s dětmi té vaší správce, paní Fischerové, chytat celý den motýly.“

Darkow pokrčil rameny a ušklíbl se. „Proč ne? Je přece entomolog. Třeba chtějí objevit nějaký nový druh.“

„To přece není možné,“ řekla. „Tady žádný nový druh neobjeví.“

„Tak si ho může vytvořit. Zahradníci taky šlechtí tulipány.“

Otočil se a vykročil k čtecímu stroji. „Funguje tomu tiskárna, kdybych něco potřeboval?“ Rozmáchl se a jedna z kazet mu vyklouzla na podlahu. Sehnul se pro ni. Z náprsní kapsy, se mu vysypala tužka a obdélníček identifikační karty. Sebral všechno najednou a schoval se znepokojeným vrtěním hlavy do kapes. Na čele se mu zaleskl pot. „Jsem nešika, co?“

„Ne. Vlastně ano. Tedy ano, tiskárna funguje. Můžete si přetisknout, co budete chtít.“

40

Z pozorovacího bodu pět centimetrů nad hladinou bazénu vypadal svět jinak. Člověk vnímal slábnoucí, avšak pořád ještě ostré paprsky pozdně odpoledního slunce a hlasy z trávníku kolem dopadaly nějak čistěji, jakoby vykoupané v modravě nazelenalé, příjemným chladem vonící vodě.

Ray Sneider ponořil obličej pod hladinu a nezavřel oči. Měl ten nezvyklý, trochu řezavý pocit docela rád. Rychlými tempy doplaval ke břehu, po drsných kamenech vystoupil a rozvalil se na veliké pruhované osušce, kterou si strategicky umístil pár metrů od přístupové cesty k bazénu.

Věděl, že doktor Adam téměř vždy, kdy to počasí alespoň trochu dovolí, chodí cestou z ústavu na hodinku sem, zaplavat si v bazénu. Původně za ním chtěl zajít do jeho pracovny, s pečlivě promyšlenou taktikou a propracovaným, plánem otázek, když si ho však dnes k sobě Sedry tak najednou zavolal, rozhodl se, že nebude nic odkládat.

Že má jí hned za Sedrym, se dozvěděl už ve dveřích ústavu, když se vracel z oběda. Trochu si ho protáhl, byl doprovodit Irenu až skoro k bance zdraví. Ani ne z galantností, v tak pěkném dni se mu nijak nechtělo do nudné místnosti plné papírů.

Jasně, tohle tedy oznamoval bzučák, který se mu několikrát ozval u oběda. Vždycky ho okamžitě vymáčkl, aniž se obtěžoval zajít k telefonu a zeptat se, kdo ho shání. Neměl prostě náladu, chtěl se naobědvat jen s Irenou, ne s prací. Dělat se to sice nemá – ale copak by se život dal vůbec vydržet, kdyby se dělalo jen to, co se má?

Sekretářka v místnosti, jíž se procházelo do Sedryho pracovny, odpovíděla na pozdrav a ukázala, že má jít dál. Vypadalo to, jako kdyby Sedry neměl na práci nic jiného než čekat, kdy k němu Sneider přijde.

Sedry zavřel desky na stole před sebou a ukázal na židli. „Sedněte si, Sneider.“

Neukázal na veliké měkké křeslo v opačném konci místnosti, kde obyčejně s hosty sedával (seděli tam také při poslední návštěvě s Hilarem a Darkowem). Mělo to možná symbolizovat, že tohle jednání bude pracovně strohé.

Zkrátka úřední.

„Jak jste daleko s adaptací doktora Hilara?“ Sneider pokrčil rameny. „Na to se nedá odpovědět jen pár slovy, leda hodně rámcově.“

„No prosím.“

„Probíhá podle všech předpokladů.“ Sedry se nadechl a nespouštěl ze Sneidera oči. Neřekl však ani slovo.

„Vcelku se dá soudit, že se adaptuje přiměřeně a že už není nutné obávat se nějakého šoku z nové identity. Hilar je dost inteligentní, aby takové nebezpečí dokázal odehnat sám. Dokonce si na své nové situaci dovede najít určité zajímavé nebo chcete-li – zábavné momenty.“

Ředitel ústavu se pohodlně opřel do své velké černé židle. „A jaká je... jaká je v těch, řekněme, zábavných momentech vaše role, kolego? Vy se rovněž bavíte – nebo pracujete?“

Chvilí bylo ticho.

„Nevím, co máte přesně na mysli, profesore Sedry,“ řekl pomalu Sneider.

„Chci zkrátka vědět, co děláte, kurátore. I když nejsem váš přímý nadřízený, přece jen mi prakticky – pokud se pohybujete v Městečku a v ústavu – podléháte. Takže se zajímám o to, jakých jste dosáhl výsledků. A také jakými způsoby jste jich dosáhl. V případě, že je vaše práce u konce, pak chci, abyste mi to oznámil.“

„Stěžoval si někdo na mě? Na to, že bych se Hilarovi málo věnoval?“

Vstal ze židle a postavil se nad Sedryho. „Jestli ano, pak by bylo vhodné, abych o tom byl informován. A samozřejmě bych o tom chtěl informovat i svého skutečného nadřízeného.“

Sedry znechuceně mávl rukou. „Nezkoušejte tu žádnou hru na úřední postupy. Je to zbytečné. Jestli chcete, zvednu sluchátko a za dvě minuty budu mluvit s vaším šéfem a přímo před vámi se ho zeptám, co si o vás myslí. Jenže o to přece ani jeden nestojíme. Jde

mi o jediné – jestliže je Hilar adaptovaný natolik, že nepotřebuje soustavnou péči, vaši nebo kohokoli jiného, tak mi to řekněte. Máte-li dojem, že vaše poslání se chýlí ke konci – a zdá se mi, že to nepopíráte – pak ho neprotahujte. Ostatně, zrovna jsem si prohlížel vaše hlášení, která mám mít k dispozici každý den. Není to zrovna vyčerpávající, co píšete. Jeden by řekl, že příliš smyslu pro řádnou evidenci jste nepobral.“ Strčil do desek, které před ním ležely na stole.

„Předpokládal jsem vždycky, že ta hlášení stejně nečtete,“ řekl Sneider s kyselým úsměvem. „Jenže jak vidím, trochu jsem se přecenil. Takže co nejstručněji: Hilar je prakticky v pořádku. Obejde se beze mě i bez kohokoli jiného. To je vše.“

„A vaše současná práce tedy spočívá v čem?“

Sneider se znovu posadil a zadíval se dolů na ornamenty zdobený koberec. Jaký smysl by mělo vyklopit Sedrymu všechno, co se dozvěděl za posledních pár dní? Měl by mu říct o Vosovi? O ztraceném nebo možná ukradeném objevu? Sedry ho na jedné straně svou přirozenou autoritou lákal, mít ho na své straně by znamenalo mít také nepoměrně rozsáhlejší možnosti, jak zjistit pravdu. Cítil však instinktivní obavy, že právě Sedry může být jedním z těch, kdo by z Hilarovy dočasné smrti mohli mít prospěch. Nedůvěřuj starým, vzpomněl si na dávné heslo květinových dětí. Nevěř těm, kdo mají příliš mnoho životních zkušeností, než aby mohli ctít pravdu. A byla tu ještě jedna věc: z celého průběhu slyšení, k němuž byl pozván, měl dojem, že Sedry není veden zájmem o skutečnost, o faktický stav Hilarovy adaptace, ale že je proti němu zaujatý. Proč, to ještě nevěděl.

„Nic mi nepovíte?“ zeptal se znovu Sedry.

„Vyskytly se ještě určité subjektivní a velice delikátní problémy,“ řekl pomalu Sneider. „Počítám, že je v co nejkratší době vyřešíme.“

Sedry se zasmál. „A víte, že jsem si myslel zrovna tohle? Mám dojem, že kdybych se vás teď zeptal, jaké problémy to jsou a jak je hodláte řešit, odpovděl byste mi, že je to záležitost odborná a že si nejste jist, zda jsme ji schopni dostatečně přesně zhodnotit. Anebo ještě lépe: řekl byste mi, že je vám líto, že vám profesionální etika nedovoluje sdělit, oč tu konkrétně běží. Nebo ne?“

Rozhovor začínal ze strany Sedryho přerůstat v očividné nepřátelství – Sneider usoudil, že už v něm nemá co ztratit. Zešíroka se usmál.

„Přesně tak,“ řekl. „Pověděl bych vám, že je to odborná záležitost a že mě profesionální etika zavazuje neprozrazovat určité záležitosti ani nejvyšším nadřízeným mého pacienta, alespoň pokud je to v jeho zájmu a pokud mám pochybnosti, že bych mu tím mohl uškodit. A navíc bych vás upozornil, že tutéž otázku můžete položit i mému pacientovi a že bude jen na něm, jak vám odpoví. Vy jste ovšem zkušený a inteligentní člověk, takže je vám také jasné, že současně bych svého pacienta přesvědčoval, aby vám odpověď odmítl. Je to zkrátka bludný kruh, když dovolíte.“

„Každý kruh lze přetrnout. Jen když ten, kdo to chce udělat, má dost síly a vůle.“

„Když má dost síly a vůle, velmi správně.“

Sedry se předklonil.

„Tak dost, Sneider. Nemám čas ani chuť poslouchat vaše drzosti.“

Otočil se k oranžové ploše kalendáře vlevo na stole. „Ode dneška za týden čekám vaši závěrečnou zprávu o Hilarovi.“ Narovnal se v židli. „Doufám, že si uvědomujete, jak jste se unáhlil. Dokonce vás teď nejspíš mrzí, co jste mi řekl.“

„Děkuju,“ řekl Sneider a snažil se, byť neúspěšně, dodat tomu, co říká, alespoň nádech upřímnosti. „Opravdu jsem se unáhlil.“

„A ještě něco: ten týden je maximum času, který vám poskytuju. A je mým přáním, abyste své působení na půdě Městečka omezil pokud možno na vašeho pacienta, a nikoli na ostatní pracovníky ústavu nebo jiné lidi, žijící ve městě. Víte přesně, co mám na mysli. Neberte to jako zaujatost, prostě si myslím, že toho rozruchu už bylo až dost. Teď můžete jít, Sneider.“

Sneider se beze slova lehce uklonil a vyšel z místnosti.

Ujistil se, že pečlivě zavřel dveře, a potom přešel ke stolu sekretářky. U telefonu ležel její úřední diář s linkami označujícími jednotlivé hodiny každého dne.

„Kdybych se chtěl k profesorovi Sedrymu objednat na... dejme tomu na zítra nebo někdy později,“ začal rozpačitě. „Bude to možné?“

Ne úplně nejmladší, ale ještě hezká žena otevřela sešit. Sneider se zvědavě sklonil, skoro se mohla domnívat, že jí hodlá nahlížet za výstřih.

„Zítra... zítra to asi nepůjde. Profesor má zadaný celý den. Ale v pátek by to šlo, po obědě. Počkejte, můžu se hned profesora zeptat,“ sáhla po tlačítku telefonu.

„Vlastně... úplně jsem zapomněl, že v pátek mám hrozně důležitou schůzku,“ řekl kurátor. „Víte co? Já se tu stavím později, jen co budu, přesně vědět, jak bude můj program vypadat.“

Pokrčila rameny. „Jak myslíte.“

Sneider se naposled usmál a vycouval z místnosti. To, co se potřeboval dozvědět, věděl. V diáři si přečetl, že dopoledne před ním byli u Sedryho jen čtyři lidé: Adam, Guimares, Busse a Darkow.

Adam na sebe dnes nechal u bazénu čekat, mezi nízkými keři, které lemovaly travnatou plochu kolem modrého obdélníku vody, se objevil až po půl páté. Sneider byl mezitím třikrát ve vodě a litoval, že nemá nic na čtení. Když zahlédl astenickou, lehce předkloněnou postavu, nadzvedl se a zamával.

„Sedneš si ke mně?“

Adam rychle vylovil z velké tašky přes rameno osušku a shodil kalhoty. Osušku rozprostřel na travu.

Za deset minut byl zpátky z bazénu. Stříkal kolem sebe krůpěje chladné vody.

„Co se děje?“ ptal se.

„Víš, že jsem měl dnes audienci u pána nejvyššího?“ ukázal Sneider očima nahoru.

„Ne. A co chtěl?“

„To jsem se chtěl zeptat právě já tebe.“

„No počkej... Mluvil jsem s ním ráno, ale o tobě nepadlo ani slovo. Ani o Hilarovi ne.“

„Dal mi vyhazov.“

„Vyhazov... to nemyslíš vážně. Sedry přece není tvůj nadřízený. A ještě předevčírem se na tebe ptal a mluvil docela vlídně... Takovou věc by přece neměl dělat bez mého vědomí.“

„Soukromá záležitost. Zavolal si mě, pobesedovali jsme, slovo dalo slovo a potom mi jeho veličenstvo naznačilo, že když nevypadnu co nejdřív, bude si stěžovat.“

„A řekl proč?“

Sneider zavrtěl hlavou.

„Ne. Nejspíš se mu nelíbím.“

„To je přece nesmysl. Nepohádali jste se někdy?“

„Až dneska, potom, co mi řekl, abych vypadl. Hned jsem se omluvil. Já bych spíš řekl, že ho někdo navedl. Anebo tím sleduje něco, čemu vůbec nerozumím.“

Adam seděl s pokrčenýma nohama a rukama si třel lýtko, jako kdyby si chtěl masírovat ztuhlé svaly. „Kdo by proti tobě v ústavu něco měl? Nikomu nepřekážíš, staráš se jen o sebe. Spíš bych řekl, že se tu mohl projevit vliv zvenčí. Že mu třeba volal někdo z Centra. Anebo je to docela obyčejný projev stáří.... Kolik mu zbývá k odchodu? Kdyby se dneska rozhodl odejít, uvolní ho do dvou měsíců. A on přece nestojí o to, aby se po tu dobu v Městečku nebo v ústavu dělo cokoli, co by se vymykalo z běžného chodu. Chce klid, nic víc. Dožít v rovnováze. A najednou se mu v ní objevila nejdřív ta nehoda, potom znovunarozený Hilar a nakonec, ty. Cizí chlap, šťoura, který – teď se neuraz – vlastně vypadá jako fyzl. Revizor.“

„Já?“ zasmál se Sneider.

„Ty.“

Sneider se nadzdvihl na loktech. „Dobrá. Tak v tom případě bych se tě chtěl na něco zeptat. Jak jsi, Bernarde, přišel na to, že ta Hilarova nehoda nebyla nehoda, ale vražda?“

Adamovi sklesla brada. Trvalo to snad vteřinu, pak rysy tváře opět vystoupily. Zasmál se.

„Jak? To byl přece, jen dohad, nic víc. Jednou jsme si o tom povídali s Annemarií, napadlo mě to prostě jako možnost. Ale taky jsme to hned zavrhlí. A Annemarie to samozřejmě Stankovi vyklopila. Netušil jsem, že to vezme tak vážně, aby ti o tom vykládal. Sám se tomu smál.“

„A co kdyby to nebyl nesmysl?“

„Snad si to Stanko vážně nemyslí? Vždyť sám říká, že by to nemělo logiku. Přece tu je dál, živý.“

Sneider kýval hlavou. „Jsou to všechno jen dohady, hypotézy, náznaky souvislostí. Hlavně ten objev.“

„Objev?“ zpozorněl Adam. „Jaký objev? Co je s ním?“

„Objev, na kterém měl Stanko pracovat těsně před tím, než se to stalo.“

Adam se napřímil. „Počkej, to mi něco říká. I když jsem nevěděl, že zrovna Hilar na tom taky pracoval.“

„Tohle nebylo nic týmového. To byl pouze Stankův nápad a pracoval na něm úplně sám.“

„A někdo o tom přece věděl? Jak to?“

„Jediný člověk; Tony Vos. To je dokonce vůbec jediný člověk, který o tom ví. Protože Hilar si přece nic nepamatuje. Možná že se k tomu, co už jednou věděl, dopracuje znovu – ale úplně jisté to není. Snaží se opakovat podmínky experimentů. Stejně podmínky ovšem neznamenají vždycky stejný vývoj událostí, natožpak stejný sled myšlenek.“

Adam úplně zapomněl na svůj úmysl jít do vody.

„Myslíš, že o tom mohl vědět ještě někdo jiný?“

„Nevím. Ale právě tohle by mě moc zajímalo. Mohlo by to vyjasnit spoustu souvislostí.“

„Třeba těch, které se týkají tebe a Sedryho nemilosti?“

„Třeba. Anebo by nám mohly napovědět, kdo se chtěl Hilarových výsledků zmocnit. To je taky, abych řekl pravdu, Jediný důvod, proč bych rád ještě nějakou dobu zůstal v Městečku.“

„Někdo se chtěl zmocnit jeho výsledků... Ale jak? Vždyť Hilar je přece tady. Nijak ho neodstranil.“

„Tohle je taky nejslabší článek celé teorie. Proč by někdo zabíjel, když vlastně nemohl zabít? Vraždy neexistují, kamaráde, rozumíš? Jenže někdo si to neuvědomil. Kdo?“

„V úvahu padá prakticky každý z ústavu. Aspoň dokud nevíme, o co přesně Hilarovi šlo. Tohle Vos neví?“

„Ne.“

„A co na to říká Hilar?“

„To je na tom to nejlepší: snad ze všech nejmíň věří, že pracoval na nějakém objevu. Nic ho nenapadá, je to prý bláznivý nesmysl. Zviklala ho snad jen ta jeho patálie s laboratorním deníkem. Nejdřív se ztratí a pak se najednou najde ve stole, který stokrát prohlížel.“

„Dobrá. Kdo je tedy podle tebe nejpodezřelejší?“

„To bys měl vědět spíš ty než já. Asi každý, i Sedry. Třeba právě proto chce, abych odtud zmizel. Poslední velká věc před odchodem ze scény.“

„Sedry? To je snad příliš, Rayi. Je to slušný člověk, jeho minulost...“

„Právě slušní lidé se dopouštějí těch nejhroznějších věcí, tak to bývalo vždycky.“ Sneider se ušklíbl. „A co když je v tom víc lidí? Spiknutí méně úspěšných.“

Adam se zamyslel. „Nebylo by lepší se s někým poradit? Víš, já беру všechno vážně, co říkáš.“ Chvilku se odmlčel. „O tom objevu jsem se už dozvěděl taky.“

„Odkud?“ Sneider vytřeštil oči.

„Z Bekových záznamů. Náhodou.“

„Bek? Ten o tom věděl taky? To ale znamená...“

„No ne, jak se máte,“ ozvalo se nad nimi. Zabráni do řeči si nevšimli manželů Grimmových. Vypadali jako dvojice z reklamního snímku turistické kanceláře. Opálení, krásní, nazí, oba bez gramu zbytečného tuku, s dokonalými postavami požadovaných rozměrů. Sneider si znepokojeně uvědomil, že se na něj Angela Grimmová dívá, a ne bezbarvě. Ze všech sil se snažil soustředit na to, o čem už teď s Adamem mluvit nemohli. Převalil se na břicho.

„Necháme toho,“ řekl nakonec. „Sejdeme se potom a celou tu záležitost rozřešíme. Promiňte,“ zdvihl hlavu ke Grimmovým. „Zapovíдали jsme se o práci.“

„Nebude vám vadit, když si u vás sedneme?“ řekla Angela Grimmová a znovu se podívala na Sneidera.

41

S rukama v kapsách a očima upřenýma na zem před sebe šel Hilar pomalu podél okružní silnice. Do vlahého červnového večera

se náhle odkudsi ozvalo žabí kuňkání, tak pronikavé, až se Hilar skoro lekl. Zabočil po směru zvuku.

Octl se na kraji nevelké oválné prohlubně, trochu připomínající kráter po výbuchu bomby. Střed prohlubně tvořilo malé jezírko. Nevěděl, že je na místě, které mají děti z celého Městečka nejraději, možná proto, že snad jen o tenhle kousek přírody se tu nikdo nestaral.

Žáby před nevidaným vetřelcem na chvílku zmlkly, ale pak znovu spustily. Hilar seděl na kupě hlíny a bezmyšlenkovitě poslouchal žabí zpěv.

Vzpomněl si, jak kdysi dávno stvořil člověk poprvé Živého tvora. Oxfordský Angličan Gourdon tehdy vyjmul z buňky žabiho střeva jádro a podvrhl je neoplozenému žabímu vajíčku s rozrušeným jádrem. Vajíčko se dalo oklamat – vyvíjelo se normálně. Od té doby si lidé nedali pokoj, dokud tenhle způsob reprodukce nedotáhli až do brilantních konců... Vždyť nejlepším důkazem je on, vzdálený příbuzný Gourdonových žab, vlastně jen bratranec člověka.

Dlouho seděl nehybně. Dávno se setmělo a do Hilarovy tváře bylo sotva vidět, jen v hladině žabiho jezírka se blýskala vzdálená světla.

Co tě tolik žere, ptal se sám sebe. Co by tě v noci probouzelo ze sna, kdybys nespokl každý večer dávku neškodného, leč účinného preparátu Krásný sen?

Může za všechno ten ztracený kus života, bílá skvrna tvé paměti, kde jsou možná lvi? Dělí tě tohle moře nejistoty od ostatních lidí? Anebo je to něco víc, něco, co tě s nimi nikdy nesblíží – tvůj vlastní pocit, že jsi umělý? Strach, že tuhle zeď nikdy nepřeležeš, tu řeku nikdy nepřekročíš? A přece to musíš zkusit. Musíš se dozvědět alespoň to, co se těch deset měsíců dalo, kdo z živých tě chtěl vidět neživého.

Ani se nepohnul, ale ta myšlenka ho vylekala. Poprvé si, vlastně aniž chtěl, přiznal, že ho někdo mohl v radiační komoře zabít. Určitě ten, kdo mu potom prohledal pracovnu a sebral záznamy. Možná, aby z nich něco odstranil. Anebo aby do nich něco přidal.

Kdo měl vlastně přístup do jeho pracovny a věděl přitom, kde má co hledat? Bylo jich dost. Darkow, Foit, Vos, Fischerová. A dalších

deset lidí z oddělení. A kdekdo z ústavu, třeba i lidé jako Sedry, Bek, Adam. Vždyť ani nevěděl, jak pečlivě byla pracovna zapečetěna...

Bylo ticho. Hilar se rozhlédl, zda nezahledne nějaké znaménko života. Možná čekal, kdy se, žáby pustí do další věty své symfonie. Kdo ví, možná je mezi nimi alespoň jeden potomek umělého Gourdonova rodu. Naplnila ho představa ohromného žabáka, který stojí před žabím orchestrem, připravený dirigovat. V náhlém popudu vstal a rozpřáhl ruce v patetickém gestu šéfa filharmonie.

Kdo ho chtěl zabít? Kdo stál o jeho utrpení a smrt? Komu posloužil nový doktor Stanko Hilar? Ano, to je důležité. Tady je klíč ke všemu: kdo potřeboval jeho nový život?

Ten, kdo měl jeho záznamy. A vlastně možná i někdo další.

Kdesi vlevo, za hranicí vymezenou vysokými keři a neviditelnými paprsky sterilizátorů, se ozval tlumený zvuk. Hilar se obrátil a zahleděl se k světlům Městečka. Nebylo jich mnoho, jen vrcholek věže ústavu, jen pár osvětlených oken, na která dohlédl. Tam někde žije zabiják. Vrah nevrh. Vrah stvořitel.

Tichounce zavrňel náramek s hodinkami. Měl nejvyšší čas jít Evě naproti. Vstal a začal se nejistě škrábat nahoru po mírném temném svahu. Když byl nahoře, napadla ho absurdní myšlenka: a co když Eva potřebovala, aby zmizel, být na čas, z jejího života? Aby po několika měsících začala znovu.

Znovu, znovu. Nový. Neopotřebovaný. Nikdy by ho nenapadlo, že je možné svěžest a mládí takhle proklínat. Přejel si prstem obličej a nahnátl místo, kde míval malou jizvu.

Vy kročil k živému plotu. Šel pomalu, zastavoval se a rukama bezděčně hladil vzrostlou travu. Vůbec si nevšiml, že jde vyšlapanou pěšinkou, po chodníčku Juditky, Bobíka a ostatních dětí.

Ó pár minut později procházel mezi stromy k budově kulturního centra. Evu zahlédl ve světlém obdélníku dveří. Stál tam ještě někdo, muž. Vítr k němu nedonesl, o čem spolu mluví, zahlédl jen, jak si podávají ruce. Potom se druhá postava vypravila na opačnou stranu.

„Kdo to byl?“ zeptal se, když došel k Evě.

„Tys ho nepoznal? Darkow.“

„Darkow? Co ten tu dělal?“

„To, co všichni ostatní. Přišel si něco vypůjčit. Ale nestačil všecko přečíst, pár kazet jsem mu dala domů.“

„On má čtecí stroj doma?“

„Asi ano.“

„Proč ne, koneckonců,“

„Seděl celé odpoledne v čítárně, něco zřejmě hledal a nenašel. Vlastně mě prosil, abych ti řekla, že zítra za ním nemáš chodit. Bude prý celý den pracovat doma, zavře se a vypne telefon. Musí něco napsat.“

„Proč bych za ním měl chodit?“

„To nevím, možná jste měli něco dojednaného. Třeba jsi na to zapomněl.“

„Možná.“

Vzal Evu kolem ramen. Ne, ona ne. Ale ti ostatní?

42

Sklenice od zavařeniny stála uprostřed velkého pracovního stolu, hned vedle tmavého silného sešitu s nadpisem LABORATOŘ. Plechové víčko sklenice na několika místech probodl silný hřeb. Uvnitř se smutně zelenala hromádka povadlých jitrocelových a jetelových lístků s trávou. Mezi lístky leželo několik motýlů. Strnulí, křídla – spíš jejich olámané zbytky – sevřená. Drobnou šupinkou, na kterých se světlé paprsky lámou do tak nádherných barevných odstínů, byly sedřené a odhalovaly kostru křídel, roztřepených a ubohých. Žádný z motýlů už neměl všechny články tykadel, někteří o jedno přišli nebo jim dokonce nezbylo nic. Nahoře, pod plechovou stříškou sklenice, se třepotal poslední statečný, který dokázal přežít. Byl to – snad ještě před hodinou – krásný exemplář běláška řeřichového, *Anthocaris cardamines*. Zbytky oranžového zbarvení na hrotech předních křídel naznačovaly, že je to sameček.

„Dals jim zabrat, hochu,“ řekl Hilar.

Střapatá hlava, dosud se majetnický sklánějící nad sklenicí s úlovkem, se tázavě a trochu lítostivě zvedla nahoru. Velké modré oči prozrazovaly překvapení a zklamání. Chlapec se chvíli díval na Hilara, potom sklopil tmavé řasy a nakonec sklonil i hlavu. Ruka se

mimoděk hnula ke sklenici se zbytky úlovku, jako kdyby jej chtěla skrýt a tak vzít všechno zpátky, napravit to, co se nepovedlo napoprvé. V půli pohybu se zarazila.

„Já... já jsem jen chtěl...“

„Kdes nechal Juditku? Proč jsi ji nevzal s sebou?“

„To jsou moji motýli!“

V hlase na okamžik znovu bleskla pýcha, s níž Bobík Fischer vstoupil před několika minutami bez klepání do Hilarovy pracovny. V ruce třímál sklenici se zbytky nálepky JAHODOVÝ JAM (SYNTETICKÝ).

„Chytil jsem je dneska ráno. A některé už včera,“ řekl chlapec. „Pět barevnášků, jednoho běláška. Říkal jsem Juditce, aby šla taky, ale nechtělo se jí, raději šla s maminkou k Arnetům. Tak jsem jí dneska nevzal.“

„To si to nezasloužila? Bez práce nejsou koláče, tak jsi to myslel?“

Bobík horlivě kývl.

„Hmm... tohle ale není nejlepší dílo, to je ti jasné, Bobíku, ne?“ řekl Hilar. „Podívej na ty chudáky. Tys je úplně umordoval. A přitom ti z nich nic nezbyde, ani ta mrtvá krása, když už ne živá. Takováhle motýly bys přece do sbírky nedal. Proč ses napřed neporadil?“ Trochu se lekl karatelského tónu, který nasadil. Věděl, že s dětmi příliš jednat neumí. Juditka s Bobíkem byli vlastně jediné děti, které znal jinak než od vidění.

„Proč jsi nepřišel, strejdo?“ řekl místo odpovědi chlapec. „Slíbils přece, že na motýly půjdeš s námi.“

Hilar se nadechl – a zmohl se jen na to, že strčil ruce do kapes. Úplně na svůj slib zapomněl.

„Omlouvám se ti. Nějak se mi to vykouřilo z hlavy, mám teď spoustu práce a starostí. Ale jednou spolu na motýly půjdeme a já ti pak ukážu, co všechno bys měl znát, abys je mohl opravdu sbírat. Takhle je leda trápíš a sám se o nich stejně nic nedozvíš.“

„A co děláš ty?“ zvedl Bobík oči. „Ty motýly nechytáš?“

Hilar se zasmál. „Kdepak, Bobíku, to už dávno ne. Sbíral jsem je, když jsem byl malý kluk, asi jako ty, nebo o maličko starší.“

Trvalo to tenkrát celé prázdniny, kdy ho po tom, co si půjčil v městské knihovně otřepanou knížku o životě hmyzu, posedla sběratelská vášeň. Hledal a napichoval na entomologické špendlíky nejen motýly, ale všechny brouky, ploštice, střevlíky, hrobaříky a chrousty, na které narazil. Chyběly mu tenkrát krabice, do nichž by sbírku řadil, a tak špendlíky s úlovky sázel na velké korkové zátky, které vyprosil někde v obchodě. Slovo entomolog mu tehdy neříkalo vůbec nic a po prázdninách ho vášeň pro hmyz přešla stejně rychle, jako se objevila. Když se o mnoho let později rozhodoval pro studium entomologie, ani, si na první seznámení se sbíráním hmyzu nevzpomněl. „A proč už nesbíráš motýly?“

„Protože teď mám s hmyzem spoustu jiné práce, víš. Pokouším se objevit, jak žije, a co nejpřesněji to poznat. A pokouším se taky využít hmyzu pro potřeby lidí. Ale to je moc složitý problém.“

Udivené dětské oči se znovu vpily do jeho. „A proto je nesbíráš?“

Děti bývají tvrdohlavé, když se hodlají něco dozvědět – na to si měl teprve zvyknout.

„To... to není vůbec tak jednoduché, jak si myslíš, Bobíku. Podívej, sbírat motýly je jedna věc. A zkoumat a studovat nejen motýly, ale všecek hmyz je něco docela jiného. Je to stejné jako luštit nějakou hádanku, přemýšlet o ní, hledat řešení. A kromě toho, víš, sbírek motýlů je na světě dost a dost, a kdybych skládal další, nedokázal bych nic nového.“

Zarazil se. Nevěděl, jak tomuhle blonděatému střapatému klukovi s doma zastřiženou ořinou nad velikýma očima vysvětlit, co vlastně dělá a jaký smysl má jeho práce. Byl si svým posláním zcela jistý, alespoň donedávna. Teď, když měl tomuhle chlapci přesně formulovat a srozumitelně vysvětlit, o co jde, si nebyl tak jistý. Dětské otázky bývají svou přímočarou úporností mnohem přesnější, než si lidé leckdy uvědomují.

„Ale já bych chtěl mít největší sbírku motýlů na světě,“ řekl Bobík. „A ukázal bych ji každému a taky bych všem řekl, kde motýli žijou. To by přece byla dobrá práce, ne, strejdo?“

„Jistě, taková sbírka by udělala spoustě lidí radost. Ale já dělám něco docela jiného. My všichni v tomhle Městečku, i tvoje maminka,

máme docela jiný úkol, jiný cíl. Je mnohem důležitější než sbírání motýlů.“

Chlapec neodpověděl, jen se na Hilara upřeně díval.

„Vysvětlím ti to, až budeš větší,“ pohladil ho.

Do chlapcových očí se začal vkrádat smutek. Umouněnou rukou sáhl po sklenici a přitáhl si ji k sobě. Poslední živý motýl, bělásek řeřichový, už neměl dost sil, aby se dál třepetal pod plechovým poklopem skleněného hromadného hrobu a v předsmrtných křečích se zmítal mezi otlučenými trupy baboček a povadlými lístky jetele a jitrocele. Ještě okamžik a slepí křídla. Budou se mu lehce škubat nožky. Pak strne. Smrt.

Bylo mu jich líto, motýlů i chlapce.

„A co teda děláš, strejdo?“ řekl tiše Bobík Fischer.

Hilar rezignovaně pokrčil rameny. „Tak to zkusíme, Bobíku. Ale pamatuj, že to je složité.“

Chlapec teď klečel na židli a oddaně se díval na Hilara, kterému se nepřípadně mihlo hlavou, že kloučkovi asi hodně chybí někdo s mužskou autoritou. Táta. Vlastně ani nevěděl, jestli byla Barbara Fischerová vdaná a později se rozvedla nebo jestli její muž zemřel. Jestli vůbec kdy nějakého muže měla.

„Povím ti teď, Bobe, pohádku. Příběh ostrova, řekejme mu létající. To proto, že tam nikdy nežili jiní tvorové než ti, kteří létají. Žádní králíci, žádné lišky, žádní lidé. Kromě ptáků a hmyzu už jen netopýři, létající ještěrky a v moři kolem sem tam nějaká ta létající ryba. Králem všech tvorů byl majestátní orel, největší ze všech orlů, kteří kdy na zemi žili, a taky ze všech nejsilnější. Jak by ne, když se živil jen a jen svými poddanými – ostatními ptáky, tu a tam nějakým netopýřem a jen hodně zřídka i létající rybou. Dokud byl mladý a svobodný, žilo se mu, jak už to bývá, docela dobře. Jenomže jednoho dne se chtěl oženit. Z daleké země si nechal dovést orlí nevěstu, kázal uspořádat svatební hostinu, a brzy se v jeho hnízdě na nejvyšším bodě ostrova objevila i malá orlata. A orel poručil svým poddaným, aby živilí svými těly už nejen jeho, ale taky paní orlovou a šest malých orlat.

Jenže počet obyvatel ostrova se začal tenčit. Ne že by sami umírali hladem, naopak, ostatní ptáci, ale i netopýři a létající ještěrky

si žili docela dobře. Brouků, motýlů, jejich larev a housenek, všeho bylo na ostrově hojnost. Vlastně by bylo těm ostatním docela dobře, kdyby jich tolik neubývalo. Když už zbylo všech tak málo, že se všichni vešli do jedné malé jeskyňky, kam se orel ani orlová a orlata nevešli, rozhodli se zbylí obyvatelé ostrova, že už to dál nejde a musejí s tím něco udělat. Byli to totiž loajální poddaní, víš, Bobíku?“

„Co je to loajální? Nechtěli se bouřit nebo se s orlem prát. Chtěli, aby se jim všem žilo na tom jejich létajícím ostrově dobře.“

„Ale nebylo by lepší se vzbouřit a toho orla zabít?“

„Bylo nebylo. Počkej, až to dovyprávím. Brzy se rozhodli, že vyšlou k orlovi nejstaršího a nejzkušenějšího krocana. Měl tak vysušené tělo a tuhé maso, že když se na něj někdo podíval, hned ztrácel chuť k jídlu. Krocانovi se nechtělo, ale co měl dělat, letěl. Když doletěl pod orlí hnízdo, uklonil se a řekl: Králi, přišel jsem prosit. Zadrž! Je nás už málo. Když budeš jíst ty i tvoje rodina takovým tempem, jako jíte teď, za měsíc za dva už nebudete mít do čeho klovnout. Orel, orlová i orlata jen zacvakali velikými zobany. A co tedy máme jíst, když máme hlad, řekl orel. Zkuste to, co my, pokorně navrhl krocان. Zrníčka. Ponravy. Housenky. Motýly. Vážky. Mouchy. Brouky. Ploštice. Bude to dobrá a vyvážená strava, obsahující bílkoviny i glycidy. Víš, co to jsou glycidy, Bobíku?“

„Brambory?“ zašklebil se chlapec.

„No dobře, třeba. Tohle ale orel nevěděl a vůbec se mu to nelíbilo. Cože, řekl, tohle že má být královské jídlo? Jsem orel, ne slepice, krocان. A jen to dořekl, ťal zobákem starého krocana rovnou do krku a přidala Se k němu orlová i orlata a ještě na místě, i když byl starý a hubený a tuhý, ho královská rodina spořádala. Takový měli hlad. A tak všechno dopadlo, jak krocان předpovídal. Za měsíc za dva snědli orli i zbytek ptáků, všechny netopýry, všechny létající ještěrky, kterými dřív tak pohrdali, a vylovili z moře kolem ostrova všechny létající ryby. Byli sami. Chceš vědět, co se s nimi stalo potom?“

Bobík kývl. „Co?“

„Král orel s rodinou hubli a hubli tak dlouho, až nakonec všichni umřeli hladu. A ten ostrov se teď jmenuje Ostrov hmyzu, protože tam nic než motýli, brouci, vážky, chroustíci a další havěť nežije.“

„Já jsem orla viděl. Živého. V zoologické zahradě je,“ řekl chlapec.

„Ale jinde už ho neuvidíš,“ zakýval Hilar vážně hlavou. „Naučení, které nám z téhle pohádky plyne, je jednoduché. Když nebudeš jíst drobnou havěť, skončíš v zoologické zahradě.“

Zasmál se a chlapec se nejistě připojil. Bylo vidět, že zrovna přesně neví, čemu se směje. Hilar k němu přistoupil a pohladil ho po jemných hustých vlasech.

„Ta pohádka byla, Bobíku, o něčem, čemu se říká potravní řetězec. Král orel se živil svými poddanými – ptáky. Ptáci, netopýři a létající ještěrky se živil ještě menšími živočichy, zčásti taky rostlinami. Ještě menší živočiši, tedy hmyz se živil opět rostlinami a ještě menšími živočichy a organismy, žijícími v půdě a na rostlinách. A rostliny se zase živily, abych tak řekl, nerostnými látkami z půdy a slunečním zářením, které dovedou přeměnit na potravu.

Pokud jde o živočichy, Bobíku, tak žádný z nich nezužítkuje potravu úplně. Řekněme, že se mu na stavbu vlastního těla podaří využít třeba desetinu, jen takovýhle kousek, z toho všeho, co s ní. Takže ať se hmyz snažil, jak chtěl, nemohlo ho být víc, než tahle desetina dovolovala. Ať se ptáci přejídali a množili, jak chtěli, víc než desetina hmoty hmyzu jich být nemohla. No a orli, ti se živil jen masem ptáků a také jich potřebovali sníst nejméně desetkrát tolik, než kolik vážila jejich vlastní těla. Chápeš, Bobíku? Kdyby se dokázali orli živit hmyzem a rostlinami, mohlo by jich na ostrově žít desetkrát, možná stokrát tolik, co takhle.“ Hilar vydechl a ani si nevšiml, že pro klučinu je jeho naučení z pohádky trochu dlouhé.

„Zkrátka a dobře, dlouhý potravní řetězec se tomu, kdo nechce být sám, nevyplácí. Čím je kratší, tím je hospodárnější. Kdybychom vůbec nejedli maso: a živil se třeba jen obilím, uživilo by se nás na zemi mnohem víc. Ty to ještě nevíš, ale mnohem víc obilí, než potřebujeme na mouku a na chleba, se spotřebuje na krmení dobytka, abychom měli maso – ne sice dost pro všechny, ale aspoň trochu. Ostatní jedí somaso – a vidíš, to je z rostlin. Takže se hledají nové cesty, jak uživit všechny lidi na světě.“ Usmál se na chlapce.

„Třeba budeme muset jíst hmyz i my, jako to radil starý krocan orlům.“

Bobík se nejistě zašklebil.

„A vidíš, tohle je práce všech lidí v ústavu. Hledáme zkrátka nové zdroje potravin. A já se zabývám...“

Zvonění telefonu ho zarazilo, Rukou chlapci naznačil, že musí povídání na chvíli přerušit.

„Hilar.“

„To je dost, že tě slyším,“ řekl na druhé straně drátu Ray Sneider, aniž se představil. „Mám pro tebe novinu. Brzy budeš volný jako pták.“

„Nerozumím...“

„Já tu končím. Tvůj adaptační proces je prý uspokojivě ukončen, takže mám co nejdřív vypadnout.“

„Co se, sakra, zase stalo?“

„Jeho výsost Sedry nestojí o mou další přítomnost v Městečku. Někdo mu nejspíš něco nabulíkoval. Radil jsem se o tom včera s Adamem, ale nestačili jsme to dopovídat. A tebe jsem večer nesehnal.“

Chvíli přemýšlel, co má kurátorovi říct. „Nebyl jsem doma,“ řekl,

„Chtěl jsem se s tebou poradit.“

„To klidně můžeš. Chceš se tu zastavit?“

„Pojď raději na oběd.“

„Dobře. Víš co, pozvi taky Adama. Ten by měl asi vědět nejvíc, určitě mluvil se Sedrym.“

„To nejde. Adam dnes ráno letěl do Centra. Má se vrátit až v noci.“

„Ale stejně půjdeme ve třech.“

„Chceš zavolat Evě?“

„Ne, mám tu přítele.“

„Počkej s tím. O Vosovi bych právě, s tebou rád mluvil. Ale bez něj.“

„Tenhle je menší. Měří tak metr třicet a jmenuje se Bobby Fischer.“

„Jako ten šachista?“

„Jestli umí šachy, nevím... Je to syn. Barbary Fischerové.“

Bobík horlivě kýval hlavou. „Umím tahat figurkama,“ šeptal.

„Umí tahat figurkama,“ opakoval Hilar. „Tak za čtvrt hodinky před ústavem, Rayi.“

„Už jdu.“

Hilar položil sluchátko a vzal Bobíka za ramena. Vedl ho přes místnost k chovné stanici. „Tohle znáš,“ řekl, když otevřel úzké dveře.

„Byl jsem tu přece s maminkou,“ řekl Bobík. „Jenže vždycky mě odtud hnala.“

Hilar kývl, vzpomněl si na tikající detektor záření, když přišel do ústavu poprvé po rekonstrukci.

„Tak tihle motýli a jejich larvy,“ řekl, „jsou možná budoucím jídlem pro spoustu lidí. Taková larva, i když zrovna vábně nevypadá, je vlastně výtečná a vysoce výživná konzerva. A nechce se nám ji jíst vlastně jen proto, že na to nejsme zvyklí. Slyšel jsi, Bobe, o tom, že v Africe nebo v Jižní Americe lidé kdysi s chutí chroustali sušené kobylky?“

„Ne,“ řekl Bobík. „Ale rád bych se na to kouknul v televizi.“

„Ano,“ řekl Hilar. A trochu nepřítomně dodal: „Je nás příliš mnoho. A je těžké všechny uživit.“

„A to budou všichni jíst motýly a tyhle...“ Bobík se výmluvně zašklebil.

„Ne, všichni asi ne. A hlavně ne takhle. To je jen jedna z možností. Je tu ještě spousta dalších. Slyšel jsi někdy třeba o tom, že by se daly křížit rostlinné buňky s živočišnými?“

„Co to je?“

„To by byla věc! Představ si to: pole a na něm místo pšenice rostou vepřové kýty. Nebo rovnou obalované řízky.“

„Ty já mám rád,“ křičel chlapec. „A co vlastně jedí rostliny, strejdo?“

„Vždyť jsem říkal: stačí jim půda a sluníčko, které svítí. A občas déšť. A protože mají zelené barvivo – říká se mu chlorofyl, víš – dokážou přeměňovat sluneční světlo spolu s vodou a kyslíkem uhlíčitý ze vzduchu na glycidy. No, vlastně na svoji hmotu, na obilí, na jablíčka, na jahody. To nejdůležitější je, že dokážou pochyvat energii slunečního záření. Ale to je na tebe moc složité.“

„To říkáš pořád, strejdo.“

„Co mám dělat, když je to tak? Nepůjdem raději na oběd, kamaráde?“ Zavřel dveře chovné stanice a prošel s chlapcem pracovní. „Seznámím tě s jedním pánem. Jmenuje se Ray.“

Šli dlouhou chodbou kolem dalších dveří, směrem ke schodišti.

„Víš, co by bylo nejlepší, strejdo?“ protahoval slova Bobík. „Kdybysme vůbec nemuseli jíst maso a chleba a brali si místo jídla taky rovnou sluníčko. Jako rostliny. Rozumíš? Kdybysme se teď šli koupat a opalovat, místo abysme šli na oběd. To by bylo!“

„To tedy jo. A za odpoledne na koupališti by každý přibral čtyři kila.“

„Jé, to by máma pořád seděla doma potmě, strejdo.“ Oba se dali do smíchu.

Bernard Adam seběhl ze schůdků letadla. S úlevou se mu zazdalo, že slunce už tolik nepálí. Podíval se na hodinky. Ukazovaly dvacet minut po čtvrté, kdy v téhle roční době vedro pod bezmračnou oblohou obvykle nepolevuje. Zklamaně si uvědomil, že ten příjemný chládek je vlastně odpolední vedro a že ho zmátla klimatizace, která v letadle vždycky před přistáním přestává fungovat. Zase podlehl kouzlu tohoto místa; kdykoli se tu octl, zdálo se mu vlídnější všechno kolem, včetně rozpáleného slunce.

Krátkou chodbičkou přešel do malé letištní haly a s chutí vypil láhev, chladného piva. Na útulném prostranství před letištěm čekal na pasažéry z Centra titěrný elektrobus.

Prošel sterilizačním boxem a nechal identifikační kartu projít záznamovým zařízením turniketu. Kovová vrátka se otevřela.

V elektrobuse se vydal kolem obsazených předních sedadel dozadu. Posadil se k oknu. Prohlížel si masivní zátylky před sebou a uvažoval o tom, jak jsou tihle cestující z Centra stejní. Musí být stejní. Musí být vzájemně nahraditelní.

Elektrobus se pomalu rozjel.

Cestoval už od sedmi hodin ráno, odcházel z domu dřív, než se Annemarie probudila. Vozem z Městečka na letiště. Poloprázdným letadlem do Centra. Helikoptérou do středu velké městské aglomerace, výtahem ze střechy budovy dolů.

Adam neměl rád cesty vzduchem. Tísňivý pocit se mu vždycky usadil kdesi u žaludku už za jízdy na letiště. Registroval jej bez překvapení, vlastně na něj čekal. Tenhle nájemník je pravidelným hostem jeho útrob a je po celých třicet let neměnně jednotvárný. Jako nepříjemný soused, na kterého si člověk časem zvykne.

Dokud byl malý, spojoval svou stísněnost v letadlech s docela obyčejným strachem. Potom ji sváděl, na přílišnou citlivost nebo na neposlušný žaludek. Ale už slušnou řádku let dobře věděl, co je pravou příčinou.

Nebál se vzduchu, bál se země pod sebou. Bál se jí od dětství, kdy na cestách poslouchal otce a dědečka, jak hovoří mezi sebou nebo s jinými důležitými muži, kteří s nimi sdíleli kabiny první třídy. O zemi mluvili často a skoro vždycky o ní říkali, že jí musí pomoci „vstát z mrtvých“. Byl to jejich oblíbený výraz, rád ho používal i dědeček. Malý Bernard se tenkrát krčil v koutě velikého sametového sedadla a představoval si mrtvou zemi. Temná údolí, vyschlé řeky, liduprázdná města. Obrázek, který znal ze staré knížky: nad širokou plání s pahýly stromů, rozpadlou hradbou a leklou rybou v popředí se strašlivě tyčí rozšklebený černokněžník ve vysoké špičaté čepici a se zlověstným krkavcem na rameni.

Když potom létal jako student internátní školy se spolužáky domů na víkendy, jejich debaty se často podobaly těm, které slýchal jako malý kluk. Všichni si hráli na otce a dědy, všichni chtěli pomáhat umírající zemi vstát z mrtvých.

Bernard Adam dodnes pořádně nevěděl, jestli by nebylo lepší, kdyby zůstal u pohádkové představy z dětství. Byla jasná, zřetelná, nikdo v ní nic nepředstíral, nikdo nemluvil hlasitě o cizích osudech a měl přitom na mysli svůj vlastní. Někdy, když si chtěl obrázek ze staré knížky vybavit, přibývalo mu v smutném údolí postav. A kouzelník s krkavcem na rameni míval dědečkovu bystrou tvář.

Cestu do Centra strávil v letadle se zavřenýma očima. Spíše se přesvědčoval, že se mu chce spát, než aby tomu tak skutečně bylo. Tušil, proč si ho na ekosofické ústředí pozvali: šlo o chystané změny ve vedení ústavu. Profesor Sedry – i když o tom nikdy nemluvil – dával svým chováním najevo, že nehodlá setrvat ve vedení ústavu déle, než to bude nutné. Nanejvýš pár měsíců.

Muž ze sekce řízených výzkumných programů ho nenechal čekat víc než obligátních deset minut, nutných k zachování důstojnosti úřadu. S významnými přízvuky mu potom sdělil, že je samozřejmě první z Městečka, komu se dostává důvěry a s kým konzultují otázky odchodu profesora Sedryho na odpočinek. I když to možná Sedry ještě ani nevěděl, bylo už stanoveno pevné datum jeho rezignace. A bylo zřejmé, že tahle pracovní konzultace, jak úředník jejich rozhovor eufemisticky nazval, není ničím jiným než sondou, která má prozkoumat Adamovy aspirace na tohle významné místo.

Všechno ostatní, o čem s bezvýrazným a nudným úředníkem jednali, bylo už předem podružné a nedůležité. Pravou hodnotu mělo až pozvání na oběd.

Odmítnout je nemohl a ani nechtěl. Chvilku čekání strávil v předpokoji; vzpomněl si ještě, že zavolá Bekovi, aby ho příliš nepřekvapil. Volal přes recepci Městského hotelu, číslo Bekova pokoje samozřejmě nechal doma. Avšak Bek telefon nezvedal.

U kávy – koňak odmítl – se znovu vrátili k otázce Sedryho nástupce. Učinil zadost očekávané zvědavosti a projevil opatrný a přiměřený zájem o to, kdo nejspíš bude na Sedryho místo jmenován. Počkal, až padne jméno Arnolda Beka, pak suše ocenil jeho organizátorské schopnosti a dal zároveň najevo mírné pohrdání Bekovou upachtěnou přizemností. Věděl, že v takových situacích je to přesně ta role, jaká se od něj očekává: být sebevědomým synem mocného otce. Jeho úlohou bylo vzít nabídku na vědomí a dát najevo, že ji bude zvažovat, nic víc.

Někdy se mu z toho zvedal žaludek: hlavním, vlastně jediným důvodem, proč s bezpohlavními úředníky ekosofického ústředí jednal tak důstojně a vážně a proč oni stejně důstojně a vážně projevovali úctu jeho osobnosti, bylo jen a jen to, že byl synem a vnukem slavných a velkých Adamů. Ať chtěl či ne, byl jedním z dědiců ekosofického impéria, tím, kdo měl povinné předpoklady vládnout. Věděl, že časy sentimentální víry v ideály zemřely s generací jeho děda a časy fanatiků a uskutečňovatelů nemožného odcházejí s generací Beka a Sedryho. Byl určen k tomu, aby chápal a oceňoval moc, aby cítil povinnost vládnout. Kdo jiný by to měl dokázat než takoví jako on, vnuk Didiéra Adama a syn Rolfa Adama?

Elektrobus přibrzdil. Adam zamžikal a vyhlédl oknem ven, na Oázu, rozkládající se pod ním, ozářenou odpoledním sluncem. Za touhle zatáčkou se začne vůz spouštět po vláčných dlouhých serpentínách dolů. Zastaví pár set metrů od Městského hotelu, kde Bek bydlí. Snad na něj bude čekat u sebe v pokoji. Pokoušel se mu znovu zatelefonovat z Centra, když si při obědě odskočil do šatny. Telefonní služba mu poskytla dvě minuty k namluvení vzkazu.

Odvrátil se od okna a zachytil pohled, který na něj upíral jeden z mužů sedících před ním. Muž rychle uhnul očima. Měl nezajímavý pravidelný obličej, mohutný zápasnický zátylek, široká ramena a z podpaží se mu po bílé košili rozlézaly vlhké skvrny od potu. Z rukávů košile lezly svalnaté ruce.

Vlastně se ještě ani pořádně nerozhodl, co a jak Bekovi řekne. Že se na zpáteční cestě z Centra zastaví v Oáze, ho napadlo už doma, když volil nejvýhodnější variantu cesty zpět; spoj s přestupem v Oáze byl na posledním místě, protože znamenal tříhodinové čekání. Ale přesně tolik času potřeboval, aby s Bekem probral vše, co s ním probrat chtěl.

Obvykle, když myslel na Beka, upadal do příjemného pocitu shovívavé loajality smíšeného s vědomím naprosté převahy. S Bekem vše vyřizoval hladce. Nejspíš se ho rovnou zeptá, co přesně o nějakém objevu ví, a nebude se zatěžovat vysvětlováním, odkud má sám informace. Neočekával, že se dozví něco převratného: svým způsobem trochu věřil, že jde víc o zjitřené představy než o skutečnost – a to i pokud jde o možnosti, které včera probírali se Sneiderem.

Zarážející bylo jen to, jak si Bek dokázal získat Hilarovu důvěru, aby se mu – právě jemu! – svěřoval s postupem svého výzkumu. Záznam na kazetě to však jasně dokazoval a Adam doufal, že rozhovor s Bekem souvislosti hodně osvětlí. A o té možnosti vraždy... O té raději nebude ani mluvit; a když, tak v nějakém konverzačním balení černého humoru, rozhodně ne jako o vážném podezření. Jenže – má tenhle plebejec vůbec tolik důvěry v sebe sama, aby mohl mít nějaký smysl pro humor?

Včera večer, ještě než si začal připravovat věci na cestu, se pokusil telefonovat s Darkowem. Chtěl s ním dohad o Hilarově zabití prodiskutovat alespoň trochu seriózně, na půdě fakt, a ne pouhých romantických dohadů. Darkow však telefon nezvedl a Adam mu nechal vzkaz, že dnes se na zpáteční cestě zastaví v Oáze; jestli má něco, co by chtěl vyřídit Bekovi, může mu klidně do půlnoci zavolat. Telefon se neozval.

Dveře elektrobusu se otevřely a do klimatizované jeskyně na kolech vnikl horký odpolední vzduch. Vystoupil na malém

náměstíčku s parčíkem uprostřed. Kterým směrem je vlastně Bekův Městský hotel? Zastavil se a přivřenýma očima se rozhlížel kolem sebe.

Kdosi do něj zezadu vrazil. Popuzeně se otočil a čekal, kdo se mu omluví. Ale nevrlý šedý mužik, který měl srážku na svědomí, ho jen probodl nenávisným pohledem a vlekl se pryč. O pár metrů dál se schovával před sluncem chlap s propocenou košilí, s kterým přijel z letiště. Projel jim zase nepříjemný pocit, že z něj chlap odtrhl upřený pohled až na poslední chvíli.

Vykočil podél nízké bílé fasády směrem k středu lázeňského města. Když narazil na první otevřené skleněné dveře, za nimiž rozpoznal barový pult, bez rozmýšlení vešel dovnitř.

Objednal si koňak. Dívka za pultem se na něj dívala o okamžik déle, než si zasloužil. V rozpacích začal hledat zrcadlo, aby se ujistil, že je v pořádku.

Vzal baňatou sklenku do ruky, a ještě než se napil, napadlo ho, co to děvče tak udivilo: že pije koňak v tomhle vedru. Asi by jí měl vysvětlit, že tahle sklenička je jen podvědomým pokračováním poledního rozhovoru s neurčitým úředníkem v Centru. Gesto plané a zbytečné, které však musel sám kvůli sobě udělat.

Otočil se k oknu a přímo před sebou, na druhé straně širokého prostranství, uviděl vchod do Městského hotelu. Zdál se mu odtud docela hezký. Adam o sobě věděl, že má jen chabý výtvarný cit (k nelibosti otce, který patřil k trojici hlavních urbanistů ekosofické školy), ale hezké prostředí rozpoznal a uměl se v něm cítit dobře. Tady v Oáze vznikal předobraz ekosofickým ideálům odpovídajícího světa. Nová architektura se tu citlivě stýkala s tím nejlepším, co zbylo z klasického pojetí lázeňského města. Oáza vplývala do okolní přírody, dokonce celé okolí umocňovala a byla dominantou tak přirozenou, jako by tvořila součást všech těch zelených svahů. Jenže – a právě v tom byl paradox – byla pořád jen oázou. Pihou krásy v svraštělé tváři zesláblé země.

Skleničku, ze které sotva upil, položil na pult. Kývl na dívku a podal jí kartu, aby jeho koňak poslala do paměti počítače. Potom znovu vyšel do bílého vedra, pracujícího k horkému večeru, a pomalu se ploužil přes širokou plochu, uprostřed přerušenu parkem.

V chladivé hale hotelu si vydechl.

„Hledám kolegu Beka,“ řekl muži v bílém saku za recepcním pultem.

Muž se podíval vlevo na světélkující tabuli, rozdělenou políčky, a řekl: „Koho mám ohlásit?“

„Bernarda Adama,“ řekl. „Anebo víte co? Jaké má číslo pokoje? Zavolám mu sám.“

Muž zaváhal, potom sáhl pod pult a položil před Adama telefonní sluchátko. Číslo vytůkal sám.

„Haló,“ ozvalo se ze sluchátka a Adamovi se zazdilo, že hlas zní jinak, než by měl.

„Tady je Bernard Adam.“

A to jste vy, mělo se teď ozvat tak bujaře a familiárně, aby nikdo nemohl Beka podezřívat z upřímnosti. Jenže se neozvalo vůbec nic. Zřejmě Bekovi nic nevyřídili, nebo se ještě od rána nevrátil.

„Je to, prosím, pokoj Arnolda Beka?“ řekl rychle.

„Ano,“ řekl týž šedivý hlas a na druhé straně klapl telefon.

Nechápavě se otočil. Skoro přitom loktem vrazil do upoceného chlapíka, kterého viděl dnes už potřetí. Tentokrát muž nepředstíral, že se o něj nezajímá. Díval se na něj studenýma úzkýma očima a před nos mu strkal proužek plastu s rudým páskem, prozrazujícím, že patří k bezpečnostnímu aparátu. Položil mu vlhkou ruku na předloktí. „Půjdete se mnou, ano,“ řekl tiše, ale důrazně. „Jen klid, prosím, žádné zmatky.“

Kývl na recepcního, jako kdyby se s ním dobře znal, a hlavou Adamovi ukázal, aby vykročil. Trochu stranou od vchodu do hotelu čekalo velké auto. Vedle šoféra seděl ještě jeden muž.

Tloušťák otevřel dvířka a pokynul Adamovi, aby nastoupil. Pak se vsoukal za ním. Vůz se tiše a měkce rozjel.

Teprve teď ovládl Adam alespoň zčásti myšlenky, jež se mu rozutíkaly všemi směry. Strach, který ho ochromoval, nepolevil. Už se nerozprostíral po celém těle, soustředil se do zesláblých nohou. Adam si najednou uvědomil, jak poslušně se nechal odvést do auta. Ani se nepokusil zeptat, co se vlastně děje, proč ho tak náhle zadrželi a co s ním hodlají udělat. Nechápal, čeho se mohl dopustit, a horečně přemýšlel o jediném: co dnes dopoledne v budově ekosofického

ústředí a potom u oběda říkal. Koho a jakým způsobem popudil, že byl tak náhle a drasticky zatčen uprostřed idylicky tiché Oázy?

„Žádám,“ řekl a hlas mu přitom přeskočil, „žádám aby...abyste mi okamžitě vysvětlili...“

Thloušťák vedle mávl rukou. „Jen klid, doktore. Všecko se dozvíte, hned tam budem.“

Pak už bylo ticho, dokud vůz nezastavil před nízkou budovou v jedné z postranních ulic. Nikdy neměl tušení, že právě tady sídlí bezpečnostní služba.

V místnosti, kam ho zavedli, seděli za prázdnými stoly dva starší muži. Pili něco, v čem plavaly velké kostky ledu.

Adam žíznivě polkl.

Jeden z mužů ho vlídně vyzval, aby se posadil. Adam vytáhl papírový kapesník a otřel, si z čela pot. Muž se na něj chvíli díval a pak před něj přistrčil prázdnou sklenici a rukou ukázal na džbán, stojící na stole. Adam se natáhl a nejistě si nalil. Byla to obyčejná voda s ledem.

„Mohl byste nám říct, co jste dnes od rána dělal?“ Druhý z mužů, aniž se obtěžoval představit nebo vysvětlit, o co jde, přešel zřejmě k věci.

Adam začal s překotnou snaživostí podrobně líčit, co všechno se toho dne stalo. Vlastní slova mu připadala jako absurdní časová zvětšenina, v níž detaily nabývaly podivně symbolického významu – jen netušil, co ty, symboly mohou znamenat. Když dospěl k příletu do Oázy, první z mužů ho rukou zarazil: „Stačí, doktore, dál už to známe.“

Bylo ticho. Za dveřmi někdo přecházel a potom na kohosi volal. Místo aby se soustředil, uvažoval Adam zbytečně, na koho asi ten člověk volá, jestli na thloušťáka, který ho sledoval od příjezdu do Oázy. Potom zvedl hlavu.

„Ale proč - proč tohle všecko? Stalo se něco v Městečku...“

„Nezapomněl jste nám něco říct, doktore Adame?“ zeptal se místo odpovědi první muž. „Vzpomeňte si, co všecko jste dneska dělal.“

„Co všecko? Vždyť jsem vám to už říkal. Nic důležitého jsem nevynechal.“

„A co byly ty nedůležité věci?“

„To mám vzpomínat na všechny podrobnosti?“

„Jestli považujete cestu letadlem do Oázy za podrobnost, tak samozřejmě ano.“

„Ale o té jsme přece už mluvili.“

„Ne tuhle cestu. Myslím tu první, kterou jste podnikl dnes dopoledne.“

„Do Oázy? To je přece nesmysl, říkal jsem vám, že dopoledne jsem letěl do Centra.“

„Ale nejdřív jste byl v Oáze! A sjednával si telefonem schůzku s Bekem. Mám vám to přehrát?“

„Ale to jsem mluvil z Centra!“

„Ano? A proč jste se o hovoru nezmínil?“

„Zapomněl jsem na to. Jsem... jsem rozčilený. Ještě nikdy jsem nebyl v téhle situaci, jestli to chápete.“

Ani jeden z mužů nezměnil výraz.

„Volal jsem asi v půl dvanácté z Centra, od sekretářky šéfa řízených výzkumných programů v ekosofickém ústředí. Určitě si na to bude pamatovat.“

„To si ověříme. Říkáte, že jste telefonoval těsně před obědem. Předtím jste nevolal?“

„Ne, určitě ne.“

„Ani jste to nezkouše!?“

„Dostal jsem se k telefonu, až když jsem skončil s jednáním. Předtím jsem nemyslel na to, že chci telefonovat.“

„A co jste vlastně Bekovi chtěl? Proč jste přijel do Oázy? Z Centra přece máte do Městečka přímou linku.“

„To ano. Chtěl jsem se s kolegou Bekem o něčem poradit. O něčem, co se týká práce. Je to můj šéf a já ještě nejsem v Ústavu pro zachování druhů tak dlouho, abych se nepotřeboval občas poradit. Kromě toho jsem považoval za slušnost zastavit se u nemocného staršího přítele.“

Adam se pozvolna začínal orientovat v místnosti i v situaci. Všiml si teď detailů: kapající vody z kohoutku v koutě, silně polstrovaných dveří, velké obrazovky na stěně. Dva muži u dvou stolů. Klasická metoda výslechu. Provazy strachu povolovaly.

„Mužu se konečně dozvědět, o co vlastně jde?“

„Samozřejmě. Věděl někdo, že pojedete – jak říkáte – za svým starším přítelem?“

„Asi ano. Určitě. Netajil jsem se tím. I když jsem se k tomu, že se tady zastavím, rozhodl až včera. Doma. Ale než jsem odjížděl, telefonoval jsem do ústavu, řekl jsem to sekretářce.“

„Kdo všechno o tom mohl vědět?“

„Zeptejte se mé sekretářky, komu to říkala. Ale jak povídám, nijak jsem se tím netajil a možná jsem to před někým řekl sám.“

Muž, který kladl otázky, pokrčil rameny. „Co se dá dělat, moc jste nám nepomohl.“

Do místnosti vešel mrňous ve světlém plátěném obleku. Jak už to pro tenhle druh lidí bývá typické, nahrazoval nepatrnou výšku pilným cvičením, z kterého mu všude po těle naskákaly svalové boule a narostla nesouměrně široká ramena. Na Adama se nepodíval a před druhého z mužů, který většinou mlčel, položil list papíru. Pak z místnosti vypochoďoval.

Klimatizátor měkce vrněl. Rytmus kapajícího kohoutku se neměnil.

Muž dočetl a podal papír druhému. Adama si pořád nikdo z nich nevšímal; začal si tedy okázale prohlížet boty, potom prsty u rukou.

„Všechno je v pořádku, doktore Adame,“ řekl po chvíli hovornější z obou mužů. „Ověřili jsme si, co jste nám říkal. Vaše přítomnost v Centru byla potvrzena pro celé dopoledne až do odletu linky, kterou jste sem přiletěl. Odvezeme vás teď, kam budete potřebovat, jistě nás omluvíte, chápete, museli jsme si všechno nejdříve ověřit.“

„Pořád ještě nevím, co se stalo,“ řekl Adam s úlevou.

„Dopoledne na zdejším letišti selhal identifikační turniket,“ vložil se do hovoru druhý. „Měli jsme zde tajemného muže. Ale ten člověk rozhodně musel být Bekův dobrý známý.“

„Jaký člověk?“ zeptal se nechápavě Adam.

„Dnes přiletěl do Oázy muž, kterému se podařilo projít turniketem, aniž zanechal své identifikační znaky. Přístroj se neporouchal, to je už jasné. Proč tedy selhal, ptáme se. Ten neznámý

musel mít nějakou záhadnou kartu. Zkrátka prošel. O půl hodiny později volal Bekovi do hotelového pokoje.“

„Nedá se identifikovat podle hlasového záznamu? Kolega Bek ho nepoznal?“

„Neřekl do telefonu ani slovo. Když se Bek ohlásil, jednoduše telefon položil.“

„A on s ním potom nemluvil?“

„Nejspíš ano. Jenže nám to už nepoví.“

Adam zaraženě mlčel.

„Ano, doktore, stalo se přesně to, nač myslíte. Arnold Bek je mrtvý. Našli ho v poledne v křoví pod vyhlídkovou skálou. Ta vyhlídka byla jeho oblíbené místo, víte.“

44

Už dvě nebo tři minuty v místnosti nikdo nepromluvil.

Sedry stál zády k ostatním, krok před světlou otevřenou skříní s množstvím zásuvek. Kdyby se sešli v jeho veliké úřadovně s panoramatickým oknem, postával by patrně před ním a ulevoval svým pocitům pohledem dolů na temně spící Městečko, oživé jen několika body ještě svítících oken a modravými stuhami cest. Jenže byli v pracovně jeho zástupce Arnolda Beka a pohled z tohoto okna ho nejspíš uspokojit nemohl.

Dvojice mužů z bezpečnostní služby, která přijela z Centra, si vybrala právě tuto místnost. Starší z obou, pořízek ve světlém zmačkaném obleku, se pohodlně rozvaloval v širokém křesle, nohy natažené před sebe, ruce složené za hlavou. Jeho mladší kolega, jen v plátěných kalhotách a tmavomodrém tričku, seděl toporně vzpřímený za Bekovým stolem. Prsty pravé ruky nepokojně jezdil po klávesnici záznamového zařízení a každých pár minut rozbaloval a strkal do úst tabletku zaručeně neškodných a posilujících extraktů přírodních alkaloidů.

Asi je poprvé u velkého případu, usoudil Sneider.

Kurátor si nesesdl, opíral se zády o zeď hned vedle dveří a pozoroval ostatní. Cítil, jak je Sedrymu jeho přítomnost nepříjemná a

jak se snaží na něj ani nepohlédnout; o to okatěji si prohlížel on Sedryho. Ale nebyla to pomstychtivá zlomyslnost, s kterou se na Sedryho díval, spíše zvědavost, jak se ředitel ústavu zachová.

Zatím se nezachovával nijak, od okamžiku, kdy sem Sneidera před půlhodinou zavolali, vlastně neproněs skoro ani slovo. Jen kývl na pozdrav a oběma vyšetřovatelům řekl, co je Sneider zač.

„Víte, proč jsme vás zavolali?“ zeptal se vyšetřovatel v obleku.

Sneider zavrtěl hlavou. „Ne.“

„Jsem major Landers a tohle je poručík Euser. Snažíme se upřesnit okolnosti úmrtí zástupce zdejšího šéfa Arnolda Beka. Můžete nám o něm něco říct?“

Znovu zavrtěl hlavou. „Ne. Vlastně jsem Beka skoro neznal. A ani jsem nevěděl, že zemřel. Jak se to stalo? A kdy?“

Poručík Euser se váhavě nadechl, ale starší kolega ho předešel. „Dnes,“ – a podíval se na hodinky – „vlastně včera v poledne byl Bek nalezen mrtev pod vyhlídkovou skálou v Oáze. Mohlo dojít k nešťastné náhodě, ale je to nepravděpodobné. Jestli znáte skalní vyhlídku v Oáze...“

„Nikdy jsem v Oáze nebyl,“ přerušil ho Sneider rychle.

Landers se na něj podíval a neznatelně se zašklebil; trochu je ten pohled sblížil.

„Musel by se zkrátka chovat hodně, neopatrně, aby to byla nešťastná náhoda. A navíc jsme zjistili, že se v Oáze odehrály ještě další neobvyklé události.“

Sedry viditelně zpozorněl a Sneidera, přes to, co právě slyšel, zalila hřejivá vlna zadostiučinění.

„Co dělal dnes ráno, vlastně včera ráno, váš svěřenec Stanko Hilar, kolego?“ řekl přátelsky Landers. „Můžete mi popsat průběh jeho dne a pokud možno připojit seznam svědků? Od rána, dejme tomu od sedmé do půl druhé?“

„Hilar? Proč se ptáte na něj?“

Policista se tvářil pořád stejně přívětivě. Sneiderovu otázku přeslechl. „Co včera dělal doktor Hilar?“

„Proč se tolik divíte, že se ptáme na to, co dělal Hilar? Když jste uslyšel, že Bek je po smrti, vůbec to s vámi nehnulo,“ zaskřípal vzápětí trochu pisklavým hlasem poručík v tričku.

Sneider chvíli zaraženě mlčel. Pak pokrčil rameny. „Nevím. Prostě mě udivilo, že vás zajímá Hilar, a vůbec mě neudivilo, že Bek už je po smrti. Asi to bude profesionální deformace: částečné ztotožnění s osobou, o kterou právě pečuji.“

Poručík se podíval na Landerse, který trpělivě pokyvoval hlavou.

„Tak co tedy dělal doktor Hilar?“ řekl trochu unaveně.

„Co dělal ráno, nevím,“ odlepil se Sneider od stěny. „V půl dvanácté jsem s ním mluvil telefonem. Potom jsme spolu byli až do jedné hodiny na obědě. Pokud jde o dobu předtím, byl u něj v laboratoři nějakou dobu Bobík Fischer. To je sedmiletý nebo osmiletý syn správcové jejich pavilónu. Něco by vám asi řekla také Hilarova žena.“

„Abyste rozuměl,“ skočil mu do řeči Landers, „spojem, na který bylo možné ráno přistoupit i odsud, přiletěl do Oázy nějaký muž, který pak – pokud to byl on – Bekovi telefonoval. Někdy brzy nato Bek zemřel.“

Ten muž potom z Oázy odletěl a nápadně komplikovaně se dostal zpátky sem do Městečka. Právě zjišťujeme, kdo to byl.“

„Máte přece záznamy z identifikačních turniketů.“

„To máme. Ale jsou nepřesné. Zaznamenaly pouze, že jimi někdo prošel. Bez identifikace. Záznam je nezřetelný, ale ne tolik, aby průchozí zařízení signalizovalo malér, jestli rozumíte – kdyby šlo o fotografii, byl by na ní věrohodný portrét, jenže zblízka by se ukázalo, že je to portrét zcela neostrý.“

„Chcete říct, že na letišti špatně fungoval identifikační turniket?“

„To by musel špatně fungovat hned na několika letištích, dohromady celkem na osmi stanovištích. Chyba nemohla být v přístrojích, příčina je v identifikační kartě, kterou ten muž měl.“

„To přece není možné! Když je to tak nepřesné, jak vůbec víte, že to byl muž?“

„Něco se podařilo určit rozborem těch osmi záznamů.“

„A to vás, proboha, zavádí k Hilarovi? Máte tohle na mysli?“

„Když jsme shrnuli všechny úvahy nad stopami rysů, které zůstaly v záznamech turniketů, vycházejí nám jen dvě možnosti. Ta první je kupodivu Bek sám. Druhá možnost je doktor Stanko Hilar.“

„Který ovšem byl celý den v Městečku, jak se vám brzy potvrdí. A navíc neměl jediný důvod s Bekem mluvit.“

Poručík Euser sykl. Landers ho rukou uklidnil.

„Měl, kurátore,“ řekl klidně. „Právě že měl. Vy o tom ostatně víte taky. Mám na mysli Hilarův objev. A taky možnost, že nehoda vašeho, svěřence nebyla tak docela náhodná.“

„Kdo... kdo vám to řekl?“

„Doktor Adam. Odpoledne přijel do Oázy a vrátil se do Městečka s námi. Podrobně nám vylíčil celou situaci, či přesněji, všechny vaše dohady.“

„To všechno jsou opravdu jen dohady,“ zatahal se Sneider za světlý nazrlý knír. „Přece to nedělá z mého svěřence podezřelého. Určitě se ještě dnes všechno vysvětlí. Ostatně, sám kolega Bek by ze všech nejlépe mohl...“

Zarazil se. To, co říkal, znamenalo pravý opak toho, co říct chtěl. Z trapnosti okamžiku ho kupodivu vysvobodil Sedry.

„Nerad se vám do toho míchám,“ řekl a otočil se na Landerse, „ale může mi někdo z vás vysvětlit, jak je vůbec možné, že by někdo prošel identifikačním turniketem s cizí identifikační kartou? Nebo jak by mohl turniket propustit někoho, kdo by měl kartu natolik poškozenou, že by neodpovídala skutečností? To přece nejde.“

„Je to neobvyklé, ale možné to je, profesore.“

„Kdysi, když se systém zaváděl, jsem spolupracoval na některých aspektech a dost podrobně jsem se s ním seznámil. Karta přece nese tolik osobních znaků svého majitele, že je vyloučené, aby dva lidé odpovídali jedné kartě. Právě tak jako se na světě nenajdou dva lidé se stejným otiskem prstů. Nezapomeňte, že systém kóduje mnohonásobnou kombinaci biologických charakteristik, které přístroj okamžitě analyzuje z dechu, tělesných pachů, potu, srdečního i mozkového rytmu... Je to opravdu dokonalé dílo.“

„Jistě. Ale přes to všechno lze kartu zeslabit. Zamlžit. Učinit údaje méně zřetelné a aplikovatelné na mnohem širší spektrum možností. Rozumíte? Prostě se určité specifické vlastnosti potlačí a karta tak říkajíc přijme nového majitele. Jako když přijme tělo při potlačení imunologické reakce cizí tkáň. I když by ji mělo odmítnout.“

„Něco jako imunosuprese, ne?“ Sedry se pousmál.

„Ano. Identifikační suprese, tak by se to mohlo nazvat.“

„Prosím vás...“

Landers si přehodil nohu přes nohu. „Prozradím vám to, ale nesmíte mě obvinít z navádění. Dá se toho dosáhnout například silným ozářením karty, jako se to kdysi dělalo s Imunosupresí. Samozřejmě, nemůže to být jakékoli ozáření, ale možné to je.“ „Záření se přece používalo jen v počátcích transplantací. Málokdo to přežil,“ řekl tiše Sedry.

„Vidíte, profesore. Nil nuovo sub sole. Nic nového pod sluncem. Je to dobře?“

Sedry kývl.

„A to nás vede opět k doktoru Hilarovi. Protože si musíme odpovědět na několik otázek: Kdo mohl používat radiační komory? Kdo pracoval se zářením? A komu se ztratila identifikační karta? Teprve až si tohle vyjasníme, budeme hledat další možnosti. Je to přece logické, ne?“

45

„Jinak se nějaká... nějaká tahle univerzální identifikační karta získat nedá?“ zeptal se Sneider.

„O žádném jiném způsobu nevím,“ odpověděl Landers. Mladší vyšetřovatel přerušil napjaté pozorování a začal horlivě, kývat.

Nikdo nic neříkal.

Landers se neznatelně protáhl. „Takže si promluvíme s někým z radiologie.“

„Zavolám,“ řekl Sedry a vykročil k telefonu.

Landers mávl rukou. „Už se stalo, profesore. Adam pozval, doktora Grimma a ten nám snad ledacos vysvětlí.“

Sedry skoro uraženě pokrčil rameny. „Prosím.“

Mladý Euser zvedl sluchátko a rychle řekl: „Pošlete sem Grimma.“

„Ať raději přijdou oba,“ řekl druhý vyšetřovatel. „Nebo raději přijďte oba,“ zopakoval Euser. „Vy už můžete jít spát,“ obrátil se Landers k Sneiderovi. „Vlastně taky oba,“ pokývl zdvořile Sedrymu.

„Raději bych počkal,“ řekl Sedry a pomalu přešel těžkým krokem na opačnou stranu stolku, kde bylo druhé rozložené křeslo. Těžce se do něj svezl a Sneider si náhle uvědomil, že tenhle muž je víc unavený než silný.

Ve dveřích se objevila vysoká postava Petra Grimma. Ten druhý byl Adam. Vypadali spolu jako ztělesnění hříček osudu. Adam měl pod paží fascikl v černých deskách. Sneider ho dobře znal: byl to protokol nehody Stanka Hilara.

Sneider mu kývl na pozdrav. Zůstal stát u zdi, Adamovi za zády. Díval se na jeho nejisté pohyby, ještě o poznání váhavější než obvykle. Že by i Adam měl z něčeho strach?

„Máte tam protokol o likvidaci ozářených svršků a věcí doktora Hilara?“ zeptal se Landers.

Adam úslužně pokýval, rozevřel desky a začal otáčet listy. „Tady to je.“ Podal mu desky.

Landers zavrtěl hlavou. „Mohl byste to přečíst sám, doktore? Ať to slyšíme všichni najednou. Zajímá mě vlastně jediná věc: co se stalo s identifikační kartou Stanka Hilara. Je to totiž karta, která nám přebývá, a kromě toho jediná, o které víme, že byla ozářena. Co se s ní tedy stalo po nehodě?“

Adam sklonil hlavu a posunul si trochu brýle.

„Tohle je seznam věcí, které měl Hilar při nehodě na sobě... Tady je to. Kombinéza. Obsah kapes... Tužka, dva kapesníky, dozimetr, komunikační aparát, identifikační karta... Měl ji u sebe, majore.“

„Dál,“ zavrčel vyšetřovatel. „Co se s ní stalo? Máte tam jistě taky soupis ozářených a likvidovaných věcí. Způsob likvidace a tak.“

Adam otočil list. „Ne... takhle přesně to tu není. Je tu jen zápis, že 24. února byly předměty, ozářené při nehodě doktora Hilara, zlikvidovány.“

„Kdo to podepsal?“ zavrčel Sedry.

„Arnold Bek,“ řekl Adam a pokrčil rameny.

Sedry sklopil hlavu a upřeně se zahleděl dolů, na své nohy. Bylo vidět, že se ovládá jen s největším úsilím.

„To ovšem není zrovna podle předpisů,“ řekl Landers. „Že, doktore Grimme?“

„Nne...“ řekl Grimm. Rukou si uhladil černé vlasy, rámuující jeho souměrný obličej, kterému k tomu, aby byl hezký, něco scházelo. „Není to podle předpisů.“

„No co, koneckonců se tolik nestalo, předpisy jsou přece od toho, aby se nedodržovaly,“ ironicky se ušklíbl vyšetřovatel. „Vy jste přece jako radiolog byl u likvidace ozářených předmětů. Takže si určitě vzpomenete, že identifikační karta byla mezi nimi.“

Všechny pohledy se upřely na radiologa. Bledý veliký obličej zrozpačitěl, vypadal najednou trochu dětsky.

„To... nevím,“ řekl Grimm po chvilce mlčení. „Abych řekl pravdu, nemůžu si přesně vzpomenout. Myslím, že mezi věcmi byla, ale odpřisáhnout to nemohu. Je to tak důležité?“

„Vy jste mu nic neřekl?“ obrátil se Landers na Adama, když Grimm odešel.

„Namluvil jsem mu, že kontrolujete všechna pracoviště se zářiči. Že jste taková přepadová kontrola z Centra.“

„Já vím, myslel jste to dobře. Ale vsaďte se, že nejpozději zítra v poledne bude vědět o tom, co se Bekovi stalo, celý ústav. Včetně podrobností, o jakých se nikomu z nás ani nesní.“

Rukama se opřel o opěradlo křesla a přitáhl nohy. Vstal. „To je zatím všecko. Doufám, že jsem vás nějak moc nezdržoval, i když v půl druhé ráno vypadá taková omluva jako provokace. Vlastně jsme se toho moc nedozvěděli. A taky jsme si nevyvrátili žádnou z hypotéz, které nás napadaly. Včetně té, že Beka někdo zabil. A vsadím se třeba o svou hodnost, že vraha musíme hledat tady, mezi vámi. Ale teď už dobrou noc. A ještě jednou, promiňte.“

„Poslyšte,“ řekl rychle Sedry, „má to vaše pátrání vůbec nějaký smysl? Vždyť se nic nestalo, kolegu Beka rekonstruují... A třeba to opravdu byla jen nehoda.“

„Vy si to vážně myslíte?“ ironicky se zeptal Landers. „Prosím, to je vaše věc. Ale já si myslím, že si to spíš přejete. Já vím, sem do Městečka se něco takového nehodí. O takovou slávu nestojíte, co? Můžu vás ubezpečit, že o ni nestojí ani v Centru.“

„Čemu jste se tak šklebil?“ řekl o minutu později, když šel vedle Sneidera po chodbě k výtahu. „Nezdálo se vám, co jsem říkal?“

„Ne, to ne,“ odpověděl Sneider. „Jen jsem uvažoval, proč lidi od vás pořád nosí hodnosti jako z třicetileté války. Že máte doma ve skříni uniformu?“

„Víte že ano, kurátore?“ A po pár krocích dodal: „Pošlete za mnou zítra Hilara.“

46

Tiché, skoro něžné bzučení zvolna sílilo, jak přecházelo do vyššího, pronikavého tónu. Tónu, jehož jediným smyslem bylo, aby se nedal přeslechnout.

Irena Rundová zatápala rukou vedle širokého lůžka. Otevřela oči a chvíli se nepřítomně dívala do šera místnosti. Neuvědomovala si, kolik je hodin ani kde je. Trvalo to jen okamžik. Bzučení, které před chvílí zmlklo, se ozvalo znovu. S ulehčením si uvědomila, že to není její budík, ale bzučák na Rayově zápěstí.

Protivný zvuk znovu šplhal nahoru. Lehce mu zatřásla ramenem.

„Rayi! Nařídil sis buzení!“

Neochotně se probouzel.

„Jaké buzení...?“

Pískot utichl. Za okamžik zase začne. „Rayi! Udělej s tím něco. Buď vstaň, nebo tu sirénu vypni!“

Zív! „Kolik je hodin?“ A znovu tiché, sílící bzučení.

Ray Sneider zdvihl ruku a přimhouřil oči. „půl sedmé... co je to za nesmysl?“

Potom: se náhle posadil. „Telefon je vedle v pokoji?“

„A v předsíni,“ řekla Irena. „Co se děje?“

„Nevím, někdo mě volá,“ řekl lítostivě. „Copak si to zasloužím? Sotva chvilku spím, už mě někdo shání.“ Odhodil deku.

Slyšela, jak v předsíni zakopl o květinový stolek a volá službu pro nepřítomné. „Sneider. Kdo mě shání? Hned? No dobrá, děkuju vám, krásná neznámá.“

Usmála se, Sneider musí žertovat i s robotem.

Vyťukal další číslo. „Sneider. Ty ses snad zbláznil, takhle ráno!

- Cože?

- No dobře, když se ale dostaneš do postele až ve dvě, tak je hodně brzy, to snad pochopíš. No, už jsi mě tak jako tak vzbudil. Co chceš?
- To je zajímavé....
- Já pro tebe mám taky spoustu novinek.
- Ted' ne, až ústně.

- To nemá smysl, vybavovat se takhle.
- Jistě, určitě přijdu.
- Neboj se, včas.
- Ne, nejsem doma.
- Říkám ti, až potom.
- To je moje věc. Až pak.
- Jasně. Tak zatím.“

Sluchátko sotva slyšitelně cvaklo.

Klaply dveře. Zasyčela voda.

Nové klapnutí.

„Půjčím si koupací plášť, jo?“ zakřičel z koupelny.

„Ty už si nelehneš?“

„Moment, hned přijdu.“

Vrátil se do ložnice s tlustým krajícem chleba v jedné a sklenicí pomerančové šťávy v druhé ruce.

„Chceš taky?“

Zavrtěla hlavou.

„Ne.“

„Nic jiného jsem nenašel,“ pokrčil omluvně rameny.

„Udělám snídani,“ řekla Irena. „Ale až za chvíli.“

Položil se na záda vedle ní. Rukou jí začal bloudit ve vlasech a po ramenou. Prsty mu voněly pomerančem

„Co se děje?“ řekla dnes už podruhé, jen o málo naléhavěji.
„Musíš takhle ráno pryč?“

„Ne, ted' ne. Ale mám to nějak převrácené. Místo aby se mi chtělo spát, dostal jsem hrozný hlad!“

Nechávala jeho ruku putovat, kam sama chtěla.

„To byl Stanko. Chce, abych přišel ráno k němu do ústavu. Hodlá udělat přednášku o tom, jak objevil, co objevil.“

„Někdy je hrozně bezbranný. Všiml sis, jak bývá rozpačitý?“
„Jistě,“ řekl roztržitě. „Tak Stanko opravdu znovu přišel na to, na čem pracoval před nehodou. Nechci ti teď všechno vysvětlovat, je to mnohem složitější, ale zkrátka přišel na něco, co vinou nehody a rekonstrukce zapomněl a co bylo patrně strašně důležité.“

Zvedla se na loktech.

„Tos kvůli tomu byl včera v noci u Sedryho?“

„Ne, to ne... i když možná taky.“ Odmlčel se.

Nenaléhala.

„Bek je po smrti,“ řekl potom. „Spadl ze skály. Nebo ho někdo strčil.“

„Bek! Ten obézní podšéf ústavu? Myslela jsem, že je někde na zdravotní dovolené.“

„Byl, v Oáze.“

„Proč by ho, probůh, někdo strkal? Ten má rekonstrukci v nejrychlejším termínu zařízenou předem. To je přece... ty jako myslíš na vraždu?“

„Konečně ti došlo, co říkám. Ano, v Oáze se vraždilo. Nebo to tak alespoň vypadá.“

„Ale proč? Vždyť taková vražda nemá žádný smysl.“

Shovívavě ji pohladil.

„Ale všechno tomu nasvědčuje a rýsuje se dokonce i možný vrah. Beka totiž někdo v Oáze to dopoledne sháněl, někdo s nějakou falešnou identifikační kartou. A stopa prý vede k našemu příteli Hilarovi.“

„Vůbec tomu nerozumím. Co by mohl mít proboha s Bekovou smrtí společného Hilar? Ten přece v Oáze nebyl.“

„To ne, ale ta záhadná karta, kterou pachatel použil, patřila s největší pravděpodobností Hilarovi. Měl ji u sebe při nehodě. Silné ozáření prý částečně setřelo identifikační znaky, takže působila asi jako univerzální klíč. A když k tomu přičteš, že tvůj první pacient nebyl také obětí nehody, ale –“

„– vraždy?“ skočila mu do řeči. „To je přece nesmysl. To jsou jen řeči, Rayi. Kdybych tomu měla uvěřit...“

„Co mám dělat? Myslíš snad, že mně se to líbí? Když jsem ten nápad slyšel poprvé, považoval jsem ho taky za nesmysl. Vlastně až do včerejška, dokud jsem se nedozvěděl o zabití Beka.“

Otrásla se. „Kdo to mohl udělat? A proč? Ty – ty to máš na starosti?“

„Ne, já jsem přece kurátor. Přijeli dva policajti z Centra. Právě s nimi jsem byl u Sedryho. Zajímají se o všechno, a hlavně o Hilara. Možná že se budou vyptávat i tebe.“

„Mě? Na co, prosím tě?“

„Budou se nejspíš chytat všeho, a ty jsi přece byla u Hilarovy rekonstrukce od počátku.“

„Jenže ti by potřebovali asi ze všeho nejvíc toho, kdo byl u Hilarovy smrti.“

„Jo. Právěho Hilara – anebo jeho vraha.“

„První Hilar vlastně umřel při odběru paměťových stop. Potom už je jen zapomnění. Kdyby se paměťové stopy odebíraly až v okamžiku smrti, bylo by to jednodušší, ne?“

„Kdyby se paměťové stopy odebíraly v okamžiku smrti, tak by asi nebylo nic těžkého po rekonstrukci označit vraha. Jenže Hilar...“ Sneider se zadíval do prázdna. „Bek taky,“ řekl potom.

„Co Hilar a Bek taky?“

„Zapomněli! Oba zapomněli! To je ono! To je přece klíč ke všemu!“

Prudce ji objal. „Ireno, ty jsi báječná! Tys na to přišla!“

„Au, pusť mě. Taháš mě za vlasy. Na co jsem přišla?“

„Na chybějící článek. Na to, jaký by mělo smysl Hilara a potom Beka zabít, i když je vlastně nikdo nezabil. Oni zapomněli! Rozumíš? Rekonstruovaný člověk zapomene všechno, co se stane po odběru paměťových stop. A právě o to vrahovi šlo: aby zapomněli. Museli zapomenout něco důležitého. Rozumíš?“

„Ale to přece ví každé dítě, že rekonstruovaným chybí úsek paměti,“ ušklíbla se. „To ses mohl zeptat rovnou.“

Rozesmál se.

„Víš, že tě vlastně hrozně miluju, Ireno? Odjed' se mnou z Městečka, až tady skončím.“

Skoro se jí zatočila hlava. „Pust' mě, prosím tě. Ne, teď ne! Musím přece, udělat snídani. Musíš přece jít za Hilarem. Musím přece...“

47

„Co říkal?“ otočil se Stanko Hilar na mladíka v bílém plášti.

Nová páska se jménem Bukowski, nalepená vlevo na plášti, naznačovala, že mladík je v ústavu jen krátce.

„Nic neříkal. Nebyl tam.“ Bukowski potměšile zamrkal. „Tak jsem mu nechal vzkaz. Na kousku papíru mezi dveřmi.“

„Copak nevíš, že tam je mikrofon na vzkazy?“

„To vím, ale vím taky, že ten mikrofon funguje?“ zašklebil se mladík. „Není nad tradiční prostředky.“

„Hmm... když nepřijde, jeho škoda,“ pokrčil Hilar rameny. „Ale vonět mu to asi nebude. Skupina svolaná bez jeho vědomí, to je skoro jako vzpoura, ne?“

V obdélníkové hale s nízkými širokými okny po obou delších stranách byli kromě Darkowa všichni z pavilónu, včetně technického personálu. Seděli, až na Hilara, kolem dlouhého stolu, v jehož čele byla prázdná Darkowova židle. Hned vlevo skláněl hlavu, jako vždycky mlčenlivý, Darkowův zástupce doktor Foit; nerozhodnost vyzařovala z občasných pohledů jeho plachých vodových očí. Asi si nebyl jistý, jestli má za této zvláštní situace převzít vedení. Vedle něj hřmotný, vždycky neskladný Grimm. V basových tónech pokašlával do sevřené ruky a jako obvykle si před sebe rozložil elegantní poznámkový blok v umělé kůži. Za dvěma volnými židlemi seděl Vos, trochu přihrbený, jako by chtěl být ještě menší. Ostrý velký nos mu směřoval dolů; ani on nevypadal zrovna sebejistě.

Hilar si prohlížel jednoho po druhém: černovlasou Margitu Kochovou, krásku, která byla kupodivu skvělá i jako fytopatoložka, Roberta Urbaina, který si bezstarostně četl v ohmataném paperbacku, Jana Ekströma naproti, o němž se tvrdilo, že má obrovskou protekci někde nahoře, ale nikdo nevěděl kde, Olgu Blackovou, věčně nervózní laborantku, po níž se ještě před rokem dvěma kdekdo ohlížel, vždycky vtipného Alexe Marka, Maciucha, Radeho,

Kaufmana... Nakonec se jeho pohled zastavil na štíhlém Sneiderovi, jediném z lidí v místnosti, který k nim nepatřil. Stál opřený o stěnu pod oknem, jako by chtěl dát najevo, že je tady jen hostem – ale Hilar věděl, že je to spíš zvyk.

Odstrčil Darkowovu židli trochu stranou a opřel se o stůl. Rozhlédl se po místnosti. Viděl očekávající a rozpačité pohledy. Otočil se ke Sneiderovi, ten na něj kývl a zašklebil se.

„Snad abyste nám řekl, o co jde, kolego Hilare,“ pronesl škrobeně Konstantin Foit. Okázale se podíval na veliké hodiny nade dveřmi. „Nemáme každý tolik času jako vy.“

„Já?“ zasmál de Hilar. „To jste řekl docela trefně. Zrovna o čase s vámi chci mluvit. Přesněji řečeno, o úseku času, který se mi vytratil z paměti.“ Oči kolem stolu zpozorněly.

„Začnu rovnou: poprosil jsem vás, abyste sem přišli, protože si myslím, že jsem na něco důležitého přišel. Tedy na něco, co se týká na pohled sice jen mne, ale vlastně zajímá asi víc lidí v Městečku. Alespoň tak se o tom mluví.“

Odmlčel se.

„Teď se musím vrátit trochu zpátky. Jak víte, jsem první a zatím jediný člověk z těch pár tisíc, kolik nás v Městečku žije, který byl rekonstruovaný. Před čtyřmi měsíci, 12. února, došlo v ozařovací komoře číslo dvě k nehodě, při níž jsem byl smrtelně zasažen tvrdým zářením a ještě tentýž den jsem zemřel. Po sto patnácti dnech byl můj organismus totálně rekonstruován a já jsem se tu objevil znovu. V plné síle a slávě tam, kde jsem onoho 12. února skončil. Od člověka, který tu zahynul, se vlastně vůbec ničím neliším, jen jedna věc je jiná: chybí mi kus života toho přede mnou. Sto osmdesát šest dní, které uplynuly od 11. srpna loňského roku, kdy mi odebírali paměťové stopy až k onomu 12. únoru. Sto osmdesát a šest dní, během nichž jsem žil, pracoval, možná se s některými z vás hádal, nevím.

To, že člověk zapomene, není vlastně nic hrozného. Tady kolega Sneider vám jako psycholog zajisté s chutí vysvětlí, že zapomínání je báječná věc a že kdybychom je neměli, museli bychom si je vymyslet. Jenže není zapomínání jako zapominání. Některé je nezbytné, protože nám umožňuje vyčistit hlavu od všelijakého

balastu a jiné zase nepříjemné, protože způsobuje starosti. Skleróza, to ta skleróza, ťukáme si na hlavu.

A pak je tu ještě jedna možnost. Úplné a dokonalé vygumování všeho, co jsme v hlavě měli. Díra. Okno. Jak jinak se to ještě říká? Doktoři používají termín amnézie čili ztráta paměti při duševních chorobách.

Nebo po úrazu. Jak se říká té díře, co zůstala v mojí... dejme tomu duši, nebo snad myslí, to nevím. Sto osmdesát šest dní prázdna.“

Zdvihl ramena a hlavu, stfelil pohledem po Sneiderovi u okna; ten na něj povzbudivě mrkl. Barbara Fischerová s pootevřenými ústy hltala každé jeho slovo.

„Myslím, že vás žádali, abyste mi pomáhali tu díru zazdít. Díky za to. Nebyl by to žádný malér, kdyby... Kdyby sem tam někdo čas od času nedal najevo, že je nesmírně důležité, abych zopakoval přesně všechno, co jsem v oněch sto osmdesáti a šesti dnech dělal. Nebo kdyby se mi třeba neztratil pracovní deník a potom se náhle neobjevil. A kdyby mě kdosi nepřesvědčoval, že právě v těch vygumovaných dnech začala moje práce strašně nabývat na významu. Že jsem prostě na něco přišel, na něco, na čem pracujeme my všichni. Objev, grandiózní objev, zaslechl jsem jen tak šeptem. Šeptem d'ábla našeptávače.

Jenže co jsem měl dělat, když jsem o ničem nevěděl? A co bylo ještě horší, nenašel jsem ani žádnou stopu, žádný klíč, prostě nic, co by mě vedlo alespoň k dohadům. Kdybych mohl třeba bloudit – jenže já byl jak na širé přehledné pláni, mně bylo pořád jasné, že jsem na nic převratného přijít nemohl. Prosím vás, tak okrajový díl z programu jako ten můj, kde v něm by se našlo něco závažného! Když se to vezme kolem a kolem, pro některé jsem byl figurka, broučkař Hilar – a najednou se z figurky má stát osobnost, hrdina vědy, velký badatel. K narozeninám jsem loni dostal sítku na motýly a plechovou torbu. A teď takový zájem! Co si z toho chudák plachý broučkař má vybrat, když ani ke všemu neví, proč všechn ten rozruch?

Ale zkoušel jsem to, nemyslete si. Jediné, čeho jsem se mohl chytit, byli motýli, právě ti motýli, s nimiž jsem experimentoval 12. února. V chovné stanici jsem jich měl spoustu druhů, ale jediný,

který se lišil ode všech. Hned pochopíte čím. Byla to zajímavá mutace babočky kopřivové, docela běžného a neobyčejně odolného druhu, který můžete chytit ve Skotsku i v Japonsku, v horách i bažinatých údolích, na zbořeništi za továrnou i v přírodní rezervaci. Je hodně barevná, v hnědé je i modrá, s bílými, černými i žlutavými skvrnami, ostatně, všichni ji asi znáte.

Jak jsem tuhle mutaci získal, jsem věděl celkem přesně – prostřednictvím pečlivě dávkovaného ozařování zárodečných buněk. Detailní záznamy, které jsem našel v pracovním deníku mi ovšem, řekly pouze jak – ne proč. Čeho jsem tedy vlastně dosáhl? Měl jsem babočky kopřivové, které měly zvláštní kroužkovitou bílou skvrnu na horní ploše křídel,“ Kdyby žily v přírodě, mohl bych je označit, jak to bývá zvykem, jako babočky bílé O. Jenže tihle motýli venku v přírodě nežili – určitě ne do doby mé nehody. Potom se v Městečku a okolí objevili, já sám jsem je několikrát viděl. To ovšem je jen jedna zvláštnost této mutace. Další nejsou na pohled zjevné, jsou však důležitější, alespoň pro to, co se dělo.

Mutace je totiž radioaktivní – silněji než jakýkoliv jiný hmyzí organismus, s nímž jsem se setkal, a tím pádem i víc než jakýkoli jiný živočišný druh, jaký je znám. A nejen to: někteří motýli této mutace, které jsem měl v chovné stanici – a také někteří, na které jsem narazil v přírodě – projevíli podivnou zvláštnost. Reagovali na mou přítomnost, tedy vlastně na mou pachovou signalizaci, zvýšenou pohybovou aktivitou. Přesněji řečeno jsem přitahoval samečky – a to platí dosud – jako opačné pohlaví. Jako kdybych vydával feromony se stejným účinkem jako jejich samičky. Vážení, tihle motýli tančí svůj svatební tanec okolo mé hlavy.“

Někdo se zasmál.

„Takže co jsem se vlastně dozvěděl? Že mám v inktáriu motýly, kteří mají krásné bílé O na křídlech, a dále že to jsou motýli radioaktivní. To je zajímavé, nic to však neznamená. Víím také, že tihle motýli, lépe řečeno určitá část z nich, mě milují, mohu-li se tak vyjádřit.“

„Ale jak to, že jsou i venku?“ ozval se vousatý Kaufman. „Vy jste je vypustil? Není to trochu nebezpečné?“

„Vím já?“ pokrčil Hilar rameny a podíval se na Barbaru Fischerovou. Byla v obličejí rudá a pomalu vrtěla hlavou. „Nevím o ničem. Opravdu ne, mně z inektária uniknout nemohli.“

„Každopádně nic to nevysvětluje,“ řekl rychle Hilar, spíše aby Barbaře Fischerové ulevil. „Ale přece jen se musím zeptat znovu: proč jsem vlastně tuhle mutaci vytvořil? Abych se nechal milovat babočkami samečky? Anebo to všechno byla náhoda a mně šlo vlastně o něco jiného?“

Zasmál se krátce a promnul si rukou obě oči. „Promiňte, ale moc jsem toho na dnešek nenaspal. Takže jestli se vyjadřuju trochu nesouvisle... Co tedy mohli mít moji motýli společného s problematikou potravinových zdrojů? Rozhodně jsem nepracoval na boji proti hmyzím škůdcům, to bylo jasné. Zajímavější je už potravní řetězec, jenže tyhle práce jsem měl ukončené. A kromě toho: motýli jsou jako experimentální materiál nevďeční, abych tak řekl příliš neskladní, příliš nároční. Tuhle problematiku jsem přece mohl mnohem lépe sledovat třeba na mšicích nebo na plošticích. Ale motýli? Se svými velikými křídly? Ne, živočišnou bílkovinu bych získával jednodušším způsobem, jinak. Jenže proč? Lámal jsem si tím hlavu až do včerejšího večera. Sám bych na to nepřišel, jenže on mi někdo pomohl. A musím se přiznat, že ten někdo nebyl žádný z ctihodných kolegů, ale jistý Bobík Fischer. Ano, váš Bobík,“ otočil se k správce.

Bukowski vyprskl. Barbara Fischerová zrudla ještě víc než předtím.

„Provedl snad něco?“ zeptala se přiškrceně.

„Ne, vůbec ne. Naopak, tím, že *myslí* dětsky, docela svobodně, že není svázán žádnými stereotypy, mi pomohl. Co by bylo, kdyby, ptal se pořád a já mu bezmyšlenkovitě odpovídal. Když jsme si takhle hráli, neuvědomil jsem si vůbec, co říká, ale přece jen mi to podvědomě vrtalo hlavou. Až později mi došlo, že to, o co jsem se chtěl pokusit, byl obrácený postup při rekombinaci rostlinných a živočišných organismů.“

Všichni víte, o co v rekombinaci jde, ostatně Kochová, Bukowski a vlastně i Maciuch, Rade a konečně i Vos se tím zabýváte dost konkrétně: implantujete do rostlinných genů mutované geny

živočišné a chcete, aby rostlina produkovala bílkoviny podobné živočišným. Nebo-li, jak jsme si říkali s Bobíkem, snažíte se vypěstovat na poli místo pšeničných klasů šunky.

Ale pokusil se někdo o obrácený postup? Co takhle implantovat některé stavební schopnosti rostlinných buněk do buněk živočišných? Už dávno se sice v medicíně používají některé auxiny k léčebným úkonům, občas se přišlo s něčím novým i v dalších oblastech, ale tenhle nápad je docela jiný. Šlo o pokus vestavět do buněk jednoduchých živočichů, konkrétně tedy hmyzu, látku s vlastnostmi podobnými chlorofylu. Rozumíte?

Takový živočich, který by měl v těch správných buňkách zakódován chlorofyl, by potom mohl stejně jako rostliny vstřebávat přímo energii slunečního záření a přeměňovat si ji v energii chemickou. To by přece znamenalo absolutní zkrácení potravního řetězce, kratší už není možné! A to byl právě Bobíkův nápad. Paní Fischerová jistě promine, ale Bobík prohlásil, když jsem se mu pokoušel vysvětlit, co je fotosyntéza, že kdyby takoví byli lidi, máma by se bála opalovat, protože by za odpoledne ztloustla o čtyři kila.

A já si potom uvědomil, že právě tohle bylo ono. Proto jsem pracoval s motýly. Mají rozměrná křídla, jejich barevné pigmenty jsou většinou hodně rozmanité. Hledal jsem asi vhodnou metodu, kterou bych dokázal kombinovat chlorofyl s motýlími buňkami! Křídla se měla stát prostředím, ve kterém by pak probíhala fotosyntetická reakce. Kdyby se povedl tenhle krok, dalo by se možná mluvit i o dalším, například o možnosti, aby jednou energii slunečního záření vstřebávali i lidé...

Tohle všechno mě včera napadlo, až když jsem byl doma. Sebral jsem se a rovnou běžel zpátky do ústavu. Začal jsem luštit poznámky a zápisy z tohoto hlediska. A ono to dávalo smysl. Viděl jsem, že už před časem jsem se zaměřil právě v křídlech některých mutací babočky kopřivové na pigmenty, složením příbuzné s karotenem. Bylo ho tam ovšem zcela bezvýznamné množství a moje experimenty s ozařováním embryí měly jediný smysl: zvýšit obsah tohoto barviva. A pak se mi podařila jeho kombinace s chlorofylem. Na živém motýlovi. Bohužel jen jednou, nikdy jsem ten experiment nedokázal opakovat.

Určitě jsem tehdy měl svého nápadu plnou hlavu a někomu jsem se i svěřil. To vysvětluje všechny ty zvěsti a náznaky o velkém objevu. Jenže – ten se nekonal. Nevím o něm. Implantovat chlorofyl se podařilo jen jednou, a to mutaci, kterou už jsem nikdy nezískal. Ale možná, že by stálo za to pokračovat, všechno znovu přezkoumat, podívat se na každou část práce ještě jednou od začátku. Možná to byla náhoda – nebo je tu opravdu reálný základ pro něco velkého. Nevím. A přiznávám se, že jsem udělal chybu, když jsem se pokoušel dorazit k cíli sám. Osamělí běžci nemají už opravdu žádnou šanci. Ve vědě tedy určitě ne. Ale to už sem nepatří.“

Hilar zmlkl a podíval se kolem.

Chvilí bylo ticho. Jediným zvukem bylo škrabání Grimmova pera po papíře: kreslil si soustředěně jeden čtvereček vedle druhého.

Nakonec zvedl hlavu doktor Foit. „Poslyšte, Hilare,“ řekl a znělo to řezavě, „poslouchalo se to stejně hezky jako televizní zprávy. Jenomže to bohužel, co se týče obsahu, bylo stejně nafouknuté a trochu pomatené. Mě zajímají fakta, ne to, co si o nich myslíte. Můžete mi ty svoje slavné babočky s bílým O ukázat?“

„Já bych je taky chtěl vidět,“ řekl přičinlivě Grimm, „radiologicky budou ti motýli určitě zajímaví. A mělo by se o nich říct revizní komisi z Centra, která je v ústavu, jestli o tom nevíte.“

Hilar s unaveným úsměvem sáhl do malé plátěné tašky u nohy stolu. Vyndal zevnitř sklenici od zavařeniny s plechovým víčkem probodaným hřebíkem. Byla to sklenice, ve které včera Bobík přinesl svou smutnou sbírku. Když ráno odcházel Hilar z pracovny, jinou nádobu po ruce neměl; vyklopil Bobíkovy trosky do koše a narychlo do sklenice uložil několik lehce omámených samečků.

Foit se znechuceně ušklíbl.

„Prosím“ řekl Hilar a utočil víčkem. Motýli už byli opět čilí. Vytřepal je ven.

Okamžitě se rozlétli po místnosti. Trvalo jen několik, vteřin, než jejich třepetání dostalo svůj řád.

Dveře místnosti se otevřely. Stál v nich doktor Marian Darkow. Po růžové košili mu na oblinu břicha stékala pečlivě uvázaná kravata. Malé bystré oči za starožitně vyhlížejícími tenkými brýlemi s kovovou obroučkou se podezřívavě rozhledly po místnosti.

„Co je to za tyjátr, Hilare?“ řekl studený hlas.

„Promiňte, doktore Darkowe, ale pokouším se kolegům vysvětlit, na čem jsem pracoval před svou rekonstrukcí,“ řekl kvapně Hilar. „Tedy... vysvětloval jsem jim, co... já vám to všechno chci stejně říct taky, ale když jste tady nebyl, tak jsem to zatím řekl ostatním. A protože chtěli, vidět mutaci babočky kopřivové, s kterou jsem pracoval, tak jsem několik exemplářů přinesl. Vyvinula se u nich zvláštní vlastnost, že totiž díky masivnímu ozáření při posledním tragickém experimentu samečci získali určitou vnímavost na moje osobní feromony. Vlastně, jak vidím, domníval jsem se pouze, že jde o citlivost na moje specifické feromony, jenže... jenže, jak vidím, byl to předčasný závěr. Vlastně jsem nedospěl vůbec k ničemu.“

Darkow nevěřícně zavrtěl hlavou; potom se ohnal rukou.

Nikomu v místnosti nemusel Hilar vysvětlovat rozpaky a zklamání, které mu přetékały z obličeje. Téměř polovina motýlů, kteří ještě před několika vteřinami tvořili kolem Hilara prapodivnou svatozář, teď kroužila nad masitým obličejem doktora Mariana Darkowa.

49

Ve dveřích do Hilarovy pracovny se Vos pokusil dát Sneiderovi přednost. Místo toho se skoro vzájemně porazili. Sneider poplácal malého Vose přátelsky po rameni. Hilar už seděl na černé koženkové židli u svého stolu. Sklesle a unaveně se po obou podíval.

„Tak a máš to za sebou!“ řekl povzbudivě Tony Vos a kolem kořene nosu mu naskákaly vrásky naznačující úsměv. Moc povzbudivý nebyl.

„Nejspíš bys měl jít domů a spát až do rána. Nebo alespoň do večera. Jsí skoro grogy, Stanko.“ Sneiderův hlas zněl jako pobídka laskavého učitele.

„Jestli jste mě přišli utěšovat, tak si můžete trhnout nohou!“

„Proč by tě měl kdo utěšovat?“

„Nezahrál jsem snad hlavní komickou roli v právě skončeném matiné? Říká se tak dopoledním představením, ne? A tohle mi zrovna moc nevyšlo.“

A další výstup tě čeká, hochu, řekl si v duchu Sneider. Hilarova produkce mu dala co proto, snažil se pozorně naslouchat a zároveň vnímat reakce všech kolem a ani on nebyl zrovna nejčerstvější. Měl by teď Hilara poslat k policistům, do Bekovy pracovny a jít tam určitě s ním. Pořád je ještě jeho kurátorem. Dřív než stačil něco říct, předešel ho Vos.

„Když jsi tenkrát mluvil o tom, co děláš, vypadalo to na hotovou věc.“

Hilar se znovu smutně zasmál. „Teď je mi to jasné, jestli jsem s tebou mluvil o nějakém objevu, tak jsem se vytahoval. Proč, to nevím. Možná právě proto, že jsem byl v úzkých, jenže kde je psáno, že jsem se takhle nevytahoval ještě před někým dalším?“

„A záleží na tom?“

Hilar pokrčil rameny. „Nevím, snad ne. Mělo by mi to být jedno.“

„Moment, ne tak docela,“ řekl Sneider. „Dovedeš odhadnout, komu dalšímu jsi ještě o všem vyprávěl?“

„Nedovedu. Tonymu. Možná ještě Foitovi, i když ten na to dnes nevypadal. Možná Darkowovi, je to šéf.“

„Mohl jsi o tom mluvit s Bekem?“

„S Bekem? Jak tě to napadlo? Děláš si legraci?“

„Ne. Myslím to úplně vážně.“

„To by se muselo stát něco, co by postavilo svět na hlavu. Považuj to prostě za vyloučené. Kromě toho, pokud vím, se Bek o odborné problémy nezajímá přímo demonstrativně. Co mu taky zbývá, maskuje tím, že o práci ústavu dohromady nic neví. Ale co, já si jdu domů schrupnout.“

Hilar rezolutně rozeplnul horní zip kombinézy a potom si ho stejně rezolutně zapnul. Otočil se ke Sneiderovi.

„Proč mi vůbec kladeš tak pitomé otázky? Když to chceš vědět, zavolej si Bekovi. Nebo Adamovi.“ Mávl rukou a začal se znovu soukat do kombinézy. „Ať si dneska trhnou nohou všichni, jdu v rámci adaptačního programu spát, když mi to tak doporučuješ.“

„V rámci adaptačního programu,“ zasmál se Sneider, „to doporučuji rozhodně. Jenže dnes bohužel pojedeme podle úplně jiného programu. Takže budeš muset vystačit s kávou a dvěma tabletkami. Vždycky svěží.“ Zalovil v kapse. „Chceš?“

Hilar padl zpátky do židle a natáhl nohy pod stůl. „Cos mi to chtěl ráno říct?“

Vos se zatvářil, že má uši zalepené voskem, a zaujatě si začal prohlížet hřbety časopisů vedle na polici, jako kdyby něco tak zajímavého viděl poprvé v životě.

„Týká se to i tebe, Tony,“ řekl Sneider. „Takže klidně a pozorně poslouchej. Bek nám umřel. Včera v Oáze. Kaput, finito.“

„Bek? A co se, probůh, stalo?“

„Včera odpoledne ho našli pod stěnou zvanou Skalní vyhlídka. Možná je to nešťastná náhoda, možná ale ne. Alespoň hodně okolností nasvědčuje, že mu někdo pomohl dolů. Vyšetřovatelé z Centra jsou o tom přesvědčeni. Ta radiologická revize, co se o ní zmínil Grimm, totiž jde po Bekově smrti a chudáka Grimma nechala v nevědomosti.“

„Proč si myslíš, že Beka někdo z té skály shodil?“ vzrušeně zamutoval Vos.

„Tak za prvé, proč by měl padat sám, prý to tam zase není tak jednoduché. A za druhé, někdo za ním dopoledne před jeho smrtí přijel. Kdo, to zatím nevědí. Jsou tu jen jakési mlhavé náznaky, že ten někdo se v průchozích turniketech prokazoval starou kartou tady Stanka. Ukradenou asi při likvidaci nehody. V jednu chvíli ti policajti dokonce hodlali podezřívát jeho.“

Chvíli ticha přerušil Hilar.

„Cože – mne? To je přece nesmysl. Počkej, kdy že se to Bekovi stalo?“

„Včera kolem poledne.“

„Vždyť jsme spolu byli tady na obědě. A s malým Fischerem.“

„Taky jsem ti sjednal alibi, i když patrně ne zcela stoprocentní hodnoty. Asi s tebou budou chtít ještě mluvit sami.“

Hilar zašermoval rukama. „Hele, Rayi, nech si ty řeči. Pověz, co víš.“

„Už toho moc není. Faktem je, že ten někdo přiletěl do Oázy a prokazoval se tvou starou kartou. Což je sice na pohled nesmysl, ale ne tak docela. Silné ozáření zčásti setřelo a zčásti znejasnilo všechny ty superpřesné biologické údaje, takže karta působí ve všech identifikačních turniketech a vstupech jako univerzální klíč. Jako šperhák. Propustí každého a nechá tam vizitku, žeš to možná byl ty.“

„Ale jak je to možné?“

„Jak je to možné, nevím, to by ti líp vysvětlil Grimm nebo ten vyšetřovatel z Centra. Musí to být asi silná a jen určitá dávka záření. Přesně taková, jakou sis naordinoval tehdy při nehodě.“

„Jdi do háje!“

„Odpusť, jestli jsem to přehnal.“ Sneider položil Hilarovi ruku na rameno.

„Teď přijmi pozvání majora Landerse a poručíka Eusera. Máš je navštívit a o celé věci si s nimi popovídat. Jsou v Bekově patře.“

„Teď?“

„Ano, teď. Už tam čekají. Ale než půjdeš, rád bych ti ještě řekl, že major Landers a ten jeho snaživý pomocník vědí všechno, abych tak řekl, od Adama. Slyšeli o tvém objevu, o podezření, že tvoje nehoda nebyla nehoda, a navíc i o tom, že ses patrně svěřil Bekovi, že něco velikého chystáš.“

„Ale vždyť jsem ti říkal, že je to nesmysl. Že je to strašně nepravděpodobné, jak na to vůbec Adam přišel?“

„To se tam snad dozvíš.“

Hilar se na něj beze slova díval a pak se najednou usmál. „Páni, že já kdy do té radiální komory lezl! Vždyť jsem klidně mohl být kuchařem a mačkat knoflíky na automatu, co smaží somasové karbanátky. Cítíte tu vůni sójových vitaminů?“

Zůstali v místnosti s Vosem sami. Malý biolog nervózně poťukával bříšky prstů po desce stolu. „Půjdem taky, ne?“ řekl potom.

„Počkej, nespíchej. Rád bych ti ještě něco řekl.“

„Ale proč zrovna teď? Poslyš, Rayi, já něco mám...“

„Říkám ti, že hned půjdem.“ Sneider si přitáhl Hilarovu židli a usadil se do ní. „Abys rozuměl, neřekl jsem Stankovi všechno. Nehodlal jsem mu plnit hlavu další nádivkou ještě předtím, než se do

něj dají zruční hledači souvislostí z bezpečnostní služby. Ale dnes v noci mi došlo, proč se tohle všechno stalo. Všechny souvislosti mi najednou zapadly, kam měli. Cvak, logický obvod je sepnutý.“

Sneider si vzdechl. „Vlastně abych byl přesný, nebylo to v noci, ale k ránu. A ten první, koho to napadlo, ten, kdo dal impuls, jsem nebyl já, ale jedna sličná dáma, již ještě nehodlám kompromitovat. Je to směšné, ale v tomhle případě plném zapomínání vždycky to důležité napadne někoho, kdo s tím vlastně nemá nic společného. Hilarovi pomohl Bobík Fischer, mně zase Irena.“

„Ty jsi opravdu diskrétnost sama.“

„No co, stejně se to utajit nedá. Ale k věci. Říkám případ plný zapomínání a myslím to vážně. O to totiž jde, Tony. Ani Hilarova, ani Bekova smrt přece ani trochu nebyly smrtí, zabitím, vraždou. Ničím takovým. Hilar tu dnes chodí skoro jako rybička a Bek bude za čtvrt roku znepříjemňovat život všem kolem stejně jako dřív. Tady přece nemohlo jít o to zbavit se jich. Jestli ty dvě události spolu nějak souvisejí – a já jsem si jistý, že ano – pak proto, že mají společné jedno: Hilar i Bek něco věděli a oba to měli zapomenout. A víš, Tony, co to je? Hilar měl zapomenout, že něco objevil, a Bek měl zapomenout, že o jeho objevu ví. Ten, kdo mé tohle na svědomí, jednoduše počítal s tím, že paměťové stopy se odebírají jednou ročně a že v obou případech má jistotu několikaměsíčního paměťového vakua. Navíc si mohl být jistý, že ho Bek ani Hilar po rekonstrukci neprozradí, protože co se stalo před tím, než je zabil, bude vědět jen on sám.“

„Je to úděsná představa, Rayi. Víš, co asi oba museli zažít, než... než zapomněli? Ale proč to všechno? Proč se mělo to, na co Hilar přišel, zapomenout, bych chápal. Někdo chtěl objev ukrást. Ale proč o tom neměl nic vědět Bek?“

Sneider vysunul bradu a pokrčil rameny. „To zatím nevím. Jenže já na to brzy přijdu. Mám jeden nápad. Vlastně, přesněji řečeno, mi schází ještě jedna informace.“

„Můžu ti v tom nějak pomoci?“

„Ne, ty ne. Někdo jiný. Už jsem se s ním spojil. Je to jak z romantického filmu: máme se sejít dnes večer, vlastně až za tmy. Za

vnějším okruhem je taková zapomenutá louže. Mám prý u ní počkat, až se objeví sám.“

„Sám nebo sama?“

„Kdo je zvědavý, bude brzo starý. Neboj se, až bude všechno jasné, tak ti to povím prvně.“

„Rayi,“ řekl zamyšleně Vos, „není to místo pro schůzku trochu podezřelý?“

„Jak to myslíš? Snad se nebojíš, že v téhle díře, jen pár metrů od okružní cesty, se mi může něco stát?“ Zasmál se. „A i kdyby – copak nejsem na seznamu pro rekonstrukce? Mám dokonce protekci, Irena mi teď třeba zařídí místo v čele kartotéky.“

Letmo se podíval na hodinky. „To už je tolik? Dávno jsem měl být někde jinde! Jdeme, Tony!“

Když se octli na chodbě a zavřeli za sebou dveře Hilarovy pracovny, řekl Vos tlumeně, jako by se bál, že je na chodbě někdo uslyší: „Nechtěl jsem v té místnosti dělat tyjátr, ale víš vůbec, že Darkow má odtamtud vlastní televizní monitor? Já to vím, jednou mě šmíroval.“

„Vážně?“ zarazil se Sneider. „Ne, to jsem nevěděl. Ty myslíš, že monitoruje, co se tam děje od rána do večera? A i kdyby, tolik tajností se zase nedozvěděl. Beztak se všechno roznese nejpozději do večera po celém ústavu. Jako bys to neznal.“

Vos pokrčil rameny.

„No dobrá. Ale –“ Zarazil se.

V ohbí chodby se objevil Hilar. Rychle, se sklopenou hlavou, rázoval ke dveřím své pracovny.

„To už tě pustili?“ udiveně řekl Sneider. „Nějak krátký výslech.“

„Jaký výslech? Vůbec tam nebyli. U Beka mi oznámili, že si je hned ráno zavolal Sedry. A když jsem se vypravil nahoru k Sedrymu, tak mi řekli, že už tady skončili.“

„Cože ti řekli?“

„Nic se neděje. Vyšetřování skončilo. Prý se už bezpečně prokázalo, že šlo o nehodu. Bek zemřel na zástavu srdeční činnosti a pád ze skály byl jen jejím důsledkem.“

„Bernarde, já mám strach.“

„Prosím tě, nezačínej zase. Vždyť se ještě nic neděje.“

„Já vím, ale... pořád čekám, kdy mě něco začne bolet.“

„A bolí tě něco?“

„Ne, ještě ne. Ale pořád mám ten pocit, že zrovna začne. Rozumíš mi? Já na to pořád čekám a nemůžu myslet na nic jiného.“

„Tak si vem nějakou pilulku.“

„Copak jsi se zbláznil? V tomhle stavu se přece žádné takové léky nesmí.“

„Promiň. A nechceš už lékaře? Mám ho zavolat a přivést domů?“

„Ale mně není zle: Prostě je mi divně. Je to takový hrozně zvláštní pocit.“

„Annemarie, pochop, já nemůžu pořád...“

„Jen jsem tě potřebovala slyšet. Už je mi líp, fakt. Promiň.“

„Ty mi promiň, miláčku. Mám teď jen hrozně moc práce.“

„Víš, že se mi to moje břicho najednou docela líbí?“

„Mně taky, Annemarie.“

Odmlčela se a ze sluchátka bylo slyšet, jak dýchá. „Ještě jsem ti chtěla něco říct, Bernarde. Pojď, odjedeme odtud. Nevím, čím to je, ale mně se tu nechce žít. Možná to zní jako hloupost, ale chtěla jsem ti to říct už dřív.“

„To vůbec není hloupost.“

„Bernarde, já ti teď nerozumím.... Ty myslíš, že bys taky...“

„Nic teď nemyslím. Annemarie, mám teď opravdu hodně práce.“

„Hane, tady kolega kurátor má pro nás něco důležitýho, moc důležitýho. Myslíš, že o to stojíme?“ Poručík Euser, jen v kalhotách, opálený a štihlý, se otočil dozadu, kam Sneider neviděl.

„Nevím, Arno. Proč nenechá na nás, abysme se rozhodli, jestli to je důležitý, nebo ne? Ale abych ti řekl, moc naděje mu nedávám. Pro mě je totiž momentálně důležitý akorát pivo v láhvi a zadnice v teplých podvlíkačkách. Říkal jsem ti přece, že stárnu.“

„Včera jste takhle vtipní nebyli,“ řekl Sneider.

Euser ve dveřích dal ruku, kterou křížil vstup, stranou a pohodil hlavou na znamení, aby Sneider šel dovnitř. „Včera není dnes, pane kurátor. Máte štěstí, že má Han dobrou náladu. Tak si ulevte. Kohopak byste rád udal?“

Sneider nervózně zastepoval. Nevelkou šatnou s dveřmi do koupelny po levé straně prošel do světlého pokoje, v němž byli oba policisté ubytováni. Na nízkém stolku uprostřed stála otevřená láhev a dvě veliké sklenice, do poloviny plné. V láhvi zbývalo tak sotva na dva prsty.

Ramenatý, trochu tloustnoucí major Landers měl na sobě tentýž světlý oblek jako včera. Na posteli ležel otevřený černý kufřík. Landers do něj právě ukládal pyžamo.

„Nalejte si, jestli máte chuť,“ hodil hlavou směrem k láhvi.

Sneider zavrtěl hlavou. „Díky. Ráno ne.“

„Já taky obvykle ráno ne. Vlastně skoro vůbec ne, kde člověk dneska přijde k pořádnému pití. Tohle je dárek zdejšího ctihodného šéfa. Na rozloučenou, jenže my bychom ho neradi tahali s sebou. Víte, mohli bysme se potom pohádat, kdo bude mít víc.“

Euser ve dveřích se lehce zakymácel. „Kdepak včera, to byla jiné. To jsme byli ve službě.“ Jeho včerejší příčinlivá podřízenost se v pití rozpustila. Sneider si představil, jak asi bude zítra svého nadřízeného rozpačitě okukovat a dlouho se rozhodovat, než se zeptá, jestli včera neprovedl nějakou pitomost.

„Odjíždíte?“

„Kurátorovi to pálí,“ řekl Euser. „Umí si dát dohromady nejen dva a dva, ale taky tři a tři.“

„Nech toho, Arno,“ unaveně se na něj podíval Landers. „O co jde? Jestli jste přišel s něčím, co se týká Bekova případu, tak to klidně pusťte z hlavy. Případ je uzavřen. Byla to přirozená smrt.“

„Neboli přišel jste s křížkem po funuse,“ škytl poručík Euser a dal se do smíchu. „Dobrý, co?“

„Povídám, nech toho,“ okřikl ho už důrazně starší policista. „Je to tak. Skončili jsme.“

Sneider mlčky a vážně pokýval hlavou.

„Zjistil jste něco podstatného, že nám to považujete za nutné sdělit?“

Sneider opět kývl.

Policista měl šedé, unavené oči, které prozrazovaly, že už hodně viděly a že toho ještě hodně čekají. „No dobrá. Ale než začnete, něco vám řeknu. Od policajta je to neobvyklé, ale upřímně řečeno, Sneidere, všechno, co nám povíte, bude jen tak, do větru. Ať nám řeknete cokoli, nic to nebude znamenat. Prostě jste si přišel postěžovat. A protože život je těžká kláda, tak vás vyslechneme. Nic víc.“

Euser se tiše rozesmál.

„Víte, kurátore, Sedry nám ráno sdělil, že volali z Centra a oznámili mu, že všechno je v pořádku. Neboli že zabití se nekonalo. Za pár minut to z Centra řekli i nám. No a co se vlastně stalo? Ten Bek se za pár měsíců vrátí. Tak na co si lámat hlavu s nějakým vyšetřováním? Víte, člověče, ty rekonstrukce jsou báječné věc. Z takového vraždění udělají hnedle procházkovou záležitost. Nikdo nikoho nezabije. Už nikdy nikdo nikoho nezabije.“ A pak ještě dodat: „Stačí jenom být mezi vyvolenými, co mají právo na víc než jeden život.“

Sneider se zavrtěl. „No právě. Co když smyslem téhle vraždy je jen maličkost – aby ten někdo nezemřel, ale pouze zapomněl?“

Vyšetřovatelé mlčeli. Major se na Sneidera pozorně díval, mladší Euser zadumaně pozoroval podlahu.

„Vžijte se i do situace... říkejme vraha. Vždyť i ten je na tom najednou docela jinak. Nezaviní vlastně žádné hoře, neukončí neopakovatelný lidský život. Tak proč si zatěžovat svědomí? On jen způsobí, že někdo si nebude pamatovat určitý úsek svého života.“

„No vidíte, jak je to fajn,“ ušklíbl se Landers. „jenže k čemu to všechno? Já vás poslouchám a všechno pouštím druhým uchem ven. Jestli to, co chcete povídat dál, není zrovna moc nutné pro vaše svědomí, tak ani nepokračujte. Nesrovnalostí a podivností máme sami po ruce dost. A když nám náhodou sdělíte něco ještě podivnějšího a podezřelejšího, co myslíte, že uděláme? Vzájemně si dosvědčíme, že jste nám nic neřekl. Protože tenhle případ uzavřeli v Centru hodně vysocí páni. I kdybysme se teď všichni tři postavili

jeden druhému na hlavu, pořád jim nedosáhnem ani ke kotníkům. Není zájem, Sneidere. Balíme.“

„A kdybych měl závažnou indicii a vy byste na jejím základě mohli vraha usvědčit?“

„I kdybyste mi ho přivedl za ucho. Podívejte se, copak si myslíte, že bych během týdne neměl obrázek toho neznámého cestujícího tak přesný, že by ho dotyčný mohl mít jako sváteční podobenku ve vitríně? To víte, že měl, stačilo by třeba vyslechnout všechny, kdo s ním letěli po cestě tam a zpátky. Jenže není zájem. Člověče, myslíte, že mně je fajn, když nesmím dělat to, co dělat mám?“

„A co mám dělat já? Komu to mám říct?“ zeptal se Sneider.

„Komu? Třeba těm v Centru. Jestli máte dost silný hlas. Alespoň jako zdejší místodržící,“ ukázal Landers palcem kamsi do neurčita.

„Myslíte, že tohle všechno zarazil Sedry?“

„Určitě na tom měl zájem. To bylo jasné už včera.“

„Předevčírem mi naznačil, že by bylo lepší, kdybych z Městečka vypadl. Co nejdřív.“

Euser zvedl hlavu. „Slyšíš to, Hane? A já bloud si myslel, že při jídle mlaskáme jen my, a proto musíme od stolu.“

Sneider se nervózně zasmál. „Jenže to není legrace. Co má dělat občan, který zjistí závažné skutečnosti týkající se trestného činu? Říká se to tak nějak, ne?“

„Tak nějak. Musí je neprodleně oznámit bezpečnostní službě, včas a v plném rozsahu. Jenže ta ho někdy nemusí slyšet Sneidere, jste nejspíš fajn chlap, ale nechte to plavat. Nebo nás alespoň vynechte. Na světě běhá policajtů. Najděte si někoho jiného. Ale raději na to zapomeňte. Tohle je hra, do které nevidíte vy – ani my. Chcete ještě něco?“

Sneider chvíli stál se svěřenými rukama.

„Jo. Nalejte mi taky trochu.“

„Před obědem? Co to?“

„Musíme si přece připít na skvělé a rychlé vyřešení případu, ne?“

„Jakýho případu?“ řekl Euser. „Ty o nějakém víš, Hane?“

„Nech toho, Arno. Tak na ten případ, Sneidere. Někde jinde. Někáký jiný.“

„– není možné odhadnout. Pokusím se co nejdřív informace upřesnit, zároveň získat a odeslat seznam literatury, kterou v posledních čtyřech týdnech doktor Darkow monitoruje. Inspekce radiačních komor nebyla předem hlášena, do ústavu nepronikly žádné zprávy o jejím možném příjezdu. Nedostatky, které zjistila, padají zcela na vrub zástupce ředitele ústavu Beka a jeho personálu. Bekova nehoda v Oáze vyvolala v ústavu zcela nejednotné reakce. Podrobný rozbor s konkrétními výroky zpracuji a předám v příští relaci. Zajímavá je málo energická odezva ředitele Sedryho, který dosud oficiálně neoznámil Bekovo úmrtí a očekávanou rekonstrukci, z jeho okolí však pronikají zkreslené informace prakticky ke všem pracovníkům ústavu. Objevují se dohady o jeho sebevraždě, dokonce o jeho zabití, je zřejmé, že profesor Sedry přestává vykonávat svůj úřad s dostatečnou zodpovědností. Vzhledem k běhu událostí žádám relaci mimořádně zítra. Konec.“

Petr Grimm stiskl tlačítko, ukončující spojení, a čekal na zprávu, že jeho hlášení bylo bezchybně přijato.

Někde v domě náhle bouchly dveře. Grimm sebou zmateně trhl. Dům měl přece být prázdný. Zůstal bez hnutí sedět na podlaze ložnice a čekal.

„Počkej... já mám hroznou žízeň, Roberte. Nepřinesl bys mi z kuchyně něco k pití?“ Hlas se přiblížil, pak se otevřely dveře a Angela Grimmová stála na prahu ložnice.

Petr Grimm seděl na koberci, ruku položenou na šedivém telefonu a ústa trochu přihloupě pootevřená.

„Co děláš v poledne doma?“ řekla Angela Grimmová a v očích jí zableskly studené jiskry.

„Co děláš v poledne doma ty?“ začal se Grimm zdvíhat z koberce. V půli pohybu ho zarazilo slabé bzučení telefonu. Stiskl tlačítko.

„Zpráva přijata,“ ozvalo se. „Konec.“

Angela Grimmová hodila hlavou a odpochovala ze dveří ložnice.

Ray Sneider a Irena Rundová stáli pod světle zelenou vysunovací stříškou u vstupu do banky zdraví. Pohládl ji po tváři.

„Zavolaš mi, až půjdeš domů?“

Zasmála se. „Kam? K tobě do pracovny? Tam mi automat poradí, abych ti něco vzkázala.“

Zatvářil se provinile. „Co se dá dělat, když mám takové řemeslo. Tak mi nech vzkaz a já se hned ozvu.“

„Ano. Tvoje hned znám dost dobře.“

„Ireno, hádáme se dřív, než jsme začali.“

„Co začali?“

„Být pořád spolu.“

„Ty umíš ale krásně požádat o ruku, Rayi.“

Mrkl na ni. „Taky si myslím. Tak určitě zavolej!“ Vykročil směrem k sluncem rozpálené cestě mezi stromy. Po pár krocích se zastavil a obrátil se.

„Počkej... chtěl jsem se ještě na něco zeptat.“ Vrátil se k ní a položil jí ruce na ramena. „Poslouchej, Ireno, bylo by možné, aby někdo v tom tvém porodním sále zamíchal nějak se záznamy pro rekonstrukce?“

„Jak to myslíš?“

„Jak jsem to řekl. Kdyby se někdo rozhodl, že pozmění rekonstrukční materiál. Ne aby rekonstrukci znemožnil, ale aby nebyla dokonalá. Aby vznikl někdo jiný.“

„Rayi, co tě to napadlo? Ty bys chtěl, aby rekonstrukcí vznikaly zrůdy?“

„Ty mi nerozumíš. Myslel jsem normální člověk, ale jiný. Třeba jen povahově jiný. Na pohled týž, ale s jiným vědomím. S jinou duší. Aby takový člověk žil a zároveň byl mrtvý, protože jeho tělo by se už nikdy nesetkalo pořádně s vlastním vědomím.“

„Jak tě něco takového mohlo napadnout!“

„Bylo by to možné?“

„Vůbec si něco takového nedokážu představit.“

„Ptám se – bylo by to možné?“

Mlčky kývla. Teprve po chvíli řekla: „Ale musel by to udělat někdo z nás, co jsme tam dole. Třeba já.“ Dívala se na něj. „V tobě by se našlo tolik zla?“

„Ve mně ne, Ireno. Ale vím o člověku, ve kterém je možná víc zla než v celém tomhle Městečku.“

54

Barbara Fischerová se zastavila dva kroky od Hilarova pracovního stolu. Neotočil se.

„Kdybyste si srovnal ty papíry,“ řekla potom, „mohla bych vám trochu uklidit ten stůl. Máte ho hrozně pobryndaný.“

Teprve teď se obrátil.

„Můžu se vás na něco zeptat?“ řekl. „Na něco soukromého?“

Strnula, „Bobík něco provedl?“

„Když se budu ptát moc drze, tak mi klidně vynadejte,“ pokračoval. Vstal a sedl si na stůl. „Paní Fischerová, jak jste vlastně přišla k Bobíkovi a Juditce? Dvě děti má dnes málokdo.“

Nechápavě se na něj podívala.

„Myslím – byla jste vdaná a potom jste se rozvedla? Nebo – promiňte – váš manžel zemřel?“

„Ne,“ řekla. „Nebyla jsem vdaná. Děti ani nemají jednoho otce.“

„Chcete říct, že je máte – jen tak?“

„Nevím, jestli se to takhle říká. Prostě mám děti.“

„A to vám dali povolení, i když jste nemohla pořádně splnit ani ty základní podmínky žádosti?“

Zavrtěla hlavou. „Nedali. Ani jsem o ně nežádala.“

„Ale to přece...“

Zmlkl v půli věty. Díval se na drobnou ženu, stojící uprostřed jeho pracovny, spíš nehezkou než přitažlivou. Taký ona se na něj dívala a Hilar měl najednou pocit, že její pohled má v sobě něco, co v něm nikdy neviděl.

„Neptala jsem se nikoho. Prostě jsem je měla, protože jsem je chtěla mít. Potřebovala jsem je.“

Nevěděl, co jí na to odpovědět. Ale ona na odpověď nečekala.

„Víte, některé věci člověk musí udělat. Bez ptaní, i když mu je třeba chtět zakázat. Ale to přece znáte určitě líp než já, ne?“

„Děkuju,“ řekl tiše.

„Stejně byste si ty papíry měl srovnat,“ řekla.

55

Po temně černé noční obloze putoval souvislý pás bílých teček. Po trase, vytyčené špendlíky souhvězdí, se umělé družice přesouvaly jak zástup mravenců, přenášející zapomenutou kostku cukru do mraveniště. Kde jsou ty klidné hvězdnaté noci, kde jsou bezhlasé kosmické varhany, kam se ztratily padající vlasatice? Nad hlavou lidstva jsou teď prstence kosmických dálnic. Není těch družic moc? Není jich víc než lidí? napadlo najednou Sneidera. A vůbec, jsou k něčemu, když stejně prší, přestože nemá?

Seděl na nějakém círu, který si rozložil ve vysoké trávě hned za okružní silnicí. Proti všem předpovědím se těsně před soumrakem zvedl vítr a přihnul souvislou hradbu temně šedých mraků. Bouřka byla krátká a hřmotná, proletěla nad Městečkem jako expresní vlak. Zbyla po ní zrcadla kaluží a mokrá tráva, ve které teď, jen několik metrů od okružní silnice, seděl a čekal. Nízké keře ho oddělovaly od sotva znatelné pěšinky, vedoucí k navezeným kopcům zeminy, mezi nimiž se skrývalo jezírko, teď právě kalné a mrtvé.

Zdálky se ozývalo tiché šumění nikdy se nezastavujících agregátů. Kdyby došly i všechny náhradní zdroje energie, bylo by to jako konec světa.

Na silnici lehce zaskřípěl oblázek. Ray Sneider zpozorněl. Zdálo se, že se konečně dočká.

Ale znovu nastalo šumící ticho, a když se sotva tři kroky od něho náhle objevil sotva znatelný obrys postavy, lekl se víc, než by očekával. Bez pohybu ztuhl v nepřírozené a bezbranné poloze a hlavou se mu mihla Vosova věta o nebezpečí.

Postava tiše a plíživě postupovala pěšinkou v trávě k jezírku. Sneider se zvedl, jak nejobratněji uměl, a vydal se za ní. První kolo se vyvíjelo příznivě: bude to on, kdo překvapí.

Se zatajeným dechem zlehka našlapoval a sledoval siluetu, pohybující se dál k zapleaveným haldám.

Muž před ním se náhle zastavil.

„Nepůjdeme nahoru? K jezírku?“ řekl s předstíranou bodrostí Sneider. „A nebojte se, jsme tu sami.“

Došel až k muži a zasmál se. „Obávám se, že ten silnější bych tentokrát byl já. Vy totiž umíte využívat především momentu překvapení.“

„Co si to dovoluujete, Sneidere? Kdo vám dal právo takhle se mnou mluvit?“ Muž škulbl rameny. „Takhle mě přepadnout v pustině, v noci. Budu si stěžovat. Tohle je poslední kapka, to vám zaručuju. Zítřka si balíte sakypaky a posypete z Městečka pryč.“ Závěrečná slova téměř křičel. Hlas, ještě trochu svíraný strachem, měl nepřírozně vysoký.

„Nekřičte tolik, stejně vás nikdo neslyší. Jsme tu sami,“ zasmál se Sneider. „Já si nevymýšlím.“

„Jak to?“

„Půjdeme se podívat k jezírku? Tam nikdo nečeká. Tak honem, vyběhněte na ten kopeček.“ Sneider pomalu, ale s důrazem postrčil muže dopředu.

Chlapík sebou škulbl, ale začal šplhat nahoru.

Na vrcholu hliněné navážky se zastavili. Dole pod nimi se v hladině okrouhlé veliké louže slabě zrcadlily odrazy hvězd a družic. Bylo tu pusto.

„Co jsem vám říkal? Jsme tu sami, kolego Darkowe.“

56

„Nechcete mi vysvětlit, co má tenhle tyjátr znamenat?“

„Rád, Darkowe. Ze srdce rád. Proč myslíte, že jsem vás sem pozval?“

Darkow škulbl rameny. „Nebud'te zbytečně vtipný, Sneidere. Nechápu, co tím myslíte.“

„Pokusím se vám to vysvětlit. Chcete zůstat tady, nebo se půjdeme projít?“

Darkow se krátce rozhlédl tmou kolem. Bylo ticho. V dáli se rýsoval řídký borový les. „Tak mluvte.“

„Dobře. Od začátku. Od okamžiku, kdy vám loni, dejme tomu touto dobou, přišel doktor Hilar sdělit, že ve všem tom nimrání a hře na výzkum, který většina z vás v ústavu provozuje, ho něco napadlo. Něco, do čeho se už sám pustil a co, jak se zdá, přinese výsledky. Vás to potěšilo, ale jinak, než si myslel on. Nevím, jestli vás to napadlo hned, nebo až časem, ale usoudil jste, že by bylo nejlepší se na Hilarově nápadu nějakým způsobem přiživit. Co kdyby na všechno přišel, dejme tomu, pod vašim vedením? Anebo ještě lépe – co kdybyste na to všechno přišel vy sám? Posledních pár let, pokud vím, jste nezveřejnil jedinou samostatnou práci a tam, kde se vaše jméno vyskytlo, bylo vždycky zřejmé, že je tam jen proto, že máte vliv a vedení...“

Darkow se nervózně zasmál. „To je ale nehoráznost! Jestli mi tady chcete tvrdit, že jsem neměl výsledky, tak bych vás rád upozornil na –“

„Potom, Darkowe. Jistě, před deseti lety jste ještě skutečně pracoval a možná se i o něco velkého pokoušel. Ale nevyšlo to, a tak jste přesedlal z vědy na vědeckou politiku, jak to obvykle bývá. Jenže byste rád obojí. A teď jste najednou viděl možnost zazářit znovu. A sám. Bylo to jednoduché, stačilo zbavit se Hilara – přesněji zbavit Hilara nároků na výsledky jeho práce. Což by ovšem on sám asi těžko připustil.“

Jenže vy jste dostal výtečný nápad, který vydal za víc než měsíce dřiny v laboratoři. Napadlo vás, jak nechat Hilara všechnu práci udělat a zároveň ho všeho zbavit. Dokonce i vědomí, že něčeho dosáhl. Jeho samotářství, to, že ho ostatní v oddělení skoro přehlíželi, se vám teď náramně hodilo. Předpokládám, že jste ho nabádal, aby pracoval opatrně a o výsledcích mluvil, až budou skutečně průkazné. Vždyť to, že jste o práci věděl vy jako vedoucí oddělení, že s vámi se mohl vždycky podělit o to, co získal, i o své pochybnosti, to mu mělo stačit, ne? Jenže Hilar – a to jste nevěděl – vás nepatrně zklamal. V jednom případě přece jen neudržel jazyk za zuby. A vy ostatně taky ne. Nebo jste to nebyl vy, kdo se pochlubil Arnoldu Bekovi, jak brzy se od vás něčeho dočká?

A pak jste si jednou počkal, až se bude Hilar v radiační komoře zase nimrat se svým ozařováním a imitováním motýlů. Věděl jste dobře, jak to dělá – a že to dělá nejen on. Že si odblokuje bezpečnostní uzávěr komory, aby se nemusel pokaždé zdržovat otvíráním těžkých posuvných vrat. Kdo ví, jestli je ten, kdo tyhle uzávěry konstruuje, nedělá rovnou tak, aby šly snadno vypojit, protože je mu líto času těch, kdo s nimi potom pracují. To, co jste udělal, bylo vlastně neobyčejně jednoduché. Vy jste jeho blok z kusu nějaké gumy vyndal, vrata zavřel a do komory spustil dálkovým ovládačem z řídicího pultu zdroj záření mnohonásobně silnější, než s kterým Hilar experimentoval. Jak dlouho to trvalo, Darkowe? Hilarovi nebylo nic platné, že křičel, že se asi pokusil spojit se náramkovým přístrojem s někým, kdo by mu pomohl. Komora je přece dokonale odstíněná, od světa ji dělí důkladnější přehrada, než milión kilometrů vakua.

Kdo ví, jestli vůbec věděl, kdo mu to udělal. Možná že to tušil, možná že zemřel v bolestech a blahé nevědomosti, že zrovna jeho šéf se postará o jeho rekonstrukci, první rekonstrukci v Městečku. Pozoroval jste to všechno na televizním monitoru, Darkowe?“

„Nehodlám vás už dál poslouchat,“ řekl Darkow a otočil se.

Sneider ho chytil za ruku a pevně ji sevřel.

„Kam byste chodil? Ještě nejsem ani u konce prvního jednání. Ale vezmu to zkrátka. Když bylo po všem, zase jste zdroj záření vrátil a zkontroloval všechno, co se stalo v komoře. A odešel. A potom se nechal o nehodě informovat. Ve vyšetřovací komisi jste si počínal tak rozhodně, že vám přitom za nehty zůstala Hilarova identifikační karta. Proč, to nevím, snad jste už tehdy myslel tolik dopředu. Protože později se vám neobyčejně hodila. Mimochodem, jak jste se dozvěděl, že ozářením se setře její identifikační schopnost?“

Darkow neodpověděl.

„V Hilarově pracovně jste se postaral o všechny jeho poznámky, laboratorní deník, všechny záznamy, jenže – kde nic, tu nic. Ať jste hledal sebevíc, očekávané objevy se nekonaly. Nikde jste nenalézal žádný klíč ke slávě. Ostatně jste ani nemohl, protože nic takového

neexistovalo. Ty Hilarovy pokusy byly ke konci víc zoufalstvím než cílevědomou prací. A vy jste mu naletěl.

Nevím, jestli jste už tenkrát věděl, že první chyby jste se dopustil ještě před Hilarovým zabitím. Nemrzelo vás, že jste se tak hloupě pochlubil Arnoldu Bekovi? Mám dojem, že se vás brzy po Hilarově nehodě nenápadně zeptal, jak to vypadá s vaší prací, ne? Nějak jste se určitě vymluvil, věrohodně, to vy umíte. Ale co dál?

Přiznat se? Nebo vymyslet náhradní objev? Kdyby to tak bylo možné...

A potom přišla další chyba. Nevrátil jste Hilarovi do stolu jeden ze záznamů, laboratorní deník – a když jste to udělal, bylo už pozdě. A potom jste zjistil, že Hilar o objevu řekl před nehodou taky někomu jinému, Tonymu Vosovi. A že ten to zase řekl mně a já Adamovi. A klepal jste se strachy, kdy to Adam řekne Bekovi. To, aby se Adam domluvil s Bekem, jste přece nemohl dopustit. Nehoda by pak vypadala náramně podezřele, ne?

Pokusil jste se o zvláštní zločin, Darkowe, o vraždu bez mrtvého. A místo toho jste jen zopakoval to, co už udělali mnozí před vámi: první vražda vyvolala druhou. Co jiného vám teď zbývalo, než umlčet Beka a pokusit se tak zabránit, aby se články řetězu sepnuly? Karta bývalého Hilara se teď náramně hodila: vyrazil jste si s ní do Oázy a Beka se vám podařilo zlikvidovat jen o pár hodin dřív, než do Oázy dorazil Adam. A zase jste vlastně nikoho nezabil. Bek tu zanedlouho bude jako znovuzrozený, jen si nebude cosi pamatovat. Jednu maličkost.

Musíte si ovšem přiznat, že tady už váš plán začínal být improvizovaný. Tohle už nebyl dokonalý zločin. Tady jste musel spoléhat na náhodu, na lidi kolem sebe, řekněme na instinkt. A všechna čest, vyšlo vám to. Skandál v Městečku, o to nestál ani profesor Sedry, ale ani ústředí. Nebylo tak těžké inspirovat tlak, aby se Bekova smrt nevyšetřovala, když se vlastně nic nestalo. No řekněte, nejsou ty rekonstrukce báječná věc?

Všechno se pro vás v dobré obrátilo. Kdo spojoval tyhle dvě náhody, dostal přes ruce a honem je musel dát pryč – a z ostatních nikdo o souvislostech nic netušil. Abych se přiznal, ani já ne. Až do dnešního rána. Protože ten, kdo pomohl k rekonstrukci Hilarovi i

Bekovi, mohl být vlastně kdokoli, stačilo jen, aby měl prospěch z toho, že cosi zapomenou. Víte, kolik takových lidí chodí jen po jednom pavilónu vašeho ústavu? Přesvědčili mě až ráno Hilarovi motýli. Milovali Hilara, protože je při svém posledním experimentu – vlastně bych mohl říkat při vašem – vysoké dávka záření dědičně poznamenala. Nevím, nakolik je tahle mutace stálá, ale v téhle generaci platí, že reagují na Hilarovy feromony. Ti motýli se dnes ráno neslétli kolem vás, aby to popřeli. Naopak – stali se pro mne důkazem. Protože oni svůj svatební tanec netančili kolem vaší hlavy, ale kolem Hilarovy identifikační karty, kterou jste měl u sebe. Doufám, že jste se jí mezitím zbavil, Darkowe. Mohla by jednou svědčit proti vám.“

„Vy jste blázen, Sneidere. Nebezpečný blázen.“

„Snad. Připadal jsem si tak, když jsem ráno stál ve vaší zasedací síni a prohlížel si vás a lidi, kteří s vámi pracují, a tu krásnou zahradu za oknem. Vy se do ní moc nehodíte, Darkowe. Pak okolo vás začali kroužit ti motýli a já si uvědomil, že to něco znamená. Že náhod už tu bylo příliš mnoho. Scházelo mi jediné, jistota. A víte, kdy jsem ji získal? Když jste se tu před chvílí objevil. Sledoval jste ráno na monitoru můj hovor s Vosem a Hilarem v jeho pracovně a dokázal jste správně pochopit, o co mi jde. Mluvil jsem hlavně pro vás a musel jsem vás jen trochu obelhat. Žádné informace mi nikdo nedal a ani dát neměl. Takže jediný, kdo ví, co se stalo, jsem já. Jediný na světě, Darkowe. Neříká vám to něco? Nejste žádný začátečník.“

Sneider pomalu ustoupil o dva kroky dozadu a ruce zarazil hluboko do kapes. Potom se otočil k Darkowovi zády.

Darkow se nehýbal.

„Tak dělejte něco, Darkowe. Nenechávejte mě čekat. Nemáte po ruce klacek? Vždyť se přece nic nestane. Zrekonstruují mě a za čtyři měsíce budu zase na světě. A všechny zuby budu mít vlastní! Víte, jak by se mi to líbilo?“

„Proč... proč mi to říkáte?“ Darkowův hlas zněl skřípavě. „Nic z toho, co tu tvrdíte, přece nemůžete dokázat. Jsou to jen nesmyslné dohady.“

„Máte pravdu. Nic z toho teď nemůžu dokázat.“

Sneider se pomalu otočil zpátky k Darkowovi.

„Ledaže byste mě zabil. Ale na to jste moc mazaný, Darkowe. Dobře víte, že třetí náhodu by už nešlo vysvětlit tak, že se vlastně nic nestalo. Vrtá vám taky hlavou, co jsem dělal dnes před polednem v bance zdraví. Jen přemýšlejte. Nechal jsem si sejmout paměťové stopy, aby v nich bylo uchováno všechno, co o vás vím, a nemělo proto smysl mě zabíjet? Nebo jsem si řekl, že když už vás nemůže nikdo potrestat, že to udělám sám? Je to jednoduché, Darkowe.“

Vylovil ruku z kapsy. Držel v ní cosi malého a těžkého. „Vidíte? Taková starodávná hračka, cívka s jádrem. Elektromagnet, a dost silný. Vaše záznamy, Darkowe, jsou na paměťovém disku. Stačí kolem dvakrát třikrát tím magnetem přejet. Čáry máry fuk. Co by z vás bylo po rekonstrukci? Schizofrenik? Železniční modelář? Milovník starých tisků? Homosexuál? Já nevím, tohle by nastrojila opravdu náhoda. A až vám příště sejmou paměťové stopy, udělá to nad nimi někdo znovu. Třeba jsem se o to postaral.“

„Něco takového by se vám nikdy nemohlo podařit,“ skoro vyštěkl Darkow.

„Třeba mohlo. Třeba vám to hrozí až do smrti. Za dvacet let se po rekonstrukci proberete a cestou domů začnete vybírat koše na odpadky. Tak co říkáte, co jsem udělal? Nechal si sejmout paměťové stopy, nebo trochu pomotal ty vaše? Nebo obojí? Můžete se jít zeptat – a vysvětlit, proč to potřebujete vědět. Hned zítra, Darkowe. Anebo pozítří, až budu pryč a vy budete mít jistotu, že vám za zády zase negumuju kus osobnosti.“

„Co vlastně chcete, Sneidere? Co ode mě chcete?“

Sneider zavrtěl hlavou, otočil se a s rukama v kapsách začal pomalu sestupovat z nízkého svahu dolů, k pěšince vedoucí na silnici a k Městečku. Slabý vítr odnášel šumění agregátů někam stranou. V dlouhém, bezedném tichu zaskuhrala z jezírka osamělá žába.

Nikdo jí neodpověděl.

EPILOG

„Strejdo Hilar! Strejdo Hilar!“

Ve dveřích Hilarovy pracovny stál Bobík a za ruku držel sestřičku. Přes zimu se vytáhl; bylo to poznat i na kalhotách, které končily dvacet centimetrů nad zemí.

„Podívej, co jsme našli!“

Hilar vstal od stolu a sáhl po obdélníku z průhledného plastu, který mu Bobík podával. „Cože?“ Mimoděk si sáhl do náprsní kapsy pracovního pláště. „Kde jsem ji zapomněl?“

Jenže karta v plášti byla. V ruce držel jinou – i když na ní bylo jeho jméno. „Kde jste to vzali?“

„Já ji našla!“ vykřikla Juditka a vrhla se k němu. „Já!“

„Počkej, Juditko, já vím. A taky ti děkuju,“ uklidňoval ji Hilar. „Řekněte mi, kde to bylo?“

„Venku. V zahradě. Šli jsme se podívat na ten bazének, co v něm jsou vždycky lekníny a malé červené rybičky, kterým se říká zlaté. Víš, tam, co je v létě vodotrysk.“

„Bylo to mezi kamenama,“ zalykala se slovy Juditka. „Já myslela, že tam je skličko. Ale pak jsme viděli, že je to tvoje karta a žeš ji tam zapomněl.“

„Tys nic nevěděla, já to poznal.“ Bobík se otočil k Hilarovi. „Judita přece ještě neumí číst.“

Hilarovi se honily hlavou zmatené myšlenky. Druhá identifikační karta. O tom se přece mluvilo – i když nikdo nikdy nezjistil, kde mohla skončit. Jak to říkal Sneider? Najít by ji mohli jenom policejní motýli?

„Počkej,“ zarazil Hilar chlapce. „Nevšiml sis něčeho zvláštního? Nerojily se kolem bazénku babočky?“

„Motýli?“ Bobík vypadal zaraženě. „Já nevím. Možná.“

Já se tam hned kouknu. Počkej, strejdo, za chvíli jsem zpátky.“

„Ne, teď na tom nezáleží.“

„Náhodou tam byli motýli, spousta motýlů,“ řekla důležitě Juditka.

„Nevěř jí, strejdo. Je ještě malá.“

„Ale Bobíku! Nech Juditku, tak malá zase není. Víš co, já se tam půjdu po obědě podívat sám. A teď už běžte za maminkou, nebo vás bude shánět. Jo – a děkuju, že jste mi tu kartu našli. Za odměnu vás pozvu na zmrzlinu. Platí?“

„A ukážeš mi miminko, strejdo?“ zeptala se Juditka.

„Až bude na světě, tak ti ho hned ukážu.“ Vlastně to bude už příští měsíc, uvědomil si Hilar. Chlapec – nebo děvče? Bez povolení tablety volby pohlaví nedostali.

Díval se za oběma dětmi, jak odcházejí dlouhou chodbou ke dveřím do zahrady. Chlapec – a děvče. Ani v jediném okamžiku by nedokázal rozhodnout.

Na tlačítku telefonu vyťukal číslo. „Můžete mě ohlásit řediteli?“

„O co jde, doktore? Bojím se, že to nepůjde.“

„Řekněte mu, že se našla moje identifikační karta. Původní karta – tedy přesně řečeno karta mého předchůdce.“

„Okamžik.“

Aparát byl chvíli němý.

„Máte hned přijít sem nahoru.“

Darkow ho přijal v panoramatické ředitelně.

„Ukažte, Hilare. Hmm, to je opravdu zvláštní. Mysleli jsme si tenkrát, že byla zničena spolu se vším ostatním, co jste měl při neštěstí u sebe. No – zřejmě nebyla, když ji máte.“ Trochu chvatně vzal Hilarovi kartu z rukou, „Říkáte, že je identická s vaší současnou? Jste si jistý?“

Hilar přikývl. Rukou zajel do náprsní kapsy.

Darkow zavrtěl hlavou. „Nemusíte mi ji ukazovat. Nejsem palubní průvodčí.“

„Promiňte.“

„Mimochodem, mluvil s vámi někdo o té kartě – tedy o té původní, kterou mám v ruce – už dřív? Neptal se třeba, jestli ji nemáte doma, nebo kde je? Rozumíte – mohli bychom tak třeba zjistit, kdo kartu k tomu bazénku schoval.“

Hilar se na Darkowa chvilku mlčky díval. Potom zavrtěl hlavou. „Ne. Nikdo se mnou o kartě nemluvil. Ani tenkrát, ani dnes.“

Darkow mávl rukou. „Konečně, o nic nejde. Jste tu, kartu máte, tahle je přebytná a úředně tak jako tak neexistuje. Víte co? Postaráme se, aby neexistovala ani fakticky.“

Sáhl po starožitném stolním zapalovači a stiskl tlačítko piezokrystalu. Vyšlehl modrý plamínek.

Darkow k němu přiložil obdélníček z umělé hmoty. Hořela špatně, kroutila se a víc se škvařila, než aby plála.

Hilar beze slova stál a díval se, jak uhelnatí. Kremace, pomyslel si.

Ozvalo se rychlé ťukání na dveře, v nichž se vzápětí objevila hlava sekretářky.

„Proboha, co se tu děje...“

Široce rozevřenýma očima zírala na černý oharek na Darkowově stole a držela si nos.

„Cítíla jsem takový divný zápach... Promiňte, doktore Darkowe.“

„Nic se neděje, Helenko. Jen jsme tu s doktorem Hilarem něco spálili. Takovou jednu maličkost. Jak se to říká? Spálili jsme všechny mosty.“ Zasmál se.

Dveře se zavřely. Opět byli v místnosti sami.

„Víte, Hilare, udělal jsem to taky proto, že za týden se do ústavu vrací kolega Bek. Znáte ho, jaký je puntičkář a pedant. Kdyby se dozvěděl, že se tu někde potulovala vaše stará identifikační karta, mohl by dělat nepříjemnosti.“

Hilar nepřítomně kývl.

„Můžu už jít?“ zeptal se.

„Jistě. Kdybyste něco potřeboval, samozřejmě se na mě zase obraťte. Jste přece tak trochu můj žák, ne?“

„Ano. Děkuju. Na shledanou.“

Chvíli stál před otevřenými dveřmi výtahu a teprve jemné cinknutí zvonku ho upozornilo, že má nastoupit a dotknout se senzoru, označujícího přízemí. Ale nedokázal se soustředit, protože myslel na jedno jediné: odkud se Darkow dozvěděl, že karta byla zrovna u zahradního bazénku.

Rozhodl se, že ještě dnes zavolá do Centra: Adamovi, Sneiderovi, možná Vosovi. Nejspíš všem třem.

Edice Napětí
Svazek 134

Jaroslav Petr

ZEMŘEŠ PODRUHÉ

Vydání 1. Praha 1982
Vydalo Naše vojsko,
nakladatelství a distribuce knih,
n. p. v Praze,
jako svou 5086. publikaci,
stran 224

Redakci beletrie řídí
Antonín Hendrych
Odpovědná redaktorka
Alena Kašparová
Výtvarný redaktor
Jan Parkman

Technická redaktorka
Jarmila Lorencová
K tisku schváleno 2. 6. 1982

Vytiskly Tiskařské závody, n. p.,
závod 2, Praha 1, Karmelitská 8
AA 12,13, VA 12,56
Náklad 70 000 výtisků

28-069-82 13/33
Brož. 14 Kč 601/22/825

